

การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1

นางอุษณี ไชยวงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
กันยายน 2561

การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาโรงเรียนศุภชัยวลัยตันแบบ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1

นางอุษณี ไชยวงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาวิจัยและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
กันยายน 2561
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

DEVELOPMENT OF POLICY RECOMMENDATIONS ON EDUCATIONAL
MANAGEMENT OF PROTOTYPE EARLY CHILDHOOD CENTER
SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF UTTARADIT PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA 1

MRS. USANEE CHAIWONG

THIS THESIS IS A PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF DOCTOR OF EDUCATION
(RESEARCH AND EVALUATION FOR EDUCATIONAL DEVELOPMENT)

UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY

SEPTEMBER 2018

COPYRIGHT BELONGS TO UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSIT

บทคัดย่อ

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัย
ต้นแบบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ : นางอุษณี ไชยวงศ์

ชื่อปริญญา : ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (วิจัยและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

อาจารย์ ดร.สมิตรา โรจนนิต	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์กา ธรรมสิทธิ์	กรรมการ
อาจารย์ ดร.สุกัญญา รุจิเมธธามา	กรรมการ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินการดำเนินงานพัฒนาและตรวจสอบข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย ตามมติของการประเมิน CIPPIEST โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ตามเกณฑ์ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ศึกษาพิเศษ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนระดับปฐมวัย และผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัยของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 รวมประชากรทั้งสิ้น 1,399 คน กลุ่มตัวอย่างใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 45 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 6 คน และครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 36 คน ส่วนผู้ปกครองนักเรียนใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 297 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 342 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบบันทึกประเด็นข้อเสนอเชิงนโยบาย การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบตามการประเมิน CIPPIEST มีผลการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถนำมาพัฒนาเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายของการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไปได้ทั้งหมด 12 ประเด็น ประกอบด้วย

1. พัฒนาโครงการและหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก สถานศึกษาและท้องถิ่น
2. พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นศูนย์วิชาการต้นแบบร่วมกับผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่น ๆ
3. พัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ มีการบูรณาการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับเด็ก และมีการประเมินพัฒนาการที่ได้มาตรฐาน
4. พัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยการบูรณาการเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศเข้ามาจัดกิจกรรมให้แก่

ผู้เรียน และขยายผลการดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบอย่างต่อเนื่อง 5. พัฒนาและส่งเสริมความพร้อมด้านการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการเรียนร่วม 6. พัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความสามารถ มีวุฒิทางการศึกษาตรงตามความรู้ที่สอน มีจิตสำนึก และความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ 7. ส่งเสริมให้ครูได้ปฏิบัติหน้าที่เต็มตามศักยภาพ ความสามารถ ความถนัด และตรงตามวุฒิการศึกษาที่จบมา 8. พัฒนาระบบโครงสร้างการบริหารงานโดยการมอบหมายงาน และความรับผิดชอบต่อฝ่ายต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม 9. ปรับปรุงและพัฒนาแผนการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบอย่างต่อเนื่อง และให้มีการดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณได้อย่างถูกต้อง 10. พัฒนาระบบการบริหารงานงบประมาณ โดยมุ่งเน้นความเป็นอิสระ ความโปร่งใส ความคล่องตัว ความคุ้มค่า ประหยัด และสามารถตรวจสอบได้ 11. พัฒนาระบบการให้บริการ อาหาร เครื่องดื่มและอาหารเสริมนม และมีการสนับสนุนให้วางแผนจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบให้มีความเหมาะสม และ 12. พัฒนาระบบสารสนเทศ และการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ข้อเสนอเชิงนโยบาย, การจัดการศึกษาโรงเรียนปฐมวัย, โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ

ABSTRACT

Thesis title : Development of Policy Recommendations on Educational Management of Prototype Early Childhood Center Schools under the Office of Uttaradit Primary Educational Service Area 1

Author : Mrs.Usanee Chaiwong

Degree : Doctor of Education (Research and Evaluation for Educational Development)

Thesis advisor and committee:

Dr.Sumitra Rojjananiti	Chairperson
Dr.Sukanya Rujimetapas	Committee
Assistant Professor Dr.Pimpaka Thamasit	Committee

This research aimed to assess the practice of developing and reviewing policy recommendations on early childhood educational management, in accordance with the dimensions of CIPPIEST assessment, in schools appointed as prototype early childhood centers under the Office of Uttaradit Primary Educational Service Area 1 using the suitability and feasibility criteria. All 1,399 people specified as the population of this study comprised the director of the Office of Uttaradit Primary Educational Service Area 1, education supervisors, school directors, early childhood teachers, and students' guardians of the prototype early childhood center schools under the Office of Uttaradit Primary Educational Service Area 1. The total 342 samples came from two groups – the first group of 45 samples was selected through purposive sampling consisted of the director of the Office of Uttaradit Primary Educational Service Area 1, 2 education supervisors, 6 school directors, and 36 teachers teaching in early childhood level, whereas the other group contained 297 samples of the students' guardians chosen by simple random sampling. The research tools were a questionnaire, an in-depth interview, a policy recommendation issues collecting form. The data analysis and statistics used were percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The results showed that the operation of the prototype early childhood center schools by CIPPIEST assessment was between a high and the highest levels which could be developed into the policy recommendations for 4 administrative aspects: academic, personnel, fiscal, and general administrations. These aspects

covered the following 12 issues: 1. to develop projects and curriculum to meet the needs of the students, schools, and local community; 2. to elevate those schools to prototype academic centers in collaboration with students' parents and other organizations; 3. to improve student-centered teaching and learning with integration of in-school learning resources to provide students with new experiences along with applying a standardized progression evaluation; 4. to develop the early childhood education by integrating technologies and foreign languages into learners' activities as well as continuously expanding the success of the prototype early childhood center schools; 5. to develop and promote readiness for special education for children who required special needs in order to be able to attend; 6. to develop teachers to be knowledgeable and skilled, to have educational qualifications that matched their teaching subjects, and to be conscientious and responsible for their work; 7. to encourage teachers to reach their full potential, abilities, and talents at work and to teach in accordance with their qualifications; 8. to develop an administrative structure by delegating tasks and responsibilities appropriately; 9. to constantly improve and develop efficient budgeting of the prototype early childhood center schools and to make the budget disbursement transparent; 10. to develop a budget management system by focusing on independence, transparency, agility, worthiness, thriftiness, and can be checked; 11. to develop food, beverage, and milk supplements services, as well as to support an appropriate environment arrangement planning in the prototype early childhood centers; and 12. to develop various IT and public relations systems. The results of the suitability and feasibility check of the policy recommendations by the experts pointed that the overall score was at the highest level.

Key words: Policy Recommendations, Early Childhood School Educational Management, Prototype Early Childhood Center Schools

คำอุทิศ

กิตติกรรมประกาศ

การดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับความช่วยเหลือจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ อาจารย์ ดร.สุมิตรา โรจนนิตติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์กา ธรรมสิทธิ์ และอาจารย์ ดร.สุกัญญา รุจิเมธาทาส ที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำวิจัย จนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

การตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์ และร่วมมือเป็นอย่างดีจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี ประธานหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา สุวรรณศรี ประธานหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานี แสงหิรัญ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ อาจารย์ปิยะนุช เส็งชา อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ และนางสาวสมพิศ รัตนสุวรรณ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ที่ได้สละเวลาอันมีค่ายิ่ง ให้ความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือ

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจาก ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ศึกษาในเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 1 จนได้รับข้อมูลครบถ้วนเป็นอย่างดี สำหรับการให้คำแนะนำการจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือจาก ดร.กฤตย์ ไชยวงศ์ และดร.ภาศิญา ไชยวงศ์ เป็นอย่างดี ตลอดถึงได้รับความกรุณาจากคณะผู้บริหาร และคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ทุกท่าน ที่ให้โอกาสผู้วิจัยได้เข้าศึกษาเล่าเรียนจนได้รับความรู้ และประสบความสำเร็จในการศึกษา ถือเป็นเกียรติอันภาคภูมิใจยิ่งในชีวิตนี้ ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณ ผู้มีอุปการคุณทุกท่านดังที่กล่าวไว้เป็นอย่างยิ่ง ณ โอกาสนี้

คุณค่าและประโยชน์ที่เกิดจากงานวิจัยเรื่องนี้ ขอมอบบูชาพระคุณแต่บุพการี บุรพอาจารย์ อันได้แก่ บิดา มารดา และผู้มีพระคุณทั้งหลาย

นางอุษณี ไชยวงศ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิดเกี่ยวกับนโยบาย.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ.....	14
การวิจัยเชิงนโยบาย.....	20
แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัย ต้นแบบ.....	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51
3 ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย.....	56
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	56
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	59
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	62
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	63

บทที่	หน้า
เก็บรวบรวมข้อมูล.....	66
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
ตอนที่ 1 ผลการประเมินตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ตามมติของการ ประเมิน CIPPIEST	68
ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1.....	83
ตอนที่ 3 ผลการตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุตรดิตถ์เขต 1 ตามเกณฑ์ความเหมาะสม และความเป็นไปได้.....	124
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	126
สรุปผล.....	126
อภิปรายผล.....	127
ข้อเสนอแนะ.....	129
บรรณานุกรม.....	131
ภาคผนวก.....	135
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	136
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	138
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลักจากการสัมภาษณ์.....	144
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม.....	146
ภาคผนวก จ รายชื่อผู้ทรงคุณตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	148
ภาคผนวก ฉ เครื่องมือวิจัย.....	150
ภาคผนวก ช การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	189
ภาคผนวก ซ ค่าสถิติจากการวิเคราะห์ข้อมูล.....	200
ภาคผนวก ฌ ประมวลรูปภาพการสนทนากลุ่ม.....	206
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	209

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากร.....	56
2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม.....	57
3 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก.....	58
4 แสดงการสรุปจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	58
5 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	69
6 แสดงการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยภาพรวม.....	70
7 แสดงผลการประเมินตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยด้านบริบท.....	70
8 แสดงผลการประเมินตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยด้านปัจจัยนำเข้า.....	72
9 แสดงผลการประเมินตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยด้านกระบวนการ.....	73
10 แสดงผลการประเมินตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยด้านผลผลิต.....	74
11 แสดงประเด็นการร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย.....	83
12 แสดงเป้าหมาย กลไก กลยุทธ์ และตัวชี้วัดของนโยบายการจัดการศึกษา โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบแยกเป็นด้านการบริหาร.....	99
13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการตรวจสอบ ข้อเสนอเชิงนโยบาย.....	125

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
2 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ.....	38
3 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	59
4 องค์ประกอบข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ.....	124

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรักความเอื้ออาทรและความเข้าใจ ของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กได้รับการพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547, น.5) การศึกษาปฐมวัยเป็นจุดเริ่มต้น ของกระบวนการจัดการศึกษาของมนุษย์ ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวจะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่าง ไปจากการศึกษาในระดับอื่น ๆ เพราะเด็กในวัยนี้มีความสำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพ และ การพัฒนาทางด้านสมอง นับว่าเป็นช่วงวัยทองของชีวิต เพราะเป็นวัยที่มีพัฒนาการทุกด้านทั้ง ทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา มีการเจริญเติบโตในอัตราสูงสุด โดยเฉพาะ ระบบประสาท และสมองจะเติบโตได้ถึงร้อยละ 80 ของผู้ใหญ่ เป็นช่วงที่เกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด มีความสงสัยใคร่รู้ มีจินตนาการกว้างไกล ทั้งเป็นช่วงชีวิตที่กำลังสร้างบุคลิกภาพ และลักษณะนิสัย พื้นฐานของตนเองที่จะติดตัวต่อเนื่องไปจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ และหากได้รับการอบรมเลี้ยงดู ส่งเสริมอย่างถูกต้องได้รับการตอบสนองขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอเท่ากับได้วางรากฐานที่ดีให้กับเด็ก ปฐมวัยที่จะมีความสุขในชีวิตและเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไป (สำนักวิชาการและ มาตรฐานการศึกษา, 2550, น.3)

การจัดการศึกษาปฐมวัยในปัจจุบันใช้ทฤษฎีองค์ความรู้ด้านการศึกษาประกอบกัน หลายทฤษฎีและมีหลายหน่วยงานรับผิดชอบ โดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตร ก่อนประถมศึกษาพุทธศักราช 2540 และได้พัฒนาเป็นหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ครอบคลุมเด็กปฐมวัยตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี โดยแบ่งเป็น 2 ช่วงอายุ คือ อายุ แรกเกิด ถึง 3 ปี และอายุ 3-5 ปี ซึ่งในช่วงกลุ่มอายุ 3-5 ปี สถานศึกษาที่ดูแลมีทั้งของรัฐ และ หน่วยงานอื่นๆ ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งของรัฐบาล และสถานศึกษาเอกชน สถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์สาธิตของมหาวิทยาลัย ต่าง ๆ และสถานศึกษาของสถานประกอบการกระทรวงสาธารณสุข การจัดการศึกษาและดูแลเด็ก ในสถานศึกษาเหล่านี้ต้องจัดประสบการณ์ให้เกิดพัฒนาการสูงสุดเต็มตามศักยภาพ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

หลักการการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 กล่าวว่าเด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับ การอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสมด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษา เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นทุกด้านอย่างสมดุล และ

เต็มตามศักยภาพ โดยมีหลักการดังนี้ 1. มุ่งเน้นการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท 2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรมไทย 3. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย 4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข 5. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น.5)

ในการประชุมคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติครั้งที่ 1/2555 วันพุธที่ 4 มกราคม 2555 ตามมติที่ประชุมได้เห็นชอบในหลักการ ที่ว่าด้วยความสำคัญของเด็กปฐมวัย และนโยบายของรัฐ โดยเร่งรัดให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการพัฒนารอบด้านตามวัยอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง โดยได้ประกาศนโยบายรัฐบาลด้านเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2555-2559 ที่ระบุความสำคัญของเด็กปฐมวัย ไว้อย่างชัดเจนว่า เป็นช่วงวัยที่มีพัฒนาการด้านสมองและการเรียนรู้อย่างรวดเร็วที่สุดในชีวิต เป็นการลงทุนที่คุ้มค่า ลดความเลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม สร้างฐานรากของชีวิต และเป็นช่วงวัยที่ต้องการการปลูกฝังบ่มเพาะเป็นพิเศษ ส่วนของนโยบายของรัฐมีมติให้กระทรวงที่เกี่ยวข้อง รับผิดชอบนโยบาย มีมาตรการให้เร่งนำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และร่วมมือกับ กระทรวงศึกษาธิการ มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ประสานและบูรณาการ การดำเนินงานของทุกกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กทุกวัย โดยจัดทำรายละเอียดและ แนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม แล้วรายงานต่อคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ รวมทั้งการ ติดตามผลการดำเนินงาน ส่วนสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะฝ่ายเลขานุการ ได้จัด ประชุมปฏิบัติการด้านเด็กปฐมวัยตามนโยบายนายกรัฐมนตรี โดยเชิญผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มาร่วมประชุมปฏิบัติการ และจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย โดยมีสาระครอบคลุม นโยบายของรัฐทั้งหมด 4 ยุทธศาสตร์ คือ 1. เด็กทุกคนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ 2. ไอโอดีกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย 3. การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยและ 4. กลไกการดำเนินงาน พัฒนาเด็กปฐมวัย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556, น.1)

สภาพในปัจจุบันและปัญหาของการพัฒนาเด็กปฐมวัย เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่โดยเฉพาะ เด็กอายุ 3-5 ปี ได้รับการพัฒนาและเข้ารับบริการการศึกษาในหลายรูปแบบ เช่น ในระดับชั้นอนุบาล ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีบางส่วนได้รับการเลี้ยงดู และพัฒนาโดยครอบครัว ปัจจุบันเป็นที่น่าวิตกและ ถือเป็นวิกฤตของเด็กปฐมวัย เนื่องจากการประเมินสถานการณ์และทดสอบพัฒนาการอย่างคัดกรอง ในเด็กปฐมวัย (อายุ 0-5 ปี) พบว่าโดยภาพรวมเด็กปฐมวัยมีแนวโน้มพัฒนาการล่าช้าในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญาและจริยธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2555, น.6) จากการสำรวจพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยสำนักส่งเสริมสุขภาพกรมอนามัยปี 2553 พบว่าเด็ก อายุ 1-3 ปี มีพัฒนาการโดยรวมปกติร้อยละ 71.4 เด็กอายุ 4-5 ปี มีพัฒนาการรวมปกติร้อยละ 68.2 (สกศ, 2556, น.6) ในกรุงเทพมหานครจากการคัดกรองพัฒนาการเด็ก 90,696 ครั้ง มีเด็ก ที่มีความเสี่ยงพัฒนาการล่าช้า ร้อยละ 13 ได้รับการประเมินพัฒนาการ ร้อยละ 24 ได้รับการส่งเสริม พัฒนาการ ร้อยละ 19 ขาดการใช้สื่อ/กิจกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และร้อยละ 13.1 ไม่ได้ เข้ารับบริการในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในรูปแบบต่าง ๆ (สกศ., 2557, อ้างถึงใน สำนักงาน

เลขาธิการสภาการศึกษา 2556, น.7) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในครอบครัวไทยที่ยากจนที่สุดมี ร้อยละ 54.8 ที่ได้เข้าเรียน พ่อแม่และผู้ปกครองขาดความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ดี ไม่ให้เวลาในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ครอบครัวที่ยากจนมีรายได้ไม่เพียงพอที่จะเลี้ยงดูเด็กอย่างมีคุณภาพ พ่อแม่ต้องทำงานและไม่สามารถดูแลเด็กเองได้ โดยเฉพาะพ่อแม่ที่ทำงานต่างถิ่น เด็กร้อยละ 19.3 ไม่ได้อยู่กับพ่อและแม่ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สูงถึง ร้อยละ 25.6 เด็กต้องถูกฝากให้เลี้ยงโดยญาติ ผู้สูงอายุ การอบรมเลี้ยงดูด้วยการใช้วินัยเชิงบวกยังมีน้อย และยังใช้การลงโทษด้วยความรุนแรงรวมทั้งสื่อ หน่วยงานในชุมชนยังไม่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย สภาพแวดล้อมในชุมชนไม่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556, น.24) และการที่มีหลายหน่วยงานจัดการศึกษาระดับปฐมวัย แม้จะใช้หลักสูตรเดียวกัน แต่ปัจจัยพื้นฐานทางด้านครอบครัว ความรู้ ประสบการณ์และความพร้อมของหน่วยงานที่จัดมีความแตกต่างกันมาก โดยเฉพาะคุณภาพชีวิตของพ่อแม่ผู้ทำงาน ที่ทั้งภาวะการเลี้ยงดูลูกเล็ก ๆ ไว้กับผู้สูงอายุและผู้รับจ้างที่ไม่มีความรู้ทำให้ไม่สามารถพัฒนาเด็กได้เต็มที่ การจัดการศึกษาปฐมวัยในชนบทที่มีความขาดแคลน ทั้งสถานศึกษา บุคลากร และสื่ออุปกรณ์ ประกอบกับสภาพความเป็นอยู่ของเด็กและผู้ปกครองที่มีความยากจน ขาดแคลนในทุก ๆ ด้าน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2550, น.1-2)

จากความสำคัญและปัญหาด้านการศึกษาปฐมวัย รัฐบาลได้กำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาปฐมวัย สำหรับบริการเด็กกลุ่มอายุ 4-5 ปี ในการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพเท่าเทียมกันทั้งเขตชนบทและเขตเมือง ในปีการศึกษา 2548 จึงได้จัดตั้งโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบขึ้นอำเภอละ 1 โรงเรียนตามหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 16 ธันวาคม 2547 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548, น.5)

รวมทุกเขตพื้นที่การศึกษา มีโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ จำนวน 943 โรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นต้นแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพ ให้เด็กปฐมวัยทุกประเภทได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ครูผู้สอนมีความสามารถในการจัดประสบการณ์พัฒนาเด็กให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรักและความเข้าใจเด็กทุกประเภท เป็นแหล่งรวมองค์ความรู้ เป็นศูนย์ประสานงานด้านการศึกษาปฐมวัย มีการจัดสิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ สื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก โดยที่ผู้ปกครอง ชุมชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กและมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2548 เพื่อเป็นตัวอย่างการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพให้โรงเรียน และสถานศึกษาอื่นทุกสังกัด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548, น.11-15) โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้สนับสนุนด้านงบประมาณและด้านวิชาการมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2547 รวมทั้งได้มีการประสานงานกับสถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียน นำแนวคิดเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง มาใช้ในโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบเป็นหลัก โดยส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณและพัฒนาบุคลากร ศึกษานิเทศก์ ที่รับผิดชอบงานปฐมวัยในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขตพื้นที่ การส่งเสริมศักยภาพทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยด้วยวิธีการที่หลากหลาย พร้อมส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ รวมทั้งมีการกำกับ ติดตาม ดูแล

และตรวจสอบประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบต่อเนื่องทุกปี (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554, น.2)

การบริหารจัดการศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบเป็นแนวนโยบายหนึ่งที่ส่งเสริมความร่วมมือของทุกภาคส่วน ในการจัดการศึกษาปฐมวัยที่เน้นการบริหารจัดการศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบเป็นกระบวนการทำงานโดยระดมทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งหมดของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การทำงานบรรลุเป้าหมายตามขอบข่ายการบริหารงานระดับปฐมวัย 4 ด้าน ที่ประกอบด้วยด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548, น.5) จากการรายงานการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ ผลการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโดยรวมของโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบร้อยละ 90 อยู่ในระดับคุณภาพดีถึงดีมาก ทั้งในปีการศึกษา 2550 และปีการศึกษา 2552 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554, น.2) สะท้อนให้เห็นถึงผลที่เกิดขึ้นจากการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบได้ดำเนินการตามกรอบงานของโครงการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีงบประมาณ 2548 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554, น.79)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 เป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายนโยบายศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาดำเนินการเพื่อพัฒนาการศึกษาปฐมวัยของจังหวัดอุดรดิตถ์ในเขตพื้นที่รับผิดชอบทั้ง 5 อำเภออย่างต่อเนื่อง โดยได้ดำเนินการตามกรอบของการดำเนินงานโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบที่ประกอบด้วย เป้าหมาย แผนงาน กระบวนการ และผลลัพธ์ ซึ่งพบว่าผลการดำเนินงานมีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง จากความสำเร็จนี้ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาและประเมินสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ให้ครอบคลุมส่วนประกอบของโครงการทั้งหมด เพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศที่เป็นประโยชน์สำหรับเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาปฐมวัย โดยผู้วิจัยได้เลือกรูปแบบการประเมิน CIPPIEST มาใช้ในการประเมินการดำเนินงานโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบครั้งนี้ เนื่องจากเป็นรูปแบบการประเมินที่ครอบคลุมในทุกมิติ มีความสัมพันธ์ในทุกระยะของโครงการ ตั้งแต่เริ่มจนถึงสิ้นสุดโครงการ หมายถึงเริ่มตั้งแต่การประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และประเมินผลผลิต ตลอดถึงการขยายผลผลิตให้ครอบคลุมถึงการประเมินผลลัพธ์โดยเพิ่ม การประเมินผลกระทบ การประเมินประสิทธิผล การประเมินความยั่งยืน และการประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ ซึ่งการประเมินในรูปแบบ CIPPIEST นับว่าครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด ทั้งผู้ปฏิบัติงานและผู้รับผลประโยชน์จากโครงการ โดยจุดแข็งของการประเมินแบบ CIPPIEST อยู่ที่การคิดที่เป็นระบบทำให้เข้าใจภาพรวมของสิ่งที่ประเมิน ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ครอบคลุมในการตัดสินใจในการบริหารจัดการตลอดทั้งโครงการ อันจะทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานได้รับข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับโครงการทั้งระบบ (รัตนะ บัวสนธ์, 2556) ในการประเมินแบบ CIPPIEST นี้ ผู้วิจัยสนใจใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการกำหนดแนวทาง การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ให้มีความเหมาะสม และความเป็นไปตามบริบทของพื้นที่ เพื่อประโยชน์ในการขยายผลความสำเร็จ

ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนศูนย์ปทุมวัยต้นแบบสุวิภาโรงเรียนปทุมวัยในพื้นที่ที่ยังขาดความพร้อมในการจัดการศึกษา ให้สามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างยั่งยืนต่อไป

คำถามการวิจัย

1. การจัดการศึกษาตามนโยบายโรงเรียนศูนย์ปทุมวัยต้นแบบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 เป็นอย่างไรมีปัญหาอุปสรรคหรือไม่
2. ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับการจัดการศึกษาปทุมวัยโรงเรียนศูนย์ปทุมวัยต้นแบบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต เป็นอย่างไร
3. ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับการจัดการศึกษาปทุมวัยโรงเรียนศูนย์ปทุมวัยต้นแบบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ในองค์ประกอบ 4 ด้าน มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้เพียงใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาปทุมวัยโรงเรียนศูนย์ปทุมวัยต้นแบบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ตามมิติของการประเมิน CIPPIEST
2. เพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปทุมวัยโรงเรียนศูนย์ปทุมวัยต้นแบบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1
3. เพื่อตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปทุมวัยโรงเรียนศูนย์ปทุมวัยต้นแบบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ตามเกณฑ์ความเหมาะสม และความเป็นไปได้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านเนื้อหา
การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหา ดังนี้
  - 1.1 ประเมินผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาปทุมวัยโรงเรียนศูนย์ปทุมวัยต้นแบบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ใน 4 ด้าน คือการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST
  - 1.2 องค์ประกอบของข้อเสนอเชิงนโยบายประกอบด้วยเป้าหมายกลยุทธ์ กลไกและตัวชี้วัดของนโยบาย
2. ด้านประชากร
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษา และการบริหารโรงเรียนศูนย์ปทุมวัยต้นแบบ ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ศึกษาในเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนระดับปทุมวัย และผู้ปกครองนักเรียนระดับปทุมวัยของโรงเรียนศูนย์ปทุมวัยต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2560

นิยามศัพท์เฉพาะ

ข้อเสนอเชิงนโยบาย หมายถึง ข้อคิดเห็นเชิงแนะนำเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ เสนอต่อผู้มีอำนาจการตัดสินใจ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติในโรงเรียนปฐมวัย ใน 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยมีองค์ประกอบเป็นเป้าหมาย กลไก กลยุทธ์ และตัวชี้วัดของนโยบาย ดังนี้

เป้าหมาย หมายถึง ปริมาณหรือคุณภาพ ผลลัพธ์ในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน ศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ

กลไก หมายถึง ระบบที่ทำให้งานสำเร็จตามประสงค์ สิ่งที่ต้องใช้ในการสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามแนวทางที่กำหนดไว้ โดยอาศัยโครงสร้างหน่วยงานที่ปฏิบัติและทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน งบประมาณ และวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น

กลยุทธ์ หมายถึง รูปแบบ วิธีการสำคัญ หรือ แนวทางที่ผู้เกี่ยวข้องต้องนำมาปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายในการจัดการศึกษาปฐมวัย 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

ตัวชี้วัด หมายถึง สิ่งที่แสดงถึงระดับความสำเร็จในการปฏิบัติตามกลยุทธ์ ทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ ที่สามารถวัดได้จากกระบวนการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป

โรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ หมายถึง โรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นสถานที่จัดการศึกษาปฐมวัยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 16 ธันวาคม 2557 เพื่อให้สถานศึกษาจัดการศึกษาปฐมวัยได้อย่างมีคุณภาพ มุ่งส่งเสริมพัฒนาเด็กทุกประเภท เน้นการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม รวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ และประสานงานให้บริการทางด้านวิชาการ เป็นแหล่งศึกษา วิจัย ทดลอง และพัฒนาการศึกษาวิจัยให้เป็นที่ยอมรับของชุมชน และสังคมจำนวน 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์ โรงเรียนวัดอรัญญิการาม โรงเรียนอนุบาลไทยรัฐวิทยา 5 (วัดตลิ่งต่ำ) โรงเรียนบ้านน้ำอ่าง โรงเรียนบ้านน้ำพี้มิตรภาพที่ 214 และโรงเรียนบ้านในเมือง

การบริหารจัดการศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ หมายถึง กระบวนการทำงานโดยระดมทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งหมดของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การทำงานบรรลุเป้าหมาย มีขอบข่ายการบริหารจัดการ 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการงานด้านวิชาการของโรงเรียน ศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 เป็นการจัดการประสบการณ์เพื่อเตรียมเด็กให้พัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์สังคมและสติปัญญาไปพร้อม ๆ กัน การจัดการจะต้องครอบคลุมถึงการศึกษาหลักสูตรหรือแนวการจัดประสบการณ์ การนำแผนการสอนไปใช้ การจัดหา และผลิตสื่อการจัดสภาพแวดล้อม การจัดทำตารางกิจกรรมประจำวัน การนิเทศ และการประเมินความพร้อม ซึ่งเป็นภารกิจหลักที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของเด็กและสอดคล้องกับความ

ต้องการของเด็ก สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่นที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพตามระบบการประกัน คุณคุณภาพการศึกษา เป็นเครือข่ายประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ปฐมวัยกับครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ๆ อย่างกว้างขวางโดยมีขอบข่ายและภารกิจ ของการดำเนินงานดังนี้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินการใช้หลักสูตรการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การเป็นแหล่งศึกษา วิจัย ทดลอง พัฒนาองค์ความรู้ใหม่และการเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการ

การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้อย่างเพียงพอ มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยมีขอบข่ายและภารกิจที่เป็นจุดเน้น 2 ประการ ได้แก่ การวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณ และการบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ

การบริหารงานบุคคล หมายถึง ศิลปะในการสรรหา และคัดเลือกบุคคลเข้ามาทำงาน ในโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 การมอบหมายงาน การพัฒนาบุคลากรและการให้พินิจจากงาน โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพของผลผลิต หรือ บริการของโรงเรียนเป็นสำคัญ การจัดคนให้เหมาะสมกับงาน การสร้างขวัญและกำลังใจ เพื่อให้ การทำงานบรรลุผลตามเป้าหมาย ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของเด็กเป็นสำคัญ โดยมีขอบข่าย และภารกิจดังนี้ การจัดอัตราส่วนระหว่างบุคลากรกับเด็ก คุณสมบัติของครูผู้สอนระดับปฐมวัย การ พัฒนาครูผู้สอนระดับปฐมวัยในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ การสร้างเครือข่ายการศึกษาปฐมวัย การ จัดสวัสดิการ การส่งเสริมให้ขวัญและกำลังใจการติดตามประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานการ บริหารงานบุคคล

การบริหารงานทั่วไป หมายถึง การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการแก่การ บริหารงานด้านอื่น ๆ เพื่อให้การจัดการศึกษาปฐมวัยบรรลุผลตามคุณภาพที่กำหนดมีวัตถุประสงค์ เพื่อบริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสาน และอำนวยความสะดวกให้การปฏิบัติงานของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีคุณภาพประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานของศูนย์ เด็กปฐมวัยต้นแบบให้ทุกฝ่ายเกิดความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ดี และสนับสนุนการจัดการดำเนินงาน ของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ มีขอบเขตภารกิจในการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ ส่งเสริมสนับสนุน ด้านการบริหารงานวิชาการการบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงาน ทั่วไป รวมถึงการบริหารจัดการอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ การบริการ การประชาสัมพันธ์ และการประสานความร่วมมือ

การประเมินผลโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ หมายถึง การศึกษาสภาพการดำเนินงาน ของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยต้นแบบ เพื่อให้ทราบว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามขั้นตอน บรรลุ วัตถุประสงค์นโยบาย และเป้าหมายที่ต้องการมากน้อยเพียงใด เพื่อใช้ข้อมูลเหล่านั้นมาประกอบการ แก้ไขปรับปรุง และพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพตามภารกิจของสถานศึกษาที่เป็น ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ

รูปแบบการประเมิน CIPPIEST หมายถึง การประเมินโดยมีส่วนประกอบการประเมินด้าน ต่าง ๆ ได้แก่

การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับความ ต้องการจำเป็น ปัญหา และโอกาส ที่จะเกิดขึ้น มีความสำคัญที่จะนำไปสู่ การออกแบบโครงการ

แผนงาน ที่มีความเหมาะสมเป็นไปได้ ในการศึกษาวิจัยนี้ ได้แก่ความต้องการจำเป็นของโรงเรียนศูนย์
เด็กปฐมวัยต้นแบบ ทรัพยากร ความพร้อมของโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ

การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับปัจจัย
ด้านบุคลากร งบประมาณสนับสนุน สื่อ และอุปกรณ์การเรียนการสอน อาคารสถานที่ของโรงเรียน
ศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ และการสนับสนุนด้านวิชาการจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับการ
บริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบซึ่งประกอบด้วยการบริหารวิชาการ
การ บริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับผลการ
ดำเนินงาน ผลลัพธ์โรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบประกอบด้วย

การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) หมายถึง การประเมินผลสืบเนื่องจาก
ผลผลิตในการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบที่ส่งผลไปถึงผู้อื่นหรือทำให้
เกิดเหตุการณ์ที่จะตามมาภายหลัง ผลกระทบอาจเป็นได้ทั้งทางบวกและทางลบ และอาจเกิดขึ้นกับ
กลุ่มเป้าหมายและไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายทั้งในปัจจุบันและอนาคต ทั้งทางตรงและทางอ้อม

การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) หมายถึง การประเมิน
ความสามารถที่ทำให้เกิดผลในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ.ที่ประสบผลสำเร็จ โดยสามารถใช้ทรัพยากร
ใน กระบวนการดำเนินงานโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ และเมื่อเทียบกับทรัพยากรที่ใช้ไป งาน
บรรลุเป้าประสงค์และมีคุณภาพ และตอบสนองความต้องการ จำเป็นของกลุ่มผู้ได้รับผลประโยชน์
อย่างครอบคลุม

การประเมินความยั่งยืน (sustainability Evaluation) หมายถึง การประเมิน
ความสามารถในการคงทนของระบบและกระบวนการ ที่อยู่นาน และยังคงมีผลผลิต ได้ไม่จำกัดพื้นที่
แนวทางการปฏิบัติอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการนำโครงการโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบไปใช้ให้
ประสบผลสำเร็จอย่างต่อเนื่อง รวมถึงวิธีการในการรักษาไว้ซึ่งความสำเร็จเกิดจากการจัดการ
ทรัพยากร โดยไม่ทำให้ด้อยประสิทธิภาพลง

การประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability Evaluation) หมายถึง
การประเมินการถ่ายทอดความรู้ การขยายองค์ความรู้ไปสู่ผู้อื่น การต่อยอดแนวคิดในการแก้ปัญหา
ความเป็นไปได้ ของการนำแนวคิดและกระบวนการของโครงการโครงการโรงเรียนศูนย์ปฐมวัย
ต้นแบบไปดำเนินการ ไปขยายผล ปรับปรุงหรือประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นที่มีบริบทที่แตกต่างออกไป

ผลการดำเนินการ หมายถึง ผลทุกสิ่งที่เกิดขึ้น ทั้งความสำเร็จที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และ
ความล้มเหลวที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ภายหลังจากการนำนโยบายโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ
ไปสู่การปฏิบัติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยทำให้ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ให้มีคุณภาพและมาตรฐานเทียบเท่า
กับการจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ

2. ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม ที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สามารถใช้เป็นแนวทางการกำหนดมาตรฐานในด้านเป้าหมาย กลไก กลยุทธ์ และตัวชี้วัดด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การกำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ เขต 1 ครั้งนี้ ผู้วิจัยประมวลแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ซึ่งมีแนวคิดพื้นฐานจากตัวแบบกระบวนการสร้างนโยบายสาธารณะ (Process model) ตามทฤษฎีของ โทมัส อาร์. ดาย (Thomas R. Dye) โดยการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป แต่ละด้านมี 4 องค์ประกอบ คือ เป้าหมาย กลไก กลยุทธ์ของนโยบาย และตัวชี้วัด ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษานโยบายโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ได้ศึกษาแนวคิดหรือองค์ความรู้
ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะได้นำไปพัฒนาเป็นข้อเสนอของนโยบายดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับนโยบาย
2. แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ
3. การวิจัยเชิงนโยบาย
4. แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการประเมินตามมิติการประเมิน CIPPIEST
5. แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับนโยบาย

ความหมายของนโยบายสาธารณะ

ราชบัณฑิตยสถาน (2554) ได้ให้ความหมายของนโยบายว่า นโยบาย คือ หลักและวิธี
ปฏิบัติซึ่งถือเป็นแนวดำเนินการ และมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของนโยบายสาธารณะ
(Public Policy) ไว้ดังนี้

Hogwood & Gunn (อ้างถึงใน นวพร รักขันแสง, 2558, น.19) ได้กล่าวถึงความหมาย
ของนโยบายใน 10 ทศนะ ดังนี้ 1. นโยบายในฐานะเป้าหมายประกาศกิจกรรมของรัฐบาล 2. นโยบาย
ในฐานะเป้าหมายทั่วไปของกิจกรรมของรัฐที่พึงปรารถนา 3. นโยบายในฐานะข้อเสนอ
ที่เฉพาะเจาะจง 4. นโยบายในฐานะที่หมายถึงการตัดสินใจของรัฐบาล 5. นโยบายในฐานะ
การให้อำนาจอย่างเป็นทางการ 6. นโยบายในฐานะแผนงาน 7. นโยบายในฐานะผลผลิต
8. นโยบายในฐานะผลลัพธ์ ซึ่งเป็นผลกระทบจากผลผลิตของนโยบาย 9. นโยบายในฐานะทฤษฎี
หรือตัวแบบ ซึ่งสามารถแสดงนัยทางทฤษฎีที่หรือตัวแบบในเชิงเหตุและผลได้ และ 10. นโยบาย
ในฐานะกระบวนการ ซึ่งมีขั้นตอนมีระบบ และต้องใช้เวลาานพอสมควร

David Easton (1953, p.129) นโยบายสาธารณะ หมายถึง อำนาจในการจัดสรรค่านิยม
ของสังคมทั้งมวลและผู้ที่มีอำนาจในการจัดสรร ก็คือ รัฐบาลและสิ่งที่รัฐบาลตัดสินใจที่จะกระทำ
หรือไม่กระทำเป็นผลมาจาก “การจัดสรรค่านิยมของสังคม”

William Greenwood (1965, pp.254-256) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การตัดสินใจขั้นต้น
เพื่อที่จะกำหนดแนวทางกว้าง ๆ เป็นการทั่วไป เพื่อนำเอาไปเป็นแนวทางให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้
เป็นไปอย่างถูกต้องและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

Concidine (1994, pp.3-4) ได้กล่าวว่า นโยบายสาธารณะมีความหมาย คือ การกระทำ
ซึ่งมีหน่วยงานของรัฐกระทำกิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการต่อชุมชนสังคมเศรษฐกิจและ
สิ่งแวดล้อมหรือปัญหาที่สำคัญ นโยบายสาธารณะเป็นหนึ่งในกระบวนการกลางที่ผ่านความเห็นชอบ

มีความชัดเจน นโยบายสาธารณะคือการกระทำซึ่งมีพนักงานผู้มีอำนาจของรัฐบาลที่จะจัดสรรทรัพยากร การบริการ หรือให้สิทธิ แก่ประชาชน

James Anderson (1970, pp.97-111) ได้ให้ความหมายของนโยบายสาธารณะว่า แนวทางการกระทำ ของรัฐเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น ความยากจน เป็นต้น เมื่อนโยบายสาธารณะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับแนวทางการกระทำของรัฐบาลแล้ว นโยบายสาธารณะจึงต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างน้อย 2 ประการ คือ 1. เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของรัฐบาลที่จะกระทำหรืองดเว้นการกระทำ 2. เกี่ยวข้องกับสิ่งใดก็ตามที่ได้กระทำหรืองดเว้นมิได้กระทำ ซึ่งเป็นการดำเนินการตามที่ได้ตัดสินใจไปแล้ว

Richardson & Baldwin (อ้างถึงใน เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2550, น.4) นโยบายสาธารณะ เกี่ยวข้องกับทางเลือกตัดสินใจและการกำหนดย่อยออกมาเป็นแผนงานและโครงการ โดยมีเป้าหมาย เพื่อแก้ปัญหาสาธารณะหรือจัดการกับปัญหาสาธารณะ เพื่อให้บรรลุผลประโยชน์สาธารณะร่วมกัน

สามารถแยกเป็นองค์ประกอบ 5 ข้อ คือ 1. เป็นการนำความคิดและความรู้ที่มีเหตุผลและเป็นไปโดย ตั้งใจ เพื่อนำไปใช้แก้ไขปัญหาหรือจัดการปัญหาสาธารณะ 2. เป็นการกำหนดเกณฑ์ ปทัสถาน และ วิธีปฏิบัติเพื่อการตัดสินใจและการปฏิบัติของรัฐบาล 3. เป็นการกำหนดแนวทางในอนาคต โดย คำนึงถึงปัจจัยที่ไม่แน่นอนและพยายามพยากรณ์ไว้ล่วงหน้า 4. เน้นที่เป้าหมาย วัตถุประสงค์ เป้าประสงค์ เงื่อนไข และผลลัพธ์ และ 5. พยายามที่จะกระทำเพื่อให้ บรรลุผลประโยชน์สาธารณะ

Ira Sharkansky (1970, p.1) มองว่านโยบายสาธารณะ เป็นเรื่องของกิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐบาลกระทำ ซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องกับขอบข่ายของบริการสาธารณะ กฎข้อบังคับ การเฉลิมฉลองในโอกาสและเทศกาลที่เป็นสัญลักษณ์ของประเทศ และการควบคุมกระบวนการกำหนดนโยบาย หรือการกระทำทางการเมือง

Dye (1984, p.2) ได้ให้ความหมายของนโยบายสาธารณะไว้ว่า นโยบายสาธารณะ คือ สิ่ง ที่รัฐบาลเลือกจะกระทำหรือไม่กระทำ ในส่วนที่เลือกที่จะกระทำจะครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งหมด ของรัฐบาล ทั้งกิจกรรมที่เป็นกิจวัตร และกิจกรรมที่เกิดขึ้นในบางโอกาส และมีวัตถุประสงค์ ให้กิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำบรรลุเป้าหมายด้วยดี ในการให้บริการแก่สมาชิกในสังคม

Harold Lasswell & Abraham Kaplan (1970, p.71) ให้ความหมายนโยบายสาธารณะไว้ว่า แผนงาน หรือโครงการที่ได้กำหนดขึ้น อันประกอบด้วยเป้าหมาย คุณค่า และการปฏิบัติต่าง ๆ

Charles Jacop (1966, p.3) ได้ให้ความหมายนโยบายสาธารณะไว้ว่า หลักการ แผนงาน หรือแนวทางการกระทำต่าง ๆ

อาทิตย์ อุไรรัตน์ (2526, น.11-13) ได้กล่าวถึงนโยบายสาธารณะไว้ว่า แนวทางที่รัฐบาลได้ตัดสินใจ เลือกแล้วว่าจะนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้อย่างเหมาะสม และเป็นไปได้ในสถานการณ์แวดล้อมของสังคม

ศุภชัย ยาวะประภาช (2554, น.3) ได้กล่าวถึง นโยบายสาธารณะ (Public Policy) ว่า หมายถึง แนวทางการดำเนินกิจกรรมของรัฐบาล ทั้งกิจกรรมที่ผ่านมาในอดีต กิจกรรมที่กำลังเดินอยู่ในปัจจุบัน และกิจกรรมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

อมร รักษาสัตย์ (2548, น.2) ได้ให้ความหมายของนโยบายสาธารณะ 2 นัย คือ ความหมายอย่างแคบได้แก่หลักการ และกลวิธีที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ แต่ในความหมายอย่างกว้างจะครอบคลุมถึงการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดตัวเป้าหมายอีกด้วย

วิโรจน์ สารรัตน์ (2548, น.142) ได้กล่าวถึงนโยบายว่า หมายถึง สิ่งที่ยกให้ทราบถึงทิศทางของการเปลี่ยนแปลงองค์การ หรือของสังคมที่อธิบายถึงกิจกรรม หรือการกระทำ ที่ได้เลือกสรรแล้วว่าทางเลือกใดดีหรือเหมาะสมที่สุด และกำหนดเป็นแผนงาน โครงการ อันประกอบด้วยเป้าหมายของกิจกรรม แนวทางการปฏิบัติ และคุณประโยชน์ของกิจกรรม หรือการกระทำที่กำหนดนั้น

จุมพล หนีมพานิช (2552, น.10-12) ได้กล่าวถึงนโยบายว่า คือ หลักและวิธีการปฏิบัติซึ่งถือเป็นแนวทางดำเนินการที่ผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปโดยถูกต้องและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

จากความหมายของนโยบายข้างต้น โดยสรุป นโยบาย คือ หลักและวิธีปฏิบัติซึ่งถือเป็นแนวทางดำเนินการ ส่วนนโยบายสาธารณะ คือ แนวทางการกระทำของรัฐบาลทุกระดับ ได้ตัดสินใจว่าจะเลือกกระทำหรือไม่กระทำ ออกมาในรูปของนโยบาย สั่งการ เป็นระเบียบ เป็นโครงการ หรือแผนงาน เพื่อเป็นหนทางชี้แนะให้มีการกระทำต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นตามมา นโยบายสาธารณะเป็นหนึ่งในกระบวนการกลางที่ผ่านความเห็นชอบ โดยมีวัตถุประสงค์แน่นอน เพื่อใช้แก้ปัญหาในปัจจุบัน ป้องกันปัญหาในอนาคต ก่อให้เกิดผลที่พึงปรารถนา บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

ความสำคัญของนโยบายสาธารณะ

Yehezkel Dror (1968, pp.10-14) ได้อธิบายลักษณะความสำคัญของนโยบายสาธารณะว่าเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อน มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีองค์ประกอบต่าง ๆ มากมาย องค์ประกอบเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อข้อกำหนดนโยบายในแนวทางที่แตกต่างกัน มีลักษณะเป็นการตัดสินใจอย่างหนึ่งนำไปสู่แนวทางปฏิบัติที่สำคัญๆ และมีการกระทำต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามมา การกระทำดังกล่าวนั้นมุ่งที่จะกระทำในอนาคต เพื่อความสำเร็จของนโยบาย นั่นคือผลประโยชน์ของชาติ ซึ่งจะต้องดำเนินการต่าง ๆ ตามนโยบายในแนวทางที่เป็นไปได้มากที่สุด

มยุรี อนุมานราชธน (2549, น.7-8) ได้กล่าวถึงความสำคัญของนโยบายสาธารณะต่อฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้ ฝ่ายรัฐบาล ถ้านโยบายสาธารณะที่รัฐบาลกำหนดขึ้นมีความสำคัญต่อการบริหารประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้านโยบายที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนจะทำให้รัฐบาลได้รับความศรัทธาเชื่อถือจากประชาชน และได้รับความนิยมนจากประชาชน ในทางตรงกันข้ามถ้าวรัฐบาลกำหนดนโยบายที่ไม่สอดคล้องกับค่านิยมหรือความต้องการของประชาชนย่อมเกิดการต่อต้าน คัดค้านให้มีการเปลี่ยนนโยบายหรืออาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาลและมีผลต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ฝ่ายข้าราชการมีหน้าที่นำนโยบายไปปฏิบัติโดยข้าราชการนโยบายสาธารณะจึงมีความสำคัญต่อข้าราชการในฐานะผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ฝ่ายประชาชน จะใช้นโยบายเป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกรัฐบาลซึ่งมีความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหา และพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ผ่านพรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งและประชาชนก็ได้รับผลกระทบจากนโยบายนั้นแต่การปกครองในระบอบเผด็จการประชาชนจะเป็นผู้ได้รับผลกระทบจาก

นโยบายอย่างเดี่ยว ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นการปกครองในรูปแบบใดการดำรงชีวิตของประชาชนจะถูกกำกับโดยนโยบายเป็นต้น

สมภาร ศีโล (2552, น.13) ได้เรียบเรียงความสำคัญของนโยบายกับการบริหารในทัศนะหลายประการดังนี้ นโยบายเป็นสิ่งที่กำหนดล่วงหน้า ช่วยลดการใช้ความคิด การพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ มากมายให้ลดน้อยลง ช่วยประหยัดเวลา ช่วยให้การประสานงาน การตัดสินใจของผู้บริหารในฝ่ายต่าง ๆ ขององค์การให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ช่วยให้เกิดความมั่นใจในองค์การ ลดความสับสนของสมาชิกเพราะสมาชิกเข้าใจเป้าหมายและทิศทางการปฏิบัติงาน ช่วยกระตุ้นให้การตัดสินใจของผู้บริหารเป็นไปอย่างมีพลัง ลดความไม่แน่ใจว่าการตัดสินใจสอดคล้องกับแนวคิดของผู้บริหารระดับสูงหรือไม่ เป็นกรอบการตัดสินใจของผู้บังคับบัญชา ช่วยให้การมอบหมายอำนาจทำได้ดีขึ้น และช่วยให้เกิดความเสมอภาค ยุติธรรม เทียบธรรม ความถูกต้อง และมีความชัดเจนมากขึ้นเนื่องจากการตัดสินใจที่สอดคล้องกัน

โดยสรุป ลักษณะที่ดี หรือความสำคัญของนโยบาย คือ เป็นลักษณะของกระบวนการที่มีการจัดทำนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพ และมีกระบวนการศึกษาปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เปิดกว้างให้มีข้อมูลย้อนกลับและข้อเสนอแนะดี ๆ ได้อย่างไม่มีข้อจำกัด เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน หน่วยงาน องค์กร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน โดยยึดผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นหลัก ดังนั้นนโยบายสาธารณะมีความสำคัญในการเป็นตัวกำหนดผลประโยชน์ของประเทศและกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการของรัฐบาล เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และช่วยให้สามารถนำปัจจัยทางการบริหารมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งรัฐบาลให้มีการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนได้ตามเป้าหมาย สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ส่งผลต่อความศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อรัฐบาล

แนวคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

รูปแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ

คำว่า “การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ” เป็นคำมาจากภาษาอังกฤษว่า Policy Implementation โดยมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ในลักษณะคล้ายคลึงกัน บางความหมายก็อาจมีลักษณะแตกต่างกันบ้างดังนี้

สมพิศ สุขแสน (2551, น.99) ให้ความหมายว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ คือการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะขององค์การ ทั้งบุคคล และกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนโยบายว่าจะสามารถใช้ทรัพยากรทางการบริหารทั้งหมด ปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของนโยบายที่ระบุไว้หรือไม่เพียงใด

วรเดช จันทรศร (2551, น.135-154) ได้เสนอรูปแบบทางทฤษฎีของการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ 6 รูปแบบ ได้แก่ 1. รูปแบบที่ยึดหลักเหตุผลโดยรูปแบบนี้ยึดถือฐานคติที่ว่า นโยบายที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ และการกิจที่ชัดเจน มีการมอบหมายงาน และกำหนดมาตรฐานการทำงานให้แก่หน่วยย่อยต่าง ๆ ขององค์การ มีระบบวัดผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนระบบให้คุณโทษเนื่องจากผลสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จำเป็นต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่แน่ชัดมีการแปลงวัตถุประสงค์ออกเป็นภารกิจย่อยภายใต้ความรับผิดชอบเฉพาะ เพื่อ

ความสะดวกในการตรวจสอบควบคุมและประเมินผล 2. รูปแบบทางด้านการจัดการโดยรูปแบบนี้ตั้งอยู่บนแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีองค์การ ที่ให้ความสำคัญกับสมรรถนะขององค์การ เพราะเชื่อว่าความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับองค์การที่รับผิดชอบว่ามีขีดความสามารถ ที่จะปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความคาดหวังได้เพียงใด ดังนั้นนโยบายจะบรรลุเป้าหมายได้ จะต้องอาศัยโครงสร้างขององค์การที่เหมาะสม บุคลากรที่มีความสามารถทั้งทางด้านการบริหาร และเทคนิคอย่างเพียงพอนอกจากนี้้องค์การยังต้องมีการเตรียมการ หรือมีความพร้อมทางด้านวัสดุอุปกรณ์สถานที่เครื่องมือเครื่องใช้และงบประมาณ 3. รูปแบบทางด้านการพัฒนาองค์การโดยเน้นศึกษาปัญหาของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในแง่ของความผูกพัน และการยอมรับ เพื่อมุ่งตอบสนองความต้องการทางจิตวิทยา และทางสังคมของมนุษย์โดยเน้นการมีส่วนร่วมขององค์การเป็นสำคัญ ภายใต้ฐานคิดที่ว่า การมีส่วนร่วม จะทำให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จจะเกี่ยวข้องกับการจูงใจ การใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม ความผูกพันของสมาชิกในองค์กร การมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการยอมรับ ตลอดจนสร้างทีมงานมากกว่าใช้การควบคุมซึ่งกระบวนการที่ให้ผู้ปฏิบัติเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนด หรือวางกรอบนโยบายจะถือว่านโยบายเหล่านั้นมาจากผู้ปฏิบัติโดยตรง 4. รูปแบบทางด้านการกระบวนการของระบบราชการโดยรูปแบบนี้ เชื่อว่าอำนาจขององค์การไม่ได้อยู่ที่ตำแหน่งทางรูปนัย (Formal Positions) แต่มีอยู่กระจัดกระจายในองค์การกล่าว คือสมาชิกทุกคนขององค์การมีอำนาจในแง่ของการใช้พิจารณาญาณ โดยที่ผู้บังคับบัญชาไม่อาจจะควบคุมได้ดังนั้นในบางครั้งความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จึงไม่ใช่เรื่องของการบริหารที่ขาดประสิทธิภาพ แต่เกิดจากผู้กำหนดนโยบาย หรือผู้บริหารไม่ทราบว่าเป็นความจริงของการปฏิบัติมากกว่า ดังนั้นการกำหนดนโยบายจำเป็นต้องพัฒนาจากเบื้องล่าง คือประชาชนหรือผู้ปฏิบัติโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในสภาพที่เกิดขึ้น 5. รูปแบบทางการเมืองโดยรูปแบบนี้เชื่อว่าความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เกิดจากความสามารถของผู้เล่น หรือบุคคลที่เป็นตัวแทนองค์กรกลุ่ม หรือสถาบันและความสัมพันธ์กับปัจจัยภายนอกองค์กร เนื่องจากมีความเห็นว่าการมีส่วนร่วม และการสร้างการยอมรับเป็นสิ่งที่ยากที่จะเกิดขึ้นแต่ความขัดแย้งเป็นปรากฏการณ์ที่สามารถพบเห็นได้ทั่วไป ดังนั้นการสร้างความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จึงขึ้นอยู่กับความสามารถในการเจรจาสถานะของอำนาจและทรัพยากรของหน่วยงานในฐานะที่จะใช้เป็นเครื่องมือต่อรองของบุคคลที่เป็นตัวแทนขององค์การจำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการสนับสนุนจากนักการเมือง สื่อมวลชน กลุ่มอิทธิพล และกลุ่มผลประโยชน์ รวมถึงสภาพความแตกต่างทางด้านบุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ ความชำนาญในการต่อรองของผู้เล่นแต่ละคนเป็นสำคัญ และ 6. รูปแบบเชิงบูรณาการเป็นรูปแบบที่รวบรวมแนวคิดของทั้ง 5 รูปแบบ มาไว้โดยมุ่งแสวงหาผลกระทบของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ให้ประสบความสำเร็จ โดยพิจารณาถึงสมรรถนะขององค์การ ประสิทธิภาพในการวางแผนการควบคุมภาวะผู้นำ ความร่วมมือการเมือง และการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกจากการเสนอรูปแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในแต่ละรูปแบบมีจุดเด่นของการนำไปใช้ที่แตกต่างกัน แต่การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกรูปแบบเชิงบูรณาการ เพราะต้องประเมินนโยบายให้ครอบคลุมทุกกระบวนการ ทั้งสมรรถนะขององค์การ ประสิทธิภาพในการวางแผนการควบคุม ภาวะผู้นำ ความร่วมมือการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอกเป็นต้น

ปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

รศ.ดร. จันทิศ (2551, น.98-103) ได้กล่าวถึงปัญหาของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จำแนกออกเป็นปัญหาหลัก ๆ 5 ด้านดังนี้

1. ปัญหาทางด้านสมรรถนะความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ย่อมขึ้นอยู่กับหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสามารถในการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้นได้มากน้อยแค่ไหนเพียงใด ดังนั้นปัญหาหลักของการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงได้แก่ ปัญหาทางด้านสมรรถนะของหน่วยงาน ซึ่งหมายถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่ประกอบกันเป็นสมรรถนะของหน่วยงาน ได้แก่ ปัจจัยทางด้านบุคลากร ปัจจัยทางด้านเงินทุน และปัจจัยทางด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ หรือเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย

1.1 ปัจจัยด้านบุคลากรสมรรถนะจะมีมาก หรือน้อยขึ้นอยู่กับเงื่อนไขดังนี้

1.1.1 นโยบายที่จะถูกนำไปปฏิบัตินั้นต้องการบุคลากรจำนวนเท่าใด ต้องการบุคลากรประเภทใด และต้องการบุคลากรที่มีคุณสมบัติอย่างไร

1.1.2 บุคลากรที่ต้องการมีอยู่ในระบบราชการ หรือไม่ถ้ามีบุคลากรเหล่านั้นมีคุณภาพ ความรู้ ความสามารถที่จะปฏิบัติตามนโยบายได้หรือไม่ และมีความยินดี หรือความตั้งใจที่จะมาร่วมเป็นผู้ปฏิบัติในนโยบายนั้นหรือไม่ ที่สำคัญหน่วยงานต้นสังกัดยินยอมที่จะให้บุคลากรเหล่านั้นมาเป็นผู้ร่วมปฏิบัติในนโยบายนั้นหรือไม่

1.1.3 หากไม่มีบุคลากรที่ต้องการเหล่านั้นอยู่ในระบบราชการ หรือมีไม่เพียงพอ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ จะสามารถหาบุคลากรจากภาคเอกชนได้หรือไม่ จะมีวิธีการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรเหล่านั้นปฏิบัติงานในนโยบาย/โครงการได้อย่างไร ปัจจัยด้านบุคลากรที่ส่งผลต่อปัญหาทางด้านสมรรถนะภายใต้เงื่อนไขต่าง ๆ ได้แก่ เงื่อนไขข้อที่ 1 จะเห็นได้ว่า ปัญหาทางด้านสมรรถนะจะมีมากขึ้นถ้าหากว่านโยบายที่ถูกกำหนดมีความต้องการที่จะต้องอาศัยบุคลากรผู้ปฏิบัติเป็นจำนวนมากหลายประเภทรวมกัน ตลอดถึงจะต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณสมบัติ หรือความรู้ความสามารถสูงปัญหาในลักษณะนี้โดยส่วนใหญ่ จะเป็นปัญหาในขั้นเริ่มต้นของการนำนโยบายไปปฏิบัติหากการปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าว ไม่สามารถที่จะหาบุคลากรได้ทันตามกำหนดความล่าช้าในการปฏิบัติ ก็อาจเกิดขึ้นหากบุคลากรมีคุณภาพไม่เหมาะสมปัญหาในการนำนโยบายไปปฏิบัติก็ จะเกิดขึ้นเงื่อนไขข้อที่ 2 ปัญหาในการนำนโยบายไปปฏิบัติจะมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น หากบุคลากรไม่เพียงพอในระบบราชการ หรือบุคลากรไม่มีความพร้อม หรือเต็มใจที่จะเข้าร่วมปฏิบัติในนโยบาย และกระจัดกระจายกันอยู่ตามส่วนราชการต่าง ๆ หลายหน่วยงานก็อาจจะเกิดปัญหาความไม่เต็มใจของหน่วยงานต้นสังกัด ที่จะให้ข้าราชการในสังกัดมาร่วมปฏิบัติตามนโยบายนั้น ในระบบราชการไทยนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบทจะประสบปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรมาก เพราะบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ จะสมัครใจอยู่ปฏิบัติงานในส่วนกลางมากกว่าจะปฏิบัติงานในท้องที่ชนบท ทั้งนี้เพราะโอกาสความก้าวหน้าจะมีมากกว่าเงื่อนไขข้อที่ 3 การปฏิบัติ ตามนโยบาย จำเป็นจะต้องอาศัยบุคลากรจากภาคเอกชนเข้ามาร่วมปฏิบัติด้วย ปัญหาในการได้มาซึ่งบุคลากร จะมีความยากลำบากมากยิ่งขึ้น และหน่วยงานราชการมีข้อขัดข้องทางด้านกฎระเบียบ ค่าตอบแทนต่าง ๆ ที่จะเป็นอุปสรรคต่อความสามารถในการดึงดูดบุคลากรจากภาคเอกชนให้เข้าร่วมปฏิบัติงาน

ในนโยบายนั้นได้ตามต้องการและต่อเนื่อง ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ในภาพรวมจะส่งผลต่อสมรรถนะของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และส่งผลต่อความสำเร็จของนโยบายโดยส่วนรวม

1.2 ปัจจัยด้านเงินทุน ปัญหาและอุปสรรคจะมีมากขึ้น หากหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติถูกจำกัดโดยเงื่อนไขของการใช้เงินทุน ข้อจำกัดในด้านเงินทุนจะมีมากหากมีระเบียบข้อบังคับกำหนดไว้มากจนขาดความยืดหยุ่น ก็ยังเป็นการบั่นทอนสมรรถนะของหน่วยปฏิบัติมากขึ้น หากหน่วยปฏิบัติมีความต้องการที่จะใช้เงินเพิ่มมากขึ้นกว่าที่กำหนดไว้ เป็นไปได้หรือไม่เพียงใดที่รัฐบาลหรือหน่วยงานจากส่วนกลางจะสามารถให้การตอบสนองได้ทันต่อกำหนดเวลา หากไม่สามารถตอบสนองได้ความล่าช้าในการปฏิบัติก็อาจจะเกิดขึ้น และอาจส่งผลต่อความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยส่วนรวม

1.3 ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ หรือเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย ปัญหาทางด้านสมรรถนะจะมีมากขึ้น ถ้าหากหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่ได้รับการสนับสนุนทางด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้เพียงพอ หรือทันต่อเวลาในบางกรณี การปฏิบัติตามนโยบายมีลักษณะที่ต้องใช้วิทยากร หรือเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ปัญหาทางด้านสมรรถนะจะมีมากขึ้น ถ้าหากผู้ปฏิบัติขาดความรู้ หรือความเข้าใจในเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง

2. ปัญหาทางการควบคุม

ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับความสามารถในการควบคุม ซึ่งหมายถึงความสามารถในการวัดความก้าวหน้า หรือผลการปฏิบัติของนโยบาย แผนงาน หรือโครงการ มีผลงานจำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่าปัญหาของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะเพิ่มมากขึ้น ถ้าหากผู้รับผิดชอบในนโยบายขาดความสามารถที่จะทำการวัดผล หรือควบคุมผลงานของหน่วยปฏิบัติ ปัญหาทางการควบคุมมีมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขหลายประการ อาทิ เช่น

2.1 ความสามารถของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ในการแปลงนโยบายว่าจะสามารถแปลงนโยบายออกมาเป็นแนวทางปฏิบัติ แผนงาน หรือโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของนโยบาย

2.2 กิจกรรมของนโยบาย แผนงาน หรือโครงการนั้นมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เพียงใด

2.3 การกำหนดภารกิจตลอดจนมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติงาน แผนงาน หรือโครงการ เงื่อนไขทั้งสามจะมีผลโดยตรงต่อการสร้างความสามารถในการควบคุม หรือการวัดความก้าวหน้าของการปฏิบัติงาน ที่จะสามารถสนองต่อความต้องการของนโยบายได้ ขณะเดียวกันก็มีผลโดยตรงต่อปัญหาในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้วยเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสามารถในการควบคุม และปัญหาในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ความถูกต้องในการแปลงนโยบายความชัดเจนของวัตถุประสงค์ตามกิจกรรม แผนงาน หรือโครงการความสอดคล้องในการกำหนดภารกิจ และ มาตรฐานในการปฏิบัติงานของความสามารถในการควบคุมปัญหาในการนำนโยบายไปปฏิบัติเงื่อนไขต่าง ๆ เหล่านี้ ถือได้ว่ามีความสำคัญต่อการสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะนโยบายจะประสบความสำเร็จไม่ได้หากผู้ปฏิบัติขาดความรู้ความเข้าใจว่าตนจะทำอะไรบ้าง ความเข้าใจเหล่านี้จะเกิดขึ้นไม่ได้หากการแปลงนโยบายไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ตามกิจกรรม ตามแผนงาน หรือโครงการขาดความชัดเจน หรือคลุมเครือ ตลอดจนหน่วยงานย่อยไม่ได้มีการกำหนดภารกิจ และมาตรฐานในการทำงานให้สอดคล้องกับกิจกรรมหลัก

แผนงาน หรือโครงการ ตามความเข้าใจของผู้ปฏิบัติดังกล่าวเมื่อแปลงออกมาเป็นผลการปฏิบัติแล้ว จะเกิดขึ้นภายใต้ระบบของการวัดผลการปฏิบัติงานด้วย เพื่อผู้บริหาร หรือผู้รับผิดชอบจะได้หาทาง เชื่อมโยงผลการปฏิบัติในส่วนต่าง ๆ ให้ประสานซึ่งกัน และกันให้บรรลุผลตามนโยบายที่ได้ ตั้งเป้าหมายไว้

3. ปัญหาทางด้านความร่วมมือและการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงจากการสำรวจผลงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในการนำนโยบายไปปฏิบัติอาจกล่าวได้ว่า มีเงื่อนไขหรือเหตุผลหลักอย่างน้อย 7 ประการ ที่ส่งผลให้สมาชิกในองค์กรหรือหน่วยปฏิบัติไม่ให้ความร่วมมือหรือต่อต้านการ เปลี่ยนแปลงที่เป็นผลมาจากนโยบายกล่าวคือ

3.1 สมาชิก หรือหน่วยปฏิบัติเห็นว่านโยบายไม่ได้มีรากฐานความต้องการของตน ที่แท้จริง (Felt Need) หรือการไม่เห็นความสำคัญของนโยบายนั้น

3.2 สมาชิกในองค์กร หรือหน่วยปฏิบัติทำการต่อต้านเพราะเห็นว่านโยบายนั้นมีผล ทำให้ดุลยพินิจในการปฏิบัติงาน ตลอดจนพฤติกรรมในการปฏิบัติงานประจำของตนเปลี่ยนแปลงไป

3.3 หัวหน้าของหน่วยปฏิบัติไม่ได้อำนวยความสะดวกในการสนับสนุนนโยบายนั้น

3.4 สมาชิกในองค์กร หรือหน่วยปฏิบัติทำการต่อต้านเพราะเห็นว่าการปฏิบัติตาม นโยบายนั้นจะส่งผลทำให้งบประมาณอัตรากำลังของหน่วยต้องลดลงในระยะยาวอีกทั้งยังอาจจะ ก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนในภารกิจและหน้าที่ของบุคลากรเป็นอย่างมาก

3.5 สมาชิกในองค์กร หรือหน่วยปฏิบัติเห็นว่านโยบายนั้นถูกกำหนดขึ้นโดย ฝ่ายบริหารที่ไม่เข้าใจว่าสภาพความเป็นจริงในการปฏิบัติงานหรือการให้บริการของผู้ปฏิบัติเป็น อย่างไร ดังนั้นการแก้ไขปัญหาคงจะมุ่งนโยบายที่ให้การศึกษาระดับสูงและอบรมเป็นหลักเสียก่อน

3.6 สมาชิกในองค์กร หรือหน่วยปฏิบัติไม่เห็นด้วยกับสาระหรือวิธีการปฏิบัติ ในโครงการหรือนโยบายเพราะไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

3.7 สมาชิกในองค์กร หรือหน่วยปฏิบัติไม่ให้ความร่วมมือและทำการต่อต้านเนื่องจาก ขาดความรู้ความเข้าใจที่จะปฏิบัติตามนโยบาย

4. ปัญหาทางด้านอำนาจ และความสัมพันธ์กับองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง ปัญหาในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งเกิดจากเรื่องอำนาจ และความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรที่ รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติกับองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง จะมีอย่างน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ เงื่อนไขหลายประการคือ

4.1 การติดต่อและความสัมพันธ์ที่หน่วยปฏิบัติมีกับหน่วยงานที่ควบคุมนโยบาย ดังกล่าว การนำนโยบายไปปฏิบัติจะมีความยากลำบากยิ่งขึ้น หากการทำงานของหน่วยปฏิบัติต้อง ผ่านขั้นตอนการควบคุมกลั่นกรองจากหน่วยงานที่ควบคุมนโยบาย

4.2 ความจำเป็นที่หน่วยปฏิบัติต้องแสวงหาความร่วมมือ หรือทำความตกลงกับ หน่วยงานอื่น ปัญหาของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับระดับความจำเป็นที่หน่วยปฏิบัติจะต้อง แสวงหาความร่วมมือพึ่งพา หรือทำความตกลงกับหน่วยงานอื่นยิ่งนโยบายใดมีความจำเป็นที่จะต้อง อาศัยความร่วมมือพึ่งพา หรือทำความตกลงกับหน่วยงานอื่นมากเท่าใดโอกาสที่จะนำนโยบายไป ปฏิบัติจะประสบความสำเร็จก็จะมีน้อยลง ทั้งนี้เพราะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะมีวิสัยทัศน์วัตถุประสงค์ หลักตลอดจนการให้ความสำคัญในความเร่งด่วนของนโยบายที่แตกต่างกัน บางครั้งแม้หน่วยงานที่

เกี่ยวข้องจะมีความเห็นที่สอดคล้องกันในวัตถุประสงค์ของนโยบาย แต่ก็อาจมีความเห็นที่ไม่สอดคล้องต้องกันในด้านวิธีการที่จะบรรลุนโยบายซึ่งอาจทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงาน และนำความล้มเหลวมาสู่นโยบาย

4.3 ความเป็นไปได้ที่เจ้าหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานจะสามารถทำงานร่วมกันได้ หากเป็นการทำงานร่วมกันของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยวิธีการบรรลุนโยบาย นั้นกำหนดให้มีหลายหน่วยงานที่ต้องปฏิบัติงานร่วมกัน ความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะมีแนวโน้มสูงขึ้น ถ้าหากเจ้าหน้าที่ของแต่ละหน่วยไม่สามารถทำงานร่วมกันได้ ปัจจัยที่เป็นผลที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าวมีหลาย ๆ ปัจจัย นับตั้งแต่ความแตกต่างกันระหว่างสภาพแวดล้อมของหน่วยงาน แต่ละแห่ง รูปแบบของการบริหารที่แตกต่างกันของแต่ละหน่วยงาน เป้าหมายหลักของหน่วยงาน ที่แตกต่างกัน และโครงสร้างของระบบการให้รางวัลที่แตกต่างกัน เป็นต้น

5. ปัญหาทางด้านการสนับสนุน และความผูกพันขององค์กร หรือบุคคล ความยากลำบากของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะมีมากขึ้นเพียงใด ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขดังต่อไปนี้

5.1 ผู้รับผิดชอบ หรือหน่วยราชการที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับฝ่ายการเมือง และฝ่ายบริหารหรือไม่ บางครั้งพบว่าเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลในฝ่ายการเมือง หรือฝ่ายบริหารความผูกพันของกลุ่มบุคคลเหล่านี้ต่อนโยบายจะเปลี่ยนแปลงไป การขาดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จึงเป็นเงื่อนไขที่นำมาซึ่งอุปสรรคของนโยบายนั้นไม่มากนักน้อย ซึ่งถ้าหากการเมือง หรือฝ่ายบริหารผู้ใดมีอำนาจทางการเมืองสูงพอที่จะมีอิทธิพลต่อนโยบายก็จำเป็นจะต้องระวัง และเอาใจใส่อย่างจริงจังมากขึ้น

5.2 กลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่นมีความเข้าใจ ตลอดจนสูญเสียประโยชน์ในนโยบายเพียงใด ในบางครั้งการสูญเสียประโยชน์และการขาดความเข้าใจในนโยบายอย่างเพียงพอ อาจนำมาซึ่งปัญหา หรือทำให้กลุ่มเหล่านั้นทำการต่อต้านคัดค้านนโยบายได้

5.3 เงื่อนไขของระดับความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบในนโยบายกับสื่อมวลชน มีความสำคัญมากหากขาดความสัมพันธ์ หรือความเข้าใจอันดีต่อกัน สื่อมวลชนก็อาจจะใช้อิทธิพลของตนที่มีอยู่โจมตี หรือทำลายความน่าเชื่อถือของนโยบายได้

5.4 การให้ความสนับสนุนในนโยบายของบุคคลสำคัญในระดับท้องถิ่น และในระดับชาติ ตัวอย่าง เช่น กรณีประเทศไทยได้มีโครงการวางแผนครอบครัวที่ดำเนินการอยู่ต่างจังหวัด บางจังหวัด ในระยะแรกไม่ได้รับการยอมรับจากประชาชน เพราะประชาชนมีความเชื่อ หรือความเข้าใจว่าการวางแผนครอบครัว หรือการคุมกำเนิดเป็นบาป บางครั้งผู้บริหารโครงการก็จำเป็นต้องอาศัยบุคคลสำคัญในท้องถิ่น ได้แก่ ครู อาจารย์ หมอ และพระภิกษุ คือ เจ้าอาวาสประจำวัดในชุมชนนั้นทำการเทศน์ หรือประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับประชาชน ให้รับทราบแนวทางการดำเนินงานของนโยบาย

สมบัติ อารังธัญวงศ์ (2549, น.396) การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติประสบปัญหาว่ามีกรอบการศึกษาเพียงใด ใช้ตัวแปรอะไรมาศึกษา และจะวัดความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติได้อย่างไร

จุมพล นิมิพานิช (2554, น.182) ปัญหาและอุปสรรคในการควบคุมดูแลการปฏิบัติตามนโยบายของหน่วยงานภาครัฐของประเทศไทย ในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2501-2540 ประสบปัญหาในการกำกับติดตาม นโยบาย หรือโครงการภาครัฐอย่างจริงจัง การกำกับนโยบายสาธารณะในอดีตส่วนใหญ่จัดทำในรูปแบบการตรวจราชการของข้าราชการจากส่วนกลางที่เดินทางมาตรวจเยี่ยมโครงการ หรือติดตามความคืบหน้าของนโยบายที่มอบหมาย หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติก็จัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบาย โดยที่เนื้อหาสาระของการปฏิบัติตามนโยบายมิได้นำเสนอให้เห็นการดำเนินงานโดยละเอียดชัดเจนมากเท่าที่ควร ประกอบกับสภาพการณ์ทางการเมืองไทยที่มีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนการเข้าสู่อำนาจ จากคณะทหาร หรือจากรัฐบาลพลเรือนที่สลับเปลี่ยนกันตลอดเวลา จากช่วงปี พ.ศ. 2475 - 2540 ส่งผลให้การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติขาดความความต่อเนื่อง ขาดการกำกับ ควบคุม การติดตามนโยบายของรัฐ บทบาทการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่แท้จริง จึงเป็นภาระของข้าราชการประจำที่ต้องแบกรับในการควบคุม กำกับนโยบาย สาธารณะของประเทศมาโดยตลอด

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ปัญหาเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ นั้น สัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆ อย่างแยกไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมันส่งผลต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของนโยบาย การจะบอกว่านโยบายหนึ่ง ๆ มีปัญหาตอนนำไปปฏิบัติหรือไม่ ถ้ามีนั้น มีอย่างไร ไม่สามารถอธิบายได้ในลักษณะเดียว แต่ต้องพิจารณาเป็นรายกรณีประกอบกับความเข้าใจในแนวคิด และกระบวนการนโยบายตลอดจนโครงสร้างการบริหารงานรัฐไทยเป็นอย่างดี โดยประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ในเบื้องต้นมีดังนี้ ปัญหาทางด้านสมรรถนะ ด้านการควบคุม ด้านความร่วมมือและการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง ด้านอำนาจและความสัมพันธ์กับองค์การอื่นที่เกี่ยวข้อง และปัญหาทางด้านกลไกสนับสนุนและความผูกพันขององค์การหรือบุคคล และการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการนโยบายสาธารณะซึ่งเป็นการนำนโยบายที่ได้กำหนดไว้ไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้น ๆ และจะเกิดผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้อง กับนโยบายทั้งทางตรงและทางอ้อมไม่ว่านโยบายนั้นจะสำเร็จหรือความล้มเหลวก็ตาม

การวิจัยเชิงนโยบาย

ความหมายการวิจัยเชิงนโยบาย

วิโรจน์ สารรัตน์ (2556, น.10) การวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) เป็นกระบวนการศึกษาปัญหาพื้นฐานทางสังคม เพื่อให้ได้ข้อเสนอที่เน้นการปฏิบัติที่เป็นไปได้ (Possible Action Oriented Recommendations) ที่ผู้กำหนดนโยบายสามารถใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาที่มีประสิทธิผล และนำไปสู่อนาคตที่ดีขึ้นกว่าในปัจจุบัน และการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) เป็นกระบวนการศึกษารวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อสรุปและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ตลอดจนแนวทางปฏิบัติที่อาจจะเป็นไปได้ ในการแก้ปัญหา หรือการพัฒนาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งในระดับนโยบาย เสนอผู้บริหารสำหรับประกอบการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย การพัฒนานโยบาย และการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งเป็นการวิจัยเพื่อการประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย

วิระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2553, น.1) การวิจัยเชิงนโยบายเป็นการวิจัยที่มุ่งกำหนดแนว

ทางการดำเนินการของแต่ละสถาบัน หรือหน่วยงานจากปัจจุบันไปสู่อนาคต เพื่อมุ่งหวังให้การตัดสินใจในการดำเนินการดังกล่าวมีความถูกต้องเหมาะสมและเป็นไปได้มากที่สุด

สรุปได้ว่าการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) หมายถึง กระบวนการศึกษาปัญหาพื้นฐานทางสังคม เป็นการวิจัยที่มุ่งกำหนดแนวทางการดำเนินการของแต่ละสถาบัน หรือหน่วยงานจากปัจจุบันไปสู่อนาคต เพื่อให้ได้ข้อเสนอที่เน้นการปฏิบัติ และมุ่งหวังให้การตัดสินใจในการดำเนินการที่เป็นไปได้ และเป็นกระบวนการศึกษารวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ตลอดจนแนวทางปฏิบัติที่อาจจะเป็นไปได้

การประเมินผลนโยบายสาธารณะ

การประเมินนโยบาย คือ การได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการตามนโยบาย หรือผลการดำเนินการตามนโยบายว่าประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย หรือล้มเหลว ซึ่งจะทำให้ทราบถึงผลของนโยบายที่นำไปปฏิบัติได้ว่า ตอบสนองความต้องการ หรือแก้ปัญหาได้หรือไม่ โดยได้มีนักวิชาการได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความหมายของการประเมินผลนโยบายไว้ดังต่อไปนี้

Dye (1986, pp.339-342) ได้กล่าวถึงความหมายของการประเมินผลนโยบายว่า หมายถึง การประเมินโครงการของรัฐที่ดำเนินอยู่ทั้งหมด ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ หรือการประเมินประสิทธิผลของ 2 โครงการหรือมากกว่า ว่ามีส่วนในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือนโยบายร่วมกันหรือไม่ การประเมินผลนโยบายควรเน้นเรื่องการประเมินผลของเป้าประสงค์ของโครงการหรือนโยบาย ถ้าผู้ประเมินไม่ทราบเป้าประสงค์ของนโยบายผู้ประเมินควรประเมินผลกระทบของนโยบาย

Anderson (1994, p.238) การประเมินผล เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประมาณการ หรือการประมาณค่านโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติและผลกระทบ ซึ่งการประเมินผลเกิดขึ้นตลอดกระบวนการของนโยบาย

Owen (1993, p.3) การประเมินผล หมายถึง กระบวนการจัดหาข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่ถูกประเมิน โดยคำว่าประเมินผล ถูกใช้เป็นทางเลือกสำหรับการประเมินวัตถุประสงค์สำหรับประเมิน ได้แก่ การวางแผน แผนงาน นโยบาย องค์กร และปัจเจกบุคคล เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ (2555, น.4) ได้กล่าวว่าการประเมินผลนโยบายสาธารณะ หรือการวิจัยประเมินผล เป็นการวิจัยทางสังคมประยุกต์ ซึ่งเป็นการประยุกต์วิธีการวิจัยทางสังคมไปใช้หาข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย ออกแบบโครงการ ประเมินประสิทธิผล และประสิทธิภาพของนโยบายและโครงการ

สรุป จากการให้ความหมายการประเมินนโยบายของนักการศึกษาเบื้องต้น หมายถึง การประมาณการ หรือการประมาณค่านโยบายการนำนโยบายไปปฏิบัติและผลกระทบ

ซึ่งการประเมินผลเกิดขึ้นตลอดกระบวนการของนโยบาย เป็นการประยุกต์วิธีการวิจัยทางสังคมไปใช้หาข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

ตัวแบบการประเมินผลนโยบายสาธารณะ

Vedung (อ้างถึงใน เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2555, น.25-49) ได้แบ่งตัวแบบการประเมินไว้ 10 ตัวแบบดังนี้ 1. ตัวแบบการบรรลุจุดมุ่งหมาย (Goal-Attainment Model) เป็นการประเมินที่ให้

ความสำคัญกับวัตถุประสงค์หลักในการประเมินผลก่อให้เกิดคำถาม 2 ส่วน ได้แก่ การวัดความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ว่าผลลัพธ์ที่ได้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ และ การประเมินผลกระทบว่าผลลัพธ์ที่ได้เป็นผลมาจากโครงการใช่หรือไม่ 2. ตัวแบบผลข้างเคียง (Side Effects Model) มาจากตัวแบบการบรรลุจุดมุ่งหมายโดยขยายให้ครอบคลุมผลกระทบที่ไม่ได้ตั้งใจ เพื่อจะได้ประเมินผลให้ครบถ้วน เป็นการประเมินผลการบรรลุผลในพื้นที่เป้าหมาย และมีผลกระทบข้างเคียงนอกเหนือขอบเขตของเป้าหมาย 3. ตัวแบบการประเมินผลที่เป็นอิสระจากจุดมุ่งหมาย (Goal-Free Evaluation Model) เป็นการประเมินว่านโยบายสาธารณะนำไปสู่ผลอะไร โดยไม่จำกัดเพียงการบรรลุเป้าประสงค์ของนโยบายสาธารณะนั้น โดยดูว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นมีอะไรบ้าง สามารถสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการได้มากน้อยเพียงใด 4. ตัวแบบการประเมินผลแบบรวบยอด (Comprehensive Evaluation Model) เป็นการประเมินผลครอบคลุมองค์ประกอบทุกส่วนของระบบ เป็นการประเมินส่วนที่อยู่นอกเหนือจากผลผลิตและผลลัพธ์ ตัวแบบการประเมินผลแบบรวบยอดที่สำคัญตัวแบบหนึ่งคือ ตัวแบบ CIPP (Context- Input-Process-Product Model) ของสตีฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ประกอบด้วย 4.1 การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินสถานะแวดล้อมของนโยบายสาธารณะเช่นสภาพทางเศรษฐกิจสังคมการเมืองวัฒนธรรมความจำเป็น หรือความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และความเหมาะสมของพื้นที่ดำเนินนโยบายสาธารณะเป็นต้น 4.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) หรือการประเมินความพยายามเป็นการประเมินทรัพยากรต่าง ๆ ของนโยบายสาธารณะเช่นความรู้และทักษะของบุคลากร ความพอเพียงของบุคลากรงบประมาณวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีเป็นต้น 4.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินการดำเนินนโยบายสาธารณะว่าเป็นไปตามขั้นตอนของนโยบายสาธารณะที่กำหนดไว้หรือไม่อย่างไร 4.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลหลังสิ้นสุดนโยบายสาธารณะว่าผลของนโยบายสาธารณะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ เช่น การบรรลุผลในแง่ของเวลาปริมาณและคุณภาพเป็นต้น 5. ตัวแบบมุ่งเน้นผู้รับบริการ (Client-Oriented Model) เป็นการประเมินที่ให้ความสำคัญกับจุดมุ่งหมาย ความคาดหวัง ความสนใจ ความต้องการ ความพึงพอใจ ของผู้รับบริการ เป็นการประเมินผลกระทบประเภทหนึ่ง 6. ตัวแบบผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Model) มีหลักการสำคัญ คือ สนใจคนที่มิใช่ผลประโยชน์และได้รับผลกระทบจากโครงการ สนใจกลุ่มที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม 7. ตัวแบบคณะกรรมการนโยบายชั่วคราว (Ad Hoc Policy Commissions) เป็นตัวแบบผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของสวีเดน ซึ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทำการประเมินผล และรับผิดชอบต่อผลลัพธ์เอง 8. ตัวแบบผลิตภาพ (Productivity Model) เป็นตัวแบบที่พิจารณาต้นทุนใช้กำไร เป็นเกณฑ์ตัดสินคุณค่าของความสำเร็จ นิยามได้ว่า ตัวแบบผลิตภาพ คือ สัดส่วนระหว่างผลผลิตกับปัจจัยนำเข้า 9. ตัวแบบประสิทธิภาพ (Efficiency Model) เป็นตัวแบบเศรษฐกิจที่ใช้กันมากในการประเมินผลทางการบริหารและการเมืองสมัยใหม่ ประสิทธิภาพวัดได้ 2 ทาง คือ เปรียบเทียบระหว่างต้นทุนกับผลประโยชน์ และเปรียบเทียบระหว่างต้นทุนกับประสิทธิผล และ 10. ตัวแบบการประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญ (Peer Review) เป็นตัวแบบที่ถือว่าผู้เชี่ยวชาญได้รับความไว้วางใจให้ประเมินผลงานของผู้อื่น ที่อยู่ในวิชาชีพเดียวกันโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพเดียวกัน การประเมินทำโดยคณะกรรมการวิชาชีพ ตัวแบบนี้ไม่มีวิธีการที่แน่นอน การเลือกเกณฑ์ และมาตรฐานขึ้นอยู่กับแต่ละสาขา

รัตนะ บัวสนธ์ (2556, น.23-24) ได้กล่าวถึงการปรับปรุงรูปแบบการประเมิน CIPP เป็น CIPPIEST แล้วในปัจจุบันโดยสตฟเฟิลบีม ทั้งนี้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST ที่ปรับใหม่ก็มี มโนทัศน์และแนวทางการนำไปใช้ที่แตกต่างจากรูปแบบการประเมิน CIPP โดยปรับขยายการประเมิน ผลผลิต (Product Evaluation) ออกเป็นการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) การประเมิน ประสิทธิภาพ (Effectiveness Evaluation) การประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) และการประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability Evaluation) ของสิ่งที่ได้รับการประเมิน ซึ่งมักได้แก่โครงการแผนงานหรือสิ่งแทรกแซงต่าง ๆ โดยที่ส่วนขยายของมิติการประเมินที่เพิ่มขึ้นนี้ มีความหมายครอบคลุมรวมถึงการประเมินผลผลิตเดิมและการประเมินผลลัพธ์นั่นเองทั้งนี้ความหมาย ของมิติการประเมินที่เพิ่มขึ้นพิจารณาได้จากการตั้งคำถามการประเมิน (Evaluation Questions) แต่ละมิติดังนี้ การประเมินผลกระทบ เป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่าสิ่งที่ผู้รับผลประโยชน์ (จากโครงการหรือสิ่งแทรกแซง) ได้รับเกินไปกว่าเป้าหมายความต้องการที่จะได้รับตอบสนองตาม ความต้องการจำเป็นนั้นคืออะไรบ้างคำถามนี้ชี้ให้เห็นว่าไม่ว่าสิ่งที่ได้รับเกินไปกว่าที่กำหนดไว้นั้น จะเป็นไปได้ในทางบวกหรือทางลบก็ล้วนแต่เป็นผลกระทบทั้งสิ้นการประเมินประสิทธิผลเป็นการ ประเมินโดยตั้งคำถามว่าโครงการหรือสิ่งแทรกแซงบรรลุตอบสนองความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับ ประโยชน์ได้อย่างครอบคลุมหรือไม่การประเมินความยั่งยืนเป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่าแนว ทางการปฏิบัติอย่างเป็นระบบหรือเป็นทางการเกี่ยวกับการนำโครงการไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จอย่าง ยั่งยืนคืออะไรคำถามดังกล่าวมุ่งพิจารณาประเมินความคงอยู่หรือความต่อเนื่องในการทำโครงการ ที่ประสบผลสำเร็จไปใช้รวมถึงวิธีการในการรักษาไว้ซึ่งความสำเร็จของโครงการดังกล่าวการประเมิน การถ่ายทอดส่งต่อเป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่ามีการนำโครงการ หรือสิ่งแทรกแซงที่ ประสบความสำเร็จไปประยุกต์ หรือปรับปรุงใช้ในที่อื่น ๆ หรือไม่จะเห็นว่ามิติการประเมินที่เพิ่มขึ้น ทั้ง 4 ด้านจากการขยายการประเมินผลผลิตตามรูปแบบการประเมิน CIPP เดิม นั่นแท้ที่จริงก็คือการ ประเมินในส่วนที่ สตฟเฟิลบีม เรียกว่า “ผลลัพธ์” (Outcomes) ของโครงการนั่นเองเพียงแต่เป็นการ จำแนกและตั้งคำถามการประเมินให้ชัดเจนยิ่งขึ้นโดยใช้เทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล อย่างหลากหลายสอดคล้องกับประเด็นย่อย ๆ ที่ต้องการประเมินในแต่ละมิติรวมทั้งใช้ข้อมูลทั้งเชิง ปริมาณและเชิงคุณภาพสำหรับนำมาวิเคราะห์สรุปตีความผลการประเมินทั้งนี้แหล่งที่มาของข้อมูล ในการประเมินก็ต้องเก็บรวบรวมหรือได้มาอย่างหลากหลายครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด ทั้งที่เป็นทีมผู้ปฏิบัติงานในโครงการผู้รับผลประโยชน์จากโครงการผู้บริหารหรือผู้เป็นเจ้าของโครงการ รวมทั้งข้อมูลจากเอกสารบันทึกต่าง ๆ ประกอบด้วยเช่นกัน

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการประเมิน CIPPIEST Model มาใช้ในการ ประเมินนโยบายสาธารณะเพราะการประเมินผลนโยบายสาธารณะจำเป็นต้องประยุกต์ใช้รูปแบบการ ประเมินนโยบายหลาย ๆ รูปแบบเข้าร่วมการประเมินด้วยเพื่อให้สอดคล้องให้ครอบคลุมกับลักษณะ ของนโยบายและประเด็นที่ต้องการประเมินโดยจะมีส่วนประกอบการประเมินด้านต่าง ๆ ได้แก่

1. ด้านบริบท (Context) ได้แก่ความต้องการจำเป็นของโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัย ต้นแบบทรัพยากรความพร้อมของโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ
2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่บุคลากรงบประมาณสนับสนุนสื่อและอุปกรณ์ การเรียนการสอนอาคารสถานที่ของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบและการสนับสนุนด้านวิชาการ

จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3. ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่การบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนศูนย์ปทุมวัยต้นแบบซึ่งประกอบด้วยการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

4. ด้านผลผลิต (Product) ได้แก่ผลการดำเนินงาน ผลลัพธ์โรงเรียนศูนย์เด็กปทุมวัยต้นแบบประกอบด้วย

4.1 การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) เพื่อประเมินว่าสิ่งที่ได้รับผลประโยชน์ (จากโครงการ หรือสิ่งแทรกแซง) ได้รับเกินไปกว่าเป้าหมายความต้องการที่จะได้รับตอบสนองตามความต้องการจำเป็นทั้งในทางบวกและทางลบ

4.2 การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) เพื่อการประเมินโครงการว่าตอบสนองความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์ได้อย่างครอบคลุมหรือไม่

4.3 การประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) เพื่อประเมินว่าแนวทางการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ หรือเป็นทางการ เกี่ยวกับการนำโครงการไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืนคืออะไร พิจารณาประเมินความคงอยู่ หรือความต่อเนื่องในการทำโครงการที่ประสบผลสำเร็จไปใช้ รวมถึงวิธีการรักษาไว้ซึ่งความสำเร็จของโครงการ

4.4 การประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability Evaluation) ของสิ่งที่ได้รับการประเมินว่ามีการนำโครงการ หรือสิ่งแทรกแซงที่ประสบความสำเร็จไปประยุกต์ หรือปรับปรุงใช้ในที่อื่น ๆ หรือไม่

กระบวนการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย

คะนิง สายแก้ว, (2549, น.96) เสนอว่าเกณฑ์การพิจารณาข้อเสนอเชิงนโยบายประกอบด้วยเกณฑ์ 4 ด้าน Guskey (2000) คือ 1. ด้านความเหมาะสม (Propriety) พิจารณากระบวนการได้มา ความครอบคลุม การใช้ถ้อยคำสำนวน 2. ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) ในการนำไปปฏิบัติ ความเพียงพอของทรัพยากรที่จะปฏิบัติได้ ระเบียบข้อบังคับที่สนับสนุนส่งเสริมให้ปฏิบัติได้ 3. ด้านความสอดคล้อง (Congruity) พิจารณาความสอดคล้องกับนโยบายชาติ บริบทสังคม และความสอดคล้องภายในองค์ประกอบ ได้แก่ เป้าหมาย กลยุทธ์ และกลไกนโยบาย 4. ด้านความเป็นประโยชน์ (Utility) พิจารณาจากผลที่เกิดขึ้นต่อองค์การ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสังคม การพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย (Development of Tentative Proposed Policy) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยประเภทต่าง ๆ โดยระเบียบวิธีวิจัยแต่ละประเภท จะดำเนินการไปพร้อมกันแบบคู่ขนาน (Parallel) และข้อมูลที่ได้รับจากผลการวิจัยแต่ละประเภท ได้นำไปใช้ในการพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบายอย่างเท่าเทียมกัน (Equivalent Status Design) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของวิธีวิทยาการวิจัยแบบผสม (Majchrzak, 1984 อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์ 2548) ดังนี้

1. การวิจัยเชิงสำรวจสถาบัน (institutional survey research) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความคาดหวังการจัดการศึกษา มีการวิจัยย่อย 3 วิธีการดังนี้

1.1 การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) เป็นการวิเคราะห์เอกสาร รายงานการประชุม รายงานประจำปี คู่มือปฏิบัติงาน รายงานการประกันคุณภาพ และเอกสารที่ตีพิมพ์เผยแพร่อื่น ๆ

1.2 การสำรวจความเห็น (Opinion Survey) เป็นการสำรวจความเห็นจากกลุ่มตัวอย่างของประชากร ที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด หรือแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง ในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย

1.3 การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย (Target Group Interview) เป็นการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาโดยตรง ที่สามารถให้ข้อมูลได้อย่างลึกซึ้ง และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจับประเด็น ที่เป็นข้อเสนอแนะที่สำคัญเสนอไว้เป็นความเรียง โดยนำเอาข้อความให้สัมภาษณ์ที่สำคัญอ้างอิงประกอบด้วย

2. กรณีศึกษาแบบพหุกรณี (Multi-Case Study) เป็นการศึกษาจุดมุ่งหมาย และแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาซึ่งศึกษากับตัวอย่างตั้งแต่ 2 กรณีขึ้นไป โดยตัวอย่างนั้นมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันหรือร่วมกัน เพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาจากกรณีต่าง ๆ เป็นสำคัญ

จากข้อความเบื้องต้นสรุปได้ว่ากระบวนการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะนโยบายที่เน้นการปฏิบัติที่แท้จริง มีการศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่อง มีลำดับขั้นตอนชัดเจน และมีส่วนร่วม ประกอบไปด้วยขั้นตอนสำคัญ 6 ขั้นตอนได้แก่ การระบุปัญหา การกำหนดเป็นวาระสำหรับการตัดสินใจ การกำหนดข้อเสนอแนะนโยบาย การอนุมัตินโยบาย การดำเนินนโยบาย และการประเมินผล นอกจากนี้ควรพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย (Proposed Policy) โดยการเสนอเป็นประเด็นหลัก ซึ่งมีประเด็นรองขยายความประเด็นหลักนั้นด้วย เพื่อให้เข้าใจในสาระสำคัญ และแนวปฏิบัติข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรเป็นข้อเสนอใหม่ ๆ กระบวนทัศน์ใหม่ ๆ หลักที่เชื่อว่าหากปฏิบัติแล้วจะช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพนำไปสู่อนาคตที่ดีกว่าในปัจจุบัน

แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ

กฎหมายและเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 49 ได้บัญญัติถึงสิทธิของบุคคลในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งรวมถึงผู้ยากไร้ ผู้พิการ หรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐ เพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น มาตรา 80 (3) ได้บัญญัติให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกๆระดับ และทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมโดยจัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติกฎหมาย เพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทยมีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่3) พ.ศ. 2553 กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในที่จะขอกล่าวถึงในมาตรา 4 หมวด 1 ความมุ่งหมายและหลักการหมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาหมวด 3 ระบบการศึกษาหมวด 4 แนวการจัดการศึกษาหมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษาและหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาดังนี้

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้ “การศึกษา” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต “การศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายความว่า การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา “การศึกษาตลอดชีวิต” หมายความว่า การศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต “สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัยสถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือของเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไป เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลัก เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 9 การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลัก การมีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ และประเภทการศึกษา มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา และการมีส่วนร่วมของบุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคม

มาตรา 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับ การศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

มาตรา 18 การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

1. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ และเด็ก

ซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น

2. โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบัน พุทธศาสนา หรือศาสนาอื่น

3. ศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดในกระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

1. ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชนชาติและสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย และระบบการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรวมทั้งความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์เรื่องจัดการการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

3. ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษาเน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

4. ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกรูปแบบ ได้แก่ หอสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษา และนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้ อื่นอย่างพอเพียง และมีประสิทธิภาพ

มาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรม การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปใน กระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ และรูปแบบการศึกษา ให้สถานศึกษา ใช้วิธีการที่หลากหลาย ในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียนตาม วรรคหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตาม มาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ต้องมีลักษณะหลากหลายทั้งนี้ให้จัดตามความเหมาะสม ของแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบัน สังคมอื่นส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการ จัดการศึกษาอบรมมีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญา และวิทยาการ ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้ มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพรวมทั้งการ ส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากร และการลงทุนด้านงบประมาณการเงิน และทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน เอกชนองค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้จัด การศึกษาดังนี้ โดยให้มีการระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษาโดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาบริจาคทรัพย์สิน และทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษาและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่าย ทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริม และให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรดังกล่าวโดยการสนับสนุนการอุดหนุนและใช้มาตรการ ลดหย่อน หรือยกเว้นภาษีตามความเหมาะสม และความจำเป็นทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

โดยสรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ให้มีความสำคัญกับการศึกษาอันจะส่งผลต่อ การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ โดยมีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติที่ครอบคลุมทั้งในหลักการ สิทธิ และเสรีภาพของบุคคลทางการศึกษา ระบบการศึกษาแนวการจัดการศึกษาการบริหารและ การจัดการศึกษาและรวมถึงมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาของ ประเทศให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิต พัฒนาคนไทยให้สมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ สติ ปัญญา

ความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รู้จักพึ่งตนเอง รู้จักสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ เคารพกฎหมาย และภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติรวมทั้งอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักการศึกษสำหรับประชาชนอย่างต่อเนื่อง และมีคุณภาพมีความเสมอภาคในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา มีมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับให้บรรลุความมุ่งหมายการจัดการศึกษาของชาติ

แผนยุทธศาสตร์ชาติเด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1) ตามนโยบายรัฐบาล พ.ศ. 2555-2559 ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 เด็กทุกคนได้รับบริการในการพัฒนาเต็มศักยภาพโดยมีนโยบาย เพื่อเร่งรัดให้เด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษา ปีที่ 1) ทุกคนได้รับการพัฒนารอบด้าน ตามวัยอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง และมีเป้าหมายต้องการให้เด็กทุกคนในช่วงอายุแรกเกิดถึง 5 ปี หรือก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1 ได้รับบริการด้านสุขภาพ ภายในปี 2559 เด็กแรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 90 มีพัฒนาการตามวัย ภายในปี 2559 เด็กทุกคนในช่วงอายุ 3 ปี ถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีความต้องการได้รับการพัฒนาในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในทุกรูปแบบ ภายในปี 2559 เด็กทุกคนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1 เมื่ออายุครบ 6 ปี ตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ ภายในปี 2559

ยุทธศาสตร์ที่ 2 โอบอ้อมกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยมีนโยบายเพื่อเร่งรัดให้เด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1) ทุกคน ได้รับการพัฒนารอบด้าน ตามวัยอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่องและมีเป้าหมายต้องการให้เด็กแรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1 ได้รับไอโอดีนในอาหารอย่างเพียงพอ หญิงตั้งครรภ์ทุกคนต้องได้รับไอโอดีนในอาหารอย่างเพียงพอ และได้รับยาเม็ดเสริมไอโอดีน หญิงที่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ทุกคนระยะ 6 เดือนแรกต้องได้รับไอโอดีนในอาหารอย่างเพียงพอ และได้รับยาเม็ดเสริมไอโอดีน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยโดยมีนโยบาย เพื่อเร่งรัดให้เด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1) ทุกคน ได้รับการพัฒนารอบด้านตามวัยอย่างมีคุณภาพ และต่อเนื่อง และมีเป้าหมาย เพื่อต้องการให้เด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1) ทุกคน ได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างมีคุณภาพ เพื่อมีพัฒนาการอย่างรอบด้านและตามวัย

ยุทธศาสตร์ที่ 4 กลไกการดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยมีนโยบาย เพื่อเร่งรัดให้เด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1) ทุกคน ได้รับการพัฒนารอบด้าน ตามวัยอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง และมีเป้าหมาย เพื่อกำกับติดตามมาตรการที่แต่ละกระทรวงกำหนด เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และมติของคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ก.พ.ป.) มีคณะกรรมการระดับจังหวัดภายในปี 2559 ในการประชุมคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติครั้งที่ 1/2555 วันพุธที่ 4 มกราคม 2555 ตามมติที่ประชุมได้เห็นชอบในหลักการเกี่ยวกับความสำคัญของเด็กปฐมวัย และได้ประกาศนโยบายรัฐบาลด้านเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2555-2559 ที่ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า เร่งรัด เพื่อให้เด็กปฐมวัยแรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคนได้รับการพัฒนารอบด้าน ตามวัยอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ซึ่งมีความสำคัญ 2 ประการดังนี้

ประการที่ 1 ความสำคัญของเด็กปฐมวัย คือ ความสำคัญของเด็กปฐมวัยตามนโยบายรัฐบาลด้านเด็กปฐมวัย กล่าวถึงความสำคัญไว้ 5 ประการคือ

1. พัฒนาการด้านสมองและการเรียนรู้เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุดในชีวิต
2. เป็นการลงทุนที่คุ้มค่า
3. ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรมในสังคม
4. สร้างฐานรากของชีวิต (Foundation/Building Blocks)
5. เป็นช่วงวัยที่ต้องการการปลูกฝัง บ่มเพาะเป็นพิเศษ (สำนักงานเลขาธิการ

สภาการศึกษา, 2556, น.1)

ประการที่ 2 นโยบายของรัฐ คือ เร่งรัดเพื่อให้เด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1) ทุกคนได้รับการพัฒนารอบด้านตามวัยอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง และมีมติให้กระทรวงที่เกี่ยวข้องรับทราบนโยบาย มาตรการและเร่งนำสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ประสานและบูรณาการดำเนินงานของทุกกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กทุกวัย โดยจัดทำรายละเอียดและแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมแล้วรายงานต่อคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ รวมทั้งการติดตามผลการดำเนินงาน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะฝ่ายเลขานุการ ได้จัดประชุมปฏิบัติการด้านเด็กปฐมวัยตามนโยบายนายกรัฐมนตรี โดยเชิญผู้แทนของหน่วยงานมาร่วมประชุมปฏิบัติการด้านเด็กและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1) โดยมีสาระครอบคลุมนโยบายของรัฐทั้งหมด 4 ยุทธศาสตร์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556, น.1)

สรุปยุทธศาสตร์ชาติเด็กปฐมวัยมี 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 เด็กทุกคนได้รับบริการในการพัฒนาเต็มศักยภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 2 โอบอ้อมอ้อมกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ยุทธศาสตร์ที่ 3 การอบรมเลี้ยงดูเด็กให้ได้รับการพัฒนารอบด้านอย่างมีคุณภาพ และยุทธศาสตร์ที่ 4 กลไกการดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 เป็นแนวทางในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และเพื่อให้สถานศึกษาและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกหน่วยงานทุกสังกัดที่เกี่ยวข้อง ได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ที่จัดโดยสถานศึกษาทุกแห่งมีมาตรฐานทัดเทียมกัน และเพื่อสร้างเสริมให้เด็กปฐมวัยได้เติบโตมีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลเหมาะสมกับวัยเป็นคนที่ คนเก่ง มีความสุข และเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพต่อไป โดยมีสาระสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัยดังนี้

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม-วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรักความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคน

เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

หลักการ

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการตลอดจนการเรียนรู้ อย่างเหมาะสมด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ีระหว่างเด็กกับพ่อแม่เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัยเพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเอง ตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพโดยกำหนดหลักการดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญโดยคำนึงถึง

ความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชนสังคมและวัฒนธรรมไทย

3. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมี

ความสุข

5. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัวชุมชนและสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญาตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล

จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 -5 ปีมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัยความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและสัมพันธ์กัน
3. มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
4. มีคุณธรรมจริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงาม
5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะดนตรีการเคลื่อนไหวและรักการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
7. รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรมและความเป็นไทย
8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
10. มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

คุณลักษณะตามวัย

คุณลักษณะตามวัยเป็นความสามารถตามวัย หรือพัฒนาการตามธรรมชาติเมื่อเด็กมี

อายุถึงวัยนั้น ๆ ผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจคุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3-5 ปี เพื่อนำไปพิจารณาจัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ขณะเดียวกันจะต้องสังเกตเด็กแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อนำข้อมูลไปช่วยในการพัฒนาเด็กให้เต็มตามความสามารถ และศักยภาพพัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงอายุอาจเร็ว หรือช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และการพัฒนาจะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ถ้าสังเกตพบว่าเด็กไม่มีความก้าวหน้าอย่างชัดเจน ต้องพาเด็กไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือแพทย์ เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขได้ทันท่วงทีสาระการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ใช้เป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านทั้งด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคม และสติปัญญาซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งนี้สาระการเรียนรู้ประกอบด้วยองค์ความรู้ทักษะ หรือกระบวนการและคุณลักษณะ หรือค่านิยมคุณธรรมจริยธรรมความรู้สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี จะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กบุคคล และสถานที่ที่แวดล้อมเด็กธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่างๆรอบตัวเด็กที่เด็กมีโอกาสใกล้ชิด หรือมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน และเป็นสิ่งที่เด็กสนใจจะไม่เน้นเนื้อหาการท่องจำ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะ หรือกระบวนการจำเป็นต้องบูรณาการทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเด็ก เช่น ทักษะการเคลื่อนไหวทักษะทางสังคมทักษะการคิดทักษะการใช้ภาษาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์เป็นต้น ขณะเดียวกันควรปลูกฝังให้เด็กเกิดเจตคติที่ดีมีค่านิยมที่พึงประสงค์ เช่น ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่นรักการเรียนรู้รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และมีคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับวัยเป็นต้น ผู้สอน หรือผู้จัดการศึกษาอาจนำสาระการเรียนรู้มาจัดในลักษณะหน่วยการสอนแบบบูรณาการ หรือเลือกใช้วิธีการที่สอดคล้องกับปรัชญา และหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยสาระการเรียนรู้กำหนดเป็น 2 ส่วนดังนี้

1. ประสบการณ์สำคัญ จะพบว่าประสบการณ์สำคัญเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาเด็กทางด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญาช่วยให้เด็กเกิดทักษะที่สำคัญสำหรับการสร้างองค์ความรู้โดยให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของบุคคลต่างๆที่อยู่รอบตัว รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมไปพร้อมกันด้วย

2. สาระที่ควรเรียนรู้ พบว่าสาระที่ควรเรียนรู้เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหาผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัยความต้องการและความสนใจของเด็กโดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญ

การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปีจะไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปแบบของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นเพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงเกิดความรู้ทักษะคุณธรรมจริยธรรมรวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาโดยมีหลักการและแนวทางการจัดประสบการณ์ดังนี้

1. หลักการจัดประสบการณ์

- 1.1 จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง

- 1.2 เน้นเด็กเป็นสำคัญ เพื่อสนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

- 1.3 จัดให้เด็กได้รับการพัฒนา โดยให้ความสำคัญทั้งกระบวนการและผลผลิต

1.4 จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

1.5 ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

2. แนวทางการจัดประสบการณ์

2.1 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการคือเหมาะกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

2.2 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้ คือเด็กได้ลงมือกระทำเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง

2.3 จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือบูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้

2.4 จัดประสบการณ์ให้เด็ก ได้ริเริ่ม คิดวางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิด โดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

2.5 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กบุคคลอื่น ๆ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆกัน

2.6 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก

2.7 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2.8 จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้ออกการณไว้

2.9 ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ทั้งการวางแผนการสนับสนุนสื่อการสอนการเข้าร่วมกิจกรรมและการประเมินพัฒนาการ

2.10 จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลนำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

3. การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปีสามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ทั้งผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไรเมื่อใดและอย่างไร การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวันดังนี้

4. การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 3-5 ปีเป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญาของเด็กโดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวันทั้งนี้ให้มุ่งนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณาปรับปรุงวางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตร

5. การจัดหลักสูตรสถานศึกษา

5.1 จุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ร่วมกับครอบครัวชุมชนท้องถิ่นหน่วยงานและสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนกำหนดจุดหมายของหลักสูตรที่มุ่งให้เด็กมีการพัฒนาทุกด้านทั้งด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญา อย่างเหมาะสมกับวัยความสามารถและความแตกต่างของบุคคลเพื่อพัฒนาเด็กให้เกิดความสุข ในการเรียนรู้เกิดทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตรวมทั้งการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ให้แก่เด็ก

5.2. การสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจะต้องสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทาง สังคมเศรษฐกิจและปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยดังนั้น สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยควรดำเนินการจัดทำหลักสูตรดังนี้

5.2.1 ศึกษาทำความเข้าใจเอกสารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและเอกสาร หลักสูตรอื่น ๆ รวมทั้งศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัวสภาพปัจจุบันปัญหาความต้องการของ ชุมชนและท้องถิ่น

5.2.2 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจเป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์สาระการเรียนรู้รายปีการจัดประสบการณ์การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการสื่อและแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ทั้งนี้สถานศึกษา หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอาจกำหนดหัวข้ออื่น ๆ ได้ตามความเหมาะสมและความจำเป็น ของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

5.2.3 การประเมินเป็นขั้นตอนของการตรวจสอบหลักสูตรของสถานศึกษาแบ่ง ออกเป็นการประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตรหลังจากที่ได้จัดทำแล้วโดยอาศัยความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิ ในด้านต่าง ๆ การประเมินระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตรเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่า หลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใดควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดและการประเมินหลังการใช้ หลักสูตรเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบหลักสูตรทั้งระบบหลังจากที่ใช้หลักสูตรครบแต่ละช่วงอายุ เพื่อสรุปผลว่าหลักสูตรที่จัดทำควรมีการปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างไร

6. การจัดการศึกษาปฐมวัย (เด็กอายุ 3-5ปี) สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะการจัด การศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กพิการเด็กด้อยโอกาสเด็กที่มีความสามารถพิเศษ สามารถปรับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เหมาะสมกับศักยภาพของเด็กแต่ละประเภท

7. การเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ 1 การสร้างรอยเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ 1 มีความสำคัญอย่างยิ่ง บุคลากรทุกฝ่ายจะต้องให้ความสนใจต่อการช่วยลดช่องว่างของความไม่เข้าใจในการจัดการศึกษา ทั้ง สองระดับซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนตัวเด็กผู้สอนผู้ปกครองและบุคลากรทางการศึกษา อื่น ๆ ทั้งระบบการสร้างรอยเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษาปีที่ 1 จะประสบผลสำเร็จได้ต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทเป็นผู้นำในการสร้างรอยเชื่อมต่อ โดยเฉพาะระหว่างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยในช่วงอายุ 3-5 ปีกับหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยต้องศึกษาหลักสูตรทั้งสองระดับเพื่อทำความเข้าใจ จัดระบบการบริหารงานด้านวิชาการที่จะเอื้อต่อการเชื่อมโยงการศึกษาโดยการจัดกิจกรรมเพื่อสร้าง รอยเชื่อมต่อดังกล่าวอย่างกิจกรรมต่อไปนี้ 1. จัดประชุมผู้สอนระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษา ร่วมกันพัฒนารอยเชื่อมต่อของหลักสูตรทั้งสองระดับให้เป็นแนวปฏิบัติของสถานศึกษาเพื่อผู้สอนทั้งสองระดับจะได้เตรียมการสอนให้สอดคล้องกับเด็กวัยนี้ 2. จัดหาเอกสารด้านหลักสูตรและเอกสาร ทางวิชาการของทั้งสองระดับมาไว้ให้ผู้สอนและบุคลากรอื่น ๆ ได้ศึกษาทำความเข้าใจอย่างสะดวก และเพียงพอ 3. จัดกิจกรรมให้ผู้สอนทั้งสองระดับมีโอกาสแลกเปลี่ยนเผยแพร่ความรู้ใหม่ๆที่ได้รับ จากการอบรมดูงานซึ่งไม่ควรจัดให้เฉพาะผู้สอนในระดับเดียวกันเท่านั้น 4. จัดเอกสารเผยแพร่ ตลอดจนกิจกรรมสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ ระหว่างสถานศึกษาผู้ปกครองและบุคลากรทางการศึกษา อย่างสม่ำเสมอ 5. ระหว่างที่เด็กอยู่ในระดับปฐมวัยผู้บริหารควรจัดให้มีการพบปะทำกิจกรรมร่วมกับ ผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องเพื่อผู้ปกครองจะได้สร้างความเข้าใจและสนับสนุนการเรียนการสอน ของบุตรหลานตนได้อย่างถูกต้อง 6. สถานศึกษาที่มีเด็กทั้งสองระดับควรจัดกิจกรรมที่ผู้สอน ผู้ปกครองและเด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกันในบางโอกาส 7. สถานศึกษาที่มีการจัดการศึกษาทั้งสอง ระดับควรจัดปฐมนิเทศผู้ปกครอง 1 ครั้งคือก่อนเด็กเข้าเรียนระดับปฐมวัยและก่อนเด็กจะเลื่อนขึ้นชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าใจการศึกษาทั้งสองระดับและให้ความร่วมมือช่วยเด็กให้ สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ได้ดีขึ้น

7.2 ผู้สอนระดับปฐมวัย

ผู้สอนระดับปฐมวัยนอกจากจะต้องศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและ จัดกิจกรรมพัฒนาเด็กของตนแล้ว ควรศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการเรียนการสอน ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และสร้างความเข้าใจให้กับผู้ปกครองและบุคลากรอื่น ๆ รวมทั้งช่วยเหลือ เด็กในการปรับตัวก่อนเลื่อนขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้สอนอาจจัดกิจกรรมดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กเป็นรายบุคคล เพื่อส่งต่อผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนระดับประถมศึกษาสามารถใช้ข้อมูลนั้นช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวเข้ากับการเรียนรู้ ใหม่ต่อไป
2. พูดคุยกับเด็กถึงประสบการณ์ที่ดี ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 เพื่อให้เด็กเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้
3. จัดให้เด็กได้มีโอกาสทำความรู้จักกับผู้สอนตลอดจนสภาพแวดล้อมบรรยากาศของ ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งที่อยู่ในสถานศึกษาเดียวกันหรือสถานศึกษาอื่น

7.3 ผู้สอนระดับประถมศึกษา

ผู้สอนระดับประถมศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อการ จัดประสบการณ์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาจัดการเรียนรู้ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของตนให้ต่อเนื่องกับการพัฒนาเด็กในระดับปฐมวัยดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. จัดกิจกรรมให้เด็กและผู้ปกครองมีโอกาสได้ทำความรู้จักคุ้นเคยกับผู้สอนและห้องเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเปิดภาคเรียน 2. จัดสภาพห้องเรียนให้ใกล้เคียงกับห้องเรียนระดับปฐมวัย

โดยจัดให้มีมุมประสบการณ์ภายในห้อง เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ เช่น มุมหนังสือ มุมเกม การศึกษามุมของเล่นเพื่อช่วยให้เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ปรับตัวและเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง 3. จัดกิจกรรมสร้างข้อตกลงที่เกิดจากเด็กร่วมกันเกี่ยวกับการปฏิบัติตน 4. เผยแพร่ข่าวสารด้านการเรียนรู้และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กผู้ปกครองและชุมชน

7.4 ผู้ปกครองและบุคลากรทางการศึกษา

ผู้ปกครองและบุคลากรทางการศึกษาต้องทำความเข้าใจหลักสูตรของการศึกษาทั้งสองระดับ และเข้าใจว่าถึงแม้เด็กจะอยู่ในระดับประถมศึกษาแล้ว แต่เด็กยังต้องการความรักความเอาใจใส่การดูแลและการปฏิสัมพันธ์ที่ไม่ได้แตกต่างไปจากระดับปฐมวัย และควรให้ความร่วมมือกับผู้สอนและสถานศึกษาในการช่วยเตรียมตัวเด็กเพื่อให้เด็กสามารถปรับตัวได้เร็วยิ่งขึ้น

การกำกับติดตามประเมินและรายงาน

การจัดการศึกษาปฐมวัยมีหลักการสำคัญในการให้สังคมชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และกระจายอำนาจการศึกษาลงไปยังท้องถิ่นโดยตรง โดยเฉพาะสถานศึกษา หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งเป็นผู้จัดการศึกษาในระดับนี้ ดังนั้นเพื่อให้ผลผลิตทางการศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม จำเป็นต้องมีระบบการกำกับติดตามประเมินและรายงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทุกกลุ่มทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาเห็นความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนการให้ความร่วมมือช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนการวางแผนและดำเนินงานการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานผลการจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาและระบบประกันคุณภาพที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย สร้างความมั่นใจให้ผู้เกี่ยวข้องโดยต้องมีการดำเนินการที่เป็นระบบเครือข่ายครอบคลุมทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกตั้งแต่ระดับชาติ เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในรูปแบบของคณะกรรมการที่มาจากบุคคลทุกระดับและทุกอาชีพ การกำกับ ดูแลและประเมินผลต้องมีการรายงานผลจากทุกระดับให้ทุกฝ่ายรวมทั้งประชาชนทั่วไปทราบ เพื่อนำข้อมูลจากรายงานผลมาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

ดังนั้นหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ประกอบด้วยสาระสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัยอันได้แก่ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยหลักการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปีและอายุ 3-5 ปี ที่กล่าวถึงจุดหมาย คุณลักษณะตามวัย สาระการเรียนรู้การจัดประสบการณ์ การประเมินพัฒนาการ การใช้หลักสูตร การจัดหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการศึกษาปฐมวัย (เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี) สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ การเชื่อมต่อของการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี และอายุ 3-5 ปี กับการเรียนรู้ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและระดับประถมศึกษาปีที่ 1 การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานนี้ จะขอกล่าวถึงรายละเอียดในส่วนของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี ที่โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาปฐมวัย

จากบทความข้างต้นสรุปกฎหมายและเอกสารที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้ ได้แก่ 1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 49 2. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 6 , 7 , 8 , 9 , 10 และ 18 3. แผนยุทธศาสตร์ชาติเด็กปฐมวัย และ 4. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นต้น โรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยขึ้น เพื่อเป็นหลักสูตรแกนกลางในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแผนพัฒนาการศึกษาปฐมวัย ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ สถานศึกษาต่าง ๆ ในท้องถิ่นสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับเด็ก ครูผู้สอน สภาพสถานศึกษา สภาพปัญหา ความต้องการ ความพร้อม เอกลักษณ์ ภูมิปัญญา และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของท้องถิ่นได้การนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการหาแนวปฏิบัติและส่งเสริมให้การจัดการศึกษาปฐมวัยบรรลุผลให้มากที่สุด การมีแบบอย่างหรือต้นแบบที่ดีจะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยได้ ดังนั้นจึงจัดให้มีศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบขึ้น

ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ

ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาปฐมวัยได้อย่างมีคุณภาพ โดยรัฐบาลมีนโยบายพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานหลัก รับผิดชอบพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพเท่าเทียมกันทั้งเขตชนบทและเขตเมือง เพื่อจัดการกับปัญหาเหล่านี้ในปีการศึกษา 2548 จึงได้จัดตั้งโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบขึ้นอำเภอละ 1 โรงเรียน มีวัตถุประสงค์สำคัญคือ เพื่อให้เป็นต้นแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพให้โรงเรียน สถานศึกษาอื่น มุ่งสนับสนุนเด็กทุกประเภท เน้นการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม เป็นแหล่งรวมองค์ความรู้ ศูนย์ประสานงานด้านการศึกษาปฐมวัย เป็นแหล่งเรียนรู้ ให้บริการทางวิชาการ เป็นแหล่งศึกษา วิจัย ทดลอง และพัฒนาการศึกษาปฐมวัยให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548, น.11-15) วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นต้นแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพ

เป้าหมาย

1. เด็กปฐมวัยทุกประเภทได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

ครูผู้สอนมีความชำนาญในการจัดประสบการณ์พัฒนาเด็ก เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรักความเข้าใจเด็กทุกประเภท

2. ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบเป็นแหล่งความรู้และเป็นศูนย์ประสานงานด้านการศึกษาปฐมวัย จัดสิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ และสื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้พัฒนาการของเด็ก

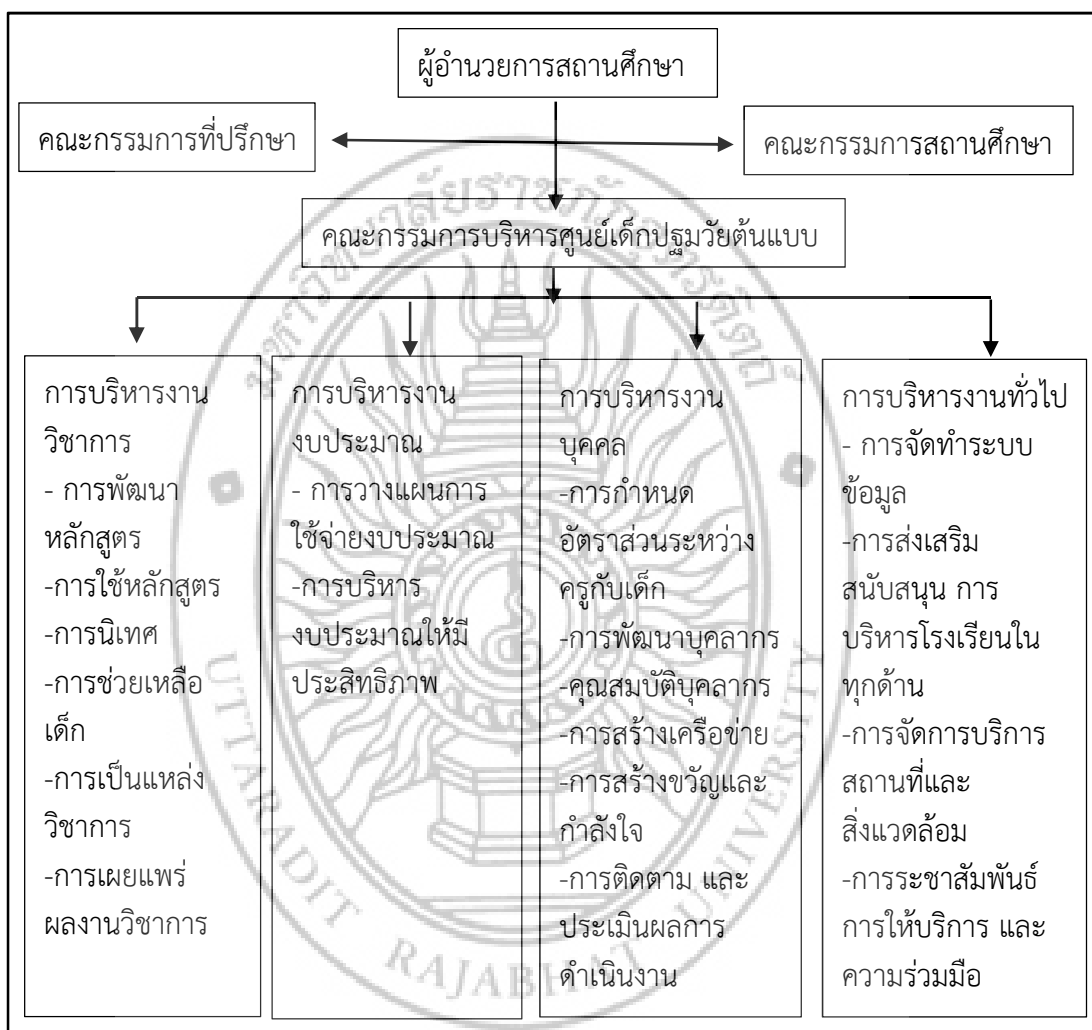
3. ผู้ปกครองและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย และมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

การบริหารจัดการศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ

การบริหารจัดการศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ หมายถึง กระบวนการทำงานโดยระดมทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งหมดของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การทำงานบรรลุเป้าหมาย

โครงสร้างการบริหารจัดการ โครงสร้างการบริหารจัดการ ประกอบด้วย ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ และคณะกรรมการบริหารและจัดการศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ ดังนี้

1. ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ

2. คณะกรรมการบริหารและจัดการศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ การบริหารจัดการศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบควรจัดในรูปคณะกรรมการ อาจเป็นคณะกรรมการชุดเดียวกับคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา หรือตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานศึกษาและดุลยพินิจของผู้บริหารสถานศึกษาคณะกรรมการบริหารและจัดการศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ ประกอบด้วย

2.1 คณะที่ปรึกษาศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ ควรเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านปฐมวัยในท้องถิ่นหรือบุคลากรจากภาคเอกชนที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย

2.2 หัวหน้าหรือประธานศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ อาจเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษาที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย

2.3 คณะกรรมการ อาจประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ หัวหน้ากลุ่มบริหารงบประมาณ หัวหน้ากลุ่มบริหารงานบุคคล หัวหน้ากลุ่มบริหารทั่วไป ครูผู้สอนระดับปฐมวัย กรรมการเครือข่ายผู้ปกครองระดับปฐมวัย กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมเป็นกรรมการได้ตามเหมาะสม

2.4 คณะเลขานุการ อาจแต่งตั้งหัวหน้าสายชั้นปฐมวัยหรือครูผู้สอนระดับปฐมวัยเป็นฝ่ายเลขานุการ

ขอข่วยการบริหารจัดการศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ

เพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการตามโครงสร้างใหม่ แนวทางการดำเนินงานศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบจึงจัดขอข่วยการบริหารตามแนวทางส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลเป็น 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ดังนี้

การบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ การบริหารงานวิชาการส่งผลโดยตรง ถึงคุณภาพเด็กอย่างชัดเจน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบมีความเข้มแข็งในการบริหารงานวิชาการ สามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาการจัดประสบการณ์ ตลอดจนการประเมินพัฒนาการได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบบริหารงานวิชาการด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น
2. เพื่อให้การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบได้มาตรฐานและมีคุณภาพ สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัย
3. เพื่อให้ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบเป็นศูนย์วิชาการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นแหล่งศึกษา แหล่งเรียนรู้ เครือข่าย วิจัย ทดลอง พัฒนาการความรู้ใหม่ของการจัดการศึกษาปฐมวัย

4. เพื่อให้ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยกับครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง

ขอข่วยการดำเนินงานของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ

ตามการบริหารงาน 4 ด้าน ที่ประกอบด้วย ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริการงานทั่วไป ดังนี้

ด้านการบริหารงานวิชาการ

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษาเป็นกรอบ แนวทาง หรือทิศทางของการจัดการศึกษาปฐมวัยใน

สถานศึกษา หลักสูตรสถานศึกษาต้องจัดทำให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง คือ หลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น หลักสูตรที่ดีต้อง พัฒนาอยู่เสมอให้เหมาะสมกับผู้เรียนทันต่อเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ทุกด้านในสังคม การพัฒนาหลักสูตรจึงต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้หลักสูตรที่ดีมีคุณภาพ

1.1 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร เพื่อให้ได้หลักสูตรสถานศึกษาที่มี ประสิทธิภาพ ควรมีการบริหารจัดการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1.1.1 การเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่นจัดทำข้อมูลสารสนเทศจัดทำ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาและคณะกรรมการต่าง ๆ พัฒนา บุคลากรเป็นต้น

1.1.2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีส่วนประกอบที่สำคัญ เช่น วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายจุดหมาย (มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์) โครงสร้างของหลักสูตรที่ ประกอบด้วย สาระการเรียนรู้ของเด็กแต่ละชั้นปีและเวลาที่ใช้ในการจัดประสบการณ์ การจัดประสบการณ์การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการเด็ก และการบริหารจัดการหลักสูตรเป็นต้น

1.1.3 การวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตร เช่นกำหนดแผนที่เกี่ยวข้องกับการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ กำหนดแผนส่งเสริมและสนับสนุนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กำหนดแผนการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลเป็นต้น

1.1.4 การดำเนินการใช้หลักสูตร จัดทำสิ่งต่อไปนี้ เช่นกำหนดการจัด ประสบการณ์ตารางกิจกรรมประจำวันแผนการจัดประสบการณ์จัดประสบการณ์เป็นต้น

1.1.5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลเช่น กำหนดรูปแบบ เครื่องมือการนิเทศดำเนินการนิเทศ แนะนำในการช่วยเหลือเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นต้น

1.1.6 การสรุปผลการดำเนินงานเช่น ประเมินผลการใช้หลักสูตร รายงานผลต่อ ผู้เกี่ยวข้องเป็นต้น

1.1.7 การปรับปรุงและพัฒนา เช่น นำผลที่ได้จากการดำเนินการมาปรับปรุง หรือ สร้างหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นใหม่

1.2 ลักษณะสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา มีดังนี้

1.2.1 จัดทำโดยความร่วมมือของทุกฝ่าย ทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา บุคลากร ในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น

1.2.2 มีเป้าหมายการพัฒนาเด็กทุกด้านโดยองค์รวม ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา สอดคล้องกับจุดหมายหรือมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

1.2.3 มีสาระการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการ ความสนใจของเด็ก และ มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ เอกลักษณ์ของชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.2.4 กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

1.2.5 กำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกตามช่วงอายุ สาระการเรียนรู้และระยะเวลาเรียนอย่างชัดเจน นำไปปฏิบัติได้

1.2.6 กำหนดสาระการเรียนรู้ ทั้งสาระที่ควรเรียนรู้และประสบการณ์สำคัญ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

1.2.7 กำหนดรูปแบบการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษา ปฐมวัยที่เน้นรูปแบบกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น ไม่จัดเป็นรายวิชา โดยอาจเลือกใช้นวัตกรรม ต่าง ๆ รวมทั้งกำหนดวิธีการจัดประสบการณ์และกิจกรรมตามความเหมาะสม และปฏิบัติได้

1.2.8 กำหนดตารางกิจกรรมประจำวันให้เด็กปฏิบัติหลากหลาย โดย ให้ครอบคลุมทั้งกิจกรรมใน/นอกห้องเรียน กิจกรรมสงบ/เคลื่อนไหว กิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่ม/ครูผู้สอนเป็นผู้ริเริ่ม สมดุลกัน และกิจกรรมรายบุคคล ทั้งกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่

1.2.9 กำหนดการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ของเด็ก เหมาะสมกับวัยของเด็กได้อย่างชัดเจน และปฏิบัติได้

1.2.10 กำหนดการใช้สื่อ แหล่งการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้เด็กมีพัฒนาการรอบด้าน และเกิดการเรียนรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า (ประสบการณ์ตรง) เหมาะสมกับพัฒนาการและอายุ ของเด็ก

1.2.11 กำหนดการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริง ด้วยวิธีที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยโดยเน้นการสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรมเด็ก การเก็บรวบรวม ศึกษาผลงานเด็ก และนำผลการประเมินมาปรับปรุง พัฒนาคุณภาพเด็กให้เต็มตามศักยภาพ

1.2.12 กำหนดการบริหารจัดการหลักสูตร โดยมีการจัดระบบการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินการใช้หลักสูตร

1.2.13 มีการปรับปรุงและพัฒนาสาระของหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการ ของเด็ก บริบททางสังคม วัฒนธรรม และสถานการณ์ปัจจุบัน

2. การใช้หลักสูตรสถานศึกษา

ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบต้องนำหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาโดยความร่วมมือของทุกฝ่ายใน ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบและชุมชนมาใช้ในการพัฒนาเด็ก โดยคำนึงถึงการจัดประสบการณ์ การจัด สภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ สื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก การประเมินพัฒนาการ และการ เจริญเติบโตของเด็กตลอดจนการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ ดังนี้

2.1 การจัดประสบการณ์ประสบการณ์ที่จัดสำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปี ต้องจัดให้ สอดคล้องกับแนวทางการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยและบรรลุตามมาตรฐานคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ มีแนวดำเนินการดังนี้

2.1.1 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาที่จัดทำขึ้น

2.1.2 จัดทำกำหนดการจัดประสบการณ์รายปี โดยนำสาระการเรียนรู้ในหลักสูตร สถานศึกษามาจัดเรียงให้เหมาะสมกับช่วงจังหวะเวลาที่สอดคล้องกับสภาพ และกิจกรรมของศูนย์เด็ก ปฐมวัยต้นแบบและชุมชน ควรจัดให้มีทั้งส่วนที่ครูผู้สอนกำหนดไว้ล่วงหน้า และส่วนที่เปิดโอกาส ให้เด็กริเริ่มตามความสนใจ และส่วนที่เอื้อให้เด็กได้เรียนรู้บริบททางสังคม วัฒนธรรมที่อยู่อาศัย

2.1.3 จัดทำแผนการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กให้ครอบคลุมประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ซึ่งกำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาอย่างสอดคล้องกับหลักการแนวทางการจัดประสบการณ์ และรูปแบบการจัดประสบการณ์ในหลักสูตร นวัตกรรมที่กำหนดไว้ โดยหัวใจของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก คือ การเรียนรู้ผ่านการเล่น

2.1.4 จัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์ที่กำหนด

2.2 การจัดสภาพแวดล้อม สภาพแวดล้อมภายในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบมีความสำคัญต่อการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ของเด็ก เนื่องจากธรรมชาติของเด็กวัยนี้สนใจที่จะเรียนรู้ ค้นคว้า ทดลองและต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว การจัดสภาพแวดล้อม มีดังนี้

2.2.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพเป็นการจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นวัตถุจับต้องได้กำหนดให้มีให้เป็นที่ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

2.2.1.1 สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน หมายถึง การจัดมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ในห้องเรียน สื่อตามมุมประสบการณ์ต่าง ๆ ให้เหมาะสมในเรื่องขนาด น้ำหนัก จำนวนของสื่อและของเล่นต่อจำนวนเด็ก ซึ่งอาจแบ่งพื้นที่ให้เหมาะสมกับการประกอบกิจกรรม ดังนี้พื้นที่อำนวยความสะดวกภายในห้องเรียนจำเป็นต้องมีพื้นที่สำหรับเด็กเพื่อแสดงผลงาน เก็บแฟ้มผลงาน เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวของเด็ก มีพื้นที่สำหรับเก็บเครื่องใช้ของครูผู้สอนและมีป้ายนิเทศตามหน่วยการสอน หรือสิ่งที่เด็กสนใจพื้นที่ปฏิบัติการและการเคลื่อนไหว ต้องกำหนดให้มีพื้นที่ที่เด็กสามารถจะทำงานได้ด้วยตนเอง และทำกิจกรรมด้วยกันเป็นกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ เด็กสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ จากกิจกรรมหนึ่งไปยังกิจกรรมหนึ่งโดยไม่รบกวนผู้อื่นพื้นที่จัดมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์ สามารถจัดได้ตามความเหมาะสมขึ้นอยู่กับสภาพของห้องเรียน จัดแยกส่วนที่สามารถใช้เสียงดังและส่วนที่ต้องการความสงบออกจากกันการจัดมุมเล่นต่าง ๆ

2.2.1.2 สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาณาบริเวณรอบ ๆ สถานศึกษา รวมทั้งจัดสนามเด็กเล่นพร้อมทั้งเครื่องเล่นสนาม จัดระวางรักษาความปลอดภัยภายในบริเวณสถานศึกษา และบริเวณรอบนอกสถานศึกษา ดูแลรักษาความสะอาด จัดแต่งและปลูกต้นไม้ให้มีความร่มรื่นสวยงามรอบ ๆ บริเวณสถานศึกษา สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก ได้แก่ บริเวณสนามเด็กเล่น ควรมีพื้นผิวปลายประเภท เช่น ดิน หวาย กรวด หล้า พื้นที่สำหรับเล่นของเล่นที่มีล้อรวมทั้งที่ร่ม ที่โล่งแจ้ง พื้นดินสำหรับขุด ที่เล่นน้ำ บ่อทราย พร้อมอุปกรณ์ประกอบการเล่น เครื่องเล่นสนามสำหรับปีนป่าย ทรงตัว ทั้งนี้ต้องไม่ติดกับบริเวณที่มีอันตราย ต้องหมั่นดูแลให้มีความสะอาด ตรวจตราเครื่องเล่นให้อยู่ในสภาพแข็งแรงปลอดภัยอยู่เสมอ นอกจากสนามเด็กเล่น ควรมีที่นั่งเล่นพักผ่อนโดยจัดที่นั่งไว้ใต้ต้นไม้ที่มีร่มเงา อาจใช้เป็นที่จัดกิจกรรมกลุ่มย่อย ๆ จัดเป็นมุมหนังสือเคลื่อนที่ หรือกิจกรรมที่ต้องการความสงบ หรืออาจจัดเป็นลานนิทรรศการให้ความรู้แก่เด็กและผู้ปกครอง บริเวณธรรมชาติ ควรจะปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ พืชผักสวนครัว หากบริเวณสถานศึกษามีไม่มากนัก อาจปลูกพืชในกระบะหรือกระถาง สวนสมุนไพร ฯลฯ นอกจากนี้ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบต้องจัดอาหารตามหลักโภชนาการและน้ำดื่มที่สะอาด เพื่อให้เด็กมีสุขภาพอนามัยที่ดี ให้เด็กได้รับประทานอาหารครบตามหลักอาหาร 5 หมู่/อาหารธัญพืชที่เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาหารสดจากธรรมชาติ ผลไม้ต่าง ๆ ไม่ใช่อาหารที่ผ่านการปรุงแต่ง ใส่สารชูรส/สารกันบูด ขนمبرุบกรอบเป็นต้น

2.2.2 สภาพแวดล้อมทางจิตภาพ เป็นการจัดสภาพแวดล้อมที่เกิดจากพฤติกรรมของตัวบุคคล ประกอบด้วย การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับเด็ก การเสริมแรงเชิงบวก การจัดกิจกรรมให้เด็กมีโอกาสมีส่วนร่วมด้วยความสนใจ ตั้งใจ กระตือรือร้น ได้พูดคุย หัวเราะ ด้วยความสนุกสนานมากกว่าการถูกบังคับให้ร่วมกิจกรรม ทั้งนี้การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูผู้สอนกับเด็กในเชิงบวกจะช่วยให้เด็กมีความสุขสนุกในการเรียนรู้

2.3 สื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กสื่อที่ใช้ประกอบกิจกรรมภายในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบควรเป็นสื่อที่พัฒนาการเด็ก ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา เหมาะสมกับวัย การใช้สื่อก็จะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ลักษณะสื่อควรมีดังนี้

2.3.1 เป็นสื่อของจริง สื่อธรรมชาติ สื่อที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก

2.3.2 เป็นสื่อที่ปลอดภัย ไม่เป็นอันตรายต่อตัวเด็ก

2.3.3 เป็นสื่อที่เอื้อให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า และสะท้อนวัฒนธรรมและสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

2.3.4 เป็นสื่อที่เด็กควรมีส่วนในการจัดทำ การจัดป้ายนิเทศ โดยมีผลงานของเด็กในหลายรูปแบบ และป้ายนิเทศมีการปรับเปลี่ยน ทันต่อเหตุการณ์ เอื้อต่อการเรียนรู้

ในการจัดการศึกษาปฐมวัยถือได้ว่า เป็นการจัดที่ต้องคำนึงถึงตัวเด็กปฐมวัยเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการใช้สื่อต้องจัดให้เหมาะสมกับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ทั้งนี้ครูผู้สอนควรมีความรู้ในการใช้สื่อเทคโนโลยี และสามารถให้ความรู้กับผู้ปกครองได้ เช่น การเลือกรื่อง การพิจารณาเนื้อหาของเรื่องให้ชัดและสื่อต่าง ๆ ระยะเวลาที่เหมาะสมกับเด็กในการดูโทรทัศน์ การใช้คอมพิวเตอร์และการพิจารณาเนื้อหาของเกม รายการโทรทัศน์

2.4 การประเมินพัฒนาการและการเจริญเติบโตศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบต้องดำเนินการประเมินพัฒนาการและการเจริญเติบโตของเด็กอย่างสอดคล้องกับหลักการประเมินพัฒนาการที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เพื่อนำผลการประเมินมาจัดประสบการณ์หรือดำเนินการส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้บรรลุตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

2.4.1 การประเมินการเจริญเติบโต ได้แก่ การชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงทุกเดือน แล้วบันทึกการเจริญเติบโตของเด็ก โดยนำน้ำหนัก ส่วนสูง และสัดส่วนของน้ำหนักเมื่อเปรียบเทียบกับส่วนสูง ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุขและการประเมินการเจริญเติบโตของเด็กเป็นรายบุคคลและกลุ่ม เมื่อพบว่าน้ำหนักส่วนสูง และสัดส่วนของน้ำหนักเมื่อเปรียบเทียบกับส่วนสูง น้อยกว่าเกณฑ์หรือมากเกินไปเกินเกณฑ์จะต้องดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

2.4.2 การประเมินพัฒนาการเด็ก ได้แก่ 1. ประเมินพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคลทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา 2. ประเมินจากการแสดงออกตามสภาพจริงของเด็กด้วยการสังเกต บันทึกและรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมและผลงานจากการปฏิบัติกิจกรรมประจำวันของเด็ก 3. ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนว่าจะประเมินอะไรเมื่อไร ด้วยวิธีการอย่างไร และใช้เครื่องมืออะไรในการประเมิน จากนั้นจึงเก็บรวบรวมข้อมูลตาม

ที่วางแผนไว้ นำข้อมูลที่ได้มารวบรวม ตีความ และนำมาใช้ในการจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาเด็กให้เต็มตามศักยภาพของเด็กแต่ละคนอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี 4. เลือกใช้วิธีการประเมินที่หลากหลายและเหมาะสมกับวัยของเด็กเช่น การสังเกตพฤติกรรม การสนทนา การเก็บรวบรวมผลงาน เป็นต้น ทั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินควรมีความหลากหลาย ใช้งานได้สะดวก และเหมาะสมกับลักษณะของข้อมูล 5. ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมิน เช่น ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมเด็กที่บ้าน หรือช่วยเก็บรวบรวมผลงานของเด็ก เป็นต้น และควรรายงานผลการประเมินให้ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก 6. มีการรายงานผลในทางบวกและบันทึกลงในเอกสารหลักฐาน เช่น สมุดรายงานประจำตัวเด็ก โดยสถานศึกษาสามารถออกแบบสมุดรายงานประจำตัวเด็กได้เอง ให้สอดคล้องกับเกณฑ์พัฒนาการตามวัยของเด็ก และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สถานศึกษากำหนด

2.5 การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ หน้าที่ประจำสำคัญประการหนึ่งของครูผู้สอน คือ การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อนำไปใช้สอนเด็กในชั้นเรียนของตน การสอนเด็กไม่ว่าวัยใด จะต้องมีการวางแผนการสอนล่วงหน้า เพื่อให้เด็กได้พัฒนาไปตามจุดหมายที่วางไว้ในหลักสูตร ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องเรียนรู้หลักการและวิธีการเขียนแผนการจัดประสบการณ์

3. การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินการใช้หลักสูตร

การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินการใช้หลักสูตร เป็นการช่วยเหลือแนะนำทางวิชาการ เพื่อให้การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ภายในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบเป็นไปอย่างสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบต้องจัดให้มีการนิเทศที่ยึดหลักการสำคัญ คือ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของปรัชญาการศึกษาปฐมวัย ยึดหลักประชาธิปไตย เทคนิคการนิเทศอาจนิเทศเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มการนิเทศภายในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบจะช่วยให้ครูมีความเข้าใจในแนวคิด หลักการ และจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เป็นการสร้างขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงานให้กับครูผู้สอนและเป็นการประเมินการใช้หลักสูตร

4. การช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยครอบคลุมทั้งเด็กปฐมวัยปกติทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ เด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โดยยึดหลักการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยมีความสำคัญมาก ดังกล่าวแล้วข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงภารกิจสำคัญในการที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เด็กที่มีความต้องการพิเศษทั้ง 3 ประเภท

มีความแตกต่างจากการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปกติเพราะจะต้องให้การช่วยเหลือและจัดการศึกษา โดยคำนึงถึงความพิเศษที่มีความแตกต่างในแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ ดังนั้นการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษจึงมีแนวดำเนินการแยกเป็นประเภท ดังนี้

4.1 เด็กพิการ

4.1.1 จัดทำทะเบียนข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคล

4.1.2 วิเคราะห์ จำแนก จัดประเภทเด็กพิการแต่ละประเภทและระดับต่าง ๆ

ในเบื้องต้น

4.1.3 ประสานงานกับหน่วยงานที่สามารถตรวจสอบวินิจฉัยได้ตรงตามสภาพความเป็นจริงพร้อมทั้งให้การบำบัดรักษาและช่วยเหลือได้ทันท่วงที ได้แก่ โรงพยาบาลและ/หรือ หน่วยงานสาธารณสุขที่มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านโดยตรง

4.1.4 ในกรณีที่สามารถเรียนร่วมได้จะต้องออกแบบ/วางแผน/จัดทำแผน การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก และมุ่งส่งเสริมสนับสนุนให้สามารถเรียนร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข

4.1.5 จัดหาสื่อ อุปกรณ์ให้เหมาะสมกับความต้องการ

4.1.6 จัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม

4.1.7 ประเมินผลตามสภาพจริง

4.1.8 ในกรณีที่ไม่สามารถเรียนร่วมได้ ต้องประสานงานกับสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเฉพาะทางให้การช่วยเหลือเด็กดังกล่าว เช่น โรงเรียนโสตศึกษา โรงเรียนสอนคนตาบอด โรงเรียนสอนเด็กปัญญาอ่อน ฯลฯ

4.1.9 จัดทำเครือข่ายผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ความช่วยเหลือเด็กพิการแต่ละประเภท

4.2 เด็กด้อยโอกาส

4.2.1 จัดทำข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคล รวมทั้งข้อมูลสภาพครอบครัว

4.2.2 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนกจิตเวชประจำโรงพยาบาล และ/หรือหน่วยงานสาธารณสุข ฯลฯ เพื่อขอความร่วมมือในการประเมินศักยภาพของเด็กด้อยโอกาส เป็นรายบุคคลและฟื้นฟูศักยภาพ พร้อมทั้งสร้างแรงจูงใจเพื่อให้สภาพจิตใจเป็นปกติ

4.2.3 ให้ความรู้กับครอบครัว ผู้ปกครองในการฟื้นฟูศักยภาพของเด็กด้อยโอกาส และการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้สภาพจิตใจเป็นปกติ

4.2.4 จัดทำหลักสูตร แผนการจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับเด็ก และส่งเสริมสนับสนุนให้เรียนร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4.2.5 จัดหาสื่อ อุปกรณ์ให้เหมาะสมกับความต้องการ

4.2.6 จัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม

4.2.7 ประเมินผลตามสภาพจริง

4.2.8 มีโครงการที่มุ่งบริการเสริมแก่เด็กด้อยโอกาส เช่น โครงการอาหารกลางวัน โครงการขอสนับสนุนเงินทุนและทรัพยากรจากผู้อุปถัมภ์ หน่วยงาน องค์กรเอกชน

4.2.9 จัดทำเครือข่ายผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในให้การช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส

4.3 เด็กที่มีความสามารถพิเศษ

4.3.1 จัดทำข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคล

4.3.2 แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยเด็กที่มีความสามารถพิเศษในแต่ละด้าน โดยมีแพทย์ จิตแพทย์ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และ/หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางร่วมเป็นกรรมการด้วย

4.3.3 มีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการสำรวจแนวความสามารถพิเศษ โดยการศึกษาเอกสารชุดสำรวจแนวความสามารถพิเศษ และเข้ารับการฝึกอบรมปฏิบัติการในการวัดแววเด็กที่มีความสามารถพิเศษ และการให้การช่วยเหลือภายหลังจากค้นพบแนวความสามารถพิเศษในแต่ละด้าน

4.3.4 คัดแยกเด็กที่มีความสามารถพิเศษแต่ละประเภท

4.3.5 จัดทำหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความสามารถพิเศษแต่ละประเภท

4.3.6 จัดหาสื่อ อุปกรณ์ที่เหมาะสม

4.3.7 ประเมินผลตามสภาพจริง

4.3.8 ประสานผู้ปกครอง เพื่อให้การสนับสนุนและส่งต่อไปสู่สถานศึกษา หรือสถาบันที่มีความเข้มแข็งในการที่จะพัฒนาส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถพิเศษแต่ละประเภท

4.3.9 จัดทำเครือข่ายผู้ปกครองและผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้การสนับสนุน ส่งเสริมและพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษแต่ละประเภท (ตัวอย่างรายชื่อหน่วยงานที่สามารถติดต่อประสานงานเพื่อขอความช่วยเหลือศึกษาในภาคผนวก)

นอกจากนี้อาจมีเด็กที่มีปัญหาอื่น ๆ ที่มักพบในชั้นเรียนอยู่เสมอ ได้แก่ เด็กที่มีปัญหาด้านสุขภาพอนามัย เด็กที่มีปัญหาหูตึง เด็กที่มีปัญหาบกพร่องทางสายตา ฯลฯ ก็ควรได้รับการดูแลช่วยเหลือโดยการประสานงานกับผู้ปกครอง หรือแพทย์ หรือนักจิตวิทยา เพื่อตรวจสอบสุขภาพ แล้วให้การบำบัด รักษาและช่วยเหลือ เช่น หูตึงก็จัดหาเครื่องช่วยฟัง สายตาสั้นควรใช้แว่นตา มีปัญหาด้านอารมณ์รุนแรงก็จัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่อให้ผ่อนคลาย เป็นต้น

5. การเป็นแหล่งศึกษา วิจัย ทดลอง และพัฒนาด้านวิชาการ

บทบาทสำคัญของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ ประการหนึ่ง คือ การส่งเสริมให้มีการศึกษา วิจัยทดลองนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนาเด็กอย่างมีคุณภาพ ซึ่งศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบสามารถดำเนินการได้หลากหลายลักษณะ คือ

5.1 ให้ความร่วมมือกับบุคคลภายนอกหรือหน่วยงานอื่นในการศึกษาวิจัยเพื่อนำมาใช้พัฒนา

5.2 นำแนวคิดหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดประสบการณ์ เช่น แนวคิดการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language) การสอนแบบโครงการ (Project Approach) การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมพหุปัญญา (Multiple Intelligence) ฯลฯ

5.3 การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เป็นการทำงานสืบเนื่อง จากข้อ 4.2 ซึ่งสามารถทำในรูปแบบการศึกษา วิจัย แล้วนำผลมาประยุกต์ใช้ต่อไป

5.4 การวิจัยในชั้นเรียนโดยศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบส่งเสริมให้ครูผู้สอนนำ กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ในการแก้ปัญหา และปรับปรุงการจัดประสบการณ์หรือพฤติกรรม ของเด็ก เพื่อช่วยให้เด็กพัฒนาเต็มตามศักยภาพการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการ เรียนการสอน เป็นการศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อการแก้ปัญหาในห้องเรียน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการ เรียนรู้ของเด็กที่ทำโดยครูผู้สอนในห้องเรียน และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการจัดประสบการณ์ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับเด็ก เป็นงานที่ต้องกระทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ทันที และสะท้อน ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้ทั้งตนเองและเพื่อนร่วมงาน

6. การเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการ

บทบาทหนึ่งที่สำคัญของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ คือ การเป็นองค์กรที่รวบรวมความรู้ ด้านวิชาการเพื่อเผยแพร่ พร้อมทั้งรณรงค์ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เกี่ยวข้องกับผู้ปฐมวัยเห็นความสำคัญ เข้าใจ และตระหนักในการมีส่วนร่วมและพัฒนาเด็กตามหลักการจัดการศึกษา การเผยแพร่ความรู้ อาจปฏิบัติได้ดังนี้

6.1 ให้คำแนะนำ ปรึกษาด้านวิชาการ

6.2 เป็นแหล่งศึกษาดูงาน/ฝึกงาน/ฝึกอบรม เป็นต้นแบบของการจัดกิจกรรมให้ หน่วยงานและบุคคลที่สนใจ

6.3 พร้อมทั้งจะเป็นพี่เลี้ยงให้กับโรงเรียนเครือข่ายและศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบอื่น

6.4 สนับสนุนในการผลิตสื่อเป็นต้นแบบ พร้อมทั้งเป็นแหล่งบริการสื่อ และอุปกรณ์

6.5 เป็นศูนย์ข้อมูลการจัดการศึกษาปฐมวัย เช่น ข้อมูลสถานที่สำคัญ/แหล่งเรียนรู้ของ เด็กปฐมวัยนอกศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ เอกสารที่ให้ความรู้ทางวิชาการ เช่น เอกสารทางวิชาการ งานวิจัย วารสาร แผ่นบันทึก/เก็บข้อมูล (แผ่นซีดีรอม) ข้อมูลเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ให้ความรู้ ครูผู้สอน เช่น รายการการสอนระบบทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ข้อมูลสารสนเทศ ทางอินเทอร์เน็ต ฯลฯ

6.6 เผยแพร่ในรูปแบบการประชาสัมพันธ์ เช่น จดหมายข่าว หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น การ จัดรายการทางวิทยุ เสียงตามสาย ฯลฯ

สรุปจากบทความการบริหารงานวิชาการของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบการบริหารงาน วิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการงานด้านวิชาการของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ซึ่งเป็นภารกิจ หลักที่ส่งผลโดยตรงถึงคุณภาพเด็กอย่างชัดเจน และเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น ที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ สอดคล้องกับระบบการประกัน คุณคุณภาพการศึกษา เป็นเครือข่าย ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ปฐมวัยกับครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง โดยมีขอบข่ายและภารกิจ ของการดำเนินงานดังนี้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การใช้หลักสูตรสถานศึกษา การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินการใช้หลักสูตร การช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การเป็นแหล่ง ศึกษา วิจัย ทดลอง และพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ และการเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการ

การบริหารงบประมาณ

การบริหารงบประมาณเป็นพันธกิจหนึ่งของสถานศึกษา ซึ่งมีเป้าหมายการให้บริการ และผลผลิตที่จะต้องดำเนินการให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุดตามที่ได้กำหนดไว้ โดยกลยุทธ์ที่กำหนดขึ้นจากการศึกษาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบครอบคลุมทุกด้าน และจัดทำแผนการดำเนินงานและงบประมาณของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ ดังนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ โดยมีขอบข่ายการดำเนินงานของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ ดังนี้

1. การวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณ

ในการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบควรคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและความต้องการของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ รวมทั้งการปฏิบัติตามเงื่อนไขของการใช้จ่ายงบประมาณและตอบสนองนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด

2. การบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ

ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบควรติดตามประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานบริหารงบประมาณดังนี้

2.1 การใช้จ่ายงบประมาณโดยติดตามประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ

การดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ กิจกรรม และระยะเวลาที่กำหนด การเบิกจ่ายถูกต้องตามระเบียบงบประมาณ การใช้จ่าย ที่มีความคุ้มค่าและประหยัด

2.2 ผลการดำเนินงาน ติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ของเป้าหมายการให้บริการ

ผลผลิตของโครงการกิจกรรมว่าได้ผลตามที่กำหนดหรือไม่ ผลที่ได้จากกิจกรรม โครงการมีความสอดคล้องและส่งผลกระทบต่อเป้าหมายผลผลิต และเป้าหมายการให้บริการเพียงไร

2.3 ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไข

2.4 จัดทำรายงานผลการดำเนินงาน และเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด

สรุปจากบทความเบื้องต้นการบริหารงานงบประมาณ หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้ อย่างเพียงพอ อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุดตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ โดยมีขอบข่ายและภารกิจที่เป็นจุดเน้น 2 ประการ ได้แก่ การวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณ และการบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพ

การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ ต้องพิจารณาถึงขอบข่ายภาระงาน การจัดคนให้เหมาะสมกับงาน การพัฒนาบุคลากร การสร้างขวัญและกำลังใจ เพื่อให้การทำงานบรรลุผลตามเป้าหมายซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของเด็กเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถ และมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบให้เกิดคุณภาพ

2. เพื่อส่งเสริมให้ครูผู้สอนปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ โดยยึดมั่นในระเบียบวินัย

จรรยาบรรณอย่างมีมาตรฐานแห่งวิชาชีพ

3. เพื่อส่งเสริมให้ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานดีและมีประสิทธิภาพได้รับการยกย่อง เชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเด็กเป็นสำคัญ

โดยมีขอบข่ายการดำเนินงานของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ ดังนี้

1. การจัดอัตราส่วนระหว่างบุคลากรกับเด็ก

การจัดการศึกษาปฐมวัยให้บรรลุเป้าหมาย สถานศึกษาที่เป็นศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ ควรจัดอัตราส่วนครูผู้สอนต่อเด็กให้เหมาะสมตามจำนวนเด็ก เพื่อให้การดูแลเด็กทำได้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพในกรณีที่มีเด็กจำนวนมาก ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบสามารถนำระบบอาสาสมัคร เช่น พ่อแม่ หรือพี่เลี้ยง มาใช้ในการแก้ปัญหาหรือเสริมกำลังอัตราส่วนครูผู้สอนต่อเด็ก เพื่อให้อัตราส่วนระหว่างครูกับเด็ก เป็นไปตามอัตราส่วนที่เอื้อประโยชน์ต่อเด็กมากที่สุด ในกรณีที่มีเด็กที่มีความพิเศษ ควรจัดให้มีบุคลากรผู้มีความรู้ ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านรับผิดชอบดูแล

2. คุณสมบัติของครูผู้สอนระดับปฐมวัย

คุณสมบัติของครูผู้สอนระดับปฐมวัยเป็นสิ่งสำคัญที่สุดต่อคุณภาพของเด็กปฐมวัย คุณสมบัติของครูผู้สอนระดับปฐมวัยควรเป็น ดังนี้

- 2.1 คุณลักษณะด้านวุฒิ
- 2.2 คุณลักษณะด้านความสามารถ
- 2.3 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ
- 2.4 คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์
- 2.5 คุณลักษณะด้านอุดมการณ์ในวิชาชีพครู
- 2.6 คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม

3. การพัฒนาครูผู้สอนระดับปฐมวัยในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ

ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบมีภารกิจและหน้าที่ในการพัฒนาครูผู้สอนระดับปฐมวัยทุกคน ครูผู้สอนคนใหม่ต้องได้รับการปฐมนิเทศ เช่น เป้าหมายของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ หลักสูตร การศึกษาปฐมวัย การจัดประสบการณ์ การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ การประเมินพัฒนาการ เด็ก การวางแผน การจัดกิจกรรมประจำวันของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ สุขภาพและความปลอดภัย ความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน การแนะแนว และเทคนิคการจัดชั้นเรียน เป็นต้น

4. การสร้างเครือข่ายการศึกษาปฐมวัย

การดำเนินงานของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบจะเกิดประสิทธิภาพได้ ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบควรส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาที่อยู่ใกล้เคียง นอกจากนั้นสามารถสร้างเครือข่ายในลักษณะอื่น ๆ ได้อีก เช่น ชมรมครูผู้สอนปฐมวัย กลุ่มสนใจ การศึกษาปฐมวัย เครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายสหวิทยาเขต ฯลฯ และสนับสนุนให้เกิดการพัฒนา การศึกษาปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง

5. การจัดสวัสดิการและขวัญกำลังใจ

ผู้บริหารศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบควรดูแลการจัดกิจกรรมส่งเสริมสวัสดิการและขวัญ

กำลังใจครูผู้สอนระดับปฐมวัยอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ เพื่อให้ครูผู้สอนมีความพึงพอใจหน้าที่การงานของตนมีสุขภาพจิตและกายที่ดี ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความรู้สึที่ดีต่อเด็ก มีความตั้งใจที่จะสอน ดูแลเด็ก และทำงานในหน้าที่นั้นได้นานขึ้น การจัดสวัสดิการและขวัญกำลังใจอาจจัดทำในรูปแบบการให้ค่าปรึกษา การจัดประชุมเป็นกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ อาจเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้สอนอย่างไม่เป็นทางการการจัดหาทุนในการฝึกอบรม การจัดสวัสดิการอาหารกลางวันให้ครูรับประทานร่วมกับเด็ก ตลอดจนให้มีการยกย่อง ชมเชย เผยแพร่ผลงานเป็นเกียรติประวัติต่อไป

6. การติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินการบริหารงานบุคคล

ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบควรดำเนินการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยอาจให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการประเมินผลและจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนางานบุคลากรในปีต่อไป และรายงานผลต่อหน่วยงานต้นสังกัด

สรุปการบริหารงานบุคคล หมายถึง ศิลปะในการสรรหาและคัดเลือกบุคคลเข้ามาทำงานในโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบการมอบหมายงาน การพัฒนาบุคลากรและการให้พ้นจากงาน โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพของผลผลิตหรือบริการของโรงเรียนเป็นสำคัญ การจัดคนให้เหมาะสมกับงาน การสร้างขวัญและกำลังใจ เพื่อให้การทำงานบรรลุผลตามเป้าหมายซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของเด็กเป็นสำคัญ โดยมีขอบข่ายและภารกิจ ดังนี้ การจัดอัตราส่วนระหว่างบุคลากรกับเด็ก คุณสมบัติครูผู้สอนระดับปฐมวัย การพัฒนาครูผู้สอนระดับปฐมวัยในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ การสร้างเครือข่ายการศึกษาปฐมวัย การจัดสวัสดิการ และขวัญกำลังใจ การติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานการบริหารงานบุคคล

การบริหารงานทั่วไป

การบริหารงานทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการแก่การบริหารงานอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุผลตามคุณภาพที่กำหนด โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบตามหลักการบริหารงานที่เน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อบริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสาน และอำนวยความสะดวกให้การปฏิบัติงานของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีคุณภาพ
2. เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ ให้ทุกฝ่ายเกิดความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ดี และสนับสนุนการจัดการดำเนินงานของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ

โดยมีขอบข่ายการดำเนินงานของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ ดังนี้

1. การจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ รวบรวมข้อมูลจากทุกฝ่ายเพื่อนำมาจัดทำระบบ

ข้อมูลสารสนเทศด้านการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ งานบุคคล และบริหารทั่วไป ให้เป็นปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ ระบบสารสนเทศด้านวิชาการ เช่น จัดทำข้อมูลของเด็กเป็นรายบุคคล ฯลฯ

2. การส่งเสริมสนับสนุนด้านการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ งานบุคคล และบริหารทั่วไป

3. การบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ

4. การประชาสัมพันธ์ บริการ และความร่วมมือ

4.1 การประชาสัมพันธ์

4.2 งานบริการของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ

4.3 งานประสานความร่วมมือ

5. การนิเทศ ติดตาม กำกับ ประเมินผล

สรุปแนวความคิดการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ พบว่า ได้มีการวางแผนจัดการศึกษาเริ่มตั้งแต่การเขียนรัฐธรรมนูญ การกำหนดลงในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติเด็กปฐมวัย และหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย พ.ศ. 2546 เพื่อมุ่งหวังให้บังคับการจัดการศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และบรรลุเป้าหมายนั่นเองตลอดถึงการจัดตั้งโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ เพื่อระดมทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งหมดของศูนย์เด็กมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แผนพัฒนาการศึกษาปฐมวัยให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ มีคุณภาพ ให้โอกาสและสนับสนุนเด็กทุกประเภท เน้นการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม เป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นศูนย์ประสานงาน และเป็นต้นแบบในการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แวววรรณ พงษ์สะอาด (2554, น.395) ได้ศึกษาเพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ประกอบด้วยเป้าหมายกลยุทธ์ตัวบ่งชี้ และกลไกเชิงนโยบายในด้านคุณภาพ ผู้เรียนด้านการจัดการเรียนรู้ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา และด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ผลจากการวิจัยได้ข้อเสนอเชิงนโยบายที่มีเป้าหมาย เน้นให้ผู้เรียนมีพัฒนาการแบบองค์รวมทั้งด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคม และสติปัญญา การพัฒนาผู้เรียนเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์มีกลยุทธ์ที่สำคัญ คือ ส่งเสริมพัฒนาการสมวัยเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลในทุกด้าน ตัวบ่งชี้ที่สำคัญประกอบด้วยเด็กมีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมวัยมีความพร้อม เพื่อศึกษาในขั้นต่อไปอย่างมีความสุข มีกลไกเชิงนโยบายที่สำคัญ คือ มุ่งเน้นประสิทธิผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ มีการบริหารจัดการและพัฒนาสถานศึกษาที่มีระบบประกันคุณภาพภายในและภายนอกผู้บริหาร และครูมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและสังคม

พริ้มเพรา วราพันธุ์พิพิธ (2556, น.220-223) ได้ศึกษาเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยพบว่ามีข้อเสนอแนะกลไกของนโยบายที่สำคัญ คือ สร้างความเข้มแข็งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดหลักสูตรการศึกษาในระบบให้มีโปรแกรมอย่างหลากหลาย มีแผนพัฒนาศักราชภาพและวิชาชีพของบุคลากรอย่างเป็นระบบ สร้างวัฒนธรรมท้องถิ่นให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดตั้งศูนย์พัฒนาทักษะการเรียนรู้ และนวัตกรรมสำหรับเป็นแหล่งเรียนรู้อบรม และพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวโน้ม หรือกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และควรจัดตั้งกรมการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกรณีเฉพาะ

คะนิง สายแก้ว (2549, น.289) ได้ศึกษาเพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในจังหวัดสุรินทร์ ทั้งการบริหารโดยภาพรวม การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ และตัวชี้วัด ผลการวิจัยที่เป็นข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยในจังหวัดสุรินทร์ พบว่าได้ข้อกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ว่า “ภายในปี 2554 จังหวัดสุรินทร์จะเป็นจังหวัดชั้นนำ ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นอย่างหลากหลายและทั่วถึง” ได้ข้อกำหนดเป็นพันธกิจ 7 ประการ คือ 1. จัดระบบการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 2. สร้างโอกาสให้เด็กกลุ่มเป้าหมายได้เข้าศึกษาในระดับปฐมวัยทุกคน 3. สร้างและพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณธรรมจริยธรรมและได้รับการเตรียมความพร้อมทางด้านพัฒนาการทุกด้านทั้งด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญา 4. สร้างเครือข่ายแหล่งการเรียนรู้และระบบสารสนเทศในการจัดการศึกษาปฐมวัยของจังหวัดสุรินทร์โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย 5. สร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 6. ส่งเสริมหน่วยงานภาครัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้จัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานและ 7. พัฒนาบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องให้มีศักยภาพในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยรวมทั้งสร้างขวัญและกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน ในขณะเดียวกันได้ข้อกำหนดเป็นเป้าหมาย ดังนี้ คือ เป้าหมายด้านการบริหารโดยรวมมุ่งพัฒนาจัดการศึกษาปฐมวัยโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมมีกลยุทธ์ 13 กลยุทธ์ เป้าหมายด้านการบริหารงานวิชาการจำแนกเป็นเป้าหมายด้านการเรียนการสอน 1. มุ่งพัฒนาการจัดเตรียมความพร้อมให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการโดยองค์รวมมีกลยุทธ์ 12 กลยุทธ์ เป้าหมายด้านการเรียนการสอน 2. มุ่งพัฒนาครูปฐมวัยให้สามารถจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีกลยุทธ์ 4 กลยุทธ์ เป้าหมายด้านการพัฒนาหลักสูตรมีกลยุทธ์ 14 กลยุทธ์ เป้าหมายด้านการประเมินผลการเรียนมีกลยุทธ์ 7 กลยุทธ์ เป้าหมายด้านการบริหารสื่ออุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้มีกลยุทธ์ 8 กลยุทธ์ เป้าหมายด้านการบริหารงานวิจัยและพัฒนางานวิชาการมีกลยุทธ์ 6 กลยุทธ์ เป้าหมายด้านการบริหารงานประกันคุณภาพสถานศึกษามีกลยุทธ์ 6 กลยุทธ์ เป้าหมายด้านการบริหารงานนิเทศภายในสถานศึกษามีกลยุทธ์ 6 กลยุทธ์ เป้าหมายด้านการบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย เป้าหมายด้านการวางแผนอัตรากำลัง 1. มุ่งพัฒนาให้มีการวางแผนอัตรากำลังครูปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัยมีกลยุทธ์ 2 กลยุทธ์ เป้าหมาย

ด้านการวางแผนอัตรากำลัง 2. มุ่งพัฒนาบุคลากรโดยกำหนดนโยบายให้ครูปฐมวัยได้สอนตรงตามวุฒิ ที่สำเร็จการศึกษามีกลยุทธ์ 6 กลยุทธ์ เป้าหมายด้านการสรรหาและคัดเลือกครูปฐมวัยมีกลยุทธ์ 4 กลยุทธ์ เป้าหมายด้านกระบวนการพัฒนาบุคลากรมีกลยุทธ์ 19 กลยุทธ์ เป้าหมายด้านโครงสร้าง การบริหารและการอำนวยการบุคลากรมีกลยุทธ์ 11 กลยุทธ์ เป้าหมายด้านการบริหารงาน งบประมาณประกอบด้วย เป้าหมายการวิเคราะห์และการจัดเสนองบประมาณมีกลยุทธ์ 7 กลยุทธ์ เป้าหมายด้านระบบการบริหารและการเบิกจ่ายงบประมาณมีกลยุทธ์ 9 กลยุทธ์ เป้าหมายด้านระบบ ติดตามตรวจสอบการใช้งบประมาณมีกลยุทธ์ 4 กลยุทธ์ เป้าหมายด้านการบริหารงานทั่วไป ประกอบด้วยเป้าหมายด้านโครงสร้างและภารกิจการดำเนินงานของสถานศึกษามีกลยุทธ์ 11 กลยุทธ์ เป้าหมายด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถานศึกษามีกลยุทธ์ 7 กลยุทธ์ เป้าหมาย ด้านการประชาสัมพันธ์สถานศึกษามีกลยุทธ์ 4 กลยุทธ์ เป้าหมายด้านการบริหารงานธุรการมีกลยุทธ์ 7 กลยุทธ์ เป้าหมายพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศมีกลยุทธ์ 4 กลยุทธ์ โดยกลยุทธ์การบริหารงานในแต่ละด้านมีตัวชี้วัดประกอบด้วยจำนวนหนึ่งที่มีมุ่งจะก่อให้เกิดผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์ และพันธกิจที่กำหนดไว้มีความเหมาะสมสอดคล้องความเป็นประโยชน์และความเป็นไปได้

วัลทิน ชราชาติ (2553, น.100-101) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของโรงเรียน ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่านเขต 2 ผลการวิจัย พบว่าสภาพปัญหา การดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต 2 มีปัญหาในการดำเนินงานในระดับน้อยทุกด้าน ทั้งด้านการบริหารจัดการ ด้านการให้บริการ ด้าน คุณภาพผู้เรียน ด้านข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน ด้านงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา ด้านข้อมูลสารสนเทศของชุมชน ด้านสังคม วัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยี และด้านเศรษฐกิจ การเมือง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาน่าน เขต 2 ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกล้วนมีผลต่อการดำเนินงานในระดับมาก โดยปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการดำเนินงานมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านคุณภาพผู้เรียน รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา ปัจจัยด้านการ ให้บริการ และปัจจัยด้านข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน ตามลำดับ ส่วนปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อ การดำเนินงานมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรม รองลงมาคือ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ปัจจัย ด้านเศรษฐกิจ การเมืองและปัจจัยด้านข้อมูลสารสนเทศของชุมชนตามลำดับและผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบทั้ง 7 แห่งมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของโรงเรียนอยู่ใน ระดับมากทุกด้านทั้งในด้านภาพรวมด้านผู้บริหาร/ครู/บุคลากร และด้านคุณภาพผู้เรียน

อัญชลี อุทธิยา (2556, น.97-98) พบว่าผลการศึกษาในภาพรวม และรายด้านอยู่ใน ระดับมากทุกด้าน ด้านการบริหารงานบุคคล ประกอบด้วยพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความสามารถ มีวุฒิทางการศึกษาตรงตามความรู้ที่สอน มีจิตสำนึก และความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ มีองค์ประกอบ 1 เป้าหมาย 5 กลไก 12 กลยุทธ์ และ 25 ตัวชี้วัด ส่งเสริมให้ครูได้ปฏิบัติหน้าที่ เต็มตามศักยภาพ ความสามารถ ความถนัด และตรงตามวุฒิการศึกษาที่จบมามีองค์ประกอบ 1 เป้าหมาย 3 กลไก 7 กลยุทธ์ และ 12 ตัวชี้วัด ตลอดถึงการพัฒนาระบบโครงสร้างการบริหารงาน โดยการมอบหมายงาน และความรับผิดชอบให้ฝ่ายต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม มีองค์ประกอบ

1 เป้าหมาย 1 กลไก 2 กลยุทธ์ และ 4 ตัวชี้วัด ด้านการบริหารงานงบประมาณ ได้แก่ ปรับปรุงและพัฒนาแผนการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบอย่างต่อเนื่อง และให้มีการดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณได้อย่างถูกต้องมีองค์ประกอบ 1 เป้าหมาย 2 กลไก 5 กลยุทธ์ และ 9 ตัวชี้วัด และพัฒนาระบบการบริหารงานงบประมาณ โดยมุ่งเน้นความเป็นอิสระ ความโปร่งใส ความคล่องตัว ความคุ้มค่า ประหยัด และสามารถตรวจสอบได้มีองค์ประกอบ 1 เป้าหมาย 2 กลไก 4 กลยุทธ์ และ 8 ตัวชี้วัด สำหรับการวิจัยเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ผู้วิจัยได้พัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายที่ประกอบด้วย เป้าหมาย กลไก กลยุทธ์ และตัวชี้วัดของนโยบาย ในด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอเชิงนโยบายที่มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ตามเกณฑ์การพิจารณาข้อเสนอเชิงนโยบาย และนำไปสู่การพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558, น.55) จากการรายงานผลการวิเคราะห์การดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี พ.ศ. 2558 พบว่ารายงานผลการประเมินโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบส่วนใหญ่มีผลการประเมินคุณภาพในระดับดีมาก

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ .ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 (2545) ที่ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาไปสู่สถานศึกษา เพื่อให้มีอิสระในการบริหารและการจัดการ สามารถตัดสินใจในระดับของหน่วยปฏิบัติได้

พงษ์ศักดิ์ ภูกาบขาว (2553, น.277-278) ที่ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนเรียนร่วมจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย ชุดของเป้าหมาย กลยุทธ์ และตัวชี้วัด ตามกรอบโครงสร้างซีท ที่มุ่งจะก่อให้เกิดผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์ และพันธกิจ

คะนิง สายแก้ว (2549, น.289-316) ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการจัดการศึกษาปฐมวัยในจังหวัดสุรินทร์ พบว่า ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายที่มีองค์ประกอบในด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ และตัวชี้วัดของการบริหารงานโดยรวม การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป

สุเทพ กันแยม (2557, น.97-99) ที่ศึกษาความต้องการและแนวทางการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยพบว่าชุมชนต้องการเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในรูปแบบของคณะกรรมการ

กุลนาถ อัจฉริยะสงคราม (2554, น.108-110) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 พบว่าการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอยู่ในระดับมากทั้งด้านหลักสูตร การประกันคุณภาพ การสอนซ่อมเสริม แนะแนว การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การนิเทศการศึกษา และการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ

ชุตินา แยมจำเมือง (2554, น.109-113) ศึกษากระบวนการนิเทศที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่าการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชน

ในกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สัมพันธ์กันในทางบวกกับกระบวนการนิเทศของโรงเรียน หรือ มีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายตามกัน

นันทนา สมิงไพร (2558, น.44-45) ได้ศึกษาการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นว่าการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษา ในภาพรวมสามารถดำเนินการได้ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าสามารถดำเนินการได้ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการวางแผน และจัดทำงบประมาณ ส่วนการดำเนินการได้ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการติดตามประเมินผลงบประมาณ และด้านการบริหารงบประมาณ

Mullawee Rchefolle (2011, p.113) ได้ศึกษาการพัฒนาโรงเรียนดีประจำตำบลผ่านกระบวนการภาคีเครือข่ายในประเทศไทย พบว่า กระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับภาคีเครือข่ายในโรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนต้องรู้จักตนเองและร่วมมือกับสถานศึกษาในการพัฒนา จัดทำแผนสืบเสาะหาภาคีเครือข่าย และวิเคราะห์ประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย จัดประชุม ดำเนินการ และสรุปผลสู่ภาคีเครือข่าย

บทที่ 3 ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1” เป็นการศึกษาแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) โดยบูรณาการใช้วิธีการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อให้ได้ผลการวิจัยครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัยแต่ละข้อ ผู้วิจัยจึงกำหนดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาและการบริหารโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษจำนวน 2 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 6 คน ครูผู้สอนระดับปฐมวัยจำนวน 39 คน และผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 1,354 คน โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2560 มีทั้งสิ้น 1,399 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากร

ลำดับ ที่	สังกัด	จำนวน				รวม
		ศึกษา พิเศษ	ผู้ อำนวยการ	ครู	ผู้ ปกครอง	
1.	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1	2	1	-	-	3
2.	โรงเรียนอนุบาลอุตรดิตถ์	-	1	21	729	751
3.	โรงเรียนวัดอรุณญาราม	-	1	2	75	78
4.	โรงเรียนอนุบาลไทยรัฐวิทยา 5	-	1	2	71	74
5.	โรงเรียนบ้านน้ำอ่าง	-	1	2	66	69

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	สังกัด	จำนวน				รวม
		ศึกษา นิเทศก์	ผู้ อำนวยการ	ครู	ผู้ ปกครอง	
6.	โรงเรียนบ้านน้ำพี้มิตรภาพที่ 214	-	1	4	125	130
7.	โรงเรียนบ้านในเมือง	-	1	8	285	294
	รวมทั้งสิ้น	2	7	39	1,354	1,399

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยมีวิธีการเลือกตัวอย่างดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ใช้เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยเลือกจากประชากรที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานในโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ประกอบด้วยศึกษานิเทศก์จำนวน 2 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 6 คน และครูจำนวน 37 คน ส่วนผู้ปกครองนักเรียนใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางของ เครซีและมอร์แกน และคัดเลือกโดยวิธีการจับสลาก จำนวน 297 คน โดยสรุปกลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม

ลำดับที่	สังกัด	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม			
		ผู้อำนวยการ	ครู	ผู้ปกครอง	ศึกษานิเทศก์
1.	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1	-	-	-	2
2.	โรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ	1	19	161	-
3.	โรงเรียนวัดอรุณวิทยาราม	1	2	16	-
4.	โรงเรียนอนุบาลไทยรัฐวิทยา 5	1	2	16	-
5.	โรงเรียนบ้านน้ำอ่าง	1	2	14	-
6.	โรงเรียนบ้านน้ำพี้มิตรภาพที่ 214	1	4	27	-
7.	โรงเรียนบ้านในเมือง	1	8	63	-
	รวม	6	37	297	2
	รวมทั้งสิ้น			342	

2. กลุ่มที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ประกอบด้วยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 6 คน ครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 6 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 6 คน รวมผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึกทั้งสิ้น 21 คน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

ลำดับ ที่	สังกัด	จำนวนผู้ให้ข้อมูลหลัก			
		ศึกษานิเทศก์	ผู้อำนวยการ	ครู	ผู้ปกครอง
1.	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1	2	1	-	-
2.	โรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์	-	1	1	1
3.	โรงเรียนวัดอรุณการาม	-	1	1	1
4.	โรงเรียนอนุบาลไทยรัฐวิทยา 5	-	1	1	1
5.	โรงเรียนบ้านน้ำอ่าง	-	1	1	1
6.	โรงเรียนบ้านน้ำพี้มิตรภาพที่ 214	-	1	1	1
7.	โรงเรียนบ้านในเมือง	-	1	1	1
	รวม	2	7	6	6

3. กลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

โดยคัดเลือกแบบเจาะจงจากผู้ทรงคุณวุฒิทางการจัดการศึกษาปฐมวัยต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 6 คน และครู จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน เพื่อให้เห็นภาพกลุ่มตัวอย่างชัดเจน จึงนำเสนอข้อมูลในรูปตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงการสรุปจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

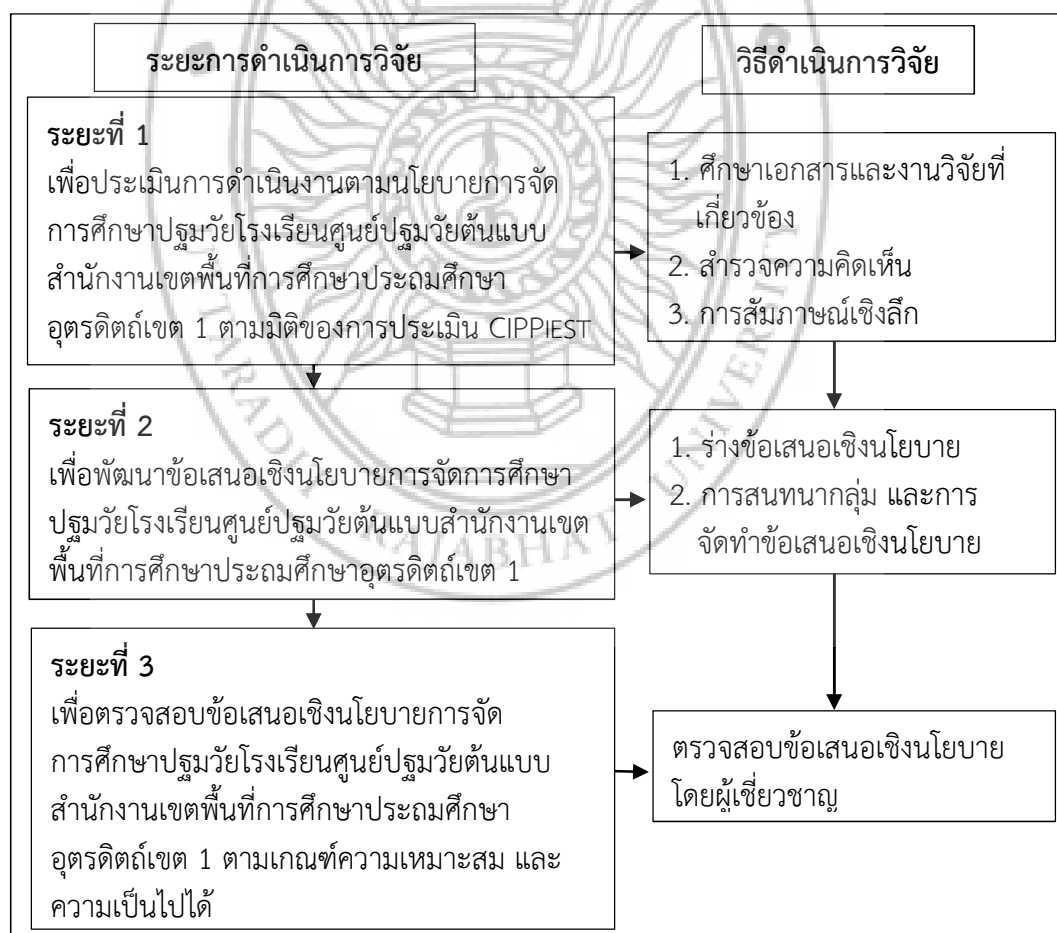
ลำดับ ที่	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน			
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง		
			การสัมภาษณ์	แบบสอบถาม	สนทนากลุ่ม
1.	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1	3	3	3	2
2.	โรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์	751	3	180	1
3.	โรงเรียนวัดอรุณการาม	78	3	19	1
4.	โรงเรียนอนุบาลไทยรัฐวิทยา 5	74	3	19	1
5.	โรงเรียนบ้านน้ำอ่าง	69	3	17	2

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน			
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง		
			การสัมภาษณ์	แบบสอบถาม	สนทนากลุ่ม
6.	โรงเรียนบ้านน้ำพี้มิตรภาพที่ 214	130	3	32	1
7.	โรงเรียนบ้านในเมือง	294	3	72	2
	รวมทั้งสิ้น	1,399	21	342	10

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยในแต่ละข้อ และเพื่อให้เห็นภาพการดำเนินงานชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบการดำเนินการวิจัย ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

จากภาพที่ 3 ที่แสดงรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
 แบ่งตามระยะการดำเนินการ ดังนี้

ระยะที่ 1 ประเมินการดำเนินงานตามนโยบายโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการดำเนินงานของโรงเรียน
 ศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ รูปแบบการประเมิน CIPPIEST และปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพการดำเนินงานของ
 โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ เพื่อให้ได้ข้อสรุปประเด็นที่ใช้เป็นแนวในการสัมภาษณ์เชิงลึกต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการ
 จัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ทั้งครู ผู้ปกครองนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์
 และผู้บริหารการศึกษา เพื่อนำประเด็นปัญหาต่าง ๆ มาสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ผู้ให้สัมภาษณ์

การเลือกผู้ให้สัมภาษณ์เป็นการเลือกแบบเจาะจง โดยเลือกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และมี
 ประสบการณ์ในการจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ 1 คน ผู้อำนวยการ
 โรงเรียน 2 คน ครูผู้สอนระดับปฐมวัย 6 คน และผู้ปกครองนักเรียน 6 คน

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
 ด้วยตนเอง และใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษารอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโรงเรียน
 ศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การ
 บริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป แล้วกำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์ให้ครอบคลุม
 ประเด็นที่ต้องการศึกษา

2.2 ผู้วิจัยนำเครื่องมือการสัมภาษณ์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบ
 ความเหมาะสม ความถูกต้อง ความตรงตามเนื้อหา และครอบคลุมประเด็นที่สนใจศึกษาหรือไม่

2.3 ผู้วิจัยนำเครื่องมือการสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้เครื่องมือที่เหมาะสม
 และสามารถนำไปใช้ได้จริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
 (ภาคผนวก ค) ส่งไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยขอความอนุเคราะห์และนัดหมายวันเวลาใน
 การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองนักเรียน

3.2 เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียน และครูตามวันเวลาที่นัดหมาย
 ด้วยเครื่องมือที่สร้างขึ้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ภาคสนามแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำมา
 วิเคราะห์เนื้อหาและสรุป เพื่อเขียนเป็นประเด็นข้อคำถามในแบบสำรวจความคิดเห็น ที่เกี่ยวกับ

การดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์ปฐมวีย์ต้นแบบ ในด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ตามรูปแบบการประเมิน CIPPIEST

5. การวิเคราะห์ผลการศึกษา

เป็นการนำข้อมูลจากทฤษฎี แนวคิด เอกสาร การสัมภาษณ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมา ผนวก หรือ สรุปเป็นประเด็นคำถามในแบบสอบถามการดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์ปฐมวีย์ต้นแบบ

ขั้นตอนที่ 3 สร้างแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ทั้งผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ศึกษาพิเศษ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนระดับปฐมวีย์ และผู้ปกครองนักเรียน โดยใช้แบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสรุปและตีความหมายของข้อมูลจากการวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ 5 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ของโรงเรียนศูนย์ปฐมวีย์ต้นแบบ เพื่อศึกษาผลกระทบ ความยั่งยืน ประสิทธิภาพ การถ่ายทอดส่งต่อ ผลผลิตในโรงเรียนศูนย์ปฐมวีย์ต้นแบบ และซักถามถึงสาเหตุของประเด็นปัญหาที่เป็นผลการ ดำเนินงานในระดับมากที่สุด

ระยะที่ 2 การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวีย์โรงเรียนศูนย์ปฐมวีย์ ต้นแบบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 1 มีการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยการนำผลการประเมินการดำเนินงาน ในประเด็นที่มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด และข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง มากร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย

ขั้นตอนที่ 2 การสนทนากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยการนำร่างข้อเสนอเชิงนโยบายมา ร่วมสนทนากลุ่ม เพื่อให้ข้อเสนอแนะ และร่วมพิจารณาถึงความเหมาะสม ความเป็นไปได้ที่จะ กำหนดเป็นนโยบายและการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยนำผลจากการสนทนากลุ่มมาปรับปรุง แก้ไข แล้วพัฒนาเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวีย์โรงเรียนศูนย์ปฐมวีย์ต้นแบบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 1 เพื่อนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความ เหมาะสม และความเป็นไปได้ต่อไป

ระยะที่ 3 ตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวีย์โรงเรียนศูนย์ปฐมวีย์ ต้นแบบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 1 ตามเกณฑ์ความเหมาะสม และ ความเป็นไปได้ มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยนำข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวีย์โรงเรียนศูนย์ปฐมวีย์ ต้นแบบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 1 ให้อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ และ นำมาแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์ เพื่อนำไปตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้จาก ผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ โดยผู้วิจัยได้ขอความ อนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ที่มีประสบการณ์ และคุณวุฒิในด้านการจัดการศึกษาปฐมวีย์โรงเรียน

ศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาตามแนวคิดของ Guskey (2000) และแปลผลระดับความคิดเห็นโดยใช้ค่าเฉลี่ยของผลคะแนนความเหมาะสม และความเป็นไปได้ตามแนวคิดของ เบสท์ (Best, 1970 อ้างถึงใน บุญมี พันธุ์ไทย, 2545, น.60)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่มีต่อสภาพการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบบันทึกประเด็นข้อเสนอนโยบาย และแบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอนโยบายโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ดังนี้

1. แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่มีต่อสภาพการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพ และข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพการดำเนินการโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ มีส่วนประกอบ 5 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้การสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 บริบทของนโยบายโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. ความชัดเจนของนโยบายโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ
2. สภาพแวดล้อมของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ
3. ความพร้อมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1
4. ความพร้อมของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ

ส่วนที่ 3 ปัจจัยนำเข้าสำหรับการปฏิบัติตามนโยบายโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบได้แก่

1. บุคลากร
2. งบประมาณ
3. สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน
4. อาคารสถานที่
5. การสนับสนุนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ส่วนที่ 4 กระบวนการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ได้แก่ การบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ซึ่งประกอบด้วยการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

ส่วนที่ 5 ผลผลิตของนโยบายโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ได้แก่ ความสำเร็จของนโยบายโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ และระดับคุณภาพของสถานศึกษา ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ศึกษาวิเคราะห์ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้ปกครองนักเรียน โดยมีประเด็นการสัมภาษณ์ที่ประกอบด้วย ประเด็นที่เป็นผลการดำเนินงานระดับมาจากแบบสอบถาม และประเด็นที่ต้องการขยายผลผลิต ในด้านผลกระทบ ความยั่งยืน ประสิทธิภาพ และการถ่ายทอดส่งต่อของการทำงานในโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ

3. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เพื่อยกร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยมีผู้ร่วมสนทนากลุ่มคือ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ศึกษาวิเคราะห์ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ

4. แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบายโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ที่ประกอบด้วย เป้าหมาย กลไก กลยุทธ์ และตัวชี้วัด

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่มีต่อสภาพการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือตามแบบของ ระพีพันธุ์ โพธิ์ศรี (2554, น.137-139) ดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยเลือกชนิดของเครื่องมือ และออกแบบเครื่องมือขั้นต้นให้สัมพันธ์กับตัวแปรที่ต้องการศึกษา ซึ่งระบุไว้ในขอบเขตการวิจัย

ขั้นที่ 2 นิยามตัวแปรและกำหนดขอบเขตเนื้อหาหรือประเด็นที่จะรวบรวมข้อมูลให้ชัดเจน ดังนี้ ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ต้องการวัด สัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มย่อย (Focus Group Interview) ผู้ที่เกี่ยวข้องจำนวน 3 คน และจัดทำตารางยกร่าง

ขั้นที่ 3 ยกร่างข้อคำถามและจัดทำเครื่องมือฉบับร่าง

ขั้นที่ 4 ทดลองกลุ่มย่อย 1 คน ที่มีลักษณะเช่นเดียวกับประชากรเป้าหมายและไม่ซ้ำกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์ความแม่นยำเฉพาะหน้า

ขั้นที่ 5 ทดลองกลุ่มย่อย 3 คน ที่มีลักษณะเดียวกันกับกลุ่มประชากรเป้าหมายและไม่ซ้ำกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์ความแม่นยำเฉพาะหน้า

ขั้นที่ 6 ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index : IOC) ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกข้อคำถาม โดยหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และพิจารณาค่าเฉลี่ย > 3.50 ซึ่งผลจากการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม ทั้ง 3 ฉบับ พบว่าแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่มีต่อสภาพการดำเนินงานตาม

นโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ จำนวน 2 ฉบับ ประกอบด้วย ฉบับแรก เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับ ครู ศึกษานิเทศก์ และผู้อำนวยการโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ และฉบับสองเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง ใช้เกณฑ์พิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่นำไปใช้ได้ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และพิจารณาค่าเฉลี่ย > 3.50 ซึ่งผลจากการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม ทั้ง 2 ฉบับ พบว่าแบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับ ครู ศึกษานิเทศก์ และผู้อำนวยการโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบทั้งหมด 52 ข้อ มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 จำนวน 40 ข้อ และแบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียนทั้งหมด 21 ข้อ มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 จำนวน 13 ข้อ ดังนั้นแบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับครู ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบที่ใช้ได้จริงประกอบด้วยข้อคำถามสภาพทั่วไป 6 ข้อ และคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานจำนวน 40 ข้อ ส่วนแบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับผู้ปกครองนักเรียนที่ใช้ได้จริงประกอบด้วยข้อคำถามสภาพทั่วไป 3 ข้อ และคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานจำนวน 13 ข้อ (ภาคผนวก ค) โดยพิจารณาจากสูตร (ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี, 2557, น.139) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจเครื่องมือทั้งหมด

X หมายถึง ค่าระดับความเที่ยงตรง โดยมีค่า 5, 4, 3, 2, 1 ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินคะแนน ดังนี้

5 หมายถึง ตรงตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับนิยามตัวแปรมากที่สุด

4 หมายถึง ตรงตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับนิยามตัวแปรมาก

3 หมายถึง ตรงตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับนิยามตัวแปรปานกลาง

2 หมายถึง ตรงตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับนิยามตัวแปรน้อย

1 หมายถึง ตรงตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับนิยามตัวแปรน้อยที่สุด

ขั้นที่ 7 ทดสอบภาคสนาม (Field-Trial) โดยทดสอบกับกลุ่มการทดลองที่มีลักษณะ

เช่นเดียวกับประชากรเป้าหมายและไม่ซ้ำกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูปฐมวัย จำนวน 5 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 30 คน ในเดือน มิถุนายน 2559 เพื่อวิเคราะห์ข้อคำถาม และคุณภาพของเครื่องมือทั้งฉบับ ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบัก (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยใช้เกณฑ์พิจารณาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถาม ซึ่งเกณฑ์ที่ยอมรับได้ คือ มีค่าไม่น้อยกว่า 0.70 (สุจิตรา บุญยรัตนพันธ์, 2546, น.138) ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามจากข้อคำถามผลกระทบพบว่า ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามครู และผู้อำนวยการโรงเรียนปฐมวัยต้นแบบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.816 และแบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียนเท่ากับ 0.851 แสดงว่าแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับมีความเชื่อมั่น (ภาคผนวก ค) ก่อนนำไปใช้ผู้วิจัยนำเครื่องมือมาปรับปรุงและแก้ไข ให้สมบูรณ์ มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ได้จริงกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

2. การสร้างเครื่องมือการสัมภาษณ์เชิงลึก

การสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งนำมาเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ศึกษาพิเศษ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนระดับปฐมวัย และผู้ปกครองนักเรียน มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษากรอบแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายการจัดการศึกษาโรงเรียน

ศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ สภาพการดำเนินการจัดการศึกษา ประเด็นและปัจจัยอื่น ๆ ที่สนับสนุน มากำหนดหัวข้อและประเด็นคำถาม

2.2 ผู้วิจัยสร้างแนวคำถามที่ต้องการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนด และตรวจเช็คดูว่าข้อคำถามที่สร้างครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษาหรือไม่

2.3 ผู้วิจัยนำแนวการสัมภาษณ์เชิงลึกไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ ว่าข้อความแต่ละข้อวัดได้ตรงประเด็น และครอบคลุมสิ่งที่ต้องการศึกษาหรือไม่

2.4 ผู้วิจัยปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.5 ผู้วิจัยจัดพิมพ์แนวการสัมภาษณ์เชิงลึกฉบับสมบูรณ์

3. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

หลังจากที่ได้กรอบแนวคิดการวิจัยเบื้องต้นแล้ว ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นคำถามเพื่อนำไประดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ศึกษาพิเศษ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูระดับปฐมวัย จำนวน 10 คน (รายชื่อในภาคผนวก ก) เมื่อวันที่ 11 เมษายน 2560 ณ สำนักงานเขตการศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการร่างข้อเสนอเชิงนโยบายโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ จากประสบการณ์จริงของผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นการตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับร่างข้อเสนอเชิงนโยบายที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น และปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งมีรายละเอียดวิธีดำเนินการ ดังนี้

3.1 กำหนดกรอบความคิดและประเด็นสนทนา

3.2 กำหนดผู้ร่วมสนทนา ผู้ดำเนินการสนทนา ผู้จัดบันทึกและผู้ช่วยทั่วไป

ในการสนทนากลุ่มครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขออนุญาตผู้เชี่ยวชาญโดยการทำหนังสือขออนุญาตผ่านจากบัณฑิตวิทยาลัย (ภาคผนวก ค)

3.3 วัน เวลา และสถานที่ในการสนทนา

สำหรับเวลาและสถานที่ในการสนทนา คือ วันที่ 11 เมษายน 2560 ณ สำนักงานเขตการศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1

3.4 การดำเนินการสนทนากลุ่ม

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มโดยการถอดเทปออกมาเป็นบทสนทนาอย่างละเอียดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการตีความหมายในรูปของการวิเคราะห์เนื้อหา และได้สรุปเนื้อหาจากการสนทนาไว้ในภาคผนวก ง.

3.6 การวิเคราะห์ผลการศึกษา

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาผนวกกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม มาสรุปเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย

4. แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบายโรงเรียนศูนย์ปฐมวีย์ต้นแบบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 1 ที่ประกอบด้วย เป้าหมาย กลไก กลยุทธ์ และตัวชี้วัด ซึ่งมีรายละเอียดวิธีดำเนินการ ดังนี้

4.1 กำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย ที่ประกอบด้วย เป้าหมาย กลไก กลยุทธ์ และตัวชี้วัด ตลอดถึงเกณฑ์ที่ใช้ในการตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบาย

4.2 กำหนดผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบาย และผู้วิจัยได้ขออนุญาตผู้เชี่ยวชาญโดยการทำหนังสือขออนุญาตผ่านจากบัณฑิตวิทยาลัย (ภาคผนวก ค)

4.3 ส่งแบบตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบายตามวัน เวลา และสถานที่ที่ได้นัดหมาย

4.4 การวิเคราะห์ผลการตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบาย จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ และนำมาสรุปเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายของการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามประเมินสภาพการดำเนินงานโรงเรียนศูนย์ปฐมวีย์ต้นแบบ การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม โดยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2560 ถึง เดือน มีนาคม พ.ศ. 2561 ดังนี้

1. แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาปฐมวีย์ที่มีต่อสภาพการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวีย์โรงเรียนศูนย์ปฐมวีย์ต้นแบบ นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้อำนวยการโรงเรียนทั้งหมดจำนวน 6 คน ได้รับแบบสอบถามคืน 6 คน ครูผู้สอนทั้งหมดจำนวน 39 คน ได้รับแบบสอบถามคืน 38 คน และผู้ปกครองนักเรียนทั้งหมดจำนวน 297 คน ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 280 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 6 โรงเรียน เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวีย์โรงเรียนศูนย์ปฐมวีย์ต้นแบบ

2. การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างครบทุกคน คือ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ผู้อำนวยการโรงเรียนศูนย์ปฐมวีย์ต้นแบบจำนวน 6 คนศึกษานิเทศก์จำนวน 2 คน ครูผู้สอนระดับปฐมวีย์จำนวน 6 คน และผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 6 คน เพื่อศึกษาผลกระทบ ความยั่งยืน ประสิทธิภาพ การต่อยอดและการส่งต่อของการดำเนินงานในโรงเรียนศูนย์ปฐมวีย์ต้นแบบ

3. แบบการบันทึกประเด็นการร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งประกอบด้วยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ผู้อำนวยการโรงเรียนศูนย์ปฐมวีย์ต้นแบบจำนวน 6 คน ครูผู้สอนจำนวน 2 คน และ

ศึกษานิเทศก์จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 คน ณ ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดประเด็นข้อเสนอเชิงนโยบาย และการระดมความคิดเห็นของผู้สันทนากลุ่ม

4. แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบายโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ผู้วิจัยได้ขอให้ผู้ทรงคุณที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบจำนวน 5 คน เป็นผู้ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบายในครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปสาระสำคัญจากการสัมภาษณ์ และการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบายของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้เกณฑ์การแปลผลการประเมินการดำเนินงานปรับมาจากแนวคิดของ เบสท์ (Best, 1970 อ้างถึงใน บุญมี พันธุ์ไทย, 2545, น.60) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด, มีความเป็นไปได้ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับมาก, มีความเป็นไปได้ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับปานกลาง, มีความเป็นไปได้ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับน้อย, มีความเป็นไปได้ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับน้อยที่สุด, มีความเป็นไปได้ระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์ย่อย 3 ประการ คือ ประการแรกเพื่อประเมินการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย ตามมิติของการประเมิน CIPPIEST ประการที่ 2 เพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย และ ประการสุดท้ายเพื่อตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ตามเกณฑ์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ในบทนี้ผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยแต่ละข้อ โดยแบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ตามมิติของการประเมิน CIPPIEST

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1

ตอนที่ 3 ผลการตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ตามเกณฑ์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ตามมิติของการประเมิน CIPPIEST

1.1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลมาจากผู้อำนวยการโรงเรียนครู และผู้ปกครองนักเรียน สังกัดโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 (สพป.อุดรดิตถ์ เขต 1) ปีการศึกษา 2560 โดยแยกรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 (ผอ.สพป.อุดรดิตถ์ เขต 1) จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 6 คน ศึกษานิเทศก์จำนวน 2 คน ครูจำนวน 37 คน และผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 297 คน แต่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้จริงบางส่วนโดยมีรายละเอียดดัง ตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
แบบสอบถามที่ได้รับคืน		
ศึกษานิเทศก์	2	100
ผู้อำนวยการโรงเรียน	6	100
ครูผู้สอน	33	89.19
ผู้ปกครองนักเรียน	280	94.28
รวม	321	93.86
เพศ		
ชาย	76	23.70
หญิง	245	76.30
รวม	321	100.00
วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี	120	37.40
ปริญญาตรี	140	43.60
ปริญญาโท	60	18.7
ปริญญาเอก	1	0.30
รวม	321	100.00
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	49	15.30
31 – 40 ปี	167	52.00
41 – 50 ปี	65	20.20
มากกว่า 50 ปี	40	12.50
รวม	321	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่าในภาพรวมมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 321 คน คิดเป็นร้อยละ 93.86 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยเก็บได้จากศึกษานิเทศก์จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ครูจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 89.19 และผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 94.28 โดยแบ่งเป็นเพศชายร้อยละ 23.70 และเพศหญิงร้อยละ 76.30 วุฒิการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรีร้อยละ 37.40 ระดับปริญญาตรีร้อยละ 43.60 ระดับปริญญาโทร้อยละ 18.70 และระดับปริญญาเอกร้อยละ 0.30 ส่วนอายุผู้ตอบแบบสอบถามในช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี ร้อยละ 15.30 ช่วงอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 52.00 ช่วงอายุ 41 – 50 ปีร้อยละ 20.20 และช่วงอายุมากกว่า 50 ปีร้อยละ 12.50

1.2 ผลการประเมินการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ตามมิติของ การประเมิน CIPPIEST

จากการประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยต้นแบบ สพป.อุตรดิตถ์ เขต 1 ในวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 โดยผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำแนกตามการประเมินการดำเนินงาน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ดังแสดงในตารางที่ 6 – 10 ดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 โดยภาพรวม

การดำเนินงานโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ	ระดับการประเมิน		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านบริบท	4.44	0.80	มาก
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	4.43	0.77	มาก
3. ด้านกระบวนการ	4.44	0.72	มาก
4. ด้านผลผลิต	4.54	0.73	มากที่สุด
รวม	4.46	0.74	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่าการดำเนินงานโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบโดยรวม มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.74) เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่าด้านผลผลิตมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.73) ส่วนอีกสามด้านที่เหลือ มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก คือ ด้านกระบวนการ ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.72) ด้านบริบท ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.80) และด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.77) ตามลำดับ ส่วนผลการประเมินตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยด้านบริบทมีผลการประเมินดังตารางที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 7 แสดงผลการประเมินตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยด้านบริบท

ข้อ	ด้านบริบท	ระดับการประเมิน		
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1.	โครงการและหลักสูตรมีความจำเป็นต่อการส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็กสถานศึกษาและท้องถิ่น	4.73	0.63	มากที่สุด
2.	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย	4.59	0.71	มากที่สุด

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อ	ด้านบริบท	ระดับการประเมิน		
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
3.	หลักสูตรสถานศึกษาเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางอยู่เสมอ	4.22	0.76	มาก
4.	โรงเรียนมีนโยบาย และแผนการพัฒนาคูและบุคลากรปฐมวัย ที่ชัดเจน	4.34	0.73	มาก
5.	ผู้บริหารมีการกระตุ้นให้บุคลากรทุกคนดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ที่กำหนดได้อย่างต่อเนื่อง	4.32	0.99	มาก
6.	โรงเรียนมีระบบการบริหารงานงบประมาณที่มุ่งเน้นความเป็นอิสระ ความโปร่งใส ความคล่องตัวและตรวจสอบได้	4.54	0.87	มากที่สุด
7.	โรงเรียนจัดสรรงบประมาณที่ได้รับโดยใช้รูปแบบการจัดทำแผนปฏิบัติการ ประจำปีตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษากำหนดไว้	4.46	0.71	มาก
8.	โรงเรียนมีการวางแผนเพื่อจัดสภาพแวดล้อมบรรยากาศในศูนย์เด็กปฐมวัย ต้นแบบ ให้มีความเหมาะสม เป็นสัดส่วน สะอาด และเพียงพอ เช่น อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม โรงอาหาร สนามเด็กเล่น ฯลฯ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสิ่งสำคัญ	4.37	0.89	มาก
9.	โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการได้สอดคล้องสัมพันธ์กับงานที่ได้รับมอบหมาย	4.44	0.84	มาก
	รวม	4.44	0.80	มาก

จากตารางที่ 7 แสดงผลการประเมินตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยด้านบริบท โดยรวมในด้านบริบทอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.80) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดถึงมากที่สุด โดยข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยเรียงจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย ($\bar{x} = 4.59$, S.D. = 0.71) โครงการและหลักสูตรมีความจำเป็นต่อการส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็กสถานศึกษาและท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.73$, S.D. = 0.63) และโรงเรียนมีระบบการบริหารงานงบประมาณที่มุ่งเน้นความเป็นอิสระ ความโปร่งใส ความคล่องตัวและตรวจสอบได้ ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.87) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการกระตุ้นให้บุคลากรทุกคนดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ที่กำหนดได้อย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.99) ตามลำดับ ส่วนผลการประเมินตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยด้านปัจจัยนำเข้ามีผลการประเมิน ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงผลการประเมินตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยด้านปัจจัยนำเข้า

ข้อ	ด้านปัจจัยนำเข้า	ระดับการประเมิน		
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1.	โรงเรียนสนับสนุนการผลิตสื่อเป็นสื่อต้นแบบพร้อมทั้งเป็นแหล่งบริการสื่อ และอุปกรณ์ต่างๆในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย	4.34	0.73	มาก
2.	โรงเรียนจัดให้มีห้องสมุด ของเล่น และแหล่งเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยตามมุมต่างๆภายในห้องเรียนได้อย่างเหมาะสม	4.43	0.69	มาก
3.	โรงเรียนมีการจัดระบบโครงสร้างการบริหารงานโดยกรมอบหมายงานและความรับผิดชอบให้ฝ่ายต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม	4.51	0.78	มากที่สุด
4.	โรงเรียนมีอัตราส่วนของจำนวนครูผู้สอนต่อเด็กนักเรียนของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบที่เหมาะสมและเพียงพอ	4.27	0.92	มาก
5.	โรงเรียนมีครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีวุฒิทางการศึกษาไม่น้อยกว่าระดับปริญญาตรีด้านปฐมวัยหรือจบการศึกษาสาขาอื่นแต่ผ่านการอบรมความรู้ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยมาเป็นอย่างดี	4.51	0.86	มากที่สุด
6.	โรงเรียนมีการจัดสรรงบประมาณให้แก่ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบอย่างเพียงพอ	4.27	0.90	มาก
7.	โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองชุมชนและหน่วยงานท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมต่างๆเพิ่ม	4.34	0.76	มาก
8.	โรงเรียนมีการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาในระดับปฐมวัยอย่างเพียงพอเหมาะสม	4.34	0.69	มาก
9.	โรงเรียนมีการจัดบริการอาหาร เครื่องดื่มและอาหารเสริมนมตามหลักโภชนาการให้แก่เด็กอย่างทั่วถึง	4.55	0.66	มากที่สุด
10.	โรงเรียนมีการพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ และระบบฐานข้อมูลที่สอดคล้องกับฐานข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ	4.41	0.84	มาก
11.	โรงเรียนจัดเวรยามดูแลและรักษาความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียนตลอดเวลา	4.30	0.81	มาก
	รวม	4.43	0.77	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่าผลการประเมินตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยด้านปัจจัยนำเข้าโดยภาพรวม มีผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.77) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีผลการประเมินอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยเรียงจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนมีการจัดบริการอาหาร เครื่องดื่มและอาหารเสริมนมตามหลักโภชนาการให้แก่เด็กอย่างทั่วถึง ($\bar{x} = 4.55$, S.D. = 0.66) รองลงมาคือ โรงเรียนจัดระบบโครงสร้างการบริหารงาน โดยการมอบหมายงานและความรับผิดชอบให้ฝ่ายต่างๆได้อย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = 0.78) และโรงเรียนมีครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีวุฒิทางการศึกษาไม่น้อยกว่าระดับปริญญาตรีด้านปฐมวัยหรือจบการศึกษาสาขาอื่นแต่ผ่านการอบรมความรู้ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยมาเป็นอย่างดี ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = 0.89) ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนมีการจัดสรรงบประมาณให้แก่ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบอย่างเพียงพอ ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.90) และโรงเรียนมีอัตราส่วนของจำนวนครูผู้สอน

ต่อเด็กนักเรียนของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบที่เหมาะสมและเพียงพอ ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.92) ตามลำดับ ส่วนผลการประเมินตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยด้านกระบวนการมีผลการประเมิน ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงผลการประเมินตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยด้านกระบวนการ

ข้อ	ด้านกระบวนการ	ระดับการประเมิน		
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1.	จัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย เน้นการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ไม่สนับสนุนการทำโทษด้วยวิธีที่รุนแรง หรือ ควรที่จะมีการเสริมแรงเชิงบวก	4.60	0.63	มากที่สุด
2.	มีการบูรณาการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับเด็ก เพื่อให้เกิดประโยชน์ และคุ้มค่ามากที่สุด	4.56	0.63	มากที่สุด
3.	โรงเรียนประเมินพัฒนาการด้านต่างๆของเด็กได้ถูกต้อง และสอดคล้องกับหลักการประเมินพัฒนาการที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546	4.48	0.63	มาก
4.	โรงเรียนมีการดำเนินการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ และทักษะการปฏิบัติงานตามแผนและนโยบายที่กำหนดไว้	4.54	0.74	มากที่สุด
5.	โรงเรียนจัดกิจกรรมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเสริมประสบการณ์แก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนของครูอยู่เสมอ เช่น จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การอภิปราย การศึกษาดูงานและการนำเสนอผลงาน เป็นต้น	4.22	0.88	มาก
6.	โรงเรียนได้มอบหมายให้บุคลากรปฐมวัยที่มีความรู้มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านรับผิดชอบดูแลในกรณีที่เด็กต้องการให้ช่วยเหลือเป็นพิเศษ	4.22	0.94	มาก
7.	โรงเรียนมีการใช้จ่ายงบประมาณด้วยความคุ้มค่า ประหยัดและสามารถตรวจสอบได้	4.54	0.95	มากที่สุด
8.	โรงเรียนมีระบบการนำข้อมูลย้อนกลับไปใช้ ปรับปรุง และพัฒนางานด้านบริหารงานงบประมาณอย่างต่อเนื่อง	4.54	0.74	มากที่สุด
9.	โรงเรียนมีการติดตามประเมินผลการใช้งบประมาณการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการและกิจกรรมต่างๆ ในระยะเวลาที่กำหนดไว้	4.46	0.81	มาก
10.	โรงเรียนมีการจัดแหล่งเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของเด็กอย่างเพียงพอ เพื่อตอบสนองกับการเรียนรู้ของเด็ก	4.41	0.68	มาก
11.	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมให้มีการพบปะผู้ปกครองอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความเข้าใจในการทำงาน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย และแก้ไขปัญหาาร่วมกัน	4.39	0.74	มาก

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ข้อ	ด้านกระบวนการ	ระดับการประเมิน		
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
12.	โรงเรียนมีการสร้างเครือข่ายการศึกษาปฐมวัยกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียน และที่อยู่ใกล้เคียงกันหรือสถานศึกษาอื่นๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	4.37	0.86	มาก
13	โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง ด้วยรูปแบบประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย	4.35	0.75	มาก
	รวม	4.44	0.72	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่าผลการประเมินตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}= 4.44$, S.D. = 0.72) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีผลการประเมินอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยเรียงจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย เน้นการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ไม่สนับสนุนการทำโทษด้วยวิธีที่รุนแรง หรือ ควรที่จะมีการเสริมแรงเชิงบวก ($\bar{x}= 4.46$, S.D. = 0.74) รองลงมาคือ มีการบูรณาการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนจัดประสบการณ์ต่างๆ ให้กับเด็ก เพื่อให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่ามากที่สุด ($\bar{x}= 4.46$, S.D. = 0.74) ส่วนอันดับ 3 มีสองประเด็นที่มีระดับการประเมินเท่ากัน คือ โรงเรียนมีการดำเนินการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ และทักษะการปฏิบัติงานตามแผนและนโยบายที่กำหนดไว้ และโรงเรียนมีระบบการนำข้อมูลย้อนกลับไปใช้ ปรับปรุง และพัฒนางานด้านบริหารงานงบประมาณอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x}= 4.54$, S.D. = 0.75) สำหรับข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือโรงเรียนจัดกิจกรรมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเสริมประสบการณ์ แก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนของครูอยู่เสมอ เช่น จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การอภิปราย การศึกษาดูงานและการนำเสนอผลงานเป็นต้น ($\bar{x}= 4.22$, S.D. = 0.88) และโรงเรียนได้มอบหมายให้บุคลากรปฐมวัยที่มีความรู้มีประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านรับผิดชอบดูแลในกรณีที่เด็กต้องการให้ช่วยเหลือเป็นพิเศษ ($\bar{x}= 4.22$, S.D. = 0.98) ตามลำดับ ส่วนผลการประเมินตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย ด้านผลผลิตมีผลการประเมิน ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงผลการประเมินตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยด้านผลผลิต

ข้อ	ด้านผลผลิต	ระดับการประเมิน		
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1.	โรงเรียนเป็นศูนย์วิชาการและต้นแบบด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก สถานศึกษาชุมชนและท้องถิ่น	4.59	0.63	มากที่สุด
2.	เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาสมวัย	4.51	0.63	มากที่สุด

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อ	ด้านผลผลิต	ระดับการประเมิน		
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
3.	ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติงานให้เกิดคุณภาพ	4.56	0.63	มากที่สุด
4.	ครูผู้สอนปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ ยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพครู	4.61	0.67	มากที่สุด
5.	โรงเรียนมีการเบิกจ่ายงบประมาณได้อย่างถูกต้องตามระเบียบบริหารงานงบประมาณแผ่นดิน และตรงตามแผนงานที่กำหนดไว้	4.57	0.84	มากที่สุด
6.	โรงเรียนมีระบบการประเมินผลการใช้งบประมาณ และสามารถตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงานทั้งกระบวนการและผลผลิตอย่างเป็นระบบ	4.54	0.73	มากที่สุด
7.	โรงเรียนเป็นแหล่งการศึกษาดูงาน ฝึกงาน ฝึกอบรม เป็นต้นแบบของการจัดกิจกรรมให้หน่วยงานและบุคคลที่สนใจ	4.37	0.73	มาก
	รวม	4.50	0.73	มากที่สุด

จากตารางที่ 10 พบว่าผลการประเมินตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยด้านผลผลิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.50$, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยเรียงจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ครูผู้สอนปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ ยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพครู ($\bar{x} = 4.61$, S.D. = 0.67) รองลงมา คือ โรงเรียนเป็นศูนย์วิชาการและต้นแบบด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก สถานศึกษาชุมชนและท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.59$, S.D. = 0.63) และโรงเรียนมีการเบิกจ่ายงบประมาณได้อย่างถูกต้องตามระเบียบบริหารงานงบประมาณแผ่นดิน และตรงตามแผนงานที่กำหนดไว้ ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.84) ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนเป็นแหล่งการศึกษาดูงาน ฝึกงาน ฝึกอบรม เป็นต้นแบบของการจัดกิจกรรมให้หน่วยงานและบุคคลที่สนใจ ($\bar{x} = 4.37$, S.D. = 0.73) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ จำนวน 21 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์จำนวน 2 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 6 คน ครูจำนวน 6 คน และผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 6 คน (ภาคผนวก ค) โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ที่ประกอบด้วยประเด็นข้อคำถาม ที่มีผลการดำเนินงานระดับมากที่สุดในการดำเนินการของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ เพื่อซักถามถึงสาเหตุว่า ทำไมผลการดำเนินงานในด้านเหล่านั้นถึงมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นเพราะอะไร และเพื่อซักถามขยายผลผลิตในระดับมากที่สุด อีก 4 ด้าน

ที่ประกอบด้วย ด้านผลกระทบ (Impact) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ความยั่งยืน (Sustainability) และการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability) ตามมิติการประเมินแบบ CIPPIEST โดยแยกสำภาษณ์ เป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านบริบท (Context) ประเด็นที่มีผลการดำเนินงานในระดับมากที่สุด ได้แก่ โครงการและ หลักสูตรมีความจำเป็นต่อการส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัย วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้อง กับนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และโรงเรียนมีระบบการบริหารงานงบประมาณที่มีความ เป็นอิสระ ความโปร่งใส ความคล่องตัวและตรวจสอบได้ ดังตัวอย่างจากการสัมภาษณ์เชิงลึกดังนี้

การพัฒนาโรงเรียนจำเป็นต้องมีการประชุมวางแผนร่วมกันของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนจัดทำโครงการ หลักสูตร และแผนการบริหารงานงบประมาณให้สอดคล้องกับนโยบาย และส่งเสริมการจัดการศึกษา ปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 6 : การสื่อสารส่วนบุคคล, 23 มิถุนายน, 2560)

การดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียนเรานี้จะดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ โดยโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ จะต้องจัดให้สัมพันธ์กับแผนงบประมาณด้วย...

(ครูผู้สอน : การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน, 2560)

จากการตรวจเยี่ยมโรงเรียนพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ จะมีการวางแผน และจัดทำโครงการ หลักสูตร และ แผนการบริหารงานงบประมาณ อย่างชัดเจน และสามารถนำไปใช้ได้ดี...

(ศึกษานิเทศก์ 1 : การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 ตุลาคม, 2560)

หนูไม่ค่อยรู้เรื่องเหล่านี้หรอกค่ะ แต่คิดว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ย่อมมีการเตรียมวางแผนการดำเนินการตาม โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ จากการสอบถามลูกหลานที่ได้เรียนที่โรงเรียนนี้แล้ว...

(ผู้ปกครองนักเรียน : การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน, 2560)

สรุปจากประเด็นการสัมภาษณ์ด้านปัจจัยนำเข้า ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นสอดคล้องกับผลการ ดำเนินงานในระดับมากที่สุด คือ โรงเรียนศูนย์ทุกโรงเรียนมีการวางแผนจัดทำโครงการ หลักสูตร และแผนการบริหารงานงบประมาณที่สอดคล้องกับนโยบาย และส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มี ประสิทธิภาพ

ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ประเด็นที่มีผลการดำเนินงานในระดับมากที่สุด ได้แก่ โรงเรียนมี การจัดระบบโครงสร้างการบริหารงานโดยการมอบหมายงาน และความรับผิดชอบให้ฝ่ายต่าง ๆ ได้ อย่างเหมาะสม โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีวุฒิทางการศึกษาไม่น้อยกว่าระดับ ปริญญาตรีด้านปฐมวัย หรือสาขาอื่น ๆ แต่ผ่านการอบรมความรู้ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็น อย่างดี และโรงเรียนมีการจัดบริการอาหาร เครื่องดื่มและอาหารเสริมนมตามหลักโภชนาการ ให้แก่เด็กอย่างทั่วถึง ดังตัวอย่างจากการสัมภาษณ์เชิงลึกดังนี้

โรงเรียนเราเป็นโรงเรียนต้นแบบ ดังนั้นจึงต้องวางระบบและโครงสร้างการปฏิบัติงานของครู และบุคลากร ทางการศึกษาให้ชัดเจน เพื่อขับเคลื่อนแผนการดำเนินงานให้ไปสู่เป้าหมาย พร้อมทั้งสนับสนุนการอบรม และพัฒนาบุคลากร ให้ได้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ มีการจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์

เด็กปฐมวัยต้นแบบให้มีความเหมาะสม เป็นสัดส่วน สะอาดและเพียงพอ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสำคัญ...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 5 : การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 ตุลาคม, 2560)

โรงเรียนนี้เขาดีตรงที่มีผู้บริหารกล้าตัดสินใจ เช่นใครไม่มีวุฒิทางการสอนปฐมวัยท่านก็พยายามหาแหล่งฝึกประสบการณ์ หาทุนสนับสนุนให้ได้พัฒนาตนเอง ส่วนเรื่องการดูแลเด็กไม่มีปัญหาเลย ท่านทุ่มเทจัดระบบการให้บริการอาหาร น้ำดื่ม และอาหารเสริมนมได้มาตรฐานอย่างทั่วถึง นอกจากนั้นยังมีการจัดสภาพแวดล้อม บริการจัดทำห้องนำประจำห้องอนุบาลทุก ๆ ห้องครับ...

(ครูผู้สอน : การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 มิถุนายน, 2560)

จากที่พี่ตรวจเยี่ยมโรงเรียนศูนย์ ฯ เป็นประจำ พี่เห็นว่าโรงเรียนแต่ละโรงเรียนเขามีการมอบหมายงานให้ครูและบุคลากรได้อย่างชัดเจน ครูที่รับผิดชอบอนุบาลทั้งหมดก็มีความรู้และวุฒิการศึกษาตรงเอกด้วย...

(ศึกษานิเทศก์ 2 : การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 ตุลาคม, 2560)

พี่มีความมั่นใจในโรงเรียนนี้อย่างมาก เพราะอาหารการกิน น้ำดื่ม สะอาดมาก นมได้ครบทุกวัน และปิดเทอมก็ยังได้รับมาดื่มที่บ้านด้วย...

(ผู้ปกครองนักเรียน : การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 มิถุนายน, 2560)

สรุปจากประเด็นการสัมภาษณ์ด้านปัจจัยนำเข้า ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นสอดคล้องกับผลการดำเนินงานในระดับมากที่สุด คือ โรงเรียนมีการจัดระบบการมอบหมายงานชัดเจน มีการดูแลส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีวุฒิทางการศึกษาตรงกักระดับชั้นที่สอน และมีการบริการอาหาร เครื่องดื่ม และอาหารเสริมนมที่ได้มาตรฐาน และมีการจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบให้มีความเหมาะสม เป็นสัดส่วน สะอาดและเพียงพอ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสำคัญ

ด้านกระบวนการ (Process) ประเด็นที่มีผลการดำเนินงานในระดับมากที่สุด ได้แก่ โรงเรียนจัดการศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญโดยจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย เน้นการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ไม่สนับสนุนการทำโทษด้วยวิธีที่รุนแรง หรือควรที่จะมีการเสริมแรงเชิงบวก มีการบูรณาการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับเด็ก โรงเรียนมีการดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ และทักษะการปฏิบัติงานตามแผนและนโยบายที่กำหนดไว้ โรงเรียนมีการใช้จ่ายงบประมาณด้วยความคุ้มค่า ประหยัดและสามารถตรวจสอบได้ และโรงเรียนมีระบบการนำข้อมูลย้อนกลับไปใช้ ปรับปรุง และพัฒนางานด้านบริหารงานงบประมาณอย่างต่อเนื่อง ดังตัวอย่างจากการสัมภาษณ์เชิงลึกดังนี้

ใช้แล้วโรงเรียนจะจัดกิจกรรมใด ๆ ก็ต้องดูประโยชน์ของเด็กที่จะได้รับก่อนเสมอ พุดง่าย ๆ ก็คือเน้นที่เด็กนั่นเอง โดยครู ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอน ครูจึงต้องมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสม เน้นการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ไม่ควรลงโทษเด็กด้วยวิธีที่รุนแรง และควรใช้หลักการเสริมแรงเชิงบวก ชมเชยในสิ่งที่มีตัวเด็กมาก ๆ ครูต้องพยายามพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ และทางโรงเรียนก็ควรมีการสนับสนุนงบประมาณ อำนาจความสะดวกในการใช้สถานที่ในการจัดกิจกรรม...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 : การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 ตุลาคม, 2560)

ที่ว่าต้องมีวางแผนให้เป็นระบบ หรือจัดทำโครงการการดำเนินงานให้ชัดเจน เพื่อสนับสนุนแนวทางการปฏิบัติในโรงเรียนที่ชัดเจน ส่วนในเรื่องการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ทางผู้บริหารได้ส่งครูเข้ารับการอบรมในเรื่องการจัดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ และมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานและผลการดำเนินงานต่อสาธารณชนด้วยรูปแบบที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง...

(ครูผู้สอน : การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มิถุนายน, 2560)

การพัฒนาเด็กเป็นเรื่องสำคัญมาก ซึ่งการพัฒนาเด็กครูผู้สอนถือว่าเป็นกุญแจสำคัญ ดังนั้นทางโรงเรียนจำเป็นต้องส่งเสริม และให้ความสำคัญต่อการพัฒนาครูผู้สอนเสมอ นอกจากนั้นมีการจัดอาคารสถานที่ และสื่อต่าง ๆ ให้พร้อมบริการแก่คุณครู ข้อมูลเหล่านี้ได้จากสารสนเทศของโรงเรียน และจากการสอบถามผู้เกี่ยวข้องกับโรงเรียนด้วย...

(ศึกษานิเทศก์1 : การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 ตุลาคม, 2560)

ก่อนหนูจะส่งลูกเข้าเรียนในโรงเรียนนี้ หนูก็ต้องศึกษาข้อมูลก่อน ว่า โรงเรียนมีการเรียนการสอนเป็นอย่างไร เด็กเรียนได้เต็มทีหรือไม่ มีการบริการอาหารกลางวันมีคุณภาพหรือไม่ คุณครูที่ดูแลนักเรียนเป็นอย่างไร มีการทำโทษเด็กด้วยวิธีรุนแรงหรือไม่ มีสถานที่ให้เด็กได้เล่นที่ปลอดภัยและเพียงพอหรือไม่ และการสนับสนุนในเรื่องอุปกรณ์การเรียนเป็นอย่างไร ก็เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าลูกจะได้รับการดูแลเป็นอย่างดี...

(ผู้ปกครองนักเรียน : การสื่อสารส่วนบุคคล, 5 กรกฎาคม, 2560)

สรุปจากประเด็นการสัมภาษณ์ด้านกระบวนการ ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นสอดคล้องกับผลการดำเนินงานในระดับมากที่สุด คือ โรงเรียนจัดการศึกษาเน้นเด็กเป็นสำคัญ ไม่สนับสนุนการทำโทษด้วยวิธีที่รุนแรง มีแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนจัดประสบการณ์ต่าง ๆ มีการจัดอบรมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงบประมาณด้วยความคุ้มค่า ประหยัด สามารถตรวจสอบได้ มีระบบการนำข้อมูลย้อนกลับไปใช้ ปรับปรุง และพัฒนางานให้ดีขึ้นด้วย และมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานและผลการดำเนินงานต่อสาธารณชนด้วยรูปแบบที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง

ด้านผลผลิต (Product) ประเด็นที่มีผลการดำเนินงานในระดับมากที่สุด ได้แก่ โรงเรียนเป็นศูนย์วิชาการและต้นแบบด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก สถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น ผลการประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็กสมวัย มีครูผู้สอนที่ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถ และมีจิตสำนึกและยอมรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน ครูผู้สอนปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ ยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพครู โรงเรียนมีการเบิกจ่ายงบประมาณได้อย่างถูกต้องตามระเบียบบริหารงานงบประมาณแผ่นดิน และตรงตามแผนงานที่กำหนดไว้ และโรงเรียนมีระบบการประเมินผล การใช้งบประมาณ และสามารถตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงานทั้งกระบวนการและผลผลิตอย่างเป็นระบบ ดังตัวอย่างจากการสัมภาษณ์เชิงลึกดังนี้

จากการที่เราเป็นโรงเรียนต้นแบบทำให้ภาพรวมในมุมมองของผู้เกี่ยวข้องดีขึ้น เช่น โรงเรียนเป็นศูนย์วิชาการ มีการอบรมการดูแลเด็กเบื้องต้นให้ผู้ปกครอง มีการติดต่อประสานขอความร่วมมือกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ มีการติดตามประเมินมาตรฐานในการจัดการศึกษา และพัฒนาเด็กให้ได้มาตรฐานสมวัย

มีการพัฒนาและกระตุ้นให้ครูได้ปฏิบัติหน้าที่เต็มตามศักยภาพของครูแต่ละคน ตลอดถึงมีการเบิกจ่ายงบประมาณได้ถูกต้องตามที่วางแผนไว้ทุกประการ อาจเป็นเพราะสมัยนี้มีการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณจากหน่วยงานอื่น ๆ อย่างสม่ำเสมอ...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 : การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 ตุลาคม, 2560)

ที่ว่าในเรื่องนี้ที่เห็นชัดมากที่สุดคือ ผู้ปกครองเชื่อมั่นในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น ได้จากเสียงตอบรับของผู้ปกครอง และจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี อย่างต่อเนื่อง ...

(ครูผู้สอน : การสื่อสารส่วนบุคคล, 27 มิถุนายน, 2560)

โรงเรียนศูนย์มีความพร้อมในการจัดการศึกษามากที่สุด ดังนั้นทางเขตพื้นที่การศึกษาจึงสนับสนุนให้เป็นศูนย์เผยแพร่ผลงานที่ดำเนินการแล้วประสบความสำเร็จให้กับหน่วยงานอื่น ๆ อาทิ เช่น งานวิชาการ การประเมินและพัฒนาเด็กให้สมวัย การพัฒนาครู การจัดทำระบบการทำงานของบุคลากร การกระตุ้นส่งเสริมและให้กำลังใจครูเป็นต้น...

(ศึกษานิเทศก์ 1 : การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 ตุลาคม, 2560)

ภาพรวมของโรงเรียนนี้ที่บอกเลยว่าประทับใจมาก ๆ เพราะครูเขาดูแลเด็กดีมากมารอรับเด็กก่อนเข้าโรงเรียนทุกวัน เด็กเรียนรู้ได้หลาย ๆ อย่างในเวลาอันสั้น การบ้านเด็กก็ทำเสร็จภายในโรงเรียน อาหารและน้ำดื่มก็สะอาด ส่วนเรื่องค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่จะมีเพิ่มเติม เช่น จ้างพี่เลี้ยงเด็กทางโรงเรียนก็ถามความประสงค์ของผู้ปกครองก่อนเสมอว่าต้องการแบบไหน ค่าใช้จ่ายเป็นอย่างไร ไม่มีคำว่าไม่โปร่งใสในเรื่องค่าใช้จ่ายอื่น ๆ พี่ถือว่าโรงเรียนนี้มีคุณภาพอย่างมากค่ะ...

(ผู้ปกครองนักเรียน : การสื่อสารส่วนบุคคล, 27 กรกฎาคม, 2560)

สรุปจากประเด็นการสัมภาษณ์ด้านผลผลิต ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นสอดคล้องกับผลการดำเนินงานในระดับมากที่สุด คือ ผู้เกี่ยวข้องมีความมั่นใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียนศูนย์เป็นอย่างมาก เพราะทำให้เด็กได้รับการพัฒนาที่สมวัย เป็นศูนย์เผยแพร่วิชาการ ส่งเสริมการอบรมดูแลเด็กเบื้องต้นให้ผู้ปกครอง มีการระดมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง มีการติดตามประเมินมาตรฐานในการจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กให้ได้มาตรฐานสมวัย มีการพัฒนาและกระตุ้นให้ครูได้ปฏิบัติหน้าที่เต็มตามศักยภาพ และมีการเบิกจ่ายงบประมาณได้ถูกต้องตามแผนงบประมาณ

ด้านผลกระทบ (Impact) พบว่าโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบมีศักยภาพในการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ สามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ตามมาตรฐานการศึกษา เป็นศูนย์รวมทางด้านวิชาการ และเป็นต้นแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก ชุมชนและท้องถิ่น เน้นการส่งเสริมเตรียมความพร้อมทั้ง 4 ด้าน มีครูผู้สอนที่มีความรู้ ความสามารถ มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน และปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ มีการใช้จ่ายงบประมาณถูกต้องตามระเบียบการบริหารงานงบประมาณแผ่นดิน มีระบบการตรวจสอบและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ นอกจากนี้ยังพบว่าการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนส่งผลให้ปริมาณความต้องการเข้าเรียนในโรงเรียนปฐมวัยต้นแบบเพิ่มมากขึ้น ดังตัวอย่างจากการสัมภาษณ์เชิงลึกดังนี้

การจัดการศึกษาถ้าโรงเรียนมีความพร้อมมีการวางแผนในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ จะทำให้การดำเนินงานสามารถบรรลุเป้าหมายอย่างง่ายดาย โดยเฉพาะโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบซึ่งมีการวางระบบ

การดำเนินงานชัดเจน และมีความพร้อมด้านบุคลากรที่จะสนับสนุนการจัดการศึกษา ซึ่งทำให้โรงเรียนเหล่านั้นประสบความสำเร็จในหลาย ๆ ด้าน ชุมชนมีความไว้วางใจจึงมักจะนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียน ...
(ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 : การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 ตุลาคม, 2560)

โรงเรียนเรามั่นใจในคุณภาพของครูผู้สอนว่าแต่ละคนตั้งใจทำงานกันเต็มตามศักยภาพจริง ๆ ดังนั้นถ้าให้เข้ามาขอประเมินความพร้อมของเด็ก ไม่ว่าจะในด้านไหนโรงเรียนเรายินดีเสมอ...
(ครูผู้สอน : การสื่อสารส่วนบุคคล, 27 มิถุนายน, 2560)

โรงเรียนศูนย์เป็นโรงเรียนที่ทางเขตพื้นที่การศึกษามั่นใจในคุณภาพการจัดการศึกษามากที่สุด เพราะได้รับคำชมจากผู้ปกครองนักเรียนหลาย ๆ ท่านว่าเด็กมีพัฒนาการทุกด้านสมวัยหรือดีกว่าเด็กหลาย ๆ คนที่ไม่ได้เรียนในโรงเรียนศูนย์ บางที่เช่นโรงเรียนอนุบาลอุดรดิษฐ์มีผู้ปกครองแย่งกันส่งลูกเข้าเรียน บางคนลูกเข้าเรียนไม่ได้ก็มาขอให้ ศ.น. นำไปฝากเข้าเรียนก็มี...
(ศึกษานิเทศก์ 1 : การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 ตุลาคม, 2560)

ดีในที่สุดได้เรียนที่นี้มากะ ทั้งการเขียน การอ่านมีพัฒนาการดีมาก คุณครูก็ใจดี เอาใจใส่ต่อเด็ก เวลาเด็กอยู่ในโรงเรียนพวกหนูก็หมดห่วงเรื่องความปลอดภัย...
(ผู้ปกครองนักเรียน : การสื่อสารส่วนบุคคล, 27 กรกฎาคม, 2560)

สรุปประเด็นผลกระทบจากผู้เกี่ยวข้องพบว่าทุกคนจะกล่าวถึงแต่ด้านดีของการจัดการศึกษาของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ คือมีความมั่นใจในระบบการจัดการศึกษาของโรงเรียนศูนย์เป็นอย่างมาก ทำให้โรงเรียนเป็นที่นิยมในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน มีบุคลากรที่มีคุณภาพ มีความโปร่งใสในการดำเนินงานต่าง ๆ

ด้านประสิทธิผล (Effectiveness) พบว่า การดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบผ่านการประเมินการดำเนินงานจากหน่วยงานต้นสังกัดอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ซึ่งถือว่ามีผลการดำเนินงานในโรงเรียนที่น่าพอใจ เพราะโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบมีการวางแผนจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบให้มีความเหมาะสม เป็นสัดส่วน สะอาดและเพียงพอโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสำคัญ มีศูนย์วิชาการเป็นศูนย์การศึกษา เป็นแหล่งเรียนรู้ ประสานงาน และให้บริการทั้งในด้านการพัฒนาบุคลากรครูในพื้นที่ให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีคุณภาพเช่นเดียวกับโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานต่อสาธารณชนด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งยังมีการประเมินพัฒนาการเด็กสมวัยตามเกณฑ์มาตรฐาน มีความพึงพอใจต่อครูผู้สอน มีการเบิกจ่ายงบประมาณและมีการประเมินผลการใช้งบประมาณ ได้อย่างถูกต้องตามระเบียบและสามารถตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงานในโรงเรียนได้ ดังตัวอย่างจากการสัมภาษณ์เชิงลึกดังนี้

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบนี้ว่าประสบความสำเร็จในทุก ๆ ด้าน ถึงแม้ว่าช่วงแรกการประเมินผลการดำเนินงานจะได้คะแนนน้อย หรือเกือบไม่ผ่าน แต่ทางโรงเรียนก็พยายามปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงระบบการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้การประเมินในครั้งหลัง ๆ บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างสบาย ๆ ...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 : การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 ตุลาคม, 2560)

การดำเนินงานที่มีประสิทธิผลเกิดจากการดำเนินงานตามวางแผนที่วางไว้อย่างเป็นระบบ เช่น การวางแผนจัดสภาพแวดล้อมที่มีความเหมาะสมเป็นสัดส่วน สะอาดโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กหลัก มีระบบการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานหลากหลายรูปแบบ ทั้งมีการประเมินพัฒนาการเด็กตามเกณฑ์ที่ได้มาตรฐาน มีการเบิกจ่ายงบประมาณโปร่งใสถูกต้องตามระเบียบการเบิกจ่ายงบประมาณแผ่นดิน...

(ครูผู้สอน : การสื่อสารส่วนบุคคล, 27 มิถุนายน, 2560)

จากการประเมินการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ จะพบว่าผลการดำเนินงานของโรงเรียนเหล่านี้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ทางเขตพื้นที่การศึกษาจึงมีการส่งเสริมให้ทางโรงเรียนได้มีศูนย์วิชาการเป็นศูนย์การศึกษาเพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ และให้บริการในด้านการพัฒนาบุคลากรครูในพื้นที่ให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประสบความสำเร็จ ...

(ศึกษานิเทศก์ 1 : การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 ตุลาคม, 2560)

มั่นใจในคุณภาพของโรงเรียนแห่งนี้มาก จากประสบการณ์ลูกคนก่อนก็เรียนที่นี่ ปัจจุบันนี้เขาก็สามารถสอบเข้าเรียนในโรงเรียนดังได้ในระดับต้น ๆ ส่วนการดำเนินงานต่าง ๆ ในโรงเรียนหนูคิดว่าทางโรงเรียนเขาทำงานกันอย่างเป็นระบบตั้งแต่รับเด็กในตอนเช้าจนถึงเวลาปล่อยเด็กกลับบ้าน...

(ผู้ปกครองนักเรียน : การสื่อสารส่วนบุคคล, 27 กรกฎาคม, 2560)

สรุปประเด็นด้านประสิทธิผลจากผู้เกี่ยวข้อง พบว่าผลการดำเนินงานของโรงเรียนบรรลุตามเป้าหมายการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และมีผลต่อเจตคติที่ดีของผู้เกี่ยวข้องด้านความยั่งยืน (Sustainable) พบว่า การดำเนินการพัฒนาครูผู้สอนตามหลักการทำงานโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ทำให้เกิดเป็นวัฒนธรรมการดำเนินงานขององค์กรที่มีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาตนและพัฒนางานได้อย่างสม่ำเสมอ มีกระบวนการนิเทศติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง มีการส่งเสริมและสนับสนุนด้านงบประมาณอย่างเพียงพอ พัฒนาผู้บริหารให้มีความเข้าใจในหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย และจัดสรรบุคลากรครูที่มีวุฒิด้านการศึกษาปฐมวัย หรือมีประสบการณ์โดยตรง มีการวางแผนด้านการจัดสิ่งแวดล้อม การพัฒนาอาคาร สถานที่ ห้องเรียน สื่อ อุปกรณ์ให้มีความพร้อม เหมาะสม เพียงพอและมีความปลอดภัย ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วม สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนอย่างใกล้ชิด ดังตัวอย่างจากการสัมภาษณ์เชิงลึกดังนี้

มีการจัดทำแผนการดำเนินงานประจำปีของโรงเรียนโดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกส่วน การตั้งเป้าหมายความสำเร็จของการดำเนินงานจะต้องเป็นเป้าหมายที่ผู้ปฏิบัติในโรงเรียนสามารถจะทำได้จริง และงบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้การดำเนินงานตามแผนบรรลุตามเป้าหมาย...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 : การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 ตุลาคม, 2560)

คิดว่าปัจจัยที่จะก่อให้เกิดความยั่งยืนน่าจะอยู่ที่วิสัยทัศน์และแนวการปฏิบัติที่ผู้บริหารส่งเสริม เหตุเพราะครูมักจะปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหารเป็นส่วนใหญ่...

(ครูผู้สอน : การสื่อสารส่วนบุคคล, 27 มิถุนายน, 2560)

จากการประเมินโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบจะพบว่าโรงเรียนมีการจัดทำแผนงานและโครงการต่าง ๆ ล่วงหน้าก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงาน ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาในโรงเรียน มีการประชาสัมพันธ์สอบถามความต้องการของผู้เกี่ยวข้องก่อนการดำเนินการวางแผน นอกจากนี้การปฏิบัติงานตามกฎระเบียบที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จ...

(ศึกษานิเทศก์ 1 : การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 ตุลาคม, 2560)

การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนมีความชัดเจน เด็กได้รับการพัฒนาตามวัย เด็กมีความสุขเมื่อได้อยู่โรงเรียนกลับบ้านก็จะพูดถึงสิ่งดี ๆ ของโรงเรียนและเพื่อน ๆ ตลอด...

(ผู้ปกครองนักเรียน : การสื่อสารส่วนบุคคล, 27 กรกฎาคม, 2560)

สรุปประเด็นด้านความยั่งยืนจากผู้เกี่ยวข้อง พบว่าผลการดำเนินงานของโรงเรียนมีความยั่งยืน เพราะโรงเรียนมีการจัดทำแผนงานและโครงการต่าง ๆ ล่วงหน้า ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงาน ได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา มีการประชาสัมพันธ์สอบถามความต้องการของผู้เกี่ยวข้องก่อนการดำเนินการวางแผน มีการปฏิบัติงานตามกฎระเบียบที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด มีเป้าหมายการดำเนินงานที่ผู้ปฏิบัติในโรงเรียนสามารถจะทำได้จริงและมีงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ

การถ่ายทอดส่งต่อ (Transportation) พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยในพื้นที่รับผิดชอบได้รับความรู้ประสบการณ์ในการพัฒนาเด็ก แล้วสามารถนำความรู้ประสบการณ์ไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม มีการส่งเสริมและสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อดำเนินการขยายผลให้ทุกโรงเรียนเครือข่ายให้มีความพร้อมเช่นเดียวกับโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง ด้วยรูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นข่าวสารการจัดกิจกรรมต่าง ๆ วารสาร เอกสาร การจัดนิทรรศการ ฯลฯ ช่วยเพิ่มการรับรู้ต่อสาธารณะในวงกว้าง เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาปฐมวัย การขยายโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบให้ครอบคลุมในทุกตำบลไปจนถึงทุกโรงเรียนในที่สุดตลอดถึงการเป็นเครือข่ายกับโรงเรียนอนุบาลทั้งใน และต่างจังหวัดที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ดังตัวอย่างจากการสัมภาษณ์เชิงลึกดังนี้

การดำเนินงานของโรงเรียนในปัจจุบันประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก ผอ.เห็นว่าน่าจะมีการขยายผลการดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบไปเป็นแบบอย่างให้กับโรงเรียนปฐมวัยอื่น ๆ เพื่อให้การจัดการศึกษาของชาติมีคุณภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 : การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 ตุลาคม, 2560)

หนูอยู่โรงเรียนนี้ได้รับการพัฒนาตลอดเวลา มีการกระตุ้นการปฏิบัติงานจากผู้บริหาร หนูเห็นว่าวิธีการเหล่านี้เป็นผลดีกับเด็กนักเรียนเป็นอย่างมาก...

(ครูผู้สอน : การสื่อสารส่วนบุคคล, 27 มิถุนายน, 2560)

จากการสอบถามผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะพบว่าได้รับประโยชน์จากทางโรงเรียนเป็นอย่างมาก ทำให้มีความรู้ประสบการณ์ในการพัฒนาเด็ก แล้วสามารถนำความรู้ประสบการณ์ไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

มีการส่งเสริมและสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อดำเนินการขยายผลให้โรงเรียนเครือข่าย มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง ช่วยเพิ่มการรับรู้ต่อสาธารณะในวงกว้าง ตลอดจนการเป็นเครือข่ายกับโรงเรียนอนุบาลทั้งใน และต่างจังหวัดที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย...

(ศึกษานิเทศก์1 : การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 ตุลาคม, 2560)

น่าจะมีพัฒนาโรงเรียนแต่ละโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบเหมือนกันทั้งหมด เพราะโรงเรียนศูนย์เขามีคุณภาพจริง ๆ ...

(ผู้ปกครองนักเรียน : การสื่อสารส่วนบุคคล, 27 กรกฎาคม, 2560)

สรุปประเด็นด้านการถ่ายทอดส่งต่อจากผู้เกี่ยวข้อง พบความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ว่าควรที่จะขยายผลการดำเนินงานแบบโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบให้ครอบคลุมทุกโรงเรียน

จากการประเมินผลการดำเนินงานตามมิติของ CIPPIEST จะพบว่าผลการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และการดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบทุกด้านประสบความสำเร็จ สามารถนำผลการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จไปสู่โรงเรียนอื่น ๆ เพื่อให้โรงเรียนเหล่านั้นได้รับการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพต่อไป

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย

โดยการสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก มาพัฒนาเป็นร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยคัดเลือกประเด็นที่มีผลการดำเนินงานระดับมากที่สุดจากแบบสอบถามในทุกด้าน 17 ประเด็น และข้อคำถามเกี่ยวกับการขยายผลผลิตการดำเนินงานระดับมากที่สุด ในด้านผลกระทบ ประสิทธิภาพ ความยั่งยืน และการถ่ายทอดส่งต่อไปสัมภาษณ์ แล้วนำข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก มาพัฒนายกร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการสนทนา (Focus Group) และพิจารณาร่างข้อเสนอเชิงนโยบายที่มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ เป้าหมาย กลไก กลยุทธ์ และตัวชี้วัด โดยสามารถยกร่างเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายดัง ตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดงประเด็นการร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย

ร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	ประเด็นที่มีผลการดำเนินงานระดับมากที่สุด และข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์เชิงลึก
1. พัฒนาโครงการและหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กสถานศึกษา และท้องถิ่น	1. โครงการและหลักสูตรมีความจำเป็นต่อการส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็กสถานศึกษา และท้องถิ่น
	2. วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย

ตาราง 11 (ต่อ)

ร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	ประเด็นที่มีผลการดำเนินงานระดับมากที่สุด และข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์เชิงลึก
2. พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นศูนย์วิชาการ ต้นแบบร่วมกับผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่น ๆ	1. โรงเรียนเป็นศูนย์วิชาการและเป็นต้นแบบด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยสอดคล้องกับความต้องการของเด็ก สถานศึกษาชุมชนและท้องถิ่น
3. พัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ มีการบูรณาการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับเด็กและมีการประเมินพัฒนาการที่ได้มาตรฐาน	1. โรงเรียนจัดการศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ คือจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย เน้นการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ไม่สนับสนุนการทำโทษด้วยวิธีที่รุนแรงหรือควรที่จะมีการเสริมแรงเชิงบวก 2. มีการบูรณาการใช้แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับเด็ก เพื่อให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่ามากที่สุด 3. ผลการประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็กสมวัย
4. พัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถ มีวุฒิทางการศึกษาตรงตามความรู้ที่สอน มีจิตสำนึก และความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่	1. โรงเรียนมีการดำเนินการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ และทักษะการปฏิบัติงานตามแผนและนโยบายที่กำหนดไว้ 2. มีครูผู้สอนที่ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถ และมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน
5. ส่งเสริมให้ครูได้ปฏิบัติหน้าที่เต็มตามศักยภาพ ความสามารถ ความถนัด และตรงตามวุฒิการศึกษาที่จบมา	1. ครูผู้สอนปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ ยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพครู 2. โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีวุฒิทางการศึกษาไม่น้อยกว่าระดับปริญญาตรีด้านปฐมวัย หรือสาขาอื่น ๆ แต่ผ่านการอบรมความรู้ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นอย่างดี
6. พัฒนาระบบโครงสร้างการบริหารงาน โดยการมอบหมายงาน และความรับผิดชอบให้ฝ่ายต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม	1. โรงเรียนมีการจัดระบบโครงสร้างการบริหารงานโดยการมอบหมายงาน และความรับผิดชอบให้ฝ่ายต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม
7. ปรับปรุงและพัฒนาแผนการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัย ต้นแบบอย่างต่อเนื่องและให้มีการดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณได้อย่างถูกต้อง	2. โรงเรียนมีการเบิกจ่ายงบประมาณได้อย่างถูกต้องตามระเบียบบริหารงานงบประมาณแผ่นดิน และตรงตามแผนงานที่กำหนดไว้ 3. โรงเรียนมีระบบการนำข้อมูลย้อนกลับไปใช้ เพื่อปรับปรุงแก้ไข และพัฒนางานด้านบริหารงานงบประมาณอย่างต่อเนื่อง
8. พัฒนาระบบการบริหารงานงบประมาณ โดยมุ่งเน้นความเป็นอิสระ ความโปร่งใส ความคล่องตัว ความคุ้มค่า ประหยัด และสามารถตรวจสอบได้	4. โรงเรียนมีระบบการประเมินผลการใช้งบประมาณ และสามารถตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงานทั้งกระบวนการและผลผลิตอย่างเป็นระบบ 5. โรงเรียนมีระบบการบริหารงานงบประมาณที่มุ่งเน้นความเป็นอิสระ ความโปร่งใส ความคล่องตัวและตรวจสอบได้ 6. โรงเรียนมีการใช้จ่ายงบประมาณด้วยความคุ้มค่า ประหยัด และสามารถตรวจสอบได้

ตาราง 11 (ต่อ)

ร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	ประเด็นที่มีผลการดำเนินงานระดับมากที่สุด และข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์เชิงลึก
9. พัฒนาระบบการให้บริการ อาหาร เครื่องดื่มและอาหารเสริมนมและมีการ สนับสนุนให้วางแผนจัดสภาพแวดล้อมใน ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบให้มีความ เหมาะสม	7. โรงเรียนมีการจัดบริการอาหาร เครื่องดื่มและอาหารเสริมนม ตามหลักโภชนาการให้แก่เด็กอย่างทั่วถึง (ประเด็นเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์โรงเรียนมีการวางแผนจัด สภาพแวดล้อมในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบให้มีความเหมาะสม เป็น สัดส่วน สะอาดและเพียงพอโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็ก เป็นสำคัญ เช่น อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม โรงอาหาร และสนามเด็กเล่น เป็นต้น
10. พัฒนาระบบสารสนเทศและการ ประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย	(ประเด็นจากการสัมภาษณ์โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์การ ดำเนินงานและผลการดำเนินงานต่อสาธารณชนด้วยรูปแบบที่ หลากหลายอย่างต่อเนื่อง)

ระยะที่ 2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

หลังจากผู้วิจัยได้พัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัย ต้นแบบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ที่ประกอบด้วยเป้าหมาย กลไก กลยุทธ์ และตัวชี้วัด ของการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไปแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อเสนอเชิง นโยบายที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ณ ห้องประชุมสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 โดยผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ และศึกษานิเทศก์ รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 คน

การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอแยกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การกำหนดเป้าหมายและข้อเสนอเชิงนโยบาย

ผู้วิจัยนำร่างข้อเสนอเชิงนโยบายทั้ง 10 ประเด็น เข้าร่วมสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอคำแนะนำการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยพบว่าได้รับคำแนะนำครบทั้ง 10 ประเด็นและ แนะนำให้จัดทำเพิ่มอีก 2 ประเด็น รวมข้อเสนอเชิงนโยบายทั้งหมดที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น 12 ประเด็น ดังนี้

1. มีโครงการและหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก สถานศึกษา และท้องถิ่น ดังความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิบางที่ให้ทัศนะไว้ ดังนี้

การปฏิบัติงานของโรงเรียนด้านบริหารงานวิชาการนั้น สิ่งสำคัญที่จะขาดไม่ได้เลยก็คือ โรงเรียนต้องมีการ จัดทำโครงการและหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน และโรงเรียน เหตุเพราะโครงการ และหลักสูตรเป็นแม่แบบและแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งผมคิดว่าโครงการและหลักสูตรควรมี การแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน และสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 2 : สนทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

ผมเห็นด้วยกับทุกท่านที่กล่าวถึงประเด็นนี้ ซึ่งในความเห็นผมถ้าจะจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายแล้วจะขาดเสียไม่ได้ เพราะเป็นประเด็นที่เอื้อให้งานที่ดำเนินการอื่น ๆ ประสบความสำเร็จ ในมุมมองของผมถ้าจะให้ งานนี้ประสบผลสำเร็จโรงเรียนจำเป็นต้องวางแผนเร่งรัดการปฏิบัติ ดังนี้ กำหนดให้สถานศึกษามี คณะกรรมการบริหารหลักสูตรแบบมีส่วนร่วม และจัดให้ผู้ปกครอง และชุมชนร่วมวิเคราะห์สภาพความ ต้องการของชุมชน และร่วมกำหนดแผนการสอน ส่งเสริมให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การใช้ หลักสูตรและการพัฒนาเด็กปฐมวัย แก่ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เร่งรัด ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้หลักสูตร มีการบันทึกการติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้ หลักสูตร ให้สถานศึกษามีการแก้ไข ปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงของสังคม โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ส่งเสริมมีการจัดทำกำหนดการสอน และแผนการจัดประสบการณ์ ให้มีการนิเทศ ติดตามการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแนวที่กำหนดไว้ในหลักสูตร สนับสนุนให้มีการจัดสภาพแวดล้อม ภายในโรงเรียน ทั้งบรรยากาศ สื่อตามมุมประสบการณ์ แหล่งเรียนรู้ ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 4 : สนนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

สำหรับการประเมินครูที่จะมีตัวชี้วัดเพิ่มเติมด้วย เช่น การมีคณะกรรมการ มีโครงการและร่องรอย การให้ความร่วมมือของผู้ปกครอง และชุมชน บันทึกการประชุมผู้ปกครอง และแบบประเมินความพึง พอใจต่อการใช้หลักสูตร มีการบันทึกการติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้หลักสูตร และ มีรายงานผลการประเมินการใช้หลักสูตร มีการประชุมเพื่อพัฒนาหลักสูตร ครูควรมีกำหนดการสอน แผนการจัดประสบการณ์อย่างครอบคลุมทุกหน่วยการเรียนรู้ และบันทึกผลการจัดกิจกรรมหลังแผน มีคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินกระบวนการเรียนการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ และ ร้อยละของการประเมินความพึงพอใจ มีคณะกรรมการนิเทศ ติดตาม การจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และมีการประชุมปรึกษา และมีร้อยละของการใช้สื่อและร่องรอยการจัดสื่อ เป็นต้น...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 5 : สนนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

สำหรับผมเห็นว่าประเด็นนี้ถ้าจะทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อขยายผลไปสู่โรงเรียนปฐมวัยโดยทั่วไปผม เห็นว่าเหมาะสมเป็นอย่างยิ่ง แต่ทั้งนี้ข้อเสนอควรที่จะมีส่วนประกอบที่ชัดเจน เช่น เป้าหมาย และกลยุทธ์ ซึ่งจะทำให้สามารถนำไปใช้ได้ง่ายขึ้น...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 6 : สนนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

หนูเห็นด้วยกับผู้อำนวยการโรงเรียน 2 ค่ะ เพราะโรงเรียนจะประสบความสำเร็จในการทำงานได้จะต้อง มีการวางแผนการจัดทำโครงการและหลักสูตรที่ชัดเจน ซึ่งทำให้ไม่แปลกใจเลยที่โรงเรียนศูนย์ปฐมวัย ต้นแบบจะมีผลการประเมินในด้านนี้อยู่ในระดับมากที่สุด ...

(ครูผู้สอน 1 : สนนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

ในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จของศูนย์ในประเด็นนี้ผมคิดว่า ควรมีกระบวนการขับเคลื่อน ที่มีประสิทธิภาพ เช่น ต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาโครงการ หรือหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลาง เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น และทันต่อเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงของสังคม โดย การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา มีกระบวนการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับพัฒนาการตามวุฒิภาวะของเด็ก ทั้งนี้ทั้งนั้นต้องมีการวางแผนกลยุทธ์ควบคู่ ไปด้วย เพื่อให้การดำเนินงานมีเป้าประสงค์ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ...

(ครูผู้สอน 2 : สนนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

สรุปในประเด็นที่มีโครงการและหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก สถานศึกษา และท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่ให้ความเห็นตรงกันว่าประเด็นนี้มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นอย่างมากและควรจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายต่อไป

2. พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นศูนย์วิชาการต้นแบบร่วมกับผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่น ๆ ดังความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ทัศนะไว้ดังนี้

ทาง สพป.อ.ต. 1 ได้ส่งเสริมและพยายามผลักดันให้สถานศึกษาต้นแบบ มีการพัฒนาสถานศึกษาร่วมกับหลาย ๆ ภาคส่วนให้เป็นศูนย์วิชาการ ที่เป็นแหล่งศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างเครือข่าย วิจัย ทดลอง และพัฒนาองค์ความรู้ ให้การบริการยืมสื่อ และอุปกรณ์การจัดการศึกษา...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

โรงเรียนของเราที่ตระหนักถึงความสำคัญในประเด็นเป็นอย่างมาก โดยการส่งเสริม พัฒนาครู และประชุมวางแผนและติดตามการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ และมีการตั้งกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ว่าทางโรงเรียนเรามีการศึกษา วิจัย ทดลอง พัฒนานวัตกรรมสื่อ และรูปแบบการเรียนรู้หรือไม่ มีการสร้างเครือข่าย แลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาการศึกษาปฐมวัย ตลอดถึงมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการ และกระตุ้นให้ผู้เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญ เข้าใจ และตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กตามหลักการจัดการศึกษา...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 3 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

การจัดทำข้อเสนอในประเด็นนี้ผมคิดว่า ควรมีความชัดเจนในเรื่องที่เราจะนำข้อเสนอไปสู่การปฏิบัติ เช่น ส่งเสริมให้ครูนำแนวคิด รูปแบบการเรียนรู้ หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก สนับสนุนและจัดสรรงบประมาณ เพื่อการจัดหาสื่อ ผลิตสื่อ วิจัย และพัฒนาการศึกษาระดับปฐมวัย ของโรงเรียน ควรมีการจัดอบรมการทำวิจัย ร่วมกับบุคคลหรือองค์กรอื่น ๆ ในด้านการศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน องค์กรการศึกษา ครู และผู้ปกครองนักเรียน เร่งระดมทรัพยากรงบประมาณและบุคลากรช่วยในการพัฒนาการศึกษาปฐมวัย ควรมีการบริการให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร ความรู้ในการพัฒนาการศึกษา และการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 5 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

จากที่ท่านผู้อำนวยการโรงเรียน 5 ได้ระบุนามผมเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในส่วนการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติที่ได้ผลและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานโรงเรียนศูนย์ ผมขอเพิ่มเติมประเด็นที่ควรส่งเสริม และเร่งดำเนินการ คือ ควรมีการส่งเสริมให้มีการเตรียมความพร้อมบุคลากรที่เป็นพี่เลี้ยงให้กับโรงเรียนเครือข่าย และส่งเสริมให้พัฒนาแหล่งศึกษาดูงาน/ฝึกงาน/ฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กตามหลักการจัดการศึกษา ให้มีความพร้อมอยู่เสมอด้วย...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 6 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

จากที่ ผอ.แต่ละท่านได้แนะนำการจัดทำข้อเสนอแนะในหลาย ๆ แนวทาง ส่วนในหน้าที่ของผู้ปฏิบัติขอเสนอว่าควรมีการระบุนโยบายการดำเนินการ หรือตัวชี้วัดให้ชัดเจนด้วย เช่น ร้อยละของการประชุม มีแผน มีโครงการ มีคณะกรรมการ มีเอกสารรายงานการประชุม หรือมีรายการการยืมสื่อการเรียนรู้เป็นต้น ...

(ครูผู้สอน 1 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

สรุปในประเด็นการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นศูนย์วิชาการต้นแบบร่วมกับผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่น ๆ โดยภาพรวมพบว่าผู้ร่วมสนทนากลุ่มเห็นว่าประเด็นนี้ควรจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย แต่ควรมีส่วนประกอบของข้อเสนอที่ชัดเจน อาทิเช่น กลไก กลยุทธ์ และตัวชี้วัด จะต้องสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจน

3. พัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ มีการบูรณาการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับเด็ก และมีการประเมินพัฒนาการที่ได้มาตรฐาน ดังความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ทัศนะไว้ดังนี้

ประเด็นนี้ก็น่าสนใจยิ่งการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยต้องเน้นที่เด็กมีความสุข ได้เล่นตลอดเวลา หรือเรียนปนเล่นให้มาก...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 : สนทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

ข้อเสนอประเด็นนี้ ก็เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการประเมินพัฒนาการได้มาตรฐาน สอดคล้องกับหลักการประเมินตามหลักสูตรปฐมวัย ควรมีขั้นตอนการดำเนินงาน และกระบวนการพัฒนาที่สอดคล้องกันด้วย เช่น มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีส่วนประกอบต่าง ๆ ที่เอื้อให้การดำเนินงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ อาทิเช่น การมีส่วนร่วม การปฏิบัติด้วยตนเอง การทำงานเป็นทีม การค้นคว้า ทดลอง และการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว มีการประเมินพัฒนาการของเด็กที่ได้มาตรฐาน มีคุณภาพ และสอดคล้องกับหลักการประเมินตามหลักสูตรปฐมวัย และมีการประกันคุณภาพการศึกษา โดยการจัดทำรายงานการปฏิบัติงานเสนอต่อต้นสังกัด และเผยแพร่ต่อสาธารณชนสาธารณชน มีการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงาน การประกันคุณภาพให้เป็นระบบโดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) และมีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การเรียนรู้ และปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมประเพณีไทย และท้องถิ่น...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 2 : สนทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

นอกเหนือจากกระบวนการที่ต้องมีแล้ว จะต้องมีการส่งเสริม หรือเร่งดำเนินการให้เกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ เช่น ส่งเสริมให้มีการพัฒนาความรู้ในด้านกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่าง ควรสนับสนุนงบประมาณในการ จัดหาสื่อ และแหล่งเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ของเด็ก ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางส่งเสริมกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เร่งจัดตั้งคณะกรรมการประเมินพัฒนาการของเด็ก ส่งเสริมให้มีการนิเทศ ติดตามการนำผลการประเมินย้อนกลับไปปรับปรุง และพัฒนาเด็ก เร่งรัดให้สถานศึกษามีการจัดทำรายงานการปฏิบัติงานเสนอต่อต้นสังกัด และเผยแพร่ต่อสาธารณชน เร่งรัดให้มีการติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานการประกันคุณภาพโดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) จัดทำโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมอย่างหลากหลาย และส่งเสริมให้มีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการจัดประสบการณ์ประจำวัน ...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 3 : สนทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

ข้อเสนอเชิงนโยบายในประเด็นนี้เป็นสิ่งที่เห็นว่าแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมเหล่านี้เป็นเรื่องที่ใกล้ตัวครูมากที่สุด การจะตรวจเช็คว่ามีหลักฐานการปฏิบัติหรือไม่ ก็คงไม่พ้นการตรวจสอบรายละเอียดในเรื่องการจัดทำกำหนดการสอน แผนการสอน และอื่น ๆ ...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 4 : สนทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

ในด้านของครูผู้สอนนั้นก็เห็นว่านอกจากการเรียนการสอนจะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแล้ว ครูผู้สอนต้องมีความรักความเมตตาต่อเด็ก ต้องยอมรับการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงพฤติกรรมของตน และพยายามเก็บร่องรอยและหลักฐานในการประเมินด้วย ..

(ครูผู้สอน 2 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

สรุปประเด็นการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ มีการบูรณาการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับเด็ก และมีการประเมินพัฒนาการที่ได้มาตรฐาน ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อเสนอเชิงนโยบายในประเด็นนี้ นอกจากนี้ทางผู้ร่วมสนทนากลุ่มยังมีการแนะนำให้เพิ่มประเด็นข้อเสนอเชิงนโยบายในด้านการบริหารวิชาการอีก 2 ประเด็น คือประเด็นที่ 4 และประเด็นที่ 5 ดังนี้

4. พัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยการบูรณาการเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศเข้ามาจัดกิจกรรมให้แก่ผู้เรียน และขยายผลการดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบอย่างต่อเนื่อง ดังความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ทัศนะไว้ดังนี้

ผมอยากเสนอเพิ่มเติมในบางประเด็นเพราะจากการลงไปพบปะและประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนศูนย์จะพบว่าการดำเนินการได้ดีมากเช่นกัน ก็คือประเด็นการบูรณาการเทคโนโลยีกับภาษาต่างประเทศเข้ามาจัดกิจกรรมให้แก่ผู้เรียน และขยายผลส่งต่อผลการดำเนินงานที่สำเร็จผลดีมากของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบไปสู่โรงเรียนในเครือข่าย ไม่ทราบว่าท่านอื่นเห็นด้วยหรือไม่ครับ...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 2 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

ผมเห็นด้วยอย่างยิ่งครับในโรงเรียนผมคณะครูผู้รับผิดชอบในเรื่องนี้เขาทำได้ดี ผมเองก็ถือเป็นนโยบายของการจัดการศึกษาในโรงเรียนเหมือนกัน โดยผมจะพยายามกระตุ้นให้ครูทุกคนต้องมี ต้องปฏิบัติ เช่นการวางแผนการใช้สื่อเทคโนโลยี การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการเสริมทักษะภาษาต่างประเทศ การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ภาษาต่างประเทศในระดับชั้นปฐมวัยโดยครูภาษาต่างประเทศ การจัดสถานที่ สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ โปรแกรมเสริมทักษะที่เหมาะสมกับนักเรียนปฐมวัย ให้มีกระบวนการพัฒนา และขยายผลการดำเนินงานสู่โรงเรียนในเครือข่ายในเขตพื้นที่อำเภอเดียวกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่หลากหลาย และส่งเสริมให้มีการถ่ายทอดความรู้สู่ผู้ปกครอง ชุมชน และ สร้างเครือข่ายอาสาสมัครสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดประโยชน์กับโรงเรียนมากมายทั้งบุคคลภายนอกจะมองโรงเรียนในแง่ดี มีคุณภาพการจัดการศึกษามาก...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 4 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

ใช่แล้วประเด็นนี้ผู้วิจัยอย่าลืมนะครับจะต้องเพิ่มเข้าไปด้วย...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 5 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

ปัจจุบันเป็นยุค 4.0 สื่อและการใช้เทคโนโลยีบูรณาการสอนในด้านภาษาต่างประเทศกำลังมาแรงในทุก ๆ โรงเรียน ยิ่งโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบจะใช้ได้ผลดีที่สุด...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 6: สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

เห็นด้วยค่ะโรงเรียนใช้สื่อเทคโนโลยีบูรณาการสอนในด้านภาษาต่างประเทศ ทำให้เด็กสนใจเรียนดีมาก...

(ครูผู้สอน 1 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

สรุปประเด็นที่ได้รับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยจะนำไปเพิ่มเติมเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย คือประเด็นการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยโดยการบูรณาการเทคโนโลยีกับภาษาต่างประเทศเข้ามาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน และขยายผลการดำเนินงานไปสู่โรงเรียนปฐมวัยอื่น ๆ สำหรับประเด็นที่ 5 ที่ได้รับข้อเสนอเพิ่มเติมจากผู้ทรงคุณวุฒิ มีดังนี้

5. พัฒนาและส่งเสริมความพร้อมด้านการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการเรียนร่วม ดังความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้เพิ่มเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายอีกประเด็นดังนี้

ควรเพิ่มประเด็นเกี่ยวกับการบริการให้กับเด็กพิเศษเรียนร่วม ในประเด็นนี้ทางโรงเรียนของเราก็ทำได้ดีมาก ได้รับคำชมจากผู้ปกครองอย่างต่อเนื่องทำให้เด็กพิเศษเรียนร่วมมีพัฒนาการ และการช่วยเหลือตนเองดีขึ้น ...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 2 : สนทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

ผมเห็นด้วยอย่างยิ่งครับเพราะทางโรงเรียนของเรามีการวางแผน และมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สภาพแวดล้อม สื่อ อุปกรณ์ที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการเรียนร่วม และมีการขอสนับสนุนระดมความร่วมมือกับองค์กร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษเข้ามาช่วยเหลือทำให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จดีมากเหมือนกัน ...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 3 : สนทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

ผมเห็นว่าเป็นประเด็นที่น่าจะนำมาเป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอีกข้อเหมือนกัน และควรมีการระบุแนวทางการปฏิบัติของโรงเรียนเพิ่มเติมไปด้วย เช่น การเร่งรัดประชาสัมพันธ์ข้อมูล ความรู้ และข่าวสาร การให้บริการทางการศึกษาแก่เด็กพิเศษในการเรียนร่วม การจัดสรรบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษาให้เด็กพิเศษ การส่งเสริมให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่ ที่เหมาะสมกับเด็กพิเศษ ส่งเสริมให้มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจในการดูแลเด็กพิเศษร่วมกันระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง เหล่านี้จะเป็นแนวทางการปฏิบัติได้ของผู้บริหารโรงเรียนที่จะนำไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนมากขึ้น...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 5 : สนทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

นอกจากประเด็นที่ผู้อำนวยการโรงเรียน 5 ได้กล่าวไว้ ผมขอเพิ่มเติมในเรื่องของการจัดให้มีการประสานความร่วมมือกับองค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ เพื่อระดมการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยอีกแนวทางหนึ่ง...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 6 : สนทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

สำหรับครูผู้สอนส่วนใหญ่จะมีภาระการดูแลเด็กเป็นหลาย ๆ คนอยู่แล้ว แต่พวกเราที่ได้รับการอบรมและพัฒนาการดูแลเด็กพิเศษเพิ่มเติม ทำให้การดูแลเด็กเหล่านี้ได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นทางโรงเรียนได้มีการพัฒนาความรู้ให้กับครูพี่เลี้ยงเด็กเกี่ยวกับการดูแลเด็กพิเศษ ทำให้ครูพี่เลี้ยงสามารถดูแลเด็กเหล่านี้แทนเราได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ทั้งนั้นในประเด็นนี้ถ้ามีการเสนอเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย หนูเห็นว่าควรมีการสนับสนุนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านด้วย...

(ครูผู้สอน 1: สนทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

เห็นด้วยกับครูผู้สอน 1 ค่ะ เพราะถ้าทางโรงเรียนจัดสรรบุคลากรให้ดูแลด้านนี้เป็นพิเศษจะทำให้การดูแล มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น...

(ครูผู้สอน 2 : สอนหนักกลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

สรุปจากประเด็นเพิ่มเติมการพัฒนาและส่งเสริมความพร้อมด้านการจัดการศึกษาพิเศษ สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการเรียนร่วม ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความจำเป็นที่ต้องเพิ่มลงไป เพราะโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบสามารถปฏิบัติได้ดีเช่นกัน

6. พัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความสามารถ มีวุฒิทางการศึกษาตรงตามความรู้ที่สอน มีจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ ดังความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ทัศนะไว้ดังนี้

ประเด็นนี้ทางโรงเรียนศูนย์น่าจะเป็ต้นแบบให้แกัโรงเรียนอื่น ๆ ได้ดี เพราะในเรื่องของการพัฒนา ครูผู้สอนให้มีความรู้ ความสามารถ มีวุฒิทางการศึกษาตรงตามความรู้ที่สอน มีจิตสำนึกและความ รับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ ทางโรงเรียนส่วนใหญ่จะมีทีมงานในการพัฒนาและตรวจสอบ ส่วนในการ จัดสรรบุคลากรในการจัดการศึกษาปฐมวัย ควรจัดให้เพียงพอ เด็กวัยต่างกันไม่ควรนำมาเรียนร่วมกัน หาก ขาดบุคลากร โรงเรียนควรมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่นในการจัดหาบุคลากรเพิ่มเติม เข้ามาช่วยสนับสนุน หลักสำคัญคือโรงเรียนจะได้ครูต้องอยู่ห้องเรียน เวลาผมไปตรวจเยี่ยมครูไม่ จำเป็นต้องมาต้อนรับเพราะผมเดินดูการปฏิบัติงานและมีผู้บริหารให้ข้อมูล ครบแล้วผมก็กลับครูก็ไม่ต้อง ทิ้งห้องเรียน...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 : สอนหนักกลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

ประเด็นนี้ก็จำเป็นเป็นอย่างยิ่ง เพราะการพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความสามารถ มีวุฒิทางการศึกษา ตรงตามความรู้ที่สอนเป็นหน้าที่ทุก ๆ โรงเรียนควรเห็นความสำคัญ โดยต้องมีการกำหนด และควบคุม มาตรฐานการปฏิบัติงานของครูผู้สอนด้านความรู้ ความสามารถ การปฏิบัติตามระเบียบวินัย และ จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ โดยการเร่งรัดให้ความรู้ และติดตามความประพฤติ การปฏิบัติตนที่เหมาะสม ถูกต้อง ตามระเบียบวินัย และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเอง เพื่อพัฒนา และ คงวิทยฐานะ ตลอดถึงการทำให้ตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กเป็นต้น ...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 2 : สอนหนักกลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

ประเด็นการสรรหาครู และมอบหมายหน้าที่ปฏิบัติงานตรงตามความถนัด และความสามารถส่วนบุคคล โดยการจัดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาร่วมกันกำหนดคุณสมบัติผู้ถูกคัดเลือกผู้มีความรู้ ความสามารถ ความทุ่มเท และเสียสละเพื่อเด็กตามตำแหน่งหน้าที่ และจัดให้ครูได้ปฏิบัติหน้าที่ตามความ ถนัดตามวุฒิการศึกษาที่จบ และส่งเสริมให้มีการปฏิบัติงานในหน้าที่เต็มตามศักยภาพ ก็น่าจะเพิ่มเติมลงไป ด้วยนะคะ...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 3 : สอนหนักกลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

ทุกวันนี้งานขับเคลื่อนได้เพราะครูมีความสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามเป้าหมาย ดังนั้นการพัฒนา บุคลากรครู ให้มีความรู้ เจตคติและทักษะการปฏิบัติงานการจัดการเรียน การสอนปฐมวัย เป็นสิ่งสำคัญ เหมือนกัน ดังนั้นควรมีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการ

จัดการเรียนการสอนปฐมวัย สนับสนุนงบประมาณในการร่วมประชุม การอบรม การสัมมนาหรือร่วมกิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถของครูผู้สอนปฐมวัย ตลอดจนการส่งเสริมให้มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยที่ประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับ...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 4 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

ทางโรงเรียนควรมีการจัดอัตราส่วนครูผู้สอนต่อเด็กได้อย่างเหมาะสมตามเกณฑ์ และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรที่หลากหลายสม่ำเสมอ ก็จะส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนด้วย โดยอาจมีการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติในการกำหนดอัตราส่วนระหว่างครูต่อเด็กที่เหมาะสมได้อย่างชัดเจน ควรจัดให้มีพี่เลี้ยงช่วยดูแลในชั้นเรียนปฐมวัยร่วมกับครูผู้สอนครบทุกชั้นเรียน จัดหางบประมาณเพื่อดำเนินการจัดหาครูและบุคลากรสนับสนุนอย่างเพียงพอ และส่งเสริมให้มีการนำผลการประเมินผลการปฏิบัติงานมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการปฏิบัติงานเป็นต้น...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 5 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

ครูปฐมวัยมีการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างจากการสอนในระดับอื่น ครูผู้สอนที่ไม่จบด้านปฐมวัยต้องได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้ในการปฏิบัติงาน ถ้าเป็นไปได้ควรจัดครูที่จบด้านการสอนปฐมวัยโดยตรงจะเหมาะสมที่สุด แต่ในโรงเรียนที่มีข้อจำกัดไม่สามารถจัดครูได้ตรงตามวุฒิก็ต้องจัดให้มีการอบรมพัฒนาความรู้ประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง...

(ผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 6 : การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 มีนาคม, 2561)

ใช้แล้วจะการจัดสรรบุคคลและบุคลากรเป็นสิ่งสำคัญมาก ๆ ถ้ามีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและความรับผิดชอบสูงก็จะทำให้การดำเนินงานของศูนย์เป็นไปด้วยความสำเร็จ...

(ครูผู้สอน 1 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

นอกจากนั้นครูผู้สอนในระดับปฐมวัยมีความใกล้ชิดกับผู้ปกครองมากกว่าครูในระดับชั้นอื่น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องปฏิบัติตนให้เกิดความไว้วางใจ ต้องสร้างความมั่นใจในการดูแลนักเรียน ทั้งในเรื่องการจัดการเรียนการสอน ความปลอดภัย การให้ความรักความเข้าใจกับเด็ก ครูต้องอยู่โรงเรียน อยู่กับเด็ก ไม่เห็นงานอื่นสำคัญกว่าการจัดการเรียนการสอน และผู้บริหารก็ต้องมีการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ...

(ครูผู้สอน 2 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

สรุปประเด็นการพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความสามารถ มีวุฒิทางการศึกษาตรงตามความรู้ที่สอน มีจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ ผู้ทรงคุณเห็นว่าควรมีการจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายด้วย

7. ส่งเสริมให้ครูได้ปฏิบัติหน้าที่เต็มตามศักยภาพ ความสามารถ ความถนัด และตรงตามคุณวุฒิทางการศึกษาที่จบมา ดังความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ทัศนะไว้ดังนี้

ควรให้มีการพัฒนาบุคลากร เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ และแก้ปัญหา ในการจัดการเรียนการสอน โดยการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน และการศึกษาต่อ โดยอาจจะส่งเสริมให้สถานศึกษาสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และควรสร้างความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา และสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการจัดการศึกษาปฐมวัย เพื่อแลกเปลี่ยน...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 2 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

หน้าที่ในประเด็นนี้เป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารทุกคนควรทำให้ดีที่สุด และควรมีกระบวนการติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการปฏิบัติหน้าที่ของครูเต็มตามศักยภาพ ความสามารถ ความถนัด โดยท่านจะมีการจัดให้ ทำแผนการนิเทศติดตาม ประเมินผลเป็นระยะ หรือจัดให้มีความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ในการ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน อย่างต่อเนื่อง ...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 3 : สนนทากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

ประเด็นนี้ควรมีการส่งเสริมสวัสดิการและขวัญกำลังใจให้ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานดี และมีประสิทธิภาพ ให้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคง และความก้าวหน้าในวิชาชีพเพิ่มเติมด้วย อาจจัดให้มีคู่มือ กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาความดี ความชอบ ที่ยุติธรรมและโปร่งใส หรือจัดตั้งกองทุนสนับสนุน ช่วยเหลือครู หรือจัดกิจกรรมยกย่อง เชิดชูเกียรติแก่ครูผู้มีผลการปฏิบัติงานดีก็ได้...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 5 : สนนทากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

ผมชอบใจประเด็นที่มีการส่งเสริมครูปฐมวัยได้รับสวัสดิการสร้างขวัญกำลังใจ และเป็นกลไกในการส่งเสริม สวัสดิการ สร้างขวัญกำลังใจ และโยงไปถึงกลยุทธ์ในการพิจารณาความดีความชอบ ซึ่งก็เป็นขวัญกำลังใจ อย่างหนึ่งของครูปฐมวัยที่จะกระตุ้นให้เค้ามีกำลังใจในการพัฒนานักเรียนระดับปฐมวัย ทางที่ดีทางเขต ควรจะดูแลจัดสรรเพิ่มเติมในส่วนนี้...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 6 : สนนทากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

สรุปประเด็นการส่งเสริมให้ครูได้ปฏิบัติหน้าที่เต็มตามศักยภาพ เต็มตามความสามารถ ความถนัด และตรงตามคุณวุฒิทางการศึกษาที่จบมา สามารถนำไปเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายได้

8. พัฒนาระบบโครงสร้างการบริหารงาน โดยการมอบหมายงานและความรับผิดชอบให้ ฝ่ายต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ดังความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ทัศนะไว้ดังนี้

การจัดการเรียนการสอนในระดับอนุบาล ผมมองว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องหาคนที่มีความรู้ ความสามารถโดยตรง เพราะครูที่จบโดยตรงจะมีวุฒิภาวะในการดูแลเด็กได้เป็นอย่างดี ดีกว่าที่จะเอาเอก อื่น ๆ มาสอน อาจสอนได้แต่จะไม่ได้ตามวัตถุประสงค์ ตอนนี้ที่โรงเรียนก็มีครูปฐมวัย 2 คน ครบห้องเรียน ถือว่าสมบูรณ์ที่สุดในปีนี้ แต่ตอนที่ไม่มีก็นับว่าวิกฤตพอสมควร ดังนั้นควรมีการวางแผนพัฒนาระบบ โครงสร้างการบริหารงาน โดยการมอบหมายงานและความรับผิดชอบให้ฝ่ายต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม เพื่อ แก้ปัญหาเฉพาะหน้า...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 3 : สนนทากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

ประเด็นนี้การปฏิบัติงานในโรงเรียนควรมีความชัดเจนในการแบ่งหน้าที่มอบหมายงาน เพื่อไม่ให้เกิดการ ทำงานในหน้าที่ ดังนั้นควรมีการจัดทำแผน และระบบโครงสร้างการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพ และครบวงจร...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 4 : สนนทากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

ขอเพิ่มเติมแนวปฏิบัติจากผู้อำนวยการโรงเรียน 4 ว่าควรมีการประชุมจัดทำแผน และระบบโครงสร้าง การบริหารงานบุคคลที่มีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน นอกจากนั้นควรให้มีการเร่งรัดให้มีการ ประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งจะทำการดำเนินงานประสบผลสำเร็จด้วย ...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 5 : สนนทากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

ส่วนครูผู้สอน หนุขอเสนอเพิ่มเติมในส่วนโรงเรียน ว่าควรจะเน้นและให้ความสำคัญในการจัดสรรครู ที่มีความรู้ประสบการณ์โดยตรงด้านปฐมวัยในการปฏิบัติงาน เพราะเขามีความรู้โดยตรงอยู่แล้ว และมีความสามารถในการดูแลเด็กได้เป็นอย่างดี และจะเน้นการสร้างทีมงานให้ปฏิบัติงานได้สอดคล้องกัน โดยจะมีทีมชุดเล็กในระดับอนุบาล 2 และ 3 และรวมเป็นทีมงานชุดใหญ่เพื่อปฏิบัติงานให้สอดคล้องในทิศทางเดียวกันในการพัฒนางานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ การมีทีมงานที่ดีทำให้เกิดความสุข ไม่รู้สึกโดดเดี่ยว เมื่อใดก็ตามที่ทำงานอย่างมีความสุขแล้ว ก็จะกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ งานก็จะพัฒนา ลดปัญหาอุปสรรค เกิดความราบรื่นในการปฏิบัติงาน ฝ่ายบริหารเป็นเพียงผู้สนับสนุนอย่างเดียวเลย เค้าต้องการอะไรเราก็คอยสนับสนุน...

(ครูผู้สอน 1 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

สรุปประเด็นการพัฒนาระบบโครงสร้างการบริหารงาน โดยการมอบหมายงานและความรับผิดชอบให้ฝ่ายต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม โรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบสามารถดำเนินการได้ดีมาก ดังนั้นควรที่นำไปเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายได้

9. ปรับปรุงและพัฒนาแผนการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบอย่างต่อเนื่อง และให้มีการดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณได้อย่างถูกต้อง ดังความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ทัศนะไว้ดังนี้

ผมเห็นด้วยกับประเด็นนี้ที่จะต้องมีการพัฒนาแผนการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ โดยการมีคณะกรรมการร่วมกันจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และความต้องการของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ เพราะการที่มีแผนการใช้จ่ายก็เปรียบเสมือนว่าเรามีเป้าหมายการใช้จ่ายที่ชัดเจน และเป็นไปได้มากที่สุดแล้ว...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

ผมเห็นด้วยกับประเด็นนี้เช่นกัน ในมุมมองผมคิดว่าการพัฒนาแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ควรที่จะมีการวิเคราะห์สภาพของโรงเรียนศูนย์ เพื่อนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ โครงการ กิจกรรมและวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างเหมาะสมและเป็นไปได้ในการนำไปใช้ให้มากที่สุด...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 2 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

ส่วนการบริหารงบประมาณของโรงเรียนก็จะทำโครงการขึ้นมา เพื่อรองรับการใช้จ่ายงบประมาณด้านการบริหารจัดการความพร้อม อาศัยขอสนับสนุนจากที่อื่น เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏช่วยปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้มีสีสัน และในส่วนของสนามเด็กเล่นก็ได้รับการสนับสนุนจากโครงการโรงเรียนประชารัฐ ในส่วนนี้จะเห็นได้ว่าจริง ๆ แล้วเราควรมีการวางแผนใช้งบประมาณจากการระดมความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น ๆ ด้วย...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 3 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

ส่วนผมเห็นว่าควรเร่งรัดให้มีการจัดทำวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างคุ้มค่า และเหมาะสมกับแนวทางการพัฒนาเด็กที่ได้มาตรฐานและเกิดประสิทธิผลให้มากที่สุด เพื่อให้เงินงบประมาณที่ใช้จ่ายมีความคุ้มค่าและเหมาะสมกับการนำมาใช้ นอกจากนั้นควรเร่งรัดให้มีการปฏิบัติตามแผนของการใช้จ่ายงบประมาณตามระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดิน และนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดด้วย...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 5 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

หนูเห็นว่าการปรับปรุง และพัฒนาแผนการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ มีความสำคัญมาก แต่ทั้งนี้ก็ควรจะมีการส่งเสริมให้มีการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อให้การเบิกจ่ายงบประมาณได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อเด็ก...

(ครูผู้สอน 1 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

สรุปประเด็นการพัฒนาแผนการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ เป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะทำให้โรงเรียนมีทิศทางการใช้จ่ายงบประมาณที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

10. พัฒนาระบบการบริหารงานงบประมาณ โดยมุ่งเน้นความเป็นอิสระ ความโปร่งใส ความคล่องตัว ความคุ้มค่า ประหยัด และสามารถตรวจสอบได้ ดังความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ทัศนะไว้ดังนี้

ผมเห็นด้วยกับประเด็นนี้เป็นอย่างยิ่ง การเป็นข้าราชการต้องมีความโปร่งใสในทุก ๆ ด้าน ยิ่งเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณด้วยแล้ว ควรที่จะมีการมีการจัดระบบการบริหารงบประมาณอย่างเหมาะสม มีการบริหารงานอย่างอิสระ ความโปร่งใส คุ้มค่าและสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งเป็นการป้องกันการครหา หรือการนำเงินไปใช้จ่ายผิดประเภทด้วย...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

จากการดำเนินงานในโรงเรียนผม การจัดทำข้อเสนอควรที่มีการส่งเสริมให้ผู้บริหารมีอิสระในการบริหารจัดการงบประมาณ ทำให้เกิดความคล่องตัว ยืดหยุ่น โปร่งใส และตรวจสอบได้ นอกจากนั้นควรให้มีการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงานที่กำหนดอย่างครบถ้วน และมีประสิทธิภาพ...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 3 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

ผมเห็นว่าควรมีการประเมินผลการใช้งบประมาณและนำข้อมูลย้อนกลับไปใช้เพื่อปรับปรุง แก้ไขและพัฒนา ซึ่งจะทำให้การใช้จ่ายงบประมาณได้รับการตรวจสอบอย่างรอบด้าน โดยมีการจัดและส่งเสริมให้สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ให้มีการตรวจสอบ ประเมินผลการใช้งบประมาณ และจัดทำสรุปแผนการปฏิบัติงาน และส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมิน เพื่อรับทราบปัญหา อุปสรรคในการใช้จ่ายงบประมาณ และนำข้อมูลย้อนกลับไปวางแผนงบประมาณในปีถัดไปด้วย...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 5 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

สรุปประเด็นพัฒนาระบบการบริหารงานงบประมาณ โดยมุ่งเน้นความเป็นอิสระ ความโปร่งใส ความคล่องตัว ความคุ้มค่า ประหยัด และสามารถตรวจสอบได้ เพราะจะทำให้โรงเรียนมีทิศทางการใช้จ่ายงบประมาณที่ชัดเจน เป็นประโยชน์ต่อภาครัฐและการนำไปใช้จ่ายมีประโยชน์สูงสุดกับการบริหารโรงเรียน

11. พัฒนาระบบการให้บริการอาหาร เครื่องดื่ม อาหารเสริมนม และสนับสนุนให้วางแผนจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบให้มีความเหมาะสม ดังความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ทัศนะไว้ดังนี้

ในประเด็นการบริหารทั่วไป ทางโรงเรียนได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีในด้านอาหารกลางวันและอาหารเสริมนมจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น อาจมีความล่าช้าในการเบิกจ่ายบ้างที่ต้องพัฒนาให้รวดเร็วยิ่งขึ้น แต่เท่าที่ดำเนินการมาก็เห็นว่าดีและสมควรดำเนินต่อไป และผมอยากให้ออกเสนอแนะเพิ่มเติมแก่ส่วนราชการส่วนกลางในเรื่องของการจัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในระดับปฐมวัย ควรสนับสนุนให้มีการจัดสรร สื่อวัสดุอุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้สำหรับจัดกิจกรรมในระดับปฐมวัยให้มีมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งถ้าเห็นความสำคัญควรดำเนินการในส่วนนี้ เช่น ในโรงเรียนประชารัฐมีการจัดสรรสนามเด็กเล่นที่มีมาตรฐานชัดเจน ซึ่งผมว่าสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่จำเป็นและไม่ควรให้โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการแสวงหาเอง ก็จะช่วยให้สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานในทิศทางเดียวกัน ในด้านการจัดบริการนักเรียนด้านสุขภาพอนามัย ก็ได้มีการประสานงานร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น การบริการทันตกรรม การดูแลสุขภาพอนามัย การป้องกันโรค ซึ่งอาจทำเป็นโครงการร่วมกับหน่วยงานที่ให้บริการและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สำหรับประเด็นเหล่านี้เป็นสิ่งที่คนสนับสนุนให้จัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายเช่นกัน...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

การส่งเสริมให้สภาพแวดล้อมให้มีความเหมาะสมปลอดภัย ผมให้ความสำคัญมากที่สุด โดยเฉพาะถ้าพบว่าอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะเป็นอันตรายแก่เด็กต้องได้รับการดูแลเป็นอย่างดี เครื่องเล่นต่าง ๆ ต้องมีความปลอดภัย เพราะความปลอดภัยของสิ่งแวดล้อมถือเป็นสิ่งสำคัญ ที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองซึ่งโรงเรียนจะต้องปรับปรุงและดูแลให้มีความพร้อมในการใช้งานตลอดเวลา นอกจากนี้ควรมีการส่งเสริมให้มีข้อมูลสุขภาพตั้งแต่ในระดับปฐมวัย เพื่อส่งต่อข้อมูลสุขภาพแก่หน่วยบริการสุขภาพหากมีความจำเป็นต้องส่งต่อในการดูแลเด็กเป็นต้น...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 3 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

ผมว่าในประเด็นนี้ควรที่จะมีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ และการประชาสัมพันธ์การบริหารงานโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบเพิ่มเติมด้วย โดยมีการส่งเสริมให้มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ อย่างเป็นระบบและให้ทันสมัย ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสนเทศ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจตรงกัน หรือจัดให้มีการประเมินข้อมูลสารสนเทศ และปรับปรุงพัฒนาเป็นระยะเพื่อให้ครอบคลุมการดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 4 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

ผมว่าการบริหารงานทั่วไปในโรงเรียนผมยังมีการประสาน ส่งเสริมสนับสนุน การปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยการประสานการดำเนินงานด้านการบริหารงานฝ่ายต่าง ๆ ให้บรรลุตามเป้าหมาย สำนวญปัญหาความต้องการในด้านบริหารงานทุกด้าน เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงการรับบริการ ตลอดถึงส่งเสริม และสนับสนุนให้การดำเนินงานของแต่ละฝ่ายเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ๆ บรรลุเป้าหมาย ตลอดถึงการเร่งรัดให้มีการจัดตั้งเครือข่ายการศึกษา เพื่อแสวงหาความร่วมมือ ความช่วยเหลือ สนับสนุนและระดมทุนในการจัดการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาได้รับความร่วมมือจากทุก ๆ ฝ่าย...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 5 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

ผมขอเพิ่มเติมประเด็นนี้อีกนิดหนึ่ง ก็คือการบริหารจัดการอาคารสถานที่ทั้งภายในและภายนอก สอดคล้องกับความต้องการของเด็กและหน่วยการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาต้องจัดสรรงบประมาณให้ได้อย่างเพียงพอ โดยต้องมีการวางแผนการบริหารจัดการอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม อย่างเหมาะสม เพียงพอ

ส่งเสริมให้มีการดูแล ปรับปรุง และพัฒนาอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้อยู่ในสภาพที่สะอาด ปลอดภัย ได้มาตรฐานพร้อมที่จะใช้ประโยชน์อยู่เสมอ หรือจัดให้มีการติดตาม และตรวจสอบการใช้อาคารสถานที่ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ตลอดจนส่งเสริมให้มีการประเมินผล และรายงานการใช้อาคารสถานที่ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการอย่างต่อเนื่อง...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 6 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

สรุปประเด็นพัฒนาระบบการให้บริการอาหาร เครื่องดื่ม อาหารเสริมนม และสนับสนุนให้วางแผนจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบให้มีความเหมาะสม การสนทนากลุ่มในครั้งนี้ได้ให้ประเด็นข้อคิดเห็นที่ครอบคลุมและชัดเจนต่อการนำไปเขียนเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย

12. พัฒนาระบบสารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย ดังความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ทัศนะไว้ดังนี้

สำหรับประเด็นนี้เราจะทิ้งไม่ได้เด็ดขาด เพราะการจัดทำระบบสารสนเทศ ข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์ มีบทบาทต่อการนำเสนอภาพพจน์ของโรงเรียนให้สาธารณชนรับทราบตรงกัน...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

ตามความเห็นของผมการดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ มีการประชาสัมพันธ์โดยตัวกิจกรรมอยู่แล้ว ในกาที่ต้องประสานงานในการเป็นต้นแบบการจัดการศึกษาให้แก่โรงเรียนในพื้นที่ แต่หากมีการนำวิธีการที่หลากหลาย หรือมีการนำเทคโนโลยีมาช่วยด้วยก็จะทำให้มีความสะดวกรวดเร็วในการใช้ และเผยแพร่ข้อมูลมากยิ่งขึ้น เช่น การประชุม หรือการจัดอบรมออนไลน์เป็นต้น ก็จะช่วยทำให้สามารถรับรู้ และปฏิบัติไปได้พร้อม ๆ กัน เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 3 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

ในการดำเนินการตามข้อเสนอเชิงนโยบายในประเด็นนี้ อาจจะมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณชนให้ได้รับทราบผลการดำเนินงาน หรือให้มีเครือข่ายการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย ตลอดจนส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ให้มีความรู้ความสามารถ ในการประชาสัมพันธ์ผลงานของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 4 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

ผมว่าโรงเรียนปฐมวัยควรที่จะดำเนินการพัฒนาระบบข้อมูล ข่าวสาร การให้บริการสื่อ วัสดุอุปกรณ์ เทคนิค ความรู้และอื่น ๆ ที่เป็นปัจจุบันและทันสมัย ให้แก่เครือข่ายครูผู้สอน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่รับบริการ โดยอาจจะกำหนดให้มีแผนการดำเนินงาน โครงการ และกิจกรรมบริการสาธารณะ ข้อมูล ความรู้ ข่าวสาร และการจัดการศึกษาให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา หรือส่งเสริมให้มีความร่วมมือ และสนับสนุนทางวิชาการแก่เครือข่ายการศึกษา ครู ผู้ปกครอง และชุมชนอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนส่งเสริมให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กร และหน่วยงานในจัดการศึกษา และจัดให้มีการประเมินความพึงพอใจ และนำผลการประเมินมาปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาระบบงานบริการสาธารณะอย่างต่อเนื่อง ...

(ผู้อำนวยการโรงเรียน 5 : สทนากลุ่ม, 21 มีนาคม, 2561)

สรุปประเด็นการพัฒนาระบบสารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ เป็นสิ่งที่ทุกโรงเรียนควรให้ความสำคัญ เพราะเป็นการนำเสนอภาพพจน์ของโรงเรียนต่อสาธารณชน

ตอนที่ 2 การร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย

โดยผู้วิจัยได้นำประเด็นต่าง ๆ จากที่คณะและข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อร่างข้อเสนอเชิงนโยบายที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น นำมาปรับปรุงเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายแยกตามด้านการบริหารงานของโรงเรียน 4 ด้าน คือการบริหารงานด้านวิชาการ การบริหารงานด้านบุคคล การบริหารงานด้านงบประมาณ และการบริหารงานด้านทั่วไป มีจำนวนทั้งหมด 12 ข้อเสนอเชิงนโยบายที่ประกอบด้วย เป้าหมาย กลไก กลยุทธ์ และตัวชี้วัด ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 แสดงเป้าหมาย กลไก กลยุทธ์ และตัวชี้วัดของนโยบายการจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบแยกเป็นด้านการบริหาร

ด้าน/ประเด็น	เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
<u>ด้านบริหารงาน</u>				
<u>วิชาการ</u>				
1. มีโครงการและหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก สถานศึกษา และท้องถิ่น	1. เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น	1. มีการพัฒนา และใช้หลักสูตร สถานศึกษาได้ สอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลาง เหมาะสมกับสภาพ ของท้องถิ่น และทัน ต่อเหตุการณ์ เปลี่ยนแปลงของ สังคม โดยการมีส่วนร่วม ของ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใน ชุมชน	1. กำหนดให้สถานศึกษามีคณะกรรมการ บริหารหลักสูตรแบบมีส่วนร่วม และจัดให้ ผู้ปกครอง และชุมชนร่วมวิเคราะห์สภาพ ความต้องการของชุมชน และร่วมกำหนด แผนการสอน 2. ส่งเสริมให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการ ใช้หลักสูตรและการพัฒนาเด็กปฐมวัย แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา 3. เร่งรัด ติดตาม ประเมินผล และ รายงานผลการใช้หลักสูตร 4. กำหนดให้สถานศึกษามีการแก้ไข ปรับปรุงหลักสูตร ให้ทันสมัย ทันต่อ เหตุการณ์เปลี่ยนแปลงของสังคม โดยการ มีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชน	1. มีคณะกรรมการบริหารหลักสูตร 2. มีโครงการและ ร่องรอยการให้ ความร่วมมือของผู้ปกครอง และชุมชน 1. บันทึกการประชุมผู้ปกครอง 2. แบบประเมินความพึงพอใจต่อการ ใช้ หลักสูตร 3. มีการบันทึกการติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้หลักสูตร 4. มีรายงานผลการประเมินการใช้ หลักสูตร 5. มีการประชุมเพื่อพัฒนาหลักสูตร 6. ร้อยละของความพึงพอใจของครู และผู้เกี่ยวข้องในการบริหารหลักสูตร 7. ร้อยละของความพึงพอใจของ ผู้เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้าน/ประเด็น	เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
1. มีโครงการและหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก สถานศึกษา และท้องถิ่น	1. เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น	2. มีการส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับพัฒนาการและวุฒิภาวะของเด็ก	<p>1. ส่งเสริมให้ศึกษา และจัดทำกำหนดการสอน และแผนการจัดประสบการณ์</p> <p>2. ส่งเสริมให้มีการนิเทศ ติดตาม การจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแนวที่กำหนดไว้ในหลักสูตร</p> <p>3. สนับสนุนให้มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ทั้งบรรยากาศ สื่อตามมุมประสบการณ์ แหล่งเรียนรู้ต่างๆ อย่างเหมาะสม</p>	<p>1. ครูมีกำหนดการสอน แผนการจัดประสบการณ์อย่างครอบคลุมทุกหน่วยการเรียนรู้ และบันทึกผลการจัดกิจกรรมหลังแผน</p> <p>2. มีคณะกรรมการตรวจสอบ และประเมินกระบวนการเรียนการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์</p> <p>3. ร้อยละของการประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมของครู โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย</p> <p>1. มีคณะกรรมการนิเทศ ติดตาม การจัดการประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง</p> <p>2. มีการประชุมปรึกษา เพื่อสรุปผลการนิเทศ ติดตาม การจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ และการให้ข้อมูลย้อนกลับ</p> <p>1. มีร้อยละของการใช้สื่อและร่องรอยการจัดสื่อ</p> <p>2. ร้อยละของความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อม ในโรงเรียน ต่อการใช้สถานที่ สื่อตามมุมประสบการณ์ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ</p>

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้าน/ประเด็น	เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
2. พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นศูนย์วิชาการต้นแบบร่วมกับผู้ปกครองและหน่วยงานอื่น ๆ	1. เพื่อพัฒนาสถานศึกษาร่วมกับผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่น ๆ ให้เป็นศูนย์วิชาการ แหล่งศึกษาเรียนรู้ การผลิตสื่อ การบริการสื่อ และอุปกรณ์การจัดการศึกษา สร้างเครือข่าย วิจัย ทดลอง และพัฒนาองค์ความรู้ในการจัดการศึกษาปฐมวัย	1. มี การศึกษา วิจัย ทดลอง พัฒนา นวัตกรรม สื่อ และ รูปแบบการเรียนรู้อย่างสม่าเสมอ	1. ส่งเสริม และพัฒนาครูให้ ทำการศึกษา วิจัย การจัดการเรียน การสอนอย่างต่อเนื่องและเป็น ระบบ 2. ส่งเสริมให้ครูนำแนวคิด รูปแบบ การเรียนรู้ หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ มา ใช้ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก 3. สนับสนุนและจัดสรรงบประมาณ เพื่อการจัดหาสื่อ ผลิตสื่อ วิจัย และ พัฒนาการศึกษาระดับปฐมวัยของ โรงเรียน 4. จัดอบรมการทำวิจัย ร่วมกับ บุคคลหรือองค์กรอื่น ๆ ในด้าน การศึกษาปฐมวัย	1. ร้อยละความพึงพอใจของครู และผู้เกี่ยวข้อง ในการศึกษา วิจัย ทดลอง พัฒนานวัตกรรมสื่อ และรูปแบบ การเรียนรู้ที่หลากหลาย 2. มีวิจัย การพัฒนานวัตกรรมสื่อ และการเรียนการสอนโดย ใช้กระบวนการวิจัย 1. มีนวัตกรรม สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพียงพอ และเหมาะสมต่อ การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย 2. มีบัญชีสื่อ ร่องรอยการใช้และการผลิตสื่อที่ชัดเจน 3. มีการจัดงบประมาณการผลิต และจัดหาสื่อที่เพียงพอ 4. ร้อยละความพึงพอใจในการให้ความร่วมมือในการจัดหา จัดซื้อ และผลิตนวัตกรรม สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้ 1. มีการจัดงบประมาณการผลิต และจัดหาสื่อที่เพียงพอ 2. ร้อยละความพึงพอใจในการให้ความร่วมมือในการจัดหา จัดซื้อ และผลิตนวัตกรรม สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้ 1. มีโครงการจัดอบรม 2. ร้อยละความพึงพอใจในการเข้าร่วมอบรม

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้าน/ประเด็น	เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
2. พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นศูนย์วิชาการต้นแบบร่วมกับผู้ปกครองและหน่วยงานอื่น ๆ	1. เพื่อพัฒนาสถานศึกษาร่วมกับผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่น ๆ ให้เป็นศูนย์วิชาการ แหล่งศึกษาเรียนรู้ การผลิตสื่อ การบริการสื่อ และอุปกรณ์การจัดการศึกษาสร้างเครือข่าย วิจัยทดลอง และพัฒนาองค์ความรู้ในการจัดการศึกษาปฐมวัย	2. มีการสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาการศึกษาปฐมวัย 3. มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการ และกระตุ้นให้ผู้เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญเข้าใจ และตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กตามหลักการจัดการศึกษา	1. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน องค์กรการศึกษา ครู และผู้ปกครองนักเรียนในชุมชน 2. เร่งระดมทรัพยากร งบประมาณ และบุคลากร ในการพัฒนาการศึกษาปฐมวัย 1. บริการให้คำแนะนำ ปรีกษาเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร ความรู้ในการพัฒนาการศึกษา และการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย 2. ส่งเสริมให้มีการเตรียมความพร้อมบุคลากรที่เป็นพี่เลี้ยงให้กับโรงเรียนเครือข่าย	1. มีคณะกรรมการเครือข่ายความร่วมมือร่วมกับบุคคลภายนอก หรือหน่วยงานอื่น 2. ร้อยละความพึงพอใจผู้รับบริการ 1. ร้อยละของการระดมทุน และทรัพยากร 2. จำนวนทรัพยากรที่ได้รับจากการระดม 1. บันทึกการให้บริการทางวิชาการ แหล่งศึกษา ดูงาน/ฝึกงาน/ฝึกอบรม เป็นต้นแบบของการจัดกิจกรรมให้หน่วยงานบุคคลที่สนใจให้คำแนะนำ และปรึกษาด้านวิชาการ 2. ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการ 1. คำสั่ง และร่องรอยรูปภาพการเป็นพี่เลี้ยงให้กับโรงเรียนเครือข่ายและศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบอื่น 2. มีการเผยแพร่ในรูปแบบการประชาสัมพันธ์ เช่น จดหมายข่าว หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น การจัดรายการทางวิทยุ เสียงตามสาย

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้าน/ประเด็น	เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
		3. มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการ และกระตุ้นให้ผู้เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญ เข้าใจ และตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กตามหลักการจัดการศึกษา	3. ส่งเสริมให้พัฒนาแหล่งศึกษาดูงาน/ฝึกงาน/ฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กตามหลักการจัดการศึกษา ให้ความพร้อมอยู่เสมอ	1. มีสื่อเป็นต้นแบบ พร้อมทั้งเป็นแหล่งบริการสื่อ และอุปกรณ์ 2. เป็นศูนย์ข้อมูลการจัดการศึกษา ปฐมวัยเอกสารที่ให้ความรู้ทางวิชาการ
3. พัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ มีการบูรณาการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับเด็ก และมีการประเมินพัฒนาการที่ได้มาตรฐาน	1. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการประเมินพัฒนาการได้มาตรฐาน สอดคล้องกับหลักการประเมินตามหลักสูตรปฐมวัย และได้รับการคุ้มครองคุณภาพการจัดการศึกษา	1. มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อาทิเช่น การมีส่วนร่วม การปฏิบัติด้วยตนเอง การทำงานเป็นทีม การค้นคว้า ทดลอง และการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว	1. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาความรู้ในด้านกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการจัดอบรม นิเทศ ติดตาม และให้คำแนะนำการจัดกิจกรรมเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ	1. มีโครงการจัดอบรม พัฒนาความรู้ในด้านกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2. มีคณะกรรมการนิเทศ ติดตาม และดำเนินการบันทึกการนิเทศ ติดตาม และให้คำแนะนำการจัดกิจกรรมเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ 3. มีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้าน/ประเด็น	เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
3. พัฒนาการ จัดการเรียน การสอนที่ เน้นเด็กเป็น สำคัญ มี การบูรณา การใช้แหล่ง การเรียนรู้ ภายใน โรงเรียนจัด ประสบการณ์ ต่าง ๆ ให้กับ เด็ก และมี การประเมิน พัฒนาการที่ ได้มาตรฐาน	1. เพื่อ พัฒนาการ จัดการเรียนการ สอน โดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการ ประเมิน พัฒนาการได้ มาตรฐาน สอดคล้องกับ หลักการประเมิน ตามหลักสูตร ปฐมวัย และได้ รับรองการ คุณภาพการจัด การศึกษา	1. มีกระบวนการ จัดการเรียนการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อาทิเช่น การมีส่วนร่วม การปฏิบัติด้วยตนเอง การทำงานเป็นทีม การ ค้นคว้า ทดลอง และ การมีปฏิสัมพันธ์ กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว 2. มีการประเมิน พัฒนาการของเด็กที่ได้ มาตรฐาน มีคุณภาพ และสอดคล้องกับ หลักการประเมินตาม หลักสูตรปฐมวัย	2. สนับสนุนงบประมาณในการ จัดหาสื่อ และแหล่งเรียนรู้ ที่ สอดคล้องกับ การเรียนรู้ของเด็ก 3. ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ตามแนวทางส่งเสริม กระบวนการ ทางวิทยาศาสตร์ เช่น บ้าน นักวิทยาศาสตร์และ สะเต็มศึกษา 1. เร่งจัดตั้งคณะกรรมการประเมิน พัฒนาการของเด็กให้ได้มาตรฐาน ตามหลักสูตร 2. ส่งเสริมให้มีการนิเทศ ติดตาม การนำผลการประเมินย้อนกลับไป ปรับปรุง และพัฒนาเด็กให้มี คุณภาพตามเกณฑ์ต่อไป	1. แผนงบประมาณ 2. สรุปผลการใช้จ่ายงบประมาณ 1. มีแผนการสอน และเอกสารการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ตามแนวทางส่งเสริมกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ 2. มีคณะกรรมการนิเทศ ติดตาม และให้ความ ช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 1. หนังสือแต่งตั้งคณะกรรมการ 2. มีหลักฐานการประเมินผล และรายงานผลการ ประเมินเด็กทุกคน ตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร 3. ร้อยละของเด็กปฐมวัยที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ของสพฐ.และ สมศ. 1. มีโครงการ และบันทึผลการ นิเทศ ติดตาม การนำผลการประเมินย้อนกลับไป ปรับปรุง และพัฒนาเด็ก

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้าน/ประเด็น	เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
3. พัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ มีการบูรณาการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับเด็กและมีการประเมินพัฒนาการที่ได้มาตรฐาน	1. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการประเมินพัฒนาการได้มาตรฐาน สอดคล้องกับหลักการประเมินตามหลักสูตร ปฐมวัย และได้รับรองการคุณภาพการจัดการศึกษา	3. มีการประกันคุณภาพการศึกษา โดยการจัดทำรายงานการปฏิบัติงาน เสนอต่อต้นสังกัด และเผยแพร่ต่อสาธารณชน สาธารณชน และมีการติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานการประกันคุณภาพโดยใช่วงจรคุณภาพ (PDCA)	1. เร่งรัดให้สถานศึกษามีการจัดทำรายงานการปฏิบัติงาน เสนอต่อต้นสังกัด และเผยแพร่ต่อสาธารณชน 2. เร่งรัดให้มีการติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานการประกันคุณภาพโดยใช่วงจรคุณภาพ (PDCA)	1. รายงานการปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน 2. หลักฐานการเผยแพร่ต่อสาธารณชน 1. มีคณะกรรมการติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานการประกันคุณภาพ 1. ร้อยละของกิจกรรมการเรียนรู้และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมวัฒนธรรมประเพณี 1. มีแผนการจัดประสบการณ์ที่สอดแทรกคุณธรรม และจริยธรรม 2. ร้อยละความพึงพอใจของครู ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา
		4. มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การเรียนรู้ และปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมประเพณีไทย และท้องถิ่น	1. จัดทำโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมอย่างหลากหลาย ต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา 2. ส่งเสริมให้มีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการจัดประสบการณ์ประจำวันอย่างต่อเนื่อง	

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้าน/ประเด็น	เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
4. พัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยการบูรณาการเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ เข้ามาจัดกิจกรรม ให้แก่ผู้เรียน และ ขยายผลการ ดำเนินงานของ โรงเรียนศูนย์ ปฐมวัยต้น แบบอย่าง ต่อเนื่อง	1. เพื่อการ พัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยการบูรณาการ เทคโนโลยี และ ภาษาต่างประเทศ เข้ามาจัดกิจกรรม ให้แก่ผู้เรียน และ ขยายผลการ ดำเนินงานของ โรงเรียนศูนย์ ปฐมวัยต้น แบบอย่าง ต่อเนื่อง	1. มีกระบวนการเรียนรู้ด้าน การใช้สื่อเทคโนโลยี และ ภาษาต่างประเทศ	1. จัดให้มีการวางแผนการใช้ สื่อเทคโนโลยี การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ และการเสริม ทักษะภาษาต่างประเทศ 2. เร่งรัดจัดกิจกรรมเสริม ประสพการณ์ ภาษาต่างประเทศในระดับชั้น ปฐมวัยโดยครู ภาษาต่างประเทศ 3. ให้มีการจัดสถานที่ สื่อ เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ โปรแกรมเสริมทักษะที่ เหมาะสมกับนักเรียนปฐมวัย	1. มีแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ และสื่อ เทคโนโลยี 2. มีคอมพิวเตอร์และโปรแกรมพัฒนาการเรียนรู้ เสริมทักษะที่เหมาะสมสำหรับนักเรียน 1. มีการจัดกิจกรรมเสริมประสพการณ์โดยครู เจ้าของภาษา 1. มีสถานที่ในการใช้ สื่อ เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ และโปรแกรมเสริม 2. ร้อยละความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้าน/ประเด็น	เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
4. พัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยการบูรณาการเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ เข้ามาจัดกิจกรรมให้แก่ผู้เรียน และขยายผลการดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบอย่าง ต่อเนื่อง	1. เพื่อการ พัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยการบูรณาการ เทคโนโลยี และ ภาษาต่างประเทศ เข้ามาจัดกิจกรรมให้แก่ผู้เรียน และ ขยายผลการดำเนินงานของ โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบอย่าง ต่อเนื่อง	2. มีกระบวนการพัฒนา และขยายผลการดำเนินงานสู่โรงเรียนในเขต พื้นที่อำเภอเดียวกัน	1. จัดให้มีความร่วมมือในการ พัฒนาโรงเรียนกับโรงเรียนใน เขตพื้นที่อำเภอเดียวกัน เพื่อ กำหนดแนวทางในการพัฒนา การศึกษาให้มีคุณภาพเท่า เทียมกัน 2. สนับสนุนให้ครูมีการพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรม และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ หลากหลาย 3. ส่งเสริมให้กระจายพื้นที่การ จัดกิจกรรมขยายผลครอบคลุม ทุกโรงเรียนในพื้นที่ 4. ส่งเสริมให้มีการถ่ายทอด ความรู้สู่ผู้ปกครอง ชุมชน และ สร้างเครือข่ายอาสาสมัครสนับสนุนการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน	1. มีแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนในเขต พื้นที่ 2. ร้อยละการร่วมประชุมของโรงเรียนต่าง ๆ ในเขตอำเภอเดียวกัน 1. มีรูปแบบการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย 2. มีเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 1. จำนวนโรงเรียนเครือข่ายอาสาสมัคร สนับสนุนการจัดกิจกรรม 1. ร้อยละความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 2. มีการประชุมขยายผลการดำเนินงาน 3. มีวารสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้าน/ประเด็น	เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
5. พัฒนาและส่งเสริมความพร้อมด้านการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการเรียนร่วม	1. เพื่อพัฒนาและส่งเสริมความพร้อมด้านการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการเรียนร่วม ให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ	1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สภาพแวดล้อม สื่อ อุปกรณ์ที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการเรียนร่วม	1. เร่งรัดประชาสัมพันธ์ข้อมูล ความรู้ และข่าวสารการให้บริการทางการศึกษาแก่เด็กพิเศษในการเรียนร่วม 2. จัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ เฉพาะด้าน ดูแลรับผิดชอบ การจัดการศึกษาให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษในการดูแล 3. ส่งเสริมให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่ ที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 4. ส่งเสริมให้มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจในการดูแลเด็กพิเศษร่วมกันระหว่างโรงเรียน และผู้ปกครอง	1. มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ด้านการให้บริการทางการศึกษาแก่เด็กพิเศษในการเรียนร่วม 2. มีเอกสารในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร 1. มีบุคลากรด้านการศึกษาพิเศษเป็นผู้ดูแลจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเพียงพอ และเหมาะสม 1. มีแผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 2. มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่ ที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 1. มีโครงการสร้างความรู้ ความเข้าใจในการดูแลเด็กพิเศษร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง 2. ร้อยละความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้าน/ประเด็น	เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
5. พัฒนาและส่งเสริมความพร้อมด้านการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการเรียนร่วม	1. เพื่อพัฒนาและส่งเสริมความพร้อมด้านการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการเรียนร่วม ให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ	2. มีการขอสนับสนุนความร่วมมือกับองค์กรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ	1. จัดให้มีการประสานความร่วมมือกับองค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา 2. จัดทำเครือข่ายผู้ปกครองและผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้การสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท	1. มีคณะกรรมการดำเนินงาน 2. มีโครงการสนับสนุนความร่วมมือ 3. จำนวนร้อยละความร่วมมือกับองค์กร หน่วยงานด้านการจัดการศึกษาพิเศษ 1. มีเครือข่ายผู้ปกครองและผู้เชี่ยวชาญ 2. ร้อยละความพึงพอใจของเครือข่ายเป้าหมาย กลไก กลยุทธ์ และตัวชี้วัด ด้านการบริหารงานบุคคล

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้าน/ประเด็น	เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
<u>ด้านการบริหารงาน</u>				
บุคคล 6. พัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความสามารถ มีวุฒิทางการศึกษาตรงตามความรู้ ที่สอน มีจิตสำนึก และ ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ การปฏิบัติหน้าที่	1. เพื่อพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความสามารถ มีจิตสำนึก และ มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ ให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ตลอดถึงยึดมั่นในระเบียบวินัย และ จรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพครู	1. มีการกำหนด และควบคุมมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูผู้สอนด้านความรู้ ความสามารถ การปฏิบัติตามระเบียบวินัย และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ 2. มีการสรรหาครู และมอบหมายหน้าที่ปฏิบัติงานตรงตามความถนัด และความสามารถส่วนบุคคล	1. เร่งรัดให้ความรู้ และติดตามความประพฤติ การปฏิบัติตนที่เหมาะสม ถูกต้องตามระเบียบวินัย และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ 2. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเอง เพื่อพัฒนา และคงวิทยฐานะ ตลอดจนการทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก 1. จัดให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาร่วมกัน กำหนดคุณสมบัติผู้ถูกคัดเลือก ให้มีความรู้ ความสามารถ ความทุ่มเท และเสียสละเพื่อเด็กตามตำแหน่งหน้าที่	1. มีเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานของครูปฐมวัย 2. มีคู่มือ และมีการเผยแพร่ ทำความเข้าใจแนวการปฏิบัติงานที่ต้องทำตามระเบียบราชการ 1. มีเอกสารการประเมินตนเองของครู (SAR) 2. มีโครงการ และการจัดอบรมการพัฒนา วิทยฐานะ และคงไว้ซึ่งวิทยฐานะ 1. มีกระบวนการสรรหา และเกณฑ์การคัดเลือกบุคลากร และครูปฐมวัยชัดเจน 2. ร้อยละของความพึงพอใจของผู้ถูกคัดเลือก

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้าน/ประเด็น	เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
6. พัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความสามารถ มีวุฒิทางการศึกษาตรงตามความรู้ที่สอน มีจิตสำนึก และมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่	1. เพื่อพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความสามารถ มีจิตสำนึก และมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดถึงยึดมั่นในระเบียบวินัย และจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพครู	2. มีการสรรหาครูและมอบหมายหน้าที่ปฏิบัติงานตรงตามความถนัดและความสามารถส่วนบุคคล 3. มีการพัฒนาบุคลากรครูให้มีความรู้ เจตคติและทักษะการปฏิบัติงาน การจัดการเรียน การสอนปฐมวัย	2. จัดให้ครูได้ปฏิบัติหน้าที่ตามความถนัด ตามวุฒิการศึกษาที่จบ และส่งเสริมพัฒนาการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง 1. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนปฐมวัย 2. สนับสนุนงบประมาณในการร่วม ประชุม อบรม สัมมนาหรือร่วมกิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถของครูผู้สอนปฐมวัย	1. มีคำสั่งการปฏิบัติหน้าที่ประจำปี การศึกษา 2. ร้อยละความพึงพอใจของ ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ 1. มีโครงการพัฒนาครู 2. จำนวนครั้ง/ปีของกิจกรรมการพัฒนาครู 3. ร้อยละของจำนวนครูที่ได้รับการพัฒนา 4. ร้อยละของความพึงพอใจของครูต่อการฝึกอบรม 1. มีแผนงบประมาณ 2. มีบันทึกการใช้จ่ายงบประมาณ

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้าน/ประเด็น	เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
6. พัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถ มีวุฒิทางการศึกษาตรงตามความรู้ที่สอน มีจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่	1. เพื่อพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถ มีจิตสำนึก และมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดจนยึดมั่นในระเบียบวินัย และจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพครู	3. มีการพัฒนาบุคลากรครู ให้มีความรู้ เจตคติและทักษะการปฏิบัติงาน การจัดการเรียน การสอนปฐมวัย	3. ส่งเสริมให้มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่ประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับ 4. มีการจัด 1. ส่งเสริมให้มีการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติในการกำหนดอัตราส่วนระหว่างครูต่อเด็กที่เหมาะสมได้อย่างชัดเจน 2. จัดให้มีพี่เลี้ยงช่วยดูแลในชั้นเรียนปฐมวัยร่วมกับครูผู้สอนครบทุกชั้นเรียน 3. จัดหางบประมาณเพื่อดำเนินการจัดหาครูและบุคลากรสนับสนุนอย่างเพียงพอ	1. มีโครงการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย 2. ร้อยละของจำนวนครั้งในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3. ร้อยละของความพึงพอใจของครูต่อการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 1. มีอัตราครูปฐมวัยเหมาะสมกับจำนวนเด็กตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร 1. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิบัติงานประจำปี 2. ร้อยละความพึงพอใจของครูและผู้ปกครอง 1. ร้อยละของการระดมทุน และทรัพยากร 2. บัญชีแหล่งเงินทุนสนับสนุน

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้าน/ประเด็น	เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
6. พัฒนา ครูผู้สอนให้มี ความรู้ ความสามารถ มี วุฒิทางการศึกษา ตรงตามความรู้ ที่สอน มีจิตสำนึก และความ รับผิดชอบต่อการ ปฏิบัติหน้าที่	1. เพื่อพัฒนา ครูผู้สอนให้มี ความรู้ ความสามารถ มี จิตสำนึก และ มีความรับผิดชอบ ต่อการปฏิบัติหน้าที่ ให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ตลอดถึงยึดมั่นใน ระเบียบวินัย และ จรรยาบรรณตาม มาตรฐานวิชาชีพครู	5. มีการประเมินผลการ ปฏิบัติงานของครูและ บุคลากรที่หลากหลาย	1. แต่งตั้งคณะกรรมการ ประเมินผลการปฏิบัติงาน อย่างเป็นระบบ 2. ส่งเสริมให้มีการนำผลการ ประเมินผลการปฏิบัติงานมา ใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการ ปฏิบัติงาน	1. มีคณะกรรมการ และดำเนินการประเมินผล การปฏิบัติงานของครู และบุคลากรอย่าง ต่อเนื่อง 2. ร้อยละความพึงพอใจของครูและบุคลากรต่อ ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน 1. มีคณะกรรมการ และการดำเนินการติดตาม และตรวจสอบการนำผลการประเมินผลการ ปฏิบัติงานมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการ ปฏิบัติงาน

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้าน/ประเด็น	เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
7. ส่งเสริมให้ครูได้ปฏิบัติหน้าที่เต็มตามศักยภาพความสามารถ ความถนัด และตรงตามวุฒิ การศึกษาที่จบมา	1. เพื่อให้มีการส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาและปฏิบัติหน้าที่เต็มตามศักยภาพ ความถนัด และตรงตามวุฒิ การศึกษาที่จบมา โดยมีกลไก	1. มีการพัฒนาบุคลากร เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ และแก้ปัญหา ในการจัดการเรียนการสอนสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงาน โดยการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน และ การศึกษาต่อ 2. มีกระบวนการติดตาม ประเมินผล และรายงาน ผลการปฏิบัติหน้าที่ของครูเต็มตามศักยภาพ ความสามารถ ความถนัด	1. ส่งเสริมให้สถานศึกษาสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถ ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง 2. ส่งเสริมให้มีการสร้างความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา และสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการจัดการศึกษาปฐมวัย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับ การศึกษาปฐมวัย 1. จัดให้ทำแผนการนิเทศติดตาม ประเมินผลเป็นระยะ 2. จัดให้มีความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในการ นิเทศติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน อย่างต่อเนื่อง	1. มีโครงการ และกิจกรรมพัฒนาครูในต่าง ๆ 2. ร้อยละของความพึงพอใจของครูต่อการเข้ารับการพัฒนา 1. มีโครงการ และกิจกรรมการให้ความร่วมมือของหน่วยงาน อื่น ๆ 2. ร้อยละของการให้ความร่วมมือ 1. มีการนิเทศ ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ 2. ร้อยละความพึงพอใจของครูต่อระบบการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงาน 1. มีการนิเทศ ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ 2. ร้อยละความพึงพอใจของครู และ ผู้เกี่ยวข้อง ต่อระบบการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้าน/ประเด็น	เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
7. ส่งเสริมให้ครูได้ปฏิบัติหน้าที่เต็มตามศักยภาพความสามารถ ความถนัด และตรงตามวุฒิการศึกษาที่จบมา	1. เพื่อให้มีการส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาและปฏิบัติหน้าที่เต็มตามศักยภาพ ความสามารถ ความถนัด และตรงตามวุฒิการศึกษาที่จบมา โดยมีกลไก	3. มีการส่งเสริมสวัสดิการและขวัญกำลังใจให้ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานดีและมีประสิทธิภาพ ให้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคง และความก้าวหน้าในวิชาชีพ	1. จัดให้มีคู่มือกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาความดี ความชอบ ที่ยุติธรรมและโปร่งใส 2. จัดตั้งกองทุนสนับสนุนช่วยเหลือครู 3. จัดกิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรติแก่ครูผู้ผลการปฏิบัติงานดี	1. แต่ตั้งคณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบ 2. ร้อยละความพึงพอใจของครูและบุคลากรที่มีต่อคณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบ 1. มีคณะกรรมการดำเนินงาน 1. มีสวัสดิการครูและบุคลากรและกิจกรรมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน 2. ร้อยละความพึงพอใจของครูและบุคลากรที่มีต่อสวัสดิการที่จัดขึ้น
<u>ด้านการบริหารงาน</u>				
<u>งบประมาณ</u>				
8. พัฒนาระบบโครงสร้างการบริหารงาน โดยการมอบหมายงานและความรับผิดชอบให้ฝ่ายต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม	1. เพื่อให้มีระบบโครงสร้างการบริหารงานโดยการมอบหมายงาน และความรับผิดชอบให้ฝ่ายต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม	1. มีการจัดทำแผน และระบบโครงสร้างการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพและครบวงจร	1. ให้มีการประชุมจัดทำแผน และระบบโครงสร้างการบริหารงานบุคคล 2. มอบหมายงานและเร่งรัดให้มีการประเมินผล การปฏิบัติงาน	1. มีคณะกรรมการดำเนินงาน 2. มีโครงสร้างการบริหารงานชัดเจน 1. มีหนังสือมอบหมายงาน 2. ความพึงพอใจต่อการมอบหมายงาน และการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้าน/ประเด็น	เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
9. ปรับปรุงและพัฒนาแผนการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบอย่างต่อเนื่อง และให้มีการดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณได้อย่างถูกต้อง	1. เพื่อพัฒนาแผนการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ โดยการมีคณะกรรมการร่วมกันจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และความต้องการของศูนย์	1. มีการวิเคราะห์สภาพของโรงเรียน ศูนย์ เพื่อนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ โครงการ กิจกรรม และวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณ อย่างเหมาะสม	1. เร่งรัดให้มีการจัดทำวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างคุ้มค่า และเหมาะสมกับแนวทางการพัฒนาเด็กที่ได้มาตรฐาน 2. เร่งรัดให้มีการปฏิบัติตามแผนของการใช้จ่ายงบประมาณ ตามระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณ แผ่นดิน และนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด 3. ส่งเสริมให้มีการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ	1. มีทีมงานร่วมกันวิเคราะห์สถานภาพของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ และจัดทำแผนงบประมาณ 2. มีแผนงบประมาณ และแผนการปฏิบัติงานตามโครงการ และกิจกรรมที่กำหนด 3. ร้อยละความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์และวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณ 1. มีสรุปการใช้จ่ายงบประมาณ 2. มีการเบิกจ่ายงบประมาณให้ตรงตามแผนงาน และถูกต้องตามระเบียบงบประมาณ 1. มีคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ ได้ตรงตามแผน และมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้าน/ประเด็น	เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
10. พัฒนาระบบการบริหารงานงบประมาณ โดยมุ่งเน้นความเป็นอิสระ ความโปร่งใส ความคล่องตัว ความคุ้มค่า ประหยัด และสามารถตรวจสอบได้	1. เพื่อพัฒนาระบบการบริหารงานงบประมาณ โดยมุ่งเน้นความเป็นอิสระ ความโปร่งใส ความคล่องตัว ความคุ้มค่า ประหยัด และสามารถตรวจสอบได้	1. มีการจัดระบบการบริหารงานงบประมาณอย่างเหมาะสม มีการบริหารงานอย่างอิสระ ความโปร่งใส ความสามารถตรวจสอบได้ 2. มีการประเมินผลการใช้งบประมาณและนำข้อมูลย้อนกลับไปใช้เพื่อปรับปรุง แก้ไขและพัฒนา	1. ส่งเสริมให้ผู้บริหารมีอิสระในการบริหารจัดการงบประมาณ ทำให้เกิดความคล่องตัว ยืดหยุ่น โปร่งใส และตรวจสอบได้ 2. เร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงานที่กำหนดอย่างครบถ้วน และมีประสิทธิภาพ 1. จัดและส่งเสริมให้สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ให้มีการตรวจสอบประเมินผลการใช้งบประมาณ และจัดทำสรุปแผนการปฏิบัติงาน เมื่อการดำเนินงานเสร็จสิ้น 2. ส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมิน เพื่อรับทราบปัญหา อุปสรรคในการใช้จ่ายงบประมาณ และนำข้อมูลย้อนกลับไปวางแผนงบประมาณในปีถัดไป	1. มีการจัดทำแผนงบประมาณแบบมีส่วนร่วม 2. มีคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนงบประมาณ 1. มีการเบิกจ่ายงบประมาณได้ครบถ้วน ตามแผนงาน โครงการ 2. มีรายงานการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงานงบประมาณ 3. ร้อยละความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง 1. มีคณะกรรมการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ 2. มีรายงานการใช้งบประมาณ โดยจัดทำสรุปแผนการปฏิบัติงาน 1. มีคณะกรรมการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการประเมิน 2. มีการนำเสนอสารสนเทศ จากการวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับไปใช้ในการกำหนดงบประมาณ

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้าน/ประเด็น	เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
<u>ด้านการบริหารงาน</u>				
<u>ทั่วไป</u>				
11. พัฒนาระบบการให้บริการ อาหาร เครื่องดื่มและอาหารเสริมนม และ มีการสนับสนุนให้วางแผนจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบให้มีความเหมาะสม	1. เพื่อพัฒนาให้มีระบบบริการ การส่งเสริม สนับสนุน ประสาน และ อำนวยความสะดวก ดำเนินงานของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ได้ มาตรฐาน และมีคุณภาพ	1. มีการจัดบริการนักเรียน ด้าน สุขภาพ อนามัย	1. สนับสนุนให้จัดบริการอาหาร กลางวัน อาหารเสริมนม และ การดูแลภาวะโภชนาการ 2. ส่งเสริมให้มีการจัดบริการ ด้านทันตกรรมแก่นักเรียน 3. ส่งเสริมให้มีการบริการด้าน สุขอนามัย การดูแลความ ปลอดภัย และการเฝ้าระวัง ป้องกันโรคติดต่อ 4. ส่งเสริมให้มีการประสาน หน่วยงานด้านสาธารณสุข ร่วมดูแลสุขอนามัยของนักเรียน และบุคลากรในโรงเรียน	1. มีแผนงาน โครงการ บริการด้านสุขภาพแก่นักเรียน 2. มีโครงการอาหารเสริมนม และเครื่องดื่มตามหลัก โภชนาการให้แก่เด็กอย่างทั่วถึง 3. ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการ 1. มีโครงการดูแลทันตกรรมนักเรียนร่วมกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง เช่น สาธารณสุข และโรงพยาบาลเป็นต้น 2. ร้อยละความพึงพอใจของครู ผู้ปกครอง และนักเรียนต่อการ จัดบริการด้านทันตกรรมของผู้เรียน 1. มีโครงการบริการด้านสุขอนามัย การดูแล ความปลอดภัย และการเฝ้าระวังป้องกันโรคติดต่อ 2. ร้อยละความพึงพอใจของครู ผู้ปกครอง และนักเรียนต่อการ จัดบริการด้านสุขอนามัยของผู้เรียน 1. มีโครงการรับบริการด้านสุขอนามัยจากหน่วยงาน สาธารณสุข 2. ร้อยละความพึงพอใจของครู ผู้ปกครอง และนักเรียนต่อ การจัดการบริการด้านสุขอนามัยของผู้เรียน

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้าน/ประเด็น	เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
ด้านการ				
บริหารงาน	1. เพื่อพัฒนาให้มีระบบ	2. มีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ และ	1. ส่งเสริมให้มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ อย่างเป็นระบบ และให้ทันสมัย	1. มีคณะกรรมการจัดทำสารสนเทศ
ทั่วไป	บริการ การ	การประชาสัมพันธ์การ		2. มีรายงานการจัดทำข้อมูล สารสนเทศ ที่เป็นระบบ และทันสมัย
11. พัฒนา	ส่งเสริม	บริหารงานโรงเรียน	2. ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดให้มีการ	1. มีเอกสารเผยแพร่ข่าวสาร และ
ระบบการ	สนับสนุน	ศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ	ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูล	ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง
ให้บริการ	ประสาน และ		ข่าวสารสนเทศ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจ	2. ร้อยละความพึงพอใจของผู้มีส่วน
อาหาร	อำนวยความสะดวก		ตรงกัน	เกี่ยวข้อง
เครื่องดื่มและ	อำนวยความสะดวก		3. จัดให้มีการประเมินข้อมูลสารสนเทศ และ	1. มีคณะกรรมการประเมินข้อมูลสารสนเทศ
อาหารเสริมนม	การดำเนินงาน		ปรับปรุงพัฒนาเป็นระยะ	เพื่อปรับปรุง พัฒนาเป็นระยะ
และ	ของศูนย์เด็ก			
มีการสนับสนุน	ปฐมวัย	3. มีการประสาน	1. ประสานการดำเนินงานด้านการบริหารฝ่าย	1. คณะกรรมการบริหารงานครบทุกฝ่าย
ให้วางแผนจัด	ต้นแบบเป็นไป	ส่งเสริมสนับสนุน การ	ต่างๆ ให้บรรลุตามเป้าหมาย	2. มีการร่วมประชุมการดำเนินงานทุกฝ่าย
สภาพแวดล้อม	ด้วยความ	ปฏิบัติงานด้านการ		3. ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการ
ในศูนย์เด็ก	เรียบร้อย ได้	บริหารงานวิชาการ	2. สืบหาปัญหาความต้องการในด้านบริหารงาน	1. มีคณะกรรมการดำเนินการ
ปฐมวัยต้นแบบ	มาตรฐาน	การบริหารงาน	ต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงการส่งเสริม การ	2. มีการระดมบุคลากรสำรวจสภาพปัญหา
ให้มีความ	และมีคุณภาพ	งบประมาณ การ	สนับสนุน และการให้บริการการดำเนินงานของ	ความต้องการของแต่ละฝ่าย
เหมาะสม		บริหารงานบุคคล และ	แต่ละฝ่ายเป็นไปด้วยความเรียบร้อย	
		การบริหารงานทั่วไป		

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้าน/ประเด็น	เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
11. พัฒนาระบบการให้บริการอาหาร เครื่องดื่มและอาหารเสริมนม และมีการสนับสนุนให้วางแผนจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบให้มีความเหมาะสม	1. เพื่อพัฒนาให้มีระบบบริการ การส่งเสริม สนับสนุน ประสาน และอำนวยความสะดวก การดำเนินงานของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ ด้วยความเรียบร้อย ได้มาตรฐาน และมีคุณภาพ	3. มีการประสาน ส่งเสริมสนับสนุน การปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงาน งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป 4. มีการบริหารจัดการอาคารสถานที่ ทั้งภายในและภายนอก โดยสถานศึกษาจัดสรร งบประมาณให้อย่างเพียงพอ สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก และหน่วยการเรียนรู้	3. ส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวก ให้การบริหารงานด้านต่าง ๆ บรรลุเป้าหมาย 4. เร่งรัดให้มีการจัดตั้งเครือข่ายการศึกษา เพื่อแสวงหาความร่วมมือ ความช่วยเหลือ สนับสนุนและระดมทุนในการจัดการศึกษา 1. ให้วางแผนการบริหารจัดอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม อย่างเหมาะสม เพียงพอ สอดคล้องกับความต้องการและการพัฒนาของเด็กปฐมวัย 2. ส่งเสริมให้มีการดูแล ปรับปรุง และพัฒนาอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้อยู่ในสภาพที่สะอาด ปลอดภัย ได้มาตรฐานพร้อมที่จะใช้ประโยชน์อยู่เสมอ	1. มีโครงการส่งเสริมและสนับสนุน 2. มีคณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุน 3. ร้อยละความพึงพอใจต่อการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของบุคลากรระดับปฐมวัย 1. มีคณะกรรมการเครือข่าย 1. มีแผนการบริหารจัดอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมให้ 1. มีสภาพแวดล้อม อาคารเรียน สนามเด็กเล่น ห้องน้ำ ห้องส้วมที่สะอาดปลอดภัย 2. มีอาคารเรียน สนามเด็กเล่น ห้องน้ำ ห้องส้วมที่เพียงพอสำหรับจัดกิจกรรม 3. ร้อยละความพึงพอใจของเด็ก และผู้ปกครองนักเรียน

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้าน/ประเด็น	เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
11. พัฒนาระบบการให้บริการ อาหาร เครื่องดื่มและอาหารเสริมนม และมีการสนับสนุนให้วางแผนจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบให้มีความเหมาะสม	1. เพื่อพัฒนาให้มีระบบบริการ การส่งเสริม สนับสนุน ประสาน และ อำนวยความสะดวก ดำเนินงานของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ได้ มาตรฐานและมีคุณภาพ	4. มีการบริหารจัดการ อาคารสถานที่ ทั้งภายใน และภายนอก โดย สถานศึกษาจัดสรร งบประมาณให้อย่าง เพียงพอ สอดคล้องกับ ความต้องการของเด็ก และหน่วยการเรียนรู้	3. จัดให้มีการติดตาม และ ตรวจสอบการใช้อาคารสถานที่ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเอื้อ ประโยชน์ต่อการเรียนรู้ 4. ส่งเสริมให้มีการประเมินผล และรายงานการใช้อาคารสถานที่ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการ ให้บริการอย่างต่อเนื่อง	1. มีคณะกรรมการติดตาม และ ตรวจสอบการใช้อาคารสถานที่ 2. มีโครงการดำเนินการ 1. มีการจัดทำรายงาน การประเมินผลการใช้อาคาร สถานที่
12. พัฒนาระบบสารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย	1. เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศ ข่าวสาร และ การประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย ตลอดจนการ บริการ การให้ความร่วมมือ เพื่อให้มีความเข้าใจที่ดีกับ บุคคล หน่วยงาน	1. มีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อ สาธารณชน ให้ได้รับทราบ ผลการดำเนินงานใน รูปแบบที่หลากหลาย	1. ส่งเสริมให้มีการวางแผน ประชาสัมพันธ์ผลการจัด การศึกษา โดยการ มีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน องค์กร สถาบัน และสื่อมวลชนใน ท้องถิ่น 2. ส่งเสริมให้มีเครือข่ายการ ประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย	1. มีการประชาสัมพันธ์การจัด การศึกษาปฐมวัยต่อ สาธารณชน 2. มีรูปแบบการประชาสัมพันธ์ ที่หลากหลาย 3. มีเอกสารเผยแพร่ผลการจัด การศึกษา 1. มีเครือข่ายการ ประชาสัมพันธ์ 2. จำนวนเครือข่ายการ ประชาสัมพันธ์

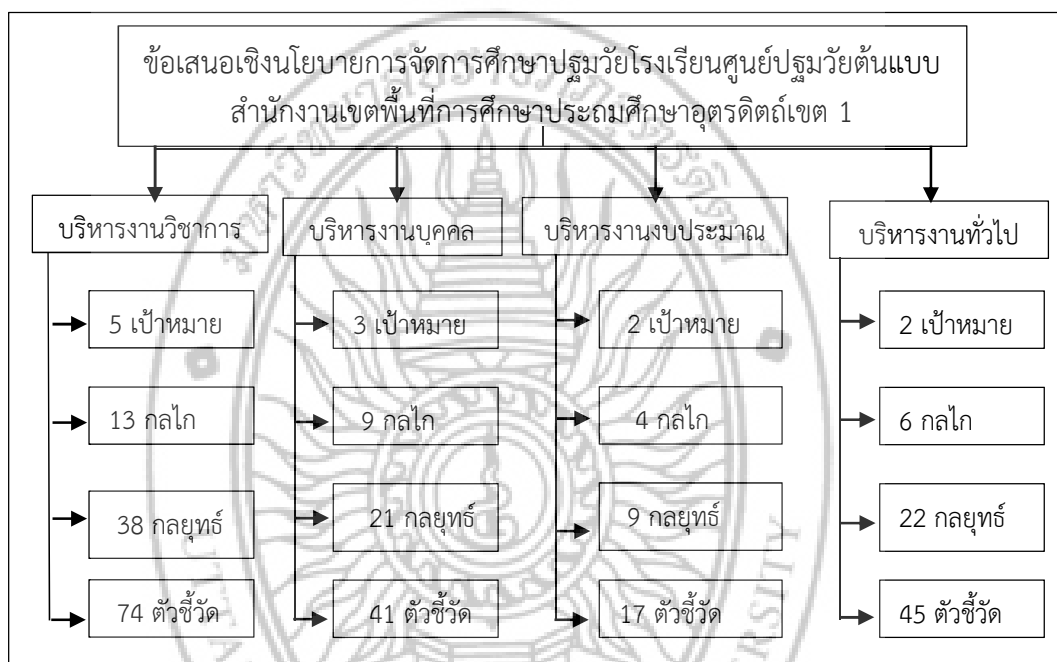
ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้าน/ประเด็น	เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
12. พัฒนาระบบสารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายที่สอดคล้องการบริการ การให้ความร่วมมือเพื่อให้มีความเข้าใจที่ดีกับบุคคล หน่วยงาน	1. เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศ ข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย ตลอดจนการบริการ การให้ความร่วมมือเพื่อให้มีความเข้าใจที่ดีกับบุคคล หน่วยงาน	1. มีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณชน ให้ได้รับทราบผลการดำเนินงานในรูปแบบที่หลากหลาย 2. ให้ดำเนินการพัฒนาระบบข้อมูล ข่าวสาร การให้บริการสื่อ วัสดุอุปกรณ์ เทคนิค ความรู้ และ อื่น ๆ ที่เป็นปัจจุบันและทันสมัย ให้แก่เครือข่ายครูผู้สอน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่รับบริการ	3. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ ให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ผลงานของสถานศึกษา 1. เร่งรัดให้กำหนดแผนการดำเนินงาน โครงการ และกิจกรรมบริการสาธารณะ ข้อมูลความรู้ ข่าวสาร และการจัดการศึกษาให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา 2. ส่งเสริมให้มีความร่วมมือ และสนับสนุนทางวิชาการแก่เครือข่ายการศึกษา ครู ผู้ปกครองและชุมชนอย่างต่อเนื่อง	1. มีโครงการพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ 2. ร้อยละของจำนวนการประชาสัมพันธ์ในการพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ 3. ร้อยละความพึงพอใจของบุคลากรผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ 1. มีแผน โครงการ และกิจกรรม 1. มีแหล่งเรียนรู้สนับสนุนทางวิชาการ แก่เครือข่ายการศึกษา ครู ผู้ปกครอง และชุมชน

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้าน/ประเด็น	เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
12. พัฒนาระบบสารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย	1. เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศ ข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย ตลอดจนการบริการ การให้ความร่วมมือ เพื่อให้มีความเข้าใจที่ดีกับบุคคลหน่วยงาน	2. ให้ดำเนินการพัฒนาระบบข้อมูล ข่าวสาร การให้บริการสื่อ วัสดุอุปกรณ์ เทคนิค ความรู้ และ อื่น ๆ ที่เป็นปัจจุบันและทันสมัย ให้แก่เครือข่ายครูผู้สอน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่รับบริการ	3. ส่งเสริมให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กร และหน่วยงานในจัดการศึกษา 4. จัดให้มีการประเมินความพึงพอใจ และนำผลการประเมินมาปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาระบบงานบริการสาธารณะอย่างต่อเนื่อง	1. มีโครงการให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษา 2. มีการให้คำปรึกษาด้านการดูแล ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย 1. มีคณะกรรมการประเมินความพึงพอใจ 2. มีรายงานผลการประเมิน 3. มีการนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาระบบงานบริการสาธารณะอย่างต่อเนื่อง

ผลการวิจัยที่เกิดจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร การวิจัยเชิงสำรวจ การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก และการสนทนากลุ่ม ทำให้ได้ร่างข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ที่มีองค์ประกอบเป็น เป้าหมาย กลไก กลยุทธ์ และตัวชี้วัด ใน 4 ด้าน คือ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป ในรายละเอียดปรากฏดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 องค์ประกอบข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ

ตอนที่ 3 ผลการตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ตามเกณฑ์ความเหมาะสม และความเป็นไปได้

จากการตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 ตามเกณฑ์ความเหมาะสม และความเป็นไปได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาตามแนวคิดของ Guskey (2000) และแปลผลระดับความคิดเห็นโดยใช้ค่าเฉลี่ยของผลคะแนนความเหมาะสม และความเป็นไปได้ตามแนวคิดของ เบสท์ (Best, 1970 อ้างถึงใน บุญมี พันธุ์ไทย, 2545, น.60) ซึ่งพบว่านโยบายที่กำหนดมีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ที่จะนำไปใช้ในการบริหารงานกับโรงเรียนปฐมวัย ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบาย

ข้อเสนอเชิงนโยบาย	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
ด้านการบริหารงานวิชาการ				
1. พัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น	4.88	0.33	4.90	0.30
2. พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นศูนย์วิชาการร่วมกับผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่นๆ	4.88	0.33	4.90	0.30
3. พัฒนาการจัดการเรียนการสอน มีการประเมินพัฒนาการได้มาตรฐาน และได้รับรองคุณภาพการจัดการศึกษา	4.52	0.71	4.76	0.48
4. พัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยการบูรณาการเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศเข้ามามีกิจกรรมให้แก่ผู้เรียน และขยายผลการ ดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบอย่างต่อเนื่อง	4.49	0.74	4.77	0.43
5. พัฒนาและส่งเสริมความพร้อมด้านการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่ มีความต้องการพิเศษในการเรียนร่วม	4.86	0.36	4.83	0.38
รวม	4.73	0.55	4.84	0.38
ด้านการบริหารงานบุคคล				
6. พัฒนาคู่มือสอนให้มีความรู้ ความสามารถ มีจิตสำนึก และความรับผิดชอบ ต่อการปฏิบัติหน้าที่	4.93	0.31	4.91	0.36
7. พัฒนาและส่งเสริมสวัสดิการอย่างสม่ำเสมอ	4.94	0.24	4.94	0.24
8. พัฒนาระบบการดำเนินงาน การสรรหาบุคลากร โดยให้มีองค์กร หน่วยงานท้องถิ่น และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	4.10	0.85	4.25	0.79
รวม	4.83	0.48	4.84	0.45
ด้านการบริหารงานงบประมาณ				
9. พัฒนาระบบการให้บริการ การส่งเสริม การสนับสนุน การประสานงาน และ อำนวยการ	5.00	0.00	4.97	0.17
10. พัฒนาระบบการบริหารงานงบประมาณ โดยมุ่งเน้นความเป็นอิสระ ความโปร่งใส คล่องตัว คุ่มค่า ประหยัด และสามารถตรวจสอบได้	4.97	0.17	4.91	0.28
รวม	4.99	0.12	4.94	0.23
ด้านการบริหารงานทั่วไป				
11. พัฒนาระบบการบริหารงานงบประมาณ โดยมุ่งเน้นความเป็นอิสระ ความ โปร่งใส ความคล่องตัว ความคุ้มค่า ประหยัด และสามารถตรวจสอบได้	4.77	0.52	4.86	0.46
12. พัฒนาการประชาสัมพันธ์ และการให้ความร่วมมือ	4.96	0.20	4.96	0.20
รวม	4.85	0.42	4.90	0.37
รวมทุกด้าน	4.82	0.47	4.86	0.39

จากตาราง 13 พบว่า ผลการตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย
โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ในภาพรวมมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด
($\bar{x} = 4.82$, S.D. = 0.47) และ ($\bar{x} = 4.86$, S.D. = 0.39) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย ตามมติของการประเมิน CIPPIEST เพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย และเพื่อตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ตามเกณฑ์ความเหมาะสม และความเป็นไปได้

สรุปผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินการดำเนินงานพัฒนาและตรวจสอบข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย ตามมติของการประเมิน CIPPIEST โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ตามเกณฑ์ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ศึกษาพิเศษ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนระดับปฐมวัย และผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัยของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 รวมประชากรทั้งสิ้น 1,399 คน กลุ่มตัวอย่างใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 45 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 6 คน และครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 36 คน ส่วนผู้ปกครองนักเรียนใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 297 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 342 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบบันทึกประเด็นข้อเสนอเชิงนโยบาย การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบตามการประเมิน CIPPIEST มีผลการดำเนินการอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด สามารถนำมาพัฒนาเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายของการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไปได้ทั้งหมด 12 ประเด็น ประกอบด้วย

1. พัฒนาโครงการและหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก สถานศึกษาและท้องถิ่น
2. พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นศูนย์วิชาการต้นแบบร่วมกับผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่น ๆ
3. พัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ มีการบูรณาการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับเด็ก และมีการประเมินพัฒนาการที่ได้มาตรฐาน
4. พัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยการบูรณาการเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศเข้ามาจัดกิจกรรมให้แก่ผู้เรียน และขยายผลการดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบอย่างต่อเนื่อง
5. พัฒนาและส่งเสริมความร่วมมือด้านการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการเรียนร่วม

6. พัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความสามารถ มีวุฒิทางการศึกษาตรงตามความรู้ที่สอน มีจิตสำนึก และความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ 7. ส่งเสริมให้ครูได้ปฏิบัติหน้าที่เต็มตามศักยภาพ ความสามารถ ความถนัด และตรงตามวุฒิการศึกษาที่จบมา 8. พัฒนาระบบโครงสร้างการบริหารงานโดยการมอบหมายงาน และความรับผิดชอบให้ฝ่ายต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม 9. ปรับปรุงและพัฒนาแผนการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบอย่างต่อเนื่อง และให้มีการดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณได้อย่างถูกต้อง 10. พัฒนาระบบการบริหารงานงบประมาณ โดยมุ่งเน้นความเป็นอิสระ ความโปร่งใส ความคล่องตัว ความคุ้มค่า ประหยัด และสามารถตรวจสอบได้ 11. พัฒนาระบบการให้บริการ อาหาร เครื่องดื่มและอาหารเสริมนม และมีการสนับสนุนให้วางแผน จัดสภาพแวดล้อมในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบให้มีความเหมาะสม และ 12. พัฒนาระบบสารสนเทศ และการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัย มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ในการศึกษาการดำเนินงานโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรดิษฐ์เขต 1 โดยพบว่าผลการวิเคราะห์การดำเนินงานอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นผลสืบเนื่องมาจากการกำหนดนโยบายโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนา การจัดการศึกษาปฐมวัยในชนบทที่มีความขาดแคลนในทุกด้าน ให้มีคุณภาพเท่าเทียมกับสถานศึกษา ในเมืองตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย และมีกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่การศึกษา ความต้องการ ความจำเป็น การจัดทำแผน การดำเนินงานตามแผน การติดตามและการประเมินผล การปฏิบัติงาน ทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการประเมิน โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ที่ส่วนใหญ่มีผลการประเมินคุณภาพในระดับดีมาก (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558, น.55)

2. ผลการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาคุดดิษฐ์เขต 1 ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหาร 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป โดยแต่ละด้านจะมีข้อเสนอเชิงนโยบายที่ประกอบด้วย เป้าหมาย กลไก กลยุทธ์ และตัวชี้วัด ที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ สอดคล้องกับ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545) ที่ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจ การบริหาร และการจัดการศึกษาไปสู่สถานศึกษาเพื่อให้มีอิสระในการบริหารและการจัดการ สามารถตัดสินใจในระดับของหน่วยปฏิบัติได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ ภูคาบขาว (2553, น.277-278) ที่ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนเรียนร่วม จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย ชุดของเป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัด ตามกรอบโครงสร้างซีท ที่มุ่งจะก่อให้เกิดผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์ และพันธกิจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณิ่ง สายแก้ว (2549, น.289-316) ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการการศึกษาปฐมวัยในจังหวัด

สุรินทร์ พบว่า ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายที่มีองค์ประกอบในด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ และตัวชี้วัดของการบริหารงานโดยรวม การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ส่วนข้อเสนอเชิงนโยบายที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจำแนกตามการบริหารงานแต่ละด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยมีองค์ประกอบทั้งหมด 12 เป้าหมาย 32 กลไก 90 กลยุทธ์ และ 177 ตัวชี้วัด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ด้านการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ เป้าหมายด้านการบริหารงานหลักสูตร ประกอบด้วย 2 กลไก 7 กลยุทธ์ และ 16 ตัวชี้วัด เป้าหมายด้านการจัดศูนย์วิชาการ ประกอบด้วย 3 กลไก 9 กลยุทธ์ และ 18 ตัวชี้วัด เป้าหมายด้านการจัดเรียนการสอน การประเมินพัฒนาการ และการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 4 กลไก 9 กลยุทธ์ และ 17 ตัวชี้วัด เป้าหมายด้านการพัฒนาขยายผลการดำเนินงาน ประกอบด้วย 2 กลไก 7 กลยุทธ์ และ 13 ตัวชี้วัด และเป้าหมายด้านจัดการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย 2 กลไก 6 กลยุทธ์ และ 10 ตัวชี้วัด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุเทพ กันแย้ม (2557, น.97-99) ที่ศึกษาความต้องการและแนวทางการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยพบว่าชุมชนต้องการเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในรูปแบบของคณะกรรมการ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กุลนาล อัจฉริยะสงคราม (2554, น.108-110) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 พบว่าการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอยู่ในระดับมากทั้งด้านหลักสูตร การประกันคุณภาพ การสอนซ่อมเสริม แนะนำ การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การนิเทศการศึกษาและการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี อุทธิยา (2556, น.97-98) ซึ่งศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนปฐมวัยที่มีต่อการบริหารวิชาการ ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่าผลการศึกษาในภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อยคือ ด้านสื่อการเรียนการสอน การจัดประสบการณ์ให้เด็ก หลักสูตรและการนำไปใช้ การนิเทศ และการวัดผล ด้านการบริหารงานบุคคล ได้แก่ เป้าหมายด้านการพัฒนาบุคลากร ประกอบด้วย 5 กลไก 12 กลยุทธ์ และ 25 ตัวชี้วัด เป้าหมายด้านการส่งเสริมสวัสดิการ และการให้ขวัญกำลังใจ ประกอบด้วย 3 กลไก 7 กลยุทธ์ และ 12 ตัวชี้วัด และเป้าหมายด้านการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1 กลไก 2 กลยุทธ์ และ 4 ตัวชี้วัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูติมา แยมจำเมือง (2554, น.109-113) ศึกษากระบวนการนิเทศที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่าการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สัมพันธ์กันในทางบวกกับกระบวนการนิเทศของโรงเรียน หรือ มีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายตามกัน ด้านการบริหารงานงบประมาณ ได้แก่ เป้าหมายด้านแผนงบประมาณ ประกอบด้วย 2 กลไก 5 กลยุทธ์ และ 9 ตัวชี้วัด และ เป้าหมายด้านการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 2 กลไก 4 กลยุทธ์ และ 8 ตัวชี้วัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทนา สมิงไพร (2558, น.44-45) ได้ศึกษาการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นว่า

การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษา ในภาพรวมสามารถดำเนินการได้ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าสามารถดำเนินการได้ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการวางแผน และจัดทำงบประมาณ ส่วนการดำเนินการได้ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการติดตามประเมินผลงบประมาณ และด้านการบริหารงบประมาณ ส่วนด้านการบริหารงานทั่วไป ได้แก่ เป้าหมายด้านการให้บริการ สนับสนุน และอำนวยความสะดวก ประกอบด้วย 4 กลไก 15 กลยุทธ์ และ 30 ตัวชี้วัด และเป้าหมายด้านการประชาสัมพันธ์ และการให้บริการ ประกอบด้วย 2 กลไก 7 กลยุทธ์ และ 15 ตัวชี้วัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mullawee Rchefolle (2011, p.113) ได้ศึกษาการพัฒนาโรงเรียนตีประจําตำบลผ่านกระบวนการภาคีเครือข่ายในประเทศไทย พบว่า กระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับภาคีเครือข่ายในโรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนต้องรู้จักตนเองและร่วมมือกับสถานศึกษาในการพัฒนา จัดทำแผน สืบเสาะหาภาคีเครือข่าย และวิเคราะห์ประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย จัดประชุม ดำเนินการ และสรุปผลสู่ภาคีเครือข่าย

3. จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบที่ประกอบด้วย เป้าหมาย กลไก กลยุทธ์ และตัวชี้วัด ในแต่ละด้านมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งมีความเหมาะสม และเป็นไปได้ที่จะใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาอื่น ๆ เพราะข้อเสนอเชิงนโยบายในการวิจัยในครั้งนี้ ได้ศึกษาด้านการบริหารงานครบทุกด้าน จากการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องและมีส่วนได้เสีย ระดับฐานราก อีกทั้งยังได้ผ่านกระบวนการประเมินนโยบายเพื่อพิจารณาตัดสินใจ และตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาตามแนวคิดของ Guskey (2000) ด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปสู่การปฏิบัติ

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

1.1.1 ควรให้การส่งเสริมนำผลการวิจัยไปสู่การปฏิบัติ ดำเนินการขยายผลแนวทางการจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบสู่โรงเรียนในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง จัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ และบุคลากรด้านการศึกษาศูนย์ปฐมวัยในการปฏิบัติงานการเรียนการสอน

1.1.2 ข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบนี้ ไม่ใช่สิ่งสำเร็จที่นำไปใช้แล้วได้ผลเสมอ ซึ่งก่อนที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ควรมีกระบวนการตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายว่าเหมาะสมที่จะนำไปขยายผลในโรงเรียนปฐมวัยแต่ละแห่งหรือไม่ ซึ่งอาจนำผลการวิจัยในครั้งนี้ ไปสู่การประชุมสัมมนาในโอกาสต่าง ๆ ในหน่วยงานของตนก่อน เพื่อเลือกใช้ผลการวิจัยที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาของหน่วยงานตนเอง

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา

1.2.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนสามารถออกแบบระบบการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับเป้าหมายการจัดการศึกษาของโรงเรียน

1.2.2 ในการนำข้อเสนอแนะไปใช้นั้นสถานศึกษาแต่ละแห่ง จะต้องตระหนักถึงบริบทและสภาพความเป็นจริงของตนเอง ซึ่งก่อนที่จะนำผลการวิจัยไปใช้อาจจะนำผลการวิจัยในครั้งนี้

นี้ ไปสู่การประชุมปรึกษาในหน่วยงานของตนก่อน เพื่อเลือกใช้ผลการวิจัยที่สอดคล้องกับปัญหาหรือความต้องการของตนเอง

1.2.3 ในบางประเด็นที่มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากแต่พบว่าเป็นระดับมากที่สุดที่น้อยที่สุดในแต่ละด้าน เช่น ผู้บริหารมีการกระตุ้นให้บุคลากรทุกคนดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ที่กำหนดได้ โรงเรียนมีการจัดสรรงบประมาณให้แก่ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบอย่างเพียงพอ และโรงเรียนมีอัตราส่วนของจำนวนครูผู้สอนต่อเด็กนักเรียนที่เหมาะสมและเพียงพอ และการจัดทำให้โรงเรียนเป็นแหล่งการศึกษาดูงาน ฝึกงาน ฝึกอบรม เป็นต้นแบบของการจัดกิจกรรมให้หน่วยงานและบุคคลที่สนใจ ซึ่งจะพบว่าประเด็นเหล่านี้เป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องบริหารจัดการด้วยตนเอง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรเร่งสำรวจและวางแผนการดำเนินงานให้รัดกุมรอบด้าน

1.3 ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา

1.3.1 ควรเข้าร่วมการพัฒนาตนเอง ให้มีความรู้ มีทักษะการปฏิบัติงาน มีจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน ตามแผนและนโยบายที่กำหนดไว้ และครูผู้สอนควรปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ จัดการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพครู และควรพัฒนาตนเองให้ได้วุฒิทางการศึกษาไม่น้อยกว่าระดับปริญญาตรีด้านปฐมวัย หรือสาขาอื่นที่ผ่านการอบรมความรู้ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นอย่างดี

1.3.2 นอกจากการพัฒนาตนเองแล้ว ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาควรตระหนักถึงบทบาทการทำงานของตนเองที่มีทั้งต่อผู้เรียนและต่อสถานศึกษา และปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด ตลอดถึงการนำเสนอ การประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ก็ถือเป็นหน้าที่ที่ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบการจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดทฤษฎีของกลุ่มนักการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อบูรณาการทฤษฎีต่าง ๆ มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาสำรวจความคิดเห็น และบทบาทการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย เพื่อสร้างทัศนคติที่ถูกต้อง และหาแนวทางร่วมกันในการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพ

2.3 ควรมีการวิจัยเพื่อประเมินผลการนำข้อเสนอเชิงนโยบายที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปปฏิบัติ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยต่อไป

2.4 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ เพื่อความชัดเจนในการหารูปแบบที่เหมาะสมสำหรับพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาที่มีบริบทแตกต่างกัน

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2547). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กุลนาถ อัจฉริยะสงคราม. (2554). *ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2*. สารนิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- คะนิง สายแก้ว. (2549). *ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จุมพล หนีพานิช. (2552). *การวิเคราะห์นโยบาย : ขอบข่าย แนวคิด ทฤษฎี และกรณีตัวอย่าง*. พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2554). *การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ : มุมมองในทัศนะทางรัฐศาสตร์ การเมือง และรัฐประศาสนศาสตร์ การบริหารและกรณีศึกษาของไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทนา สมิงไพร. (2558). *ศึกษาการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี*. วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่าปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2558. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- นวพร รักขันแสง. (2558). *ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบจังหวัดชัยภูมิ*. ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- บุญมี พันธุ์ไทย. (2545). *ระเบียบวิธีวิจัยการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุษิตา สังข์แก้ว พันธรักษ์ ผูกพันธุ์. (2556). *สถานภาพและแนวทางการพัฒนานโยบายการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาสำหรับ เด็กกลุ่มชาติพันธุ์ กรณีศึกษา อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก*. บทความวิจัย. ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 / 2561. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- พงษ์ศักดิ์ ภูคาบขาว. (2553). *ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อควมมีประสิทธิผลของโรงเรียนเรียนร่วมจังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พริ้มเพรา วราพันธุ์พิพิธ. (2556). *ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มยุรี อนุมานราชธน. (2549). *นโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอเน็ท.

- ระพีพันธ์ โปธิ์ศรี. (2557). *การวิจัยทางการศึกษา*. (เอกสารประกอบการสอน). อุดรดิตถ์:
คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *เชื่อมตรงพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน สำนักงานราชบัณฑิตยสภา*.
ค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2558. จาก <http://www.royin.go.th/dictionary>
- รัตน์ บั้วสนธ์. (2556). *รูปแบบการประเมิน CIPP และ CIPPIEST มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน
และถูกต้องในการใช้*.วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย,ปีที่ 5(ฉบับที่ 2) 23.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ:
นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2550). *นโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพฯ: บริษัท บพิการพิมพ์ จำกัด.
- _____. (2555). *การประเมินนโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพฯ : บพิการพิมพ์ จำกัด.
- วรเดช จันทรศร. (2551). *จากนโยบายสู่การปฏิบัติ : องค์ความรู้ ตัวแบบทฤษฎี และการประเมิน
ความสำเร็จ ความล้มเหลว*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภา
การศึกษา.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2548). *นโยบายและการวิจัยนโยบาย (Policy and Policy Research)*.
ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- _____. (2556). *การวิจัยเชิงนโยบายแบบมีส่วนร่วม*. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
ค้นเมื่อ 20 มกราคม 2561. จาก <http://phd.mbuisc.ac.th/powerpoint/Policy.pdf>
- วีระยุทธ ชาตะกาญจน์. (2553). *เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามีอาชีพ*. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลติน ชราชาติ. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่านเขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์,มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- แหวววรรณ พงษ์สะอาด. (2554). *ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อเสริมสร้างควมมีประสิทธิผลของการ
จัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์,มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2554). *ทฤษฎีการประเมิน*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภชัย ยาวะประภาช. (2554). *นโยบายสาธารณะ*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2549). *นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด การวิเคราะห์ และกระบวนการ*.
พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมาธรรม.
- สมพิศ สุขแสน. (2551). *นโยบายสาธารณะและการวางแผน*. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- สมภาร ศิโล. (2552). *ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา : กรณีศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2544). *คู่มือดำเนินการประเมินโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบและโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบเครือข่าย ปีการศึกษา 2554*. ม.ป.ท.: กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2548). *คู่มือดำเนินการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ปีการศึกษา 2549*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2548). *แนวดำเนินงานศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2548). *แนวดำเนินงานโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2558). *รายงานผลการประเมินโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ และโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบเครือข่าย ปีการศึกษา 2556*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับปฐมวัย (1 - 5 ปี) ระยะยาว พ.ศ. 2550 - 2559*. กรุงเทพฯ : วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น.
- _____. (2555). *รายงานผลการติดตามและประเมินผลนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับปฐมวัย(0 - 5 ปี) ระยะยาว พ.ศ. 2550 - 2559 ช่วงครึ่งแผนแรก พ.ศ. 2550 - 2554*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนารการเรียนรู้.
- _____. (2556). *แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัยตามนโยบายรัฐ พ.ศ. 2556*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนารการเรียนรู้.
- _____. (2556). *แผนปฏิบัติการตามแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- _____. (2556). *แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย(แรกเกิด) ถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1 ตามนโยบายรัฐบาลด้านเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2555 - 2559. (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: บริษัท พรินทวาทกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). *การศึกษาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุเทพ กันแยม (2557). *ศึกษาความต้องการและแนวทางการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาปฐมวัย*. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- หัทธกาญจน์ อุดลธิรเชต. (2556). *การศึกษานโยบายการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในทศวรรษหน้า*. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต ไม่ได้ดีพิมพ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- อมร รักษาสัตย์. (2548). *เอกสารประกอบการสอน การพัฒนานโยบาย*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- อัญชลี อุทธิยา. (2556). *ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนปฐมวัยที่มีต่อการบริหารงานวิชาการที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3. สารนิพนธ์การศึกษา* มหาวิทยาลัย สาขาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อาทิตย์ อุไรรัตน์. (2526). *บทบาทข้าราชการในการกำหนดนโยบาย, วารสารข้าราชการ. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.*
- Anderson, James E. (1994). *Public Policy Making An Introduction*. 2 nd.ed. New York Houghton Mifflin Company.
- Charles, J. (1977). *An introduction to the study of public policy*. New York: Houghton Mifflin College.
- Concidine, Mark. *Public Policy : A Critical Approach*. South Melbourne, Australia : MacMillan, 1994.
- Dror, Y. (1968). *Public policy making reexamined*. San Francisco: Chandler Pub. Co.
- Dye, Thomas R. (1984). *Politics, Economic and The Public*. Chicago. Rand MacNally.
- _____. (1986). *Policy Analysis*. 2 nd. ed. Alabama The University of Alabama.
- Easton, D. (1953). *The Political System: An Inquiry into the State of Political Science*. New York: Alfred A. Knopf.
- Guskey, T.R. (2000), *Evaluation professional development*. California: A Sage Publication Company.
- Lasswell, H. & Kaplan, A. (1970). *Power and Society*. New Haven: Yale University Press.
- Mullawee Rchefolle. (2011). *The development of the effective sub district school Through the partnership process in Thailand. the Degree Doctor of Philosophy*. Department of Educational Administration: Silpakorn University.
- Sharkansky, I. (1970). *Policy Analysis in Political Science*. Chicago: Markham.
- William, G. (1965). *Management and Organizational Behavior Theories: An Interdisciplinary Approach*. Ohio: South Western. New York: Alfred A. Knopf.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศธ ๐๕๓๕.๓๐/ว๓๖๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ระพีพันธุ์ โพธิ์ศรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เนื้อหาบทที่ ๓-๓ จำนวน ๑ ชุด
๒. ร่างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบสอบถามสำหรับการตรวจสอบ IOC จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวอุษณี กำพรวี นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ปทุมวิไลต้นแบบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์-เขต ๑" ซึ่งมีอาจารย์ ดร.สุเมตตา โรจนนิตี เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์เชิงวิชาการของวิทยานิพนธ์ดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ จันจัน)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๕๕๔๓-๖๖๐๓-๓๓ ต่อ ๑๖๔๘, ๑๖๔๙

โทรสาร ๐-๕๕๔๓-๖๖๐๓-๓๓ ต่อ ๑๖๔๘, ๑๖๔๙

นางสาวอุษณี กำพรวี ๐-๙๒๗๗-๒๘๖๗-๖

ที่ ศธ ๐๕๓๕.๑๐/๑๖๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา สุวรรณศรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เนื้อหาบทที่ ๑-๓ จำนวน ๓ ชุด
๒. ร่างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จำนวน ๓ ชุด
๓. แบบสอบถามสำหรับการตรวจสอบ IOC จำนวน ๓ ชุด

ด้วย นางสาวอุษณี ก้าวพริ้ว นักศึกษาระดับศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาวิจัย และประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาข้อเสนอเงินโยกย้ายการจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ชุมชนวัดต้นแบบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต ๑" ซึ่งมีอาจารย์ ดร.สุเม็ตรา โรจนนิตี เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์เชิงวิชาการของวิทยานิพนธ์ดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ จันจัน)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๕๕๕๓-๖๖๐๑-๓๓ ต่อ ๑๖๔๘, ๑๖๔๙

โทรสาร ๐-๕๕๕๓-๖๖๐๑-๓๓ ต่อ ๑๖๔๘, ๑๖๔๙

นางสาวอุษณี ก้าวพริ้ว ๐-๙๒๗๗-๒๘๖๗-๖

ที่ ศจ ๐๕๓๕.๑๐/๑๖๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์
อ.เมือง จ.อุดรดิตต์ ๕๓๐๐๐

๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ตรีมานี แสงทวีฤ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เนื้อหาบทที่ ๓ + ๓ จำนวน ๓ ชุด
๒. ร่างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จำนวน ๓ ชุด
๓. แบบสอบถามสำหรับการตรวจสอบ IOC จำนวน ๓ ชุด

ด้วย นางสาวอุษณี กำพรวี นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ชุมชนวัยต้นแบบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตต์ เขต ๑” ซึ่งมีอาจารย์ ดร.สุมนิตรา โรจนนิต เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์เชิงวิชาการของวิทยานิพนธ์ดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ จันจัน)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๓ ต่อ ๓๖๔๘, ๓๖๔๙

โทรสาร ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๓ ต่อ ๓๖๔๘, ๓๖๔๙

นางสาวอุษณี กำพรวี ๐-๙๒๗๗-๒๘๖๗-๖

ที่ ศธ ๐๕๓๕.๓๐/ว๑๖๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อขอจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์ปิยะนุช เส็งชา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เนื้อหาบทที่ ๑ - ๓ จำนวน ๑ ชุด
๒. ร่างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จำนวน ๑ ชุด
๓. แบบสอบถามสำหรับการตรวจสอบ IOC จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวอุษณี กำพำร่า นักศึกษาระดับสูงครุศาสตรศึกษบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต ๑" ซึ่งมี อ.ณรงค์ ทวีภูมิควา รองอธิการบดี เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์เชิงวิชาการของวิทยานิพนธ์ดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จึงใคร่ขอเชิญคุณท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งมา

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ จินจิ้น)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ตีอ ๑๖๔๘, ๑๖๔๙

โทรสาร ๐-๕๕๔๑-๖๖๐๑-๓๑ ตีอ ๑๖๔๘, ๑๖๔๙

นางสาวอุษณี กำพำร่า ๐-๙๒๗๗-๒๘๖๗-๖

ภาคผนวก ค
รายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลักจากการสัมภาษณ์

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลหลักจากการสัมภาษณ์

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	สังกัด
ศึกษานิเทศก์คนที่ 1	นางสาวสมพิศ รัตนสุวรรณ	สพป.อุตรดิตถ์ เขต 1
ศึกษานิเทศก์คนที่ 2	นางทับทิม ปานคะเชนทร์	สพป.อุตรดิตถ์ เขต 1
ผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 1	นายสง่า มีอินธา	โรงเรียนอนุบาลอุตรดิตถ์
ผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 2	นายอุดม รัตนสังข์	โรงเรียนวัดอรัญญิการาม
ผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 3	นายชัชวาล เพ็ชรแบน	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 5
ผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 4	นายนรเศรษฐ์ มุรธามงคลกุล	โรงเรียนบ้านน้ำพี้มิตรภาพที่ 214
ผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 5	นายประสาร ดีอุดม	โรงเรียนบ้านน้ำอ่าง
ผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 6	นายประดิษฐ์ มีกลิ่นหอม	โรงเรียนบ้านในเมือง
ครูผู้สอนคนที่ 1 และ 2	โรงเรียนอนุบาลอุตรดิตถ์	
ครูผู้สอนคนที่ 3 และ 4	โรงเรียนวัดอรัญญิการาม	
ครูผู้สอนคนที่ 5 และ 6	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 5	
ครูผู้สอนคนที่ 7 และ 8	โรงเรียนบ้านน้ำพี้มิตรภาพที่ 214	
ครูผู้สอนคนที่ 9 และ 10	โรงเรียนบ้านน้ำอ่าง	
ครูผู้สอนคนที่ 11 และ 12	โรงเรียนบ้านในเมือง	
ผู้ปกครองคนที่ 1 และ 2	โรงเรียนอนุบาลอุตรดิตถ์	
ผู้ปกครองคนที่ 3 และ 4	โรงเรียนวัดอรัญญิการาม	
ผู้ปกครองคนที่ 5 และ 6	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 5	
ผู้ปกครองคนที่ 7 และ 8	โรงเรียนบ้านน้ำพี้มิตรภาพที่ 214	
ผู้ปกครองคนที่ 9 และ 10	โรงเรียนบ้านน้ำอ่าง	
ผู้ปกครองคนที่ 11 และ 12	โรงเรียนบ้านในเมือง	

ภาคผนวก ง
รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม
ณ สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1

ลำดับที่	ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม	ตำแหน่ง
1.	นายชัชชัย ทับทิมอ่อน	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1
2.	นางสาวสมพิศ รัตนสุวรรณ	ศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1
3.	นายสง่า มีอินธา	ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลอุดรดิตถ์
4.	นายอุดม รัตนสังข์	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดอรัญญิการาม
5.	นายชัชวาล เพ็ชรแบน	ผู้อำนวยการโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 5
6.	นายนรเศรษฐ์ มุรธามงคลกุล	รักษาการผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านน้ำพี มิตรภาพที่ 214
7.	นายประสาร ดีอุดม	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านน้ำอ่าง
8.	นายประดิษฐ์ มีกลิ่นหอม	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านในเมือง
9.	นางปิยะพร เม่นวังแดง	ครูโรงเรียนบ้านน้ำอ่าง
10.	นางเรณู ร่องกระโทก	ครูโรงเรียนบ้านน้ำอ่าง
11.	ดร.กฤษต์ ไชยวงศ์	ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม
12.	นางอุษณี ไชยวงศ์	ผู้บันทึกข้อมูล
13.	นางสิริพร ดิน้อย	ผู้บันทึกภาพ
14.	นายภาคิณ ไชยวงศ์	บริการทั่วไป

ภาคผนวก จ
รายชื่อผู้ทรงคุณตรวจสอบความเหมาะสม
และความเป็นไปได้ของข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

**รายชื่อผู้ทรงคุณตรวจสอบความเหมาะสม
และความเป็นไปได้ของข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย**

---

1. อาจารย์อรทัย เลอลงกรณ์	ประธานสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
2. อาจารย์ดุขฎิ อูปการ	อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
3. ดร.อัมรงค์ น่วมศิริ	รองเลขาธิการคณะกรรมการ สกสค.
4. นายชัชชัย ทับทิมอ่อน	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1
5. นางสาวสมพิศ รัตนสุวรรณ	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

ภาคผนวก ฉ
เครื่องมือวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1
สำหรับครู ผู้อำนวยการโรงเรียน และศึกษานิเทศก์

=====

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานและการบริหารการจัดการศึกษาในโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ตามมติของการประเมิน CIPPIEST และขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดกรอกข้อความในการตอบแบบสอบถาม เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยต่อไปในอนาคต การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานและการบริหารศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการบริหารศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 เพิ่มเติม

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ข้อมูลที่ได้รับจากท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยต่อไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ให้ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. เพศ

1) ชาย

2) หญิง

2. สถานภาพผู้ตอบ

1) ผู้อำนวยการโรงเรียน

2) ครู

3) ศึกษานิเทศก์

4) อื่น ๆ .....

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

1) ต่ำกว่าปริญญาตรี

2) ปริญญาตรี

3) ปริญญาโท

4) ปริญญาเอก

4. อายุ

1) ต่ำกว่า 30 ปี

2) 31-40 ปี

3) 41-50 ปี

4) มากกว่า 50 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานและการบริหารศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ

คำชี้แจง การดำเนินงานและการบริหารศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ ท่านเห็นด้วยกับประเด็น
ข้อคำถามต่อไปนี้ระดับใด โดยให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็นที่เป็นจริง โดยมี
ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ มีดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยกับประเด็นข้อคำถามนี้มากที่สุด
4 หมายถึง เห็นด้วยกับประเด็นข้อคำถามนี้มาก
3 หมายถึง เห็นด้วยกับประเด็นข้อคำถามนี้ปานกลาง
2 หมายถึง เห็นด้วยกับประเด็นข้อคำถามนี้ค่อนข้างน้อย
1 หมายถึง เห็นด้วยกับประเด็นข้อคำถามนี้น้อยที่สุด หรือ ไม่ทราบเกี่ยวกับประเด็นนี้

ประเด็นข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
การบริหารงานวิชาการ					
ด้านสภาพบริบท (Context)					
1. โครงการมีความจำเป็นต่อการส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัย สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก สถานศึกษาและชุมชนท้องถิ่น					
2. วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย					
3. หลักสูตรสถานศึกษาเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางอยู่เสมอ					
ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)					
4. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบสนับสนุนการผลิตสื่อเป็นสื่อต้นแบบ พร้อมทั้งเป็นแหล่งบริการสื่อ และอุปกรณ์ต่างๆในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย					
5. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบจัดให้มีห้องสมุด ของเล่น และแหล่งเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยตามมุมต่างๆภายในห้องเรียนได้อย่างเหมาะสม					
ด้านกระบวนการ (Process)					
6. โรงเรียนจัดการศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญคือจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย เน้นการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ไม่สนับสนุนการทำโทษด้วยวิธีที่รุนแรงหรือควรที่จะมีการเสริมแรงเชิงบวก					
7. โรงเรียนมีการบูรณาการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนจัดประสบการณ์ต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่ามากที่สุด					
8. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบประเมินพัฒนาการด้านต่างๆของเด็กได้ถูกต้อง และสอดคล้องกับหลักการประเมินพัฒนาการในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546					

ประเด็นข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านผลผลิต (Product)					
9. โรงเรียนเป็นศูนย์วิชาการและเป็นต้นแบบด้านการจัดการศึกษา ปฐมวัยสอดคล้องกับความต้องการของเด็ก สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น					
10. เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาสมวัย					
การบริหารงานบุคคล					
ด้านสภาพบริบท (Context)					
11. นโยบายและแผนการพัฒนาคูและบุคลากรปฐมวัยของ โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบมีความชัดเจน					
12. ผู้บริหารกระตุ้นให้บุคลากรทุกคนดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ที่กำหนดได้อย่างต่อเนื่อง					
13. โรงเรียนจัดระบบโครงสร้างการบริหารงาน โดยการมอบหมาย งานและความรับผิดชอบให้ฝ่ายต่างๆได้อย่างเหมาะสม					
14. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบมีอัตราส่วนของจำนวนครูผู้สอน ต่อเด็กนักเรียนของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบที่เหมาะสม และเพียงพอ					
15. โรงเรียนมีครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีวุฒิทางการศึกษาไม่น้อยกว่า ระดับปริญญาตรีด้านปฐมวัยหรือจบการศึกษาสาขาอื่นแต่ผ่านการ อบรมความรู้ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยมาเป็นอย่างดี					
ด้านกระบวนการ (Process)					
16. โรงเรียนมีการดำเนินการพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ มีเจตคติและทักษะการปฏิบัติงานศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ตามแผนและนโยบายที่กำหนดไว้					
17. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบจัดกิจกรรมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเสริมประสบการณ์ หาวิธีการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียน การสอนของครูอยู่เสมอ เช่น จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ การ สัมมนา การอภิปราย การศึกษาดูงานและนำเสนอผลงานเป็นต้น					
18. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบมีการมอบหมายหน้าที่ให้บุคลากร ปฐมวัยที่มีความรู้ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน รับผิดชอบดูแลเด็กที่มีความจำเป็นต้องให้การช่วยเหลือเป็นพิเศษ					

ประเด็นข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านผลผลิต (Product)					
19. ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติงานให้เกิดคุณภาพ					
20. ครูผู้สอนปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ ยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพครู					
การบริหารงานงบประมาณ					
ด้านสภาพบริบท (Context)					
21. โรงเรียนมีระบบการบริหารงบประมาณที่มุ่งเน้นความเป็นอิสระ ความโปร่งใส ความคล่องตัวและตรวจสอบได้					
22. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบจัดสรรงบประมาณที่ได้รับ โดยใช้รูปแบบการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือ สถานศึกษากำหนดไว้					
ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)					
23. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบได้รับการจัดสรรงบประมาณให้แก่ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบอย่างเพียงพอ					
24. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมต่างๆเพิ่ม					
25. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบระดมทรัพยากร และการลงทุน เพื่อการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างเพียงพอเหมาะสม					
ด้านกระบวนการ (Process)					
26. โรงเรียนมีการใช้จ่ายงบประมาณด้วยความคุ้มค่า ประหยัดและสามารถตรวจสอบได้					
27. โรงเรียนมีระบบการนำข้อมูลย้อนกลับไปใช้ เพื่อปรับปรุงแก้ไข และพัฒนางานด้านบริหารงบประมาณอย่างต่อเนื่อง					
28. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบติดตามประเมินผลการใช้งานงบประมาณการดำเนินงานได้ตามแผนงาน โครงการและ กิจกรรมต่างๆในระยะเวลาที่กำหนดไว้					

ประเด็นข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
การบริหารงานงบประมาณ ด้านผลผลิต (Product)					
29. โรงเรียนมีการเบิกจ่ายงบประมาณได้ถูกต้องตามระเบียบบริหาร งบประมาณแผ่นดิน และตรงตามแผนงานที่กำหนดไว้					
30. โรงเรียนมีระบบการประเมินผลการใช้งบประมาณ และสามารถ ตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงานทั้งกระบวนการและผลผลิต อย่างเป็นระบบ					
การบริหารงานทั่วไป ด้านสภาพบริบท (Context)					
31. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบวางแผนเพื่อจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ ให้มีความเหมาะสม เป็นสัดส่วน สะอาด และเพียงพอ เช่น อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม โรงอาหาร สนามเด็กเล่น ฯลฯ โดยคำนึงถึง ความปลอดภัยของเด็กเป็นสำคัญ					
32. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบแต่งตั้งคณะกรรมการได้สอดคล้อง สัมพันธ์กับงานที่ได้รับมอบหมาย					
ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)					
33. โรงเรียนมีการจัดบริการอาหาร เครื่องดื่มและอาหารเสริมนม ตามหลักโภชนาการให้แก่เด็กอย่างทั่วถึง					
34. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูล สารสนเทศ และระบบฐานข้อมูลที่สอดคล้องกับฐานข้อมูลของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ					
35. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบจัดเวรยามดูแลและรักษาความ ปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียนตลอดเวลา					
ด้านกระบวนการ (Process)					
36. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบจัดแหล่งเรียนรู้ที่ตอบสนองความ ต้องการของเด็กอย่างเพียงพอ					
37. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบจัดกิจกรรมให้มีการพบปะ ผู้ปกครองอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความเข้าใจในการทำงาน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาปฐมวัยและแก้ไขปัญหาาร่วมกัน					

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

=====

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานและการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ตามมติของการประเมิน CIPPIEST และขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดกรอกข้อความในการตอบแบบสอบถาม เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยต่อไปในอนาคต การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ สาขาวิจัยและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานและการบริหารศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการบริหารศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 เพิ่มเติม

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ข้อมูลที่ได้รับจากท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยต่อไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ให้ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. เพศ

1) ชาย

2) หญิง

2. วุฒิการศึกษาสูงสุด

1) ต่ำกว่าปริญญาตรี

2) ปริญญาตรี

3) ปริญญาโท

4) ปริญญาเอก

3. อายุ

1) ต่ำกว่า 30 ปี

2) 31-40 ปี

3) 41-50 ปี

4) มากกว่า 50 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานการบริหารศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ

คำชี้แจง จากการดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ ท่านเห็นด้วยกับประเด็น
 ข้อคำถามต่อไปนี้ระดับใด โดยให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็นที่เป็นจริง โดยมี
 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ มีดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยกับประเด็นข้อคำถามนี้มากที่สุด
 4 หมายถึง เห็นด้วยกับประเด็นข้อคำถามนี้มาก
 3 หมายถึง เห็นด้วยกับประเด็นข้อคำถามนี้ปานกลาง
 2 หมายถึง เห็นด้วยกับประเด็นข้อคำถามนี้ค่อนข้างน้อย
 1 หมายถึง เห็นด้วยกับประเด็นข้อคำถามนี้น้อยที่สุด หรือ ไม่ทราบเกี่ยวกับประเด็นนี้

ประเด็นข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบจัดให้มีห้องสมุด ของเล่น และ แหล่งเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยตามมุมต่างๆภายในห้องเรียนได้ อย่างเหมาะสม					
2. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบจัดการศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ คือ จัด กิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย เน้นการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ไม่สนับสนุนการทำโทษด้วยวิธีที่รุนแรง หรือมีการเสริมแรง เชิงบวกอย่างสม่ำเสมอ					
3. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบประเมินพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กได้อย่างถูกต้อง					
4. เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาสมวัย					
5. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบระดมทรัพยากร และการลงทุน เพื่อการศึกษาในระดับปฐมวัยอย่างเพียงพอเหมาะสม					
6. ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติงาน ให้เกิดคุณภาพ					
7. ครูผู้สอนปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ ยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพครู					
8. โรงเรียนมีการจัดบริการอาหาร เครื่องดื่มและอาหารเสริมนม ตามหลักโภชนาการให้แก่เด็กอย่างทั่วถึง					
9. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบจัดเวรยามดูแลและรักษาความ ปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียนตลอดเวลา					
10. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบจัดแหล่งเรียนรู้ที่ตอบสนองความ ต้องการของเด็กอย่างเพียงพอ					

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

เรื่อง การดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ในด้านผลกระทบ (Impact) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ความยั่งยืน (Sustainable) การถ่ายทอดส่งต่อ(Transportation) และประเด็นที่มีผลการดำเนินงานในระดับมากที่สุด โดยมี

ผู้สัมภาษณ์ ชื่อ .....

ผู้ให้สัมภาษณ์ ชื่อ ..... ตำแหน่ง.....

สถานที่ให้สัมภาษณ์.....

วันที่ .....เดือน.....พ.ศ. ....เวลา.....น.

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อทราบถึงสาเหตุของประเด็นข้อคำถามและการขยายผลผลิตที่มีผลประเมินในระดับมากที่สุด โดยประเด็นสัมภาษณ์ มีดังนี้

1. ด้านผลกระทบ (Impact)

1.1 คุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยภายในชุมชนเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

1.2 ความเชื่อมั่น ความเท่าเทียมกันและความพึงพอใจในโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ มีมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

1.3 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย มีรูปแบบอย่างไร มีความเพียงพอ หรือต้องการเพิ่มเติมในส่วนใด

.....

.....

.....

2. ประสิทธิภาพ (Effectiveness)

2.1 การดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบ อย่างมีคุณภาพ และมีความคุ้มค่า ลดปัญหาความขาดแคลนทรัพยากรในการพัฒนาเด็กปฐมวัยหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.2 การดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบตอบสนองความต้องการจำเป็น
ของกลุ่มเป้าหมายตามที่คาดหวัง โดยเด็กปฐมวัยทุกประเภทได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพหรือไม่

.....

.....

.....

2.3 ครูผู้สอนมีความชำนาญในการพัฒนาเด็ก รักและเข้าใจเด็กทุกประเภทหรือไม่
อย่างไร

.....

.....

.....

2.4 ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบเป็นแหล่งรวมความรู้ ประสานงานจัดสิ่งแวดล้อม แหล่ง
เรียนรู้ที่เอื้อต่อพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพเพียงใด

.....

.....

.....

2.5 ผู้ปกครองและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก
ปฐมวัยอย่างไร

.....

.....

.....

3. ด้านความยั่งยืน(Sustainable)

3.1 ปัจจัยสนับสนุนให้การดำเนินงานโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบประสบความสำเร็จ
มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

3.2 แนวโน้มการดำเนินโครงการโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบในปัจจุบันเห็นควรพัฒนา
ต่อไปอย่างไร

.....

.....

.....

3.3 วิธีการ/แนวทางที่ทำให้เกิดความเข้มแข็งยั่งยืนในการดำเนินงานโรงเรียนศูนย์
ปฐมวัยต้นแบบในอนาคตควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

3.4 โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานต่อ
สาธารณชนอย่างต่อเนื่อง ด้วยรูปแบบประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย

.....

.....

4. ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ(Transportation)

4.1 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในพื้นที่รับผิดชอบได้รับความรู้ประสบการณ์ในการ
พัฒนาเด็กและนำไปใช้ได้ถูกต้องเหมาะสมเพียงใด

.....

.....

4.2 การนำโครงการไปประยุกต์หรือปรับปรุงขยายผลใช้ในที่อื่น ๆ มีความเป็นไปได้
หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

5. ทำไมผลการดำเนินงานในประเด็นโครงการและหลักสูตรมีความจำเป็นต่อการส่งเสริม
การจัดการศึกษาปฐมวัย ที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก สถานศึกษา และท้องถิ่น ถึงมีผลการ
ประเมินการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นจริงเป็นอย่างไร

.....

.....

6. ทำไมผลการดำเนินงานในประเด็นวัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายการ
พัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย ถึงมีผลการประเมินการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็น
จริงเป็นอย่างไร

.....

.....

7. ทำไมผลการดำเนินงานในประเด็นโรงเรียนเป็นศูนย์วิชาการและเป็นต้นแบบด้านการจัด
การศึกษาปฐมวัยสอดคล้องกับความต้องการของเด็ก สถานศึกษาชุมชนและท้องถิ่น ถึงมีผลการ
ประเมินการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นจริงเป็นอย่างไร

.....

.....

8. ทำไมผลการดำเนินงานในประเด็นโรงเรียนจัดการศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ คือจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย เน้นการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ไม่สนับสนุนการทำโทษด้วยวิธีที่รุนแรงหรือควรที่จะมีการเสริมแรงเชิงบวก ถึงมีผลการประเมินการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นจริงเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

9. ทำไมผลการดำเนินงานในประเด็นมีการบูรณาการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนจัดประสบการณ์ต่างๆ ให้กับเด็ก เพื่อให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่ามากที่สุด ถึงมีผลการประเมินการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นจริงเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

10. ทำไมผลการดำเนินงานในประเด็นผลการประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็กสมวัย ถึงมีผลการประเมินการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นจริงเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

11. ทำไมผลการดำเนินงานในประเด็นโรงเรียนมีการดำเนินการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ และทักษะการปฏิบัติงานตามแผนและนโยบายที่กำหนดไว้ ถึงมีผลการประเมินการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นจริงเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

12. ทำไมผลการดำเนินงานในประเด็นมีครูผู้สอนที่ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถ และมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน ถึงมีผลการประเมินการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นจริงเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

13. ทำไมผลการดำเนินงานในประเด็นครูผู้สอนปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ ยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพครู ถึงมีผลการประเมินการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นจริงเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

14. ทำไมผลการดำเนินงานในประเด็นโรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีวุฒิทางการศึกษาไม่น้อยกว่าระดับปริญญาตรีด้านปฐมวัย หรือ สาขาอื่นๆ แต่ผ่านการอบรมความรู้ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นอย่างดี ถึงมีผลการประเมินการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นจริงเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

15. ทำไมผลการดำเนินงานในประเด็นโรงเรียนมีการจัดระบบโครงสร้างการบริหารงาน โดยการมอบหมายงาน และความรับผิดชอบให้ฝ่ายต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ถึงมีผลการประเมินการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นจริงเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

16. ทำไมผลการดำเนินงานในประเด็นโรงเรียนมีการเบิกจ่ายงบประมาณได้อย่างถูกต้องตามระเบียบบริหารงานงบประมาณแผ่นดิน และตรงตามแผนงานที่กำหนดไว้ ถึงมีผลการประเมินการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นจริงเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

17. ทำไมผลการดำเนินงานในประเด็นโรงเรียนมีระบบการนำข้อมูลย้อนกลับไปใช้ เพื่อปรับปรุง แก้ไข และพัฒนางานด้านบริหารงานงบประมาณอย่างต่อเนื่อง ถึงมีผลการประเมินการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นจริงเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

18. ทำไมผลการดำเนินงานในประเด็นโรงเรียนมีระบบการประเมินผลการใช้งบประมาณ และสามารถตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงานทั้งกระบวนการและผลผลิตอย่างเป็นระบบ ถึงมีผลการประเมินการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นจริงเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

19. ทำไมผลการดำเนินงานในประเด็นโรงเรียนมีระบบการบริหารงานงบประมาณที่มุ่งเน้นความเป็นอิสระ ความโปร่งใส ความคล่องตัวและตรวจสอบได้ ถึงมีผลการประเมินการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นจริงเป็นอย่างไร

.....

.....

20. ทำไมผลการดำเนินงานในประเด็นโรงเรียนมีการใช้จ่ายงบประมาณด้วยความคุ้มค่า ประหยัดและสามารถตรวจสอบได้ ถึงมีผลการประเมินการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นจริงเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

21. ทำไมผลการดำเนินงานในประเด็นโรงเรียนมีการจัดบริการอาหาร เครื่องดื่มและอาหารเสริมนมตามหลักโภชนาการให้แก่เด็กอย่างทั่วถึง ถึงมีผลการประเมินการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นจริงเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ให้สัมภาษณ์

(.....)

วันที่.....

**ร่างข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1**

ด้านการบริหารงานวิชาการ

โรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบมุ่งเน้นให้เกิดความเข้มแข็งในการบริหารวิชาการ สามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น จัดการศึกษาปฐมวัย ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ ตลอดจนการประเมินพัฒนาการได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นแหล่งศึกษา แหล่งเรียนรู้ เครือข่าย วิจัย ทดลอง พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ของการจัดการศึกษาปฐมวัย ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยกับครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ๆ โดยมี เป้าหมาย กลไก กลยุทธ์ และตัวชี้วัดของนโยบาย แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงเป้าหมาย กลไก กลยุทธ์ และตัวชี้วัดของนโยบายการจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ด้านการบริหารงานวิชาการ

เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
1. ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบบริหารงานวิชาการด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น	1. พัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น ทันต่อเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ทุกด้านในสังคม โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายในชุมชน	1. จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร วิเคราะห์สภาพความต้องการ 2. สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการใช้หลักสูตร 3. ประสานความร่วมมือกับครูผู้ปกครองส่วนราชการและหน่วยงานต่าง ๆ ในการดำเนินการจัดการศึกษาตามหลักสูตร	1. มีหลักสูตรสถานศึกษาที่มีสาระการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการ ความสนใจของเด็ก และมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ เอกลักษณ์ของชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น 2. มีการดำเนินการใช้หลักสูตร 3. มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร

ตารางที่ 1 (ต่อ)

เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
		4.ติดตามประเมินผลและรายงานผลการใช้หลักสูตร	4 มีการสรุปผลการดำเนินงาน 5.มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอยู่เสมอ
	2. ส่งเสริมกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องกับพัฒนาการ วุฒิภาวะ เพื่อให้ได้มีคุณภาพบรรลุตามมาตรฐานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์	1.ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาที่จัดทำขึ้น 2.จัดทำกำหนดการและแผนการจัดประสบการณ์ 3.จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแนวที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 4.จัดสภาพแวดล้อม ภายในโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบอย่างเหมาะสม ทั้งบรรยากาศ สื่อตามมุมประสบการณ์ต่างๆ และแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน	1.มีกำหนดการและแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 2.มีบันทึกการจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์ที่กำหนด 3.มีสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนที่เหมาะสม เพียงพอและปลอดภัยสอดคล้องกับหลักสูตร 4.เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยและบรรลุตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์การศึกษาปฐมวัย 5.ร้อยละความพึงพอใจในการจัดการศึกษาปฐมวัยของบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้ปกครอง

ระดับความเหมาะสม ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม																			
เป้าหมาย					กลไก					กลยุทธ์					ตัวชี้วัด				
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5

ตารางที่ 1 (ต่อ)

เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
<p>2.โรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัย ต้นแบบเป็นศูนย์วิชาการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย เป็น แหล่งศึกษา แหล่งเรียนรู้ บริการสื่ออุปกรณ์การจัดการศึกษา สร้างเครือข่าย วิจัย ทดลอง พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ของการจัดการศึกษาปฐมวัย ประสานความร่วมมือในการ</p>	<p>1.ส่งเสริมให้มีการศึกษา วิจัย ทดลองพัฒนานวัตกรรม สื่อ รูปแบบการเรียนรู้ที่ หลากหลายเพื่อการพัฒนาเด็ก อย่างมีคุณภาพ</p>	<p>1.สนับสนุนครูผู้สอนทำการศึกษาวิจัย พัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็น กระบวนการ 2.ครูนำแนวคิดหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดประสบการณ์อย่างสม่ำเสมอ 3.จัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัยและพัฒนา การศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน 4.ประสานความร่วมมือกับบุคคลหรือองค์กร อื่น ในการศึกษาวิจัยด้านการศึกษาปฐมวัย</p>	<p>1.มีนวัตกรรม สื่ออุปกรณ์และแหล่ง การเรียนรู้ที่หลากหลายในการ จัดการเรียนการสอน 2.มีการวิจัยและพัฒนา โดยใช้ กระบวนการวิจัย</p>
<p>พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ปฐมวัยกับครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง</p>	<p>2.ส่งเสริมการสร้างเครือข่าย แลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนา การศึกษาปฐมวัย</p>	<p>1.สร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน องค์กรการศึกษา ครู และผู้ปกครองในชุมชน 2.ระดมทรัพยากรงบประมาณ บุคลากร ใน การดำเนินกิจกรรมเครือข่ายความร่วมมือ</p>	<p>1.มีเครือข่ายความร่วมมือกับ บุคคลภายนอกหรือหน่วยงานอื่นใน การพัฒนาการเรียนการสอน 2.ร้อยละความพึงพอใจผู้รับบริการ</p>

ตารางที่ 1 (ต่อ)

เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
	<p>3.ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการ พร้อมทั้งรณรงค์ กระตุ้นให้ผู้เกี่ยวข้อง กับเด็กปฐมวัยเห็นความสำคัญ เข้าใจ และตระหนักในการมีส่วนร่วมและ พัฒนาเด็กตามหลักการจัดการศึกษา</p>	<p>1.ให้คำแนะนำ ปรีกษา ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนา การศึกษาและเด็กปฐมวัย</p> <p>2.เตรียมความพร้อมบุคลากร ผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่จะเป็นพี่เลี้ยงให้กับโรงเรียนเครือข่าย</p> <p>3.สร้างความพร้อมในการเป็นแหล่ง ศึกษาดูงาน/ฝึกงาน/ฝึกอบรมเกี่ยวกับ การพัฒนาเด็กตามหลักการจัดการศึกษา</p>	<p>1.มีบริการทางวิชาการ แหล่งศึกษาดูงาน/ฝึกงาน/ฝึกอบรม เป็นต้นแบบของการจัดกิจกรรมให้หน่วยงานและบุคคลที่ สนใจให้คำแนะนำ ปรีกษาด้านวิชาการ</p> <p>2.เป็นพี่เลี้ยงให้กับโรงเรียนเครือข่ายและศูนย์เด็กปฐมวัย ต้นแบบอื่น</p> <p>3.มีสื่อเป็นต้นแบบ พร้อมทั้งเป็นแหล่งบริการสื่อ และอุปกรณ์</p> <p>4.เป็นศูนย์ข้อมูลการจัดการศึกษาปฐมวัย เอกสารที่ให้ความรู้ ทางวิชาการ</p> <p>5.มีการเผยแพร่ในรูปแบบการประชาสัมพันธ์ เช่นจดหมาย ข่าว หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น การจัดรายการทางวิทยุ เสียงตาม สาย</p>

ระดับความเหมาะสม ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม																			
เป้าหมาย					กลไก					กลยุทธ์					ตัวชี้วัด				
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5

ตารางที่ 1 (ต่อ)

เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
3. การจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบเน้นเด็กเป็นสำคัญ ประเมินพัฒนาการได้มาตรฐาน มีคุณภาพ สอดคล้องกับหลักการประเมินตามหลักสูตรปฐมวัย และระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาระดับปฐมวัย เด็กมีพัฒนาการทุกด้าน สมวัย	1. ส่งเสริมการจัดการศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ กระบวนการมีส่วนร่วมปฏิบัติด้วยตนเอง กระบวนการกลุ่ม การค้นคว้า ทดลอง และการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ให้เด็กมีพัฒนาการพร้อมทั้ง 4 ด้าน พัฒนาทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ การแก้ปัญหา และความคิดสร้างสรรค์	1. จัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนสื่อการเรียนรู้ 2. จัดหาสื่อ แหล่งเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสม 3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางส่งเสริมกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เช่น บ้านนักวิทยาศาสตร์และ สะเต็มศึกษา 4. จัดตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพนักเรียนตามหลักสูตร	1. มีการจัดประสบการณ์ที่หลากหลายและครบทั้ง 6 กิจกรรมหลัก 2. มีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3. มีหลักฐานการประเมินผลและรายงานผลการประเมินเด็กทุกคน 4. ร้อยละของเด็กปฐมวัยที่ผ่านเกณฑ์การประเมินของสพฐ. และ สมศ. 5. ร้อยละความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา
	2. ส่งเสริมให้มีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การเรียนรู้ และปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมประเพณีไทยและท้องถิ่น	1. จัดโครงการกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมอย่างหลากหลาย ต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา 2. สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการจัดประสบการณ์ประจำวันอย่างต่อเนื่อง	1. ร้อยละของเด็กปฐมวัยที่ผ่านเกณฑ์การประเมินของสพฐ. และ สมศ. 2. ร้อยละของกิจกรรมการเรียนรู้และปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมวัฒนธรรมประเพณี 3. ร้อยละความพึงพอใจของครู ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัด

ระดับความเหมาะสม ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม																			
เป้าหมาย					กลไก					กลยุทธ์					ตัวชี้วัด				
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5

ด้านการบริหารงานบุคคล

โรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบบริหารงานบุคคลโดยพิจารณาขอขยายภาระงาน การจัดคนให้เหมาะสม เพียงพอกับงาน มุ่งมั่นส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร การสร้างขวัญและกำลังใจ เพื่อให้ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถ และมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบเต็มตามศักยภาพ ให้เกิดคุณภาพ โดยยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณตามมาตรฐานแห่งวิชาชีพ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานดีและมีประสิทธิภาพได้รับการยกย่อง เชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ โดยมีเป้าหมาย กลไก กลยุทธ์ และตัวชี้วัดของนโยบายแสดงในตาราง 2

ตารางที่ 2 แสดงเป้าหมาย กลไก กลยุทธ์ และตัวชี้วัดของนโยบายการจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ด้านการบริหารงานบุคคล

เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
1.ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถ และมีจิตสำนึก ในการปฏิบัติภารกิจที่ รับผิดชอบให้เกิดคุณภาพ ยึด มั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณตามมาตรฐาน วิชาชีพครู	1.กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของ ครูผู้สอนปฐมวัยด้านความรู้ ความสามารถ การปฏิบัติตามระเบียบวินัย จรรยาบรรณ แห่งวิชาชีพ จัดให้มีการสรรหาครูที่มี คุณสมบัติของครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มี ความรู้ ความสามารถ มีเจตคติที่ดี มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	1.จัดครูผู้สอนปฐมวัยที่มีคุณสมบัติ ด้านความรู้ความสามารถด้านการ จัดการศึกษาปฐมวัย 2.สร้างความรู้ความเข้าใจใน การปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบวินัย จรรยาบรรณและมาตรฐานการ ปฏิบัติงานของครูผู้สอนปฐมวัย	1.มีเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงาน ของครูปฐมวัย 2. มีกระบวนการสรรหาบุคลากร ปฐมวัย 3.มีเกณฑ์คัดสรรบุคลากรที่มี คุณวุฒิและคุณสมบัติครูปฐมวัย 4.ร้อยละความพึงพอใจของ ผู้บริหาร ผู้ปกครอง

ตารางที่ 2 (ต่อ)

เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
	2. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรครู ให้มีความรู้ เจตคติและทักษะการปฏิบัติงาน การจัดการเรียนการสอนปฐมวัย	1. กำหนดแผนงานโครงการพัฒนาบุคลากรเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนปฐมวัย 2. สนับสนุนงบประมาณในการร่วม ประชุม อบรม สัมมนา หรือร่วมกิจกรรมพัฒนาความรู้ความสามารถของครูผู้สอนปฐมวัย 3. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยที่ประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับ	1. มีโครงการพัฒนาครู 2. จำนวนครั้ง/ปีของกิจกรรมการพัฒนาครู 3. ร้อยละของจำนวนครูที่ได้รับการพัฒนา 4. ร้อยละของความพึงพอใจของครูต่อการฝึกอบรม
	3. ศูนย์เด็กปฐมวัย ต้นแบบจัดอัตราส่วนครูผู้สอนต่อเด็กให้เหมาะสมตามจำนวนเด็ก	1. กำหนดอัตราส่วนระหว่างครูต่อเด็กไม่ควรเกิน 1: 30 2. จัดให้มีพี่เลี้ยงช่วยดูแลในชั้นเรียนปฐมวัยร่วมกับครูผู้สอน 3. จัดหางบประมาณเพื่อดำเนินการจัดหาครูและบุคลากรสนับสนุน	1. มีอัตราครูปฐมวัยเหมาะสมกับจำนวนเด็กครู 1 คน ต่อเด็กไม่เกิน 25 คน 2. ร้อยละความพึงพอใจของครูและผู้ปกครอง
	4. ส่งเสริมให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรที่หลากหลาย	1. จัดระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงาน 2. นำผลการประเมินผลการปฏิบัติงานมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงาน	1. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร 2. ร้อยละความพึงพอใจของครูและบุคลากรต่อระบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน

ระดับความเหมาะสม ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม																			
เป้าหมาย					กลไก					กลยุทธ์					ตัวชี้วัด				
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5

ตารางที่ 2 (ต่อ)

เป้าหมาย	กลยุทธ์	กลไก	ตัวชี้วัด
2. ครูผู้สอนระดับปฐมวัยได้รับสวัสดิการและขวัญกำลังใจอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ	1. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ และแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน สร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงาน โดยการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน และการศึกษาต่อ	1. ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนา ความรู้ ความสามารถ ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง 2. สร้างความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาและสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการจัดการศึกษาปฐมวัยเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาด้านการศึกษาระดับปฐมวัย	1. มีกิจกรรมพัฒนาครูในรูปแบบต่าง ๆ 2. ร้อยละของความพึงพอใจของครูต่อการพัฒนาครูและบุคลากร
ตลอดจนมีการยกย่อง ชมเชย เผยแพร่ผลงานเป็นเกียรติประวัติ	2. ส่งเสริมให้สถานศึกษามีกระบวนการติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินการบริหารงานบุคคล	1. จัดทำแผนการนิเทศติดตามและประเมินผล 2. ร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในการนิเทศ ประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและรายงานผลต่อสาธารณะ	1. มีการนิเทศ ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอน 2. ร้อยละความพึงพอใจของครูต่อระบบการนิเทศ
	3. ส่งเสริมสวัสดิการและขวัญกำลังใจให้ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานดีและมีประสิทธิภาพได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติมีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ	1. กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาความดี ความชอบ ที่ยุติธรรมและโปร่งใส 2. จัดตั้งกองทุนสนับสนุน ช่วยเหลือครู 3. จัดกิจกรรมยกย่อง เชิดชูเกียรติแก่ครูผู้มีผลการปฏิบัติงานดี	1. มีสวัสดิการครูและบุคลากรและกิจกรรมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน 2. ร้อยละความพึงพอใจของครูและบุคลากรที่มีต่อสวัสดิการที่จัดขึ้น

ระดับความเหมาะสม ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม																			
เป้าหมาย					กลไก					กลยุทธ์					ตัวชี้วัด				
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5

ด้านการบริหารงานงบประมาณ

โรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ บริหารงบประมาณโดยมุ่งเน้นการจัดการทรัพยากรที่ได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ ถูกต้องตามระเบียบบริหาร งบประมาณ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณ และติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุง แก้ไข พัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมาย กลไก กลยุทธ์ และตัวชี้วัดของนโยบายแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงเป้าหมาย กลไก กลยุทธ์ และตัวชี้วัดของนโยบายการจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ด้านการบริหารงบประมาณ

เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
1.วางแผนการใช้จ่าย งบประมาณของโรงเรียน ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ โดยการมีส่วนร่วมของ ผู้เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับ สภาพปัจจุบันและความ ต้องการของศูนย์เด็ก ปฐมวัยต้นแบบปฏิบัติตาม เงื่อนไขของการใช้จ่าย งบประมาณและตอบสนอง นโยบายของหน่วยงานต้น สังกัด	1.ส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์สภาพ ของโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัย ต้นแบบ เพื่อนำไปสู่การกำหนด กลยุทธ์ โครงการและกิจกรรม วางแผนการจัดทำและเสนอ งบประมาณได้อย่างเหมาะสม	1.จัดตั้งคณะกรรมการ วิเคราะห์สภาพ วางแผน งบประมาณและกำหนดกล ยุทธ์ 2.จัดทำแผนกลยุทธ์การ พัฒนาการศึกษาปฐมวัยของ โรงเรียน 3.ดำเนินการตามแผนงาน ตามลำดับความสำคัญ	1.มีการวิเคราะห์สถานภาพของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ 2.มีแผนปฏิบัติงานโครงการ กิจกรรม การใช้จ่าย งบประมาณ 3 ร้อยละความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ และวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณ 4. ติดตาม ประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ การดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ กิจกรรม และ ระยะเวลาที่กำหนด 5.การเบิกจ่ายถูกต้องตามระเบียบงบประมาณ
	2.ส่งเสริมการสรรหาความร่วมมือ การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ จาก บุคคล องค์กรหน่วยงานและ ชุมชน	1.ระดมทุนและทรัพยากรเพื่อ สนับสนุนการศึกษา	1.แหล่งงบประมาณ ความร่วมมือจากภายนอก 2.ร้อยละของงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติม จากแหล่งอื่นๆ

ระดับความเหมาะสม ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม																			
เป้าหมาย					กลไก					กลยุทธ์					ตัวชี้วัด				
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5

ตารางที่ 3 (ต่อ)

2. การบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ	1. ส่งเสริมการจัดระบบการบริหารงบประมาณมุ่งเน้นความเป็นอิสระ ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ คล่องตัวใช้จ่ายงบประมาณด้วยความคุ้มค่า ประหยัด และตรวจสอบได้	1. ผู้บริหารมีอิสระในการบริหารจัดการงบประมาณ โปร่งใสตรวจสอบได้ 2. เร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงานที่กำหนดอย่างครบถ้วน	1. มีการเบิกจ่ายงบประมาณได้ครบถ้วน ตามแผนงานโครงการ 2. มีรายงานการใช้จ่ายงบประมาณ ที่มีความคุ้มค่า และประหยัด 3. ร้อยละความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษา ภูมิวัยในการจัดสรรและการใช้จ่ายงบประมาณ
	2. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบประเมินผลการใช้งบประมาณ และนำข้อมูลย้อนกลับไปใช้เพื่อปรับปรุง แก้ไขและพัฒนา	1. ผู้บริหาร ครูประเมินผลการใช้งบประมาณ 2. วิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินเพื่อรับทราบปัญหา อุปสรรคในการใช้จ่ายงบประมาณ	1. มีระบบติดตาม ประเมินผลการใช้งบประมาณ การดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ กิจกรรม และระยะเวลาที่กำหนด 2. มีคณะกรรมการตรวจสอบการเบิกจ่ายและการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ

ระดับความเหมาะสม ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม																			
เป้าหมาย					กลไก					กลยุทธ์					ตัวชี้วัด				
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
																			

ด้านการบริหารงานการบริหารทั่วไป

การบริหารทั่วไปเป็นงานที่มุ่งให้บริการแก่การบริหารงานอื่น ๆ ส่งเสริมในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบตามหลักการบริหารงานที่เน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง โดยมีภารกิจหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกระดับ รวมถึงประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ ให้ทุกฝ่ายเกิดความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ดี และสนับสนุนการจัดการดำเนินงานของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบให้บรรลุผลตามคุณภาพที่กำหนด โดยมีเป้าหมาย กลไก กลยุทธ์ และตัวชี้วัดของนโยบายแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงเป้าหมาย กลไก กลยุทธ์ และตัวชี้วัดของนโยบายการจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ด้านการบริหารทั่วไป

เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
1.บริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสาน และอำนวยความสะดวก ให้การปฏิบัติงานของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบเป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีคุณภาพ	1.ส่งเสริมให้มีการจัดบริการนักเรียนด้านสุขภาพอนามัย	1.จัดบริการอาหารกลางวันและอาหารเสริมนมและดูแลภาวะโภชนาการ 2.จัดบริการด้านทันตกรรมแก่นักเรียน 3.จัดบริการด้านสุขอนามัย การดูแลความปลอดภัย การเฝ้าระวังป้องกันโรคติดต่อ 4.ประสานหน่วยงานด้านสาธารณสุขร่วมดูแลสุขภาพอนามัยนักเรียนและบุคลากร	1.มีแผนงาน โครงการ บริการด้านสุขภาพแก่นักเรียน 2.มีการจัดโครงการอาหารและเครื่องดื่มตามหลักโภชนาการให้แก่เด็กอย่างทั่วถึง 3.ร้อยละความพึงพอใจของครูผู้ปกครองต่อการจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยของผู้เรียน

ตารางที่ 4 (ต่อ)

เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
	2.ส่งเสริมให้มีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศสำหรับการบริหารและการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ศูนย์ปฐมวียต้นแบบ	1.สำรวจระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ 2.เจ้าหน้าที่จัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร นำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร การบริการและการประชาสัมพันธ์ 3.ประเมินและประสานงานระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ และปรับปรุงพัฒนาเป็นระยะ	1.มีข้อมูลจากทุกฝ่ายเพื่อนำมาจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการบริหารวิชาการ งบประมาณ งานบุคคล และบริหารทั่วไป ให้เป็นปัจจุบัน 2.ร้อยละความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
	3.ส่งเสริมสนับสนุนด้านการบริหารวิชาการ งบประมาณ งานบุคคล และบริหารทั่วไป	1.สำรวจปัญหาความต้องการจำเป็นด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป 2.สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการบริหารงานด้านวิชาการ	1.มีการประชุมสำรวจปัญหา ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการ งบประมาณ งานบุคคล และบริหารทั่วไปในระดับปฐมวีย
		3.จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการปฏิบัติงานทุกด้าน 4.ประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาเพื่อแสวงหาความร่วมมือความช่วยเหลือ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนงานการศึกษา	2.มีการจัดหาสื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการบริหารจัดการและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของบุคลากรในระดับปฐมวีย 3.ความพึงพอใจในการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของบุคลากรระดับปฐมวีย

ตารางที่ 4 (ต่อ)

เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
	<p>4.สนับสนุนการบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบตามมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย</p>	<p>1. วางแผนการบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้มีความเหมาะสม</p> <p>2.ดูแล ปรับปรุง และพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้ยู่สภาพที่สะอาดปลอดภัย ได้มาตรฐานพร้อมที่จะใช้ประโยชน์อยู่เสมอ</p> <p>3.ติดตามและตรวจสอบการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้</p> <p>4.สรุป ประเมินผลและรายงานการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเพื่อ ปรับปรุง พัฒนา ทุกปีการศึกษา</p>	<p>1.มีสภาพแวดล้อม อาคารเรียน สนามเด็กเล่น ห้องน้ำ ห้องส้วมที่สะอาดปลอดภัยเหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย</p> <p>2.ร้อยละความพึงพอใจของเด็ก ผู้ปกครองต่อการจัดสภาพแวดล้อม</p>

ระดับความเหมาะสม ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม																			
เป้าหมาย					กลไก					กลยุทธ์					ตัวชี้วัด				
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5

ตารางที่ 4 (ต่อ)

เป้าหมาย	กลไก	กลยุทธ์	ตัวชี้วัด
<p>2.สนับสนุน การ ประชาสัมพันธ์ การบริการและ ความร่วมมือ ให้เกิดการ สร้างความ เข้าใจที่ดี กับ</p>	<p>1.ส่งเสริมให้มี การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณชน ให้ได้รับทราบผลการ ดำเนินงาน ในหลากหลาย รูปแบบ เพื่อสร้างความ เชื่อมั่นศรัทธาต่อการจัด การศึกษาระดับปฐมวัย</p>	<p>1.วางแผนการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของ บุคคลชุมชนองค์กรสถาบันและสื่อมวลชนในท้องถิ่น 2.จัดให้มีเครือข่ายช่องทางการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย 3.พัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ให้มีความรู้ ความสามารถในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ผลงานของสถานศึกษา</p>	<p>1.มีการประชาสัมพันธ์การจัด การศึกษาปฐมวัยต่อ สาธารณชน 2.มีรูปแบบการประชาสัมพันธ์ ที่หลากหลาย 3.ร้อยละความพึงพอใจของครู ผู้ปกครองและชุมชน ที่มีต่อการ ดำเนินงานจัดการศึกษาปฐมวัย</p>
<p>บุคคล หน่วยงาน ทำ ให้การจัด การศึกษา ในโรงเรียน ศูนย์เด็ก ปฐมวัย ต้นแบบ ประสบ ความสำเร็จ</p>	<p>2.ส่งเสริมงานด้านบริการของ ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ ให้บริการแก่เครือข่าย ครูผู้สอน ผู้ปกครองและ ชุมชน</p>	<p>1.กำหนดแผนโครงการหรือกิจกรรมบริการสาธารณะ ข้อมูลความรู้ ข่าวสารการศึกษาให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาผู้ที่เกี่ยวข้องและชุมชน 2.ให้ความร่วมมือและสนับสนุนทางวิชาการแก่เครือข่ายการศึกษา ครู ผู้ปกครองและชุมชนอย่างต่อเนื่อง 3.ให้คำปรึกษาแนะนำ และประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษา ร่วมกับบุคคลชุมชน องค์กร หน่วยงาน ในจัดการศึกษาพัฒนาระบบการ ให้บริการแก่สาธารณชนให้มีประสิทธิภาพ เกิดความพึงพอใจต่อผู้มารับ บริการ 4.ประเมินความพึงพอใจและนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนา ระบบงานบริการสาธารณะ</p>	<p>1.มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร 2.มีการให้คำปรึกษาด้านการ ดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ปฐมวัย 3.มีบริการยืม สื่อวัสดุและ อุปกรณ์ 4.เป็นแหล่งเรียนรู้ด้าน การศึกษาปฐมวัย</p>

ระดับความเหมาะสม ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม																			
เป้าหมาย					กลไก					กลยุทธ์					ตัวชี้วัด				
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5

ภาคผนวก ข
การหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาหรือความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย (IOC)
เรื่อง การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

=====

ชื่อผู้เชี่ยวชาญ ..... ตำแหน่ง.....

สังกัด..... หน่วยงาน.....

คำชี้แจง ขอให้ท่านได้กรุณาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ การดำเนินงานและการบริหาร การจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ ว่ามีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หรือ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of Item Objective Congruence : IOC) หรือไม่ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาข้อคำถามให้มีความเหมาะสม และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย เรื่องการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาข้อคำถามให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวัดมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดคะแนนระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญดังนี้

+ 1 แน่ใจว่าข้อคำถามมีความตรงเชิงเนื้อหา หรือ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

0 ไม่แน่ใจข้อคำถามมีความตรงเชิงเนื้อหา หรือ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยหรือไม่

- 1 แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความตรงเชิงเนื้อหา และไม่มีมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ตามมิติของการประเมิน CIPPIEST

ขอขอบคุณทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตรวจสอบแบบสอบถาม
นางอุษณีย์ ไชยวงศ์¹

สภาพการดำเนินงานการบริหารศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ

ด้าน	ประเด็นข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง
		+1	0	-1	
1. การบริหารวิชาการ					
สภาพบริบท (Context)	1. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบมีความจำเป็นต่อการส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก สถานศึกษา และชุมชนท้องถิ่น				

	2. วัตถุประสงค์ของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัย ต้นแบบสอดคล้องกับนโยบายการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย				
	3. หลักสูตรสถานศึกษาเหมาะสมกับ สภาพของท้องถิ่น ทันทต่อเหตุการณ์ ปัจจุบัน และสอดคล้องกับหลักสูตร แกนกลางอยู่เสมอ				
ปัจจัยนำเข้า (Input)	4. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สนับสนุนการผลิตสื่อเป็นสื่อต้นแบบ พร้อมทั้งเป็นแหล่งบริการสื่อ และ อุปกรณ์ต่างๆในการจัดประสบการณ์ ให้กับเด็กปฐมวัย				
	5. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบจัดให้มี ห้องสมุด ของเล่น และแหล่งเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัยตามมุมต่างๆ ภายในห้องเรียนได้อย่างเหมาะสม				
กระบวนการ (Process)	6. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบจัด การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ คือ จัด กิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย เน้นการ เรียนที่สนุกสนาน ไม่สนับสนุนการ ทำโทษด้วยวิธีที่รุนแรงหรือควรที่จะมี การเสริมแรงเชิงบวก				

ด้าน	ประเด็นข้อคำถาม	ระดับความ คิดเห็น			ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง
		+1	0	-1	
1. การบริหารวิชาการ					
กระบวนการ (Process)	7. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบบูรณา การใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน จัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับเด็กได้ อย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด				
	8. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ประเมินพัฒนาการด้านต่างๆของเด็ก ได้ถูกต้อง และสอดคล้องกับ หลักการประเมินพัฒนาการใน หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546				

ผลผลิต (Product)	9. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบเป็น ศูนย์วิชาการ แหล่งเรียนรู้ วิจัย พัฒนาองค์ความรู้ และเป็นต้นแบบ ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยที่ สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก สถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น				
	10. เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาสมวัย				
2. การบริหารงบประมาณ					
บริบท (Context)	11. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ จัดระบบการบริหาร งบประมาณมุ่งเน้น ความเป็นอิสระ ความโปร่งใส ความ คล่องตัว และตรวจสอบได้				
	12. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ จัดสรรงบประมาณที่ได้รับ โดยใช้รูปแบบ การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีตามที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือ สถานศึกษากำหนดไว้				
ปัจจัยนำเข้า (Input)	13. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบได้รับ การจัดสรรงบประมาณให้แก่ศูนย์ เด็กปฐมวัยต้นแบบอย่างเพียงพอ				

ด้าน	ประเด็นข้อคำถาม	ระดับความ คิดเห็น			ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง
		+1	0	-1	
2. การบริหารงบประมาณ					
ปัจจัยนำเข้า (Input)	14. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานท้องถิ่นสนับสนุน งบประมาณในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพิ่มมากยิ่งขึ้น				
	15. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบระดม ทรัพยากร และการลงทุน เพื่อการศึกษา ระดับปฐมวัยอย่างเพียงพอเหมาะสม				
กระบวนการ (Process)	16. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบใช้จ่าย งบประมาณด้วยความคุ้มค่า ประหยัด และสามารถตรวจสอบได้				

	17. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบนำข้อมูลย้อนกลับไปใช้ เพื่อปรับปรุงแก้ไข และพัฒนางานด้านบริหารงบประมาณอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง				
	18. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบติดตามประเมินผลการใช้งบประมาณการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ และกิจกรรมต่างๆ ในระยะเวลาที่กำหนดไว้				
ผลผลิต (Product)	19. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบเบิกจ่ายงบประมาณได้ถูกต้องตามระเบียบบริหารงบประมาณแผ่นดิน และตรงตามแผนงานที่กำหนดไว้				
	20. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบประเมินผลการใช้งบประมาณ และสามารถตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงานทั้งกระบวนการและผลผลิตอย่างเป็นระบบ				

ด้าน	ประเด็นข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง
		+1	0	-1	
3. การบริหารงานบุคคล					
สภาพบริบท (Context)	21. นโยบายและแผนการพัฒนาคูครูและบุคลากรปฐมวัย ของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบมีความชัดเจน				
	22. ผู้บริหารกระตุ้นให้บุคลากรทุกคนดำเนินงาน ตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ที่กำหนดได้อย่างต่อเนื่อง				
ปัจจัยนำเข้า (Input)	23. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบจัดระบบโครงสร้างการบริหารงาน โดยการมอบหมายงานและความรับผิดชอบให้ฝ่ายต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม				
	24. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบมี				

	อัตราส่วนของจำนวนครูผู้สอนต่อเด็กนักเรียนของศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบที่เหมาะสมและเพียงพอ				
	25. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบมีครูผู้สอนระดับปฐมวัย ที่มีวุฒิทางการศึกษาไม่น้อยกว่าระดับปริญญาตรี ด้านปฐมวัย หรือ จบการศึกษาสาขาอื่นแต่ผ่านการอบรมความรู้ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยมาเป็นอย่างดี				
กระบวนการ (Process)	26. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ มีเจตคติและทักษะการปฏิบัติงานศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ตามแผนและนโยบายที่กำหนดไว้				

ด้าน	ประเด็นข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			เสนอแนะเพื่อการปรับปรุง
		+1	0	-1	
3. การบริหารงานบุคคล					
กระบวนการ (Process)	27. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบจัดกิจกรรมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเสริมประสบการณ์ ทักษะการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนของครูอยู่เสมอ เช่น จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การอภิปราย การศึกษาดูงานและการนำเสนอผลงาน เป็นต้น				
	28. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบมีการมอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรปฐมวัยที่มีความรู้ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านรับผิดชอบดูแลเด็กที่มีความจำเป็นต้องให้การช่วยเหลือเป็นพิเศษ				
ผลผลิต (Prod)	29. ครูผู้สอนในโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบมีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติงานให้เกิดคุณภาพ				

uct)	30. ครูผู้สอนปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ ยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพครู			
4. การบริหารทั่วไป				
บริบท (Context)	31. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบวางแผน เพื่อจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ ให้มีความเหมาะสม เป็นสัดส่วน สะอาดและเพียงพอ เช่น อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม โรงอาหาร สนามเด็กเล่น ฯลฯ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสิ่งสำคัญ			

ด้าน	ประเด็นข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง
		+1	0	-1	
4. การบริหารทั่วไป					
บริบท (Context)	32. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบแต่งตั้งคณะกรรมการได้สอดคล้องสัมพันธ์กับงานที่ได้รับมอบหมาย				
ปัจจัยนำเข้า (Input)	33. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ จัดบริการอาหาร เครื่องดื่มและอาหารเสริมนมตามหลักโภชนาการ ให้แก่เด็กอย่างทั่วถึง				
	34. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ และระบบฐานข้อมูลที่สอดคล้องกับฐานข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ				
	35. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบจัดเวรยามดูแลและรักษาความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียนตลอดเวลา				
กระบวนการ (Process)	36. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบจัดแหล่งเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของเด็กอย่างเพียงพอ				
	37. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบจัดกิจกรรมให้มีการพบปะผู้ปกครองอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความเข้าใจในการทำงาน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา				

	38. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบสร้าง เครือข่ายการศึกษาปฐมวัยกับ สถานศึกษาในเขตพื้นที่บริการของ โรงเรียน และสถานศึกษาอื่น ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงาน ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล				
--	---	--	--	--	--

ด้าน	ประเด็นข้อคำถาม	ระดับความ คิดเห็น			ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง
		+1	0	-1	
4. การบริหารทั่วไป					
กระบวนการ (Process)	39. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารการ ดำเนินงาน และผลการดำเนินงาน ต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง ด้วย รูปแบบประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย				
ผลผลิต (Product)	40. โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบเป็น แหล่งการศึกษาดูงาน ฝึกงาน ฝึกอบรม เป็นต้นแบบของการจัด กิจกรรมให้หน่วยงานและบุคคลที่ สนใจ				
ประเด็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง					
ผลกระทบ (Impact)	1. คุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย ภายในชุมชนเป็นอย่างไร				
	2. ความเชื่อมั่น ความเท่าเทียมกัน และความพึงพอใจในโรงเรียนศูนย์ ปฐมวัยต้นแบบมีมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด				
	3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัด การศึกษาระดับปฐมวัยมีลักษณะ รูปแบบอย่างไร มีความเพียงพอ หรือต้องการเพิ่มเติมในส่วนใด				
ประสิทธิผล (Effectiveness)	4. การดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์ ปฐมวัยต้นแบบช่วยให้เด็กได้รับการ พัฒนาครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบ อย่างมีคุณภาพและมีความคุ้มค่า ลดปัญหาความขาดแคลนทรัพยากร				

	ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างไร			
--	-----------------------------	--	--	--

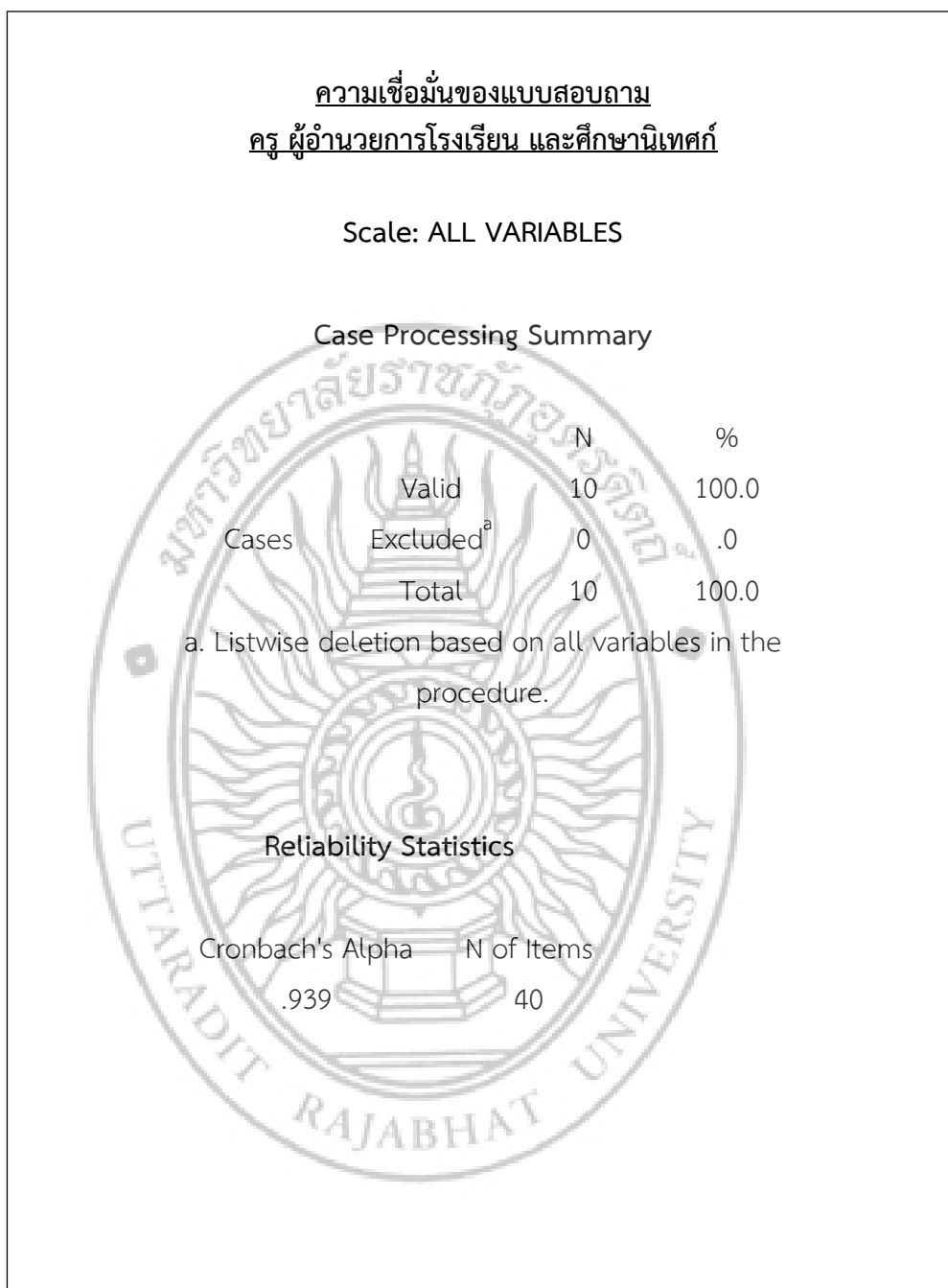
ด้าน	ประเด็นข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุง
		+1	0	-1	
ประสิทธิผล (Effectiveness)	5. การดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบตอบสนองความต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมายตามที่คาดหวัง โดยเด็กปฐมวัยทุกประเภทได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพหรือไม่				
	6. ครูผู้สอนมีความชำนาญในการพัฒนาเด็ก รักและเข้าใจเด็กทุกประเภทหรือไม่ อย่างไร				
	7. ศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบเป็นแหล่งรวมความรู้ ประสานงานจัดสิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อพัฒนาเด็กปฐมวัย				
	8. ผู้ปกครองและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างไร				
	9. ปัจจัยสนับสนุนให้การดำเนินงานโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบประสบความสำเร็จ มีอะไรบ้าง				
	10. แนวโน้มการดำเนินโครงการโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบในปัจจุบันเห็นควรพัฒนาต่อไปอย่างไร				
	11. วิธีการ/แนวทางที่ทำให้เกิดความเข้มแข็งยั่งยืนในการดำเนินงานโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบในอนาคตควรเป็นอย่างไร				
	12. โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานต่อสาธารณชน				

ภาคผนวก ซ
คำสถิติจากการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient)

ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียน

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

เพศ				
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
1	76	23.7	23.7	23.7

การวิเคราะห์ข้อมูล (ต่อ)

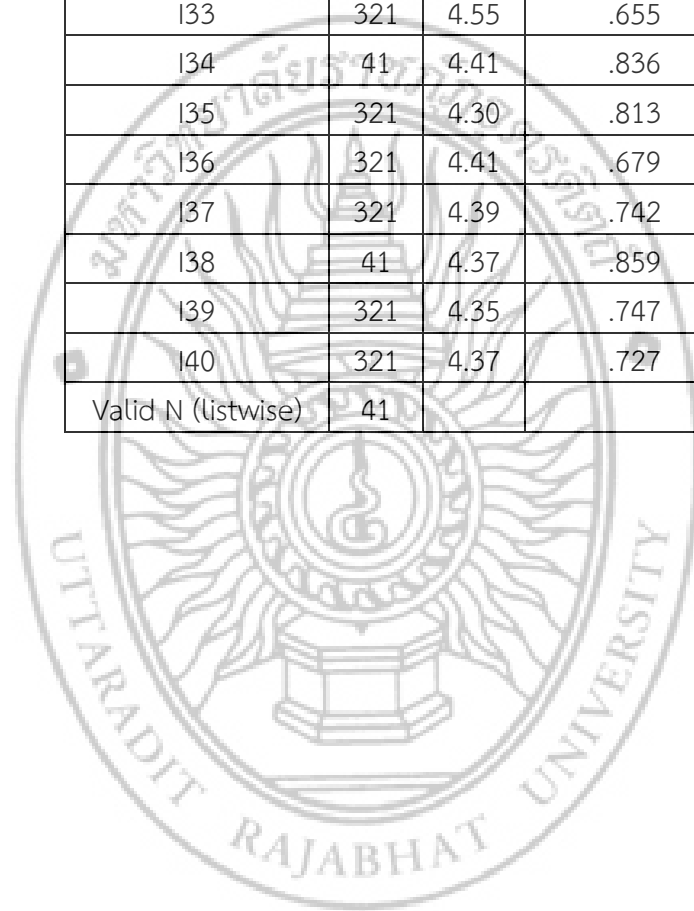
Descriptive Statistics			
	N	Mean	Std. Deviation
I1	41	4.73	.633
I2	41	4.59	.706
I3	41	4.22	.759
I4	41	4.34	.700

การวิเคราะห์ข้อมูล (ต่อ)

Descriptive Statistics			
	N	Mean	Std. Deviation
I21	41	4.54	.869
I22	41	4.46	.711
I23	41	4.27	.895
I24	41	4.34	.762

I25	41	4.34	.693
I26	41	4.54	.951
I27	41	4.54	.745
I28	41	4.46	.809
I29	321	4.57	.838
I30	321	4.54	.729
I31	41	4.37	.888
I32	41	4.44	.838
I33	321	4.55	.655
I34	41	4.41	.836
I35	321	4.30	.813
I36	321	4.41	.679
I37	321	4.39	.742
I38	41	4.37	.859
I39	321	4.35	.747
I40	321	4.37	.727
Valid N (listwise)	41		

ภาคผนวก ฅ
ประมวลรูปภาพการสนทนากลุ่ม

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล
วัน เดือน ปีเกิด
ที่อยู่ปัจจุบัน

นางสาวอุษณี กำพร้า
25 มีนาคม 2519
37 หมู่ที่ 4 ตำบลพญาแมน อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรดิตถ์

ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านในเมือง หมู่ที่ 3 ตำบลในเมือง อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครู
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2541	ครูโรงเรียนบ้านคลองเรียงงาม อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์
พ.ศ. 2549 -	ปัจจุบัน ครูโรงเรียนบ้านในเมือง อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2541	คบ.การศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
พ.ศ. 2552	กศ.ม.บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผลงานตีพิมพ์	
พ.ศ. 2561	วารสารวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยสารคาม ปีที่ 24 ฉบับที่ 2 (ธันวาคม 2561)

